

СЛУЖБА

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕ

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издавање на српскохрватски односно хрватско-српски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. – Огласи според тарифата – Жиро-метка кај Службата на општественото книговодство 60802-603-21943

Среда, 31 декември 1980

БЕЛГРАД

БРОЈ 72

ГОД. XLII

Цена на овој број е 600 динари. – Претплата за 1986 година изнесува 6.000 динари. – Рок за рекламации 15 дена. – Редакција Улица Јована Ристича бр. 1. Пошт. факс 226. – Телефон: Централна 630-155; Уредништво 651-885; Служба за претплата 651-732; Телекс 11756

1034.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Председателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА АМОРТИЗАЦИЈАТА НА ОПШТЕСТВЕНИТЕ СРЕДСТВА

Се прогласува Законот за амортизацијата на општествените средства што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 26 декември 1986 година.

П бр. 650
26 декември 1986 година
Белград

Претседател на
Претседателството на СФРЈ,
Синан Хасави, с. р.

Претседател на
Собранието на СФРЈ,
Иво Врандичиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА АМОРТИЗАЦИЈАТА НА ОПШТЕСТВЕНИТЕ СРЕДСТВА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат начинот на амортизацијата на средствата на трудот, на материјалните права што претставуваат основни средства, на средствата за иновации, средствата за прибавување на материјални права на технологија, вложувањата за унапредување на земјоделското производство и на основачките вложувања, начинот на обезбедување средства за репродукција на шумите и начинот на располагање со општествените средства што се надвор од употреба.

Член 2

Според одредбите на овој закон, амортизација на општествените средства и располагање со општествените средства надвор од употреба вршат: основните организации на здружен труд, работните организации што во својот состав немаат основни организации на здружен труд, работните заедници, договорните организации на здружен труд, земјоделските задруги што во својот состав немаат основни задружни организации, занаетчиските и други задруги, основните задружни организации, основните организации на кооперанти, работните организации на кооперанти и другите форми на здружување на земјоделските или други индивидуални производители, банките и други финансиски организации, заједниците за осигурување на имоти и лица, заедниците за реосигурување, заедниците за ризици од осигурување и заедниците на ризици од реосигурување, самоуправните интересни заедници, месните заедници, стопанските комори и други самоуправни органи-

зации и заедници и нивните здруженија, органи и организации и фондовите на општествено-политичките заедници, Службата на општественото книговодство, општествено-политичките организации, општествените организации и други општествени правни лица што користат општествени средства (во натамошниот текст: корисници на општествени средства).

Амортизација на средствата, во смисла на овој закон, се должни да вршат и:

- 1) корисниците на општествени средства во основање;
- 2) корисниците на општествени средства – за претпријатија, банки и други финансиски организации, осигурителните и реосигурителните организации, работните единици и деловните единици основани во странство, за кои се води посебно книговодство според одредбите на сојузниот закон со кој е уредено книговодството.

Член 3

Во смисла на овој закон:

1) под средства на трудот се подразбираат: градежните објекти, опрема, повеќегодишни насади, брзорастечки дрвја, земјиште и основно стадо;

2) под материјални права што претставуваат основни средства се подразбираат правата што се обезбедуваат со вложување во градежни објекти или опрема на друг корисник заради употреба на тие средства за вршење на дејноста на корисникот што го извршил вложувањето и со вложување за повеќегодишен закуп на градежни објекти односно на опрема и на други основни средства и за надомест на вредноста на опремата земена во лизинг;

3) под материјални права на технологија се подразбираат: правото на патент, правото на индустриска модела или модел, правото на заштитен знак (фабрички или трговски знак и услужен знак) и правото на техничка и технолошка документација за производство на еден или повеќе производи, на дел од производ или на хемиска материја;

4) под средства за иновација се подразбираат вложувањата за иновација и рационализација и други трајни унапредувања на условите за работа и производство;

5) под вложувања за унапредување на земјоделското производство се подразбираат вложувањата за спроведување на комасација и арондација или на друга долгорочна мерка за унапредување на земјоделското производство;

6) под основачки вложувања се подразбираат издатоците за време на основањето на корисникот на општествени средства, односно на основањето на работна или деловна единица на корисникот на општествени средства;

7) под градежни објекти се подразбираат: згради, брани и други зајаци, канали, цевководи, објекти за производство и пренос на електрична и друга енергија, патништа, мостови, тунели, вијадукти, аеродроми, објекти за поштенски, телеграфски и телефонски сообраќај, објекти за телевизиски и радио сообраќај и жичарници, како и други грабди на надземна грабда, подземна грабда и водоградба вклучувајќи ги и зградите и други градежни објекти составени од монтажни елементи и дрвените и други бараки;

8) под опрема се подразбираат: машини, постројки, уреди, транспортни средства, средства за врски, инструменти, прибор, апарати, алат, како и предмети на мебел и инвентар, освен оние што се сметаат ситен инвентар;

9) под повеќегодишни насади се подразбираат: овоштарници, лозја и хмелници;

10) под брзорастечки дрвја се подразбираат плантажи на брзорастечки дрвја што служат за производство на групи, целулоза и за енергетски цели;

11) под основно стадо се подразбира добитокот за приплод и добитокот за работа;

12) под земјиште се подразбира земјоделско, градежно и друго земјиште;

13) под шуми се подразбираат стопански и заштитни шуми и шуми со посебна намена;

14) под амортизација се подразбира надомест на пренесената или намалената вредност на средствата во општествена сопственост.

Член 4

За средствата на трудот прибавени по основ на здружување на труд и средства или врз основа на договор за вложување на странски лица во домашна организација на здружен труд и за средствата прибавени врз основа на производствената или друга кооперација, амортизација врши корисникот на општествени средства што ги користи тие средства.

Член 5

Според одредбите на овој закон, не се врши амортизација на средства на корисникот на општествени средства во стечај и во редовна ликвидација.

Член 6

Корисникот на општествени средства со самоуправен општ акт односно со друг општ акт го уредува пресметувањето на амортизацијата зависно од условите на користењето на општествените средства и од постигнатиот научен и технички развој и од технолошкиот напредок.

Износот на амортизацијата што ќе се пресмета според самоуправниот општ акт односно друг општ акт не може да биде помал од износот што ќе се утврди во согласност со овој закон.

Член 7

Од обврската за пресметување на амортизација се изземаат:

1) земјоделското, градежното и другите земјишта, вклучувајќи ги и земјиштата на кои се наоѓаат одделни градежни објекти и повеќегодишни насади, како и земјиштата што се користат заради употреба на одделни градежни објекти и повеќегодишни насади или служат како подрачја за истражување односно за експлоатација на одделни руди и други материјали;

2) градежните објекти и опрема кои, според посебни прописи за определена намена, служат за потребите на општонационалната одбрана и на јавната и државната безбедност или се средства на општествената самозаштита;

3) градежните објекти и опрема што се споменици на културата односно што се музејски вредности или дел од ликовна, скулпторска или друга уметност;

4) градежните објекти и опрема во изградба или доградба;

5) брзорастечките дрвја, повеќегодишните насади и основното стадо – во подигање.

Како градежни објекти за општествена самозаштита, во смисла на овој закон, се сметаат и водостопанските градежни објекти што исклучително или повеќе од 50% од капацитетот служат за сузбивање и спречување на поплави, за регулација на речните и другите поројни текови, за заштита на земјиштето од ерозија, за санација на лизгалишта или за спречување на штетните дејства на подземните води.

Член 8

Функционерот кој раководи со сојузниот орган надлежен за работи на финансии определува кои предмети, во смисла на овој закон, се сметаат како ситен инвентар и го пропишува начинот на кој се врши надоместот на вредноста на ситниот инвентар.

Член 9

Корисникот на општествени средства е должен средствата на трудот надвор од употреба да ги пренесе, да ги даде на привремено користење или под закуп, во согласност со овој закон.

Ако корисникот на општествени средства средствата надвор од употреба не ги пренесе, не ги даде на привремено користење или под закуп во согласност со овој закон, врши отпис на тие средства врз товар на резервниот фонд, а ако тие средства не се доволни – врз товар на деловниот фонд односно фондот во кој се обезбедуваат средства за набавка на основни и обртни средства.

II. ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА АМОРТИЗАЦИЈАТА

Член 10

Основица за пресметување на амортизацијата претставува набавната односно ревалоризираната вредност на средствата што е искажана во книговодството на корисникот на општествени средства.

Член 11

За градежните објекти и опремата амортизацијата се пресметува од првиот ден на наредниот месец во кој почнале да се користат.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, за градежни објекти што се сообраќајници (железнички и други пруги, патишта, жичарници и качувала, аеродроми, улици и плоштади, оперативни површини и лукобрани во луците и пристаништата), за градежни објекти за производство и пренос на електрична и друга енергија, за градежни објекти за производство и преработка на јаглен, за градежни објекти за производство и дистрибуција на вода и за градежни објекти на канализацијата, амортизацијата се пресметува од 1 јануари на годината која следува по годината во која почнало користењето на тие градежни објекти.

За градежните објекти што новоосновани работни организации или нови работни единици во дејностите од областа на индустријата не ги користат со полниот програмиран капацитет, пресметување на амортизацијата во првата година на употреба на тие објекти се врши сразумерно со степенот на користењето на нивните програмирани капацитети.

Член 12

За брзорастечки дрвја и за повеќегодишни насади амортизацијата се пресметува од 1 јануари наредната година по годината во која дрвјата достигнале зрелост за сеча, односно во која повеќегодишниот насад е оспособен за почеток на родот.

За добитокот за приплод амортизацијата се пресметува од првиот ден на наредниот месец во кој добитокот дал прв плод, а за добитокот за работа – од првиот ден на наредниот месец откако добитокот почнал да се користи за работа односно за производство поради кое е набавен односно одгледан.

За материјалните права и вложувањата за иновација, рационализација или друго потрајно унапредување на производството, амортизацијата се пресметува од првиот ден на наредниот месец во кој се завршени вложувањата, а за основачките вложувања – од 1 јануари наредната година во која е извршено основање (конституирање) на корисникот на општествени средства односно во која почнало пробното производство на производствената работна единица.

Член 13

Амортизацијата се пресметува додека вредноста која претставува основица за пресметка не биде во целост надоместена (амортизирана). Кога вредноста која претставува основица за пресметување на амортизацијата во целост се надомести, престанува обврската за пресметување на амортизацијата.

Ако амортизацијата се пресметува по групи и делови на амортизациони групи, обврската за пресметување на амортизацијата престанува кога вредноста која претставува основица за пресметување на амортизација на сите

средства од амортизационата група односно од дел на групата биле во целост надоместена (амортизирана).

Корисникот на општествени средства може да продолжи со пресметување на амортизацијата и за средствата на трудот чија вредност која претставува основица за пресметување на амортизацијата е во целост амортизирана (надоместена) ако тие средства и натаму се користат за работа. Така пресметаната амортизација за основните средства се внесува во деловниот фонд, а за средствата за заедничка потрошувачка – во фондот на заедничката потрошувачка.

За средствата за кои се продолжува пресметувањето на амортизацијата како основица на пресметка на амортизацијата што е продолжена се зема вредноста на тие средства утврдена со процена во времето кога и пресметувањето на амортизацијата се продолжува.

Амортизацијата пресметана за средствата на трудот што во целост се амортизирани се смета како амортизација пресметана над стапките пропишани со овој закон.

Член 14

Пресметувањето на амортизацијата не се запира при привремено запирање на користењето на средствата или намалување на капацитетот на користењето на средствата во текот на траењето на амортизациониот период.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, корисникот на општествени средства може да го запре пресметувањето на амортизацијата, и тоа:

1) за средствата што се оштетени со дејство на виша сила – додека тие средства не почнат да се користат за работа;

2) за средствата што се надвор од употреба поради функционална поврзаност со средствата оштетени со дејството на виша сила – додека средствата оштетени со виша сила не почнат да се користат за работа.

Член 15

За пресметувањето на амортизацијата, средствата се распоредуваат во одделни делови и амортизациони групи пропишани во Номенклатурата на средствата за амортизација, која е составен дел на овој закон. Распоредот на средствата во одделни делови и амортизациони групи се врши веднаш по набавката (купувањето, изградбата или доградбата) на средствата.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член корисникот на општествени средства може, во согласност со самоуправниот општ акт односно со друг општ акт, да пресметува амортизација за секое средство посебно.

Член 16

Во основицата за пресметување на амортизацијата на градежните објекти се вклучуваат издатоците за купување, изградба или доградба, издатоците за прибавување на проектна и друга документација врз основа на која е извршено купувањето, изградбата или доградбата и издатоците за уредување (за ископ, насипување, нивелација, спроведување на дренажа и сл.) на земјиштето на кое градежните објекти се наоѓаат или земјиштето што се користи заради употреба на градежните објекти. Во основицата за амортизација на градежните објекти се вклучуваат и издатоците за приклучоци на енергетска, топлотна, водоводна, телефонска и канализациона мрежа и за громобранска и друга заштита, како и издатоците за уредување на одделни површини (пристапни патеки и патишта, засолништа, огради и сл.) околу градежните објекти. Во набавната вредност што претставува основица за амортизација на градежните објекти не се вклучува вредноста на земјиштето на кое градежните објекти се наоѓаат и на земјиштето што служи за приод кон градежните објекти или за други потреби при користењето на тие објекти.

Член 17

Во основицата за пресметување на амортизацијата на опремата се вклучуваат издатоците за купување, изработка или доработка на опремата. Во основицата за пресметување на амортизацијата на опремата набавена со купување се вклучуваат и издатоците за трошоците на допремување (натовар, превоз и истовар) и монтажа, како и

издатоците за други потреби неопходни при купувањето, изработката или доработката на опремата заради вршење на функцијата за која е наменета. Како издатоци за други потреби неопходни за употреба на опремата односно за вршење на функцијата за која е наменета се сметаат и издатоците за прибавување на проекти и друга документација врз основа на која е извршена набавката, издатоците за утврдување на техничката и друга исправност и за прибавување на одделни согласности, а за увозната опрема – и издатоците за плаќање на царината или другите увозни давачки.

Член 18

Во основицата за пресметување на амортизацијата на повеќегодишни насади се вклучуваат издатоците за купување односно за подигање на насадите до оспособувањето за почеток на родот (подготовка на земјиштето за садење, губрење, одводнување и наводнување, набавка и засадување на садници, работи и материјали потрошени заради подигање на насадите). Во вредноста која претставува основица за амортизација на повеќегодишните насади се вклучуваат и издатоците за изградба и уредување на одделни површини (огради, пристапни патишта, заштита од наноси, заштита од ерозија и сл.) заради користење или заштита на повеќегодишните насади.

Член 19

Основицата за пресметување на амортизацијата на брзорастечки дрвја ја сочинуваат вложувањата за подигање плантажи на брзорастечки дрвја.

Член 20

Основица за пресметување на амортизацијата на основното стадо претставува разликата помеѓу просечната пазарна цена и просечната кланична цена на добитокот, во времето во кое добитокот почнал да се користи за приплод односно за работа или производство.

Член 21

Основица за пресметување на амортизацијата на материјалните права на технологија претставува со договор определениот износ што е платен или што мора да му се плати на оној од кого материјалното право на технологија е прибавено.

Член 22

Основица за пресметување на амортизацијата на средствата за иновации претставува износот на издатоците за изработка или купување на студија, проект, техничка и технолошка документација за производот или друга документација заради воведување на нова техничко-технолошка постапка или унапредување на постојната техничко-технолошка постапка во производството или давање на материјални услуги, како и износот на издатоците во врска со спроведувањето на подготовките (измена во организацијата на работата, запознавање со новините и мерки за заштита на животната средина) за воведување на нова техничко-технолошка постапка или унапредување на постојната техничко-технолошка постапка.

Член 23

Основица за пресметување на амортизацијата на вложувањата за унапредување на земјоделското производство претставуваат вложувањата за спроведување на комасација, арондација или на други долгорочни мерки за унапредување на земјоделското производство.

Член 24

Основица за пресметување на амортизацијата на новачките вложувања претставуваат издатоците за студии и истражувања, за изработка или набавка на проектна и друга документација, за стручно оспособување и усовршување, за камати, премии за осигурување и други издатоци во врска со основањето на корисникот на општествени средства односно на работна или деловна единица, ако се предвидени во инвестиционата програма односно во инвестиционо- техничката документација.

Член 25

Основицата за пресметување на амортизацијата на средствата на трудот и на материјалните права што се прибавени со употреба на сопствени производи, стоки и услуги се утврдува според одредбите на сојузниот закон со кој се уредува утврдувањето и распоредувањето на вкупниот приход и на доходот.

Член 26

За градежните објекти, опремата, повеќегодишните насади, брзорастечките дрвја и за основното стадо, чии пренос е извршен без надомест или со делумен надомест, вредноста што претставува основица за пресметување на амортизацијата ја утврдува корисникот на општествени средства со процена според пазарната цена на истите односно на слични средства во времето во кое е извршен преносот.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член ако преносот без надомест или со делумен надомест е извршен по основ на статусни промени или по основ на самоуправна спогодба за здружување на труд и средства или договор за производствена и деловна соработка, корисникот на општествени средства е должен за почеток на пресметувањето на амортизацијата да ја користи вредноста што служела за пресметување на амортизацијата кај корисникот од кој е извршен преносот, освен ако со договорот според кој е извршен преносот не е поинаку определено.

Член 27

Основицата за пресметување на амортизацијата се зголемува за вредност на вложувањата во доградба, адаптација, реконструкција или модернизација на средствата од првиот ден на наредниот месец во кој средствата на трудот почнале да се користат по извршената доградба, адаптација, реконструкција или модернизација.

На зголемената основица за пресметување на амортизација по основ на ревалоризација, амортизацијата се пресметува од 1 јануари наредната година.

Член 28

Ако средствата се стават во употреба пред да бидат обезбедени сите потребни податоци за определување на вредноста што служи како основица за амортизација, амортизацијата се пресметува според привремената основица од првиот ден на наредниот месец откако средствата се ставени во употреба, а таа основица ја определува корисникот на општествени средства.

Кога ќе бидат обезбедени сите податоци потребни за определување на вредноста што претставува основица за амортизација, корисникот на општествени средства е должен таа вредност натаму да ја користи за пресметување на амортизацијата. Во наредните периоди на пресметка, а најдоцна до крајот на годината во која се обезбедени сите потребни податоци за определување на вредноста што служи како основица за пресметување на амортизација, корисникот на општествени средства е должен да го надомести помалку пресметаниот износ на амортизацијата од периодот кога амортизацијата е пресметувана според привремената основица.

Ако во рок од една година од денот на ставањето на средствата во употреба не бидат обезбедени сите податоци потребни за определување на вредноста што служи како основица за амортизација, корисникот на општествени средства е должен со процена, според пазарните цени на истите односно на слични средства, да ја определи вредноста што натаму ќе се користи за пресметување на амортизацијата.

Член 29

Корисникот на општествени средства во самоуправниот општ акт односно во друг општ акт го уредува начинот на пресметување на амортизацијата во согласност со овој закон.

Ако со самоуправниот општ акт односно со друг општ акт не е уреден начинот на пресметување на амортизацијата, корисникот на општествени средства врши пресметување на амортизацијата по стапките пропишани во Номенклатурата на средствата за амортизација.

Член 30

Амортизација на средствата се врши според ефектот што се остварува со употребата на средствата во периодот за кој се пресметува амортизацијата, што се изразува во количество на единици на производи, преноси на товари, произведена енергија и степен на користење на капацитетите, а кај сообраќајните средства во број на поминати километри или во остварениот обем на превоз и слично (функционално пресметување на амортизацијата), со тоа што вкупниот износ на амортизацијата пресметан во текот на една година за која се врши пресметка да не биде помал од износот што се добива за средствата на кои се однесува пресметката со пресметување на амортизацијата по стапките пропишани во Номенклатурата на средствата за амортизација.

Ако не се обезбедени услови за пресметување на амортизацијата според ефектот што со употребата на средствата се остварува во периодот за кој се врши пресметката, пресметување на амортизацијата се врши по стапките определени со самоуправниот односно со друг општ акт, со тоа што вкупниот износ на амортизацијата според конечната годишна пресметка не може да биде помал од износот што се добива со примена на стапките пропишани во Номенклатурата на средствата за амортизација.

Член 31

Амортизацијата во текот на годината се пресметува во роковите што ќе ги определи корисникот на општествени средства, со тоа што тие рокови не можат да бидат подолги од роковите пропишани за составување на периодични пресметки.

За средствата прибавени со здружување и за средствата прибавени по основ на заедничко вложување на странски лица, како и за средствата прибавени по основ на производствена или друга деловна соработка, амортизацијата се пресметува во роковите пропишани за составување на периодични пресметки, ако со самоуправната спогодба за здружување или со договорот за вложување на странски лица односно со договорот за производствена или друга деловна соработка не е определен пократок рок.

За средствата што служат за вршење на сезонски работи, амортизацијата се пресметува само за време на сезоната, со тоа што амортизацијата пресметана за периодот на сезоната не може да биде помала од износот што се добива со примена на стапките пропишани во Номенклатурата на средствата за амортизација.

Се смета дека средствата служат за вршење на сезонски работи ако се користат за дејност чие вршење во текот на една година поради природните услови или поради други причини редовно трае помалку од седум месеци.

Член 32

На крајот на секоја година се составува конечна пресметка на амортизацијата.

Конечна пресметка на амортизацијата се составува и при спроведувањето на статусни промени (спојувања, припојувања, делби и издвојувања од составот на еден заради припојување кон друг корисник на општествени средства) и тој износ, заклучно до денот кога се спроведува статусна промена, се внесува во билансот, врз основа на кој се спроведува статусната промена.

Член 33

Износот на амортизацијата според конечна пресметка не може да биде помал од износот на амортизацијата пресметана по стапките пропишани во Номенклатурата на средствата за амортизација.

Член 34

Заради примена на член 32 од овој закон, корисникот на општествени средства ги распоредува основните средства во амортизационите групи пропишани во Номенклатурата на средствата за амортизација.

Ако во Номенклатурата на средствата за амортизација не се наведени средствата за кои се пресметува амортизација, како најниска стапка за пресметување на амортизацијата, во смисла на член 33 од овој закон, се смета стапката што во таа номенклатура е пропишана за нај-

сродните средства. Сродноста на средствата се определува според намената за која служат средствата, а во поглед на средствата со иста намена - според видот на материјалот односно трудот употребен за нивна изградба односно изработка.

Ако за изградба односно изработка се употребени различен материјал и труд, сродноста се определува според претежноста, а претежноста се изразува вредносно во времето во кое средствата се ставаат во употреба.

Член 35

За опремата што со Номенклатурата на средствата за амортизација е распоредена во амортизационите групи 33 до 51, во амортизационите групи 65 до 77, во амортизационата група 98 и во амортизационата група 100 точка 9, стапките на амортизацијата пропишани во Номенклатурата на средствата за амортизација се зголемуваат ако тие средства, во годината за која се врши конечна пресметка, се користени со поголем интензитет од интензитетот што одговара на работа во две смени. Зголемувањето е сразмерно на зголеменото користење на средствата.

Се смета дека опремата од став 1 на овој член, освен транспортните средства од амортизационата група 98, е користена со интензитет поголем од интензитетот што одговара на работа во две смени ако во текот на годината била во употреба повеќе од 4.400 часови. За транспортните средства од амортизационата група 98 се смета дека се користени со интензитет поголем од интензитетот што одговара на работа во две смени ако просекот на користењето по едно транспортно средство изнесува од 60.000 поминати километри во текот на годината за која се врши пресметување на амортизацијата.

Член 36

За материјалните права што претставуваат основни средства и материјалните права на технологија, како најниска стапка за пресметување на амортизацијата се смета стапката пропишана во Номенклатурата на средствата за амортизација, ако со договор односно со друг акт за стекнувањето на материјални права не е определен пократок рок за користење односно повисока стапка. Ако е определен пократок рок за користење на материјалното право, како најниска стапка за пресметување на амортизацијата се смета стапката што му одговара на тој рок за користење.

Член 37

Стапките на амортизацијата определени со републички односно со покраински закон, што се користат за утврдување на основницата за пресметување на даноците и придонесите што се намираваат од доходот, не можат да бидат пониски од стапките пропишани во Номенклатурата на средствата за амортизација, зголемени во смисла на член 40 од овој закон во годината за која се определува основницата за пресметување на даноците и придонесите.

Член 38

Корисникот на општествени средства ја утврдува вредноста на шумите врз основа на вкупното количество и квалитетната структура на дрвната маса што шумата ја содржи и цената на дрвната маса со испорака на камионски пат, пловен објект или на друго транспортно место.

Сојузниот орган на управата надлежен за работи на земјоделството, во согласност со функционерот кој раководи со сојузниот орган надлежен за работи на финансите, го пропишува начинот на утврдување на количеството на дрвната маса, квалитетната структура и другите елементи за утврдување на вредноста на шумите, како и начинот на утврдување на таа вредност.

Средствата за репродукција на шумите се утврдуваат во височината определена со самоуправниот општ акт на корисникот на општествени средства, со тоа што тие средства не можат да бидат помали од износот што како најнизок е пропишан со републичкиот односно со покраинскиот закон, а најмлаку во износ на една десеттина од вредноста на продадената дрвна маса според цените од став 1 на овој член, во периодот за кој се врши пресметка на тие средства.

Член 39

Амортизацијата за станбени згради и станови во оп-

штествена сопственост се пресметува во согласност со овој закон.

Член 40

За средствата за заедничка потрошувачка што се користат за вршење на дејности за потребите на општествениот стандард амортизацијата се пресметува во согласност со одредбите на овој закон, ако со таа дејност се остварува вкупен приход.

Член 41

За износот остварен со продажба на основните средства во прибавување или средствата што се во употреба односно на средствата за заедничка потрошувачка во прибавување или средствата што се во употреба, по одбивањето на трошоците на продажбата и неамортизираната (ненадоместена) вредност на тие средства, се зголемува деловниот фонд односно фондот за заедничка потрошувачка.

Ако со продажба на основните средства се оствари помала цена од неотпишаната вредност на тоа основно средство, таа разлика треба да се надомести врз товар на резервниот фонд односно на вкупниот приход.

III. ИСПРАВКА НА ВРЕДНОСТА НА СРЕДСТВАТА

Член 42

Корисникот на општествени средства, за износот на амортизацијата утврден во конечната пресметка, врши исправка на вредноста на средствата при составувањето на завршната сметка.

Член 43

Вредноста на основните средства односно на средствата за заедничка потрошувачка, за кои не се пресметува амортизација при расходување, продажба, пренос и отуѓување по друг основ, се отпишува врз товар на деловниот фонд односно на фондот за заедничка потрошувачка, по намалувањето за износот што е добиен за тие средства.

IV. КОРИСТЕЊЕ НА СРЕДСТВАТА НА АМОРТИЗАЦИЈАТА

Член 44

Износот на амортизацијата се користи за купување, изградба или доградба на средства поради замена на средствата за кои амортизацијата е пресметана, а што се физички дотраени или технички односно технолошки застарени за употреба.

Износот на амортизацијата може да се користи и за купување, изградба или доградба на средства наменети за проширување на капацитетите или за унапредување на постојните и развивање на нови дејности, за отплата на инвестициони кредити и заеми и за обезбедување на сопствено учество при добивањето на инвестициони кредити и заеми, а привремено и за обртни средства во согласност со сојузниот закон. Амортизацијата пресметана за основните средства не може да се користи за набавка на средства за заедничка потрошувачка или за отплата односно за добивање на кредит, заем или друго задолжување за заедничка потрошувачка.

Член 45

Амортизацијата пресметана за станови во општествена сопственост може да се користи само за набавка (купување, изградба или доградба) на станови во општествена сопственост и за давање кредити или за решавање на станбени прашања на друг начин во согласност со законот, а не може да се користи за други намени за заедничка потрошувачка или за други потреби.

Средствата на амортизацијата на станбени згради и станови во општествена сопственост за големи поправки на станбените згради, односно на становите ќе се користат во согласност со критериумите и мерилата утврдени со републички односно во покраински закон.

За станбените згради и становите што претставуваат средства со кои располага Федерацијата, со пропис на Сојузниот извршен совет се утврдуваат критериумите и мерилата за користење на средствата на пресметаната аморти-

гизација за големи поправки на станбените згради односно становите.

Член 46

Кај патиштата и другите изградени патни површини, железничките и други пруги, водоводната и канализационата мрежа и водостопанските и енергетските објекти, како замена на потрошените вредности за кои служат средствата на пресметаната амортизација, во смисла на овој закон, се смета и обновувањето (заменувањето) на коловозот односно на изградените површини или на другите делови неопходни за постоење односно за употреба на тие објекти за целта за која се наменети. Издатоците за овие намени не претставуваат издатоци за инвестиционо одржување на основните средства.

Средства за репродукција на шумите се користат за мените утврдени со републичкиот односно со покраинскиот закон.

Член 47

Корисниците на општествени средства чијашто дејност се финансира од буџетот можат деловните средства во височина на пресметаната амортизација да ги здружуваат под условите и на начинот што ќе ги определи надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

Член 48

На начинот пропишан со овој закон амортизација се врши и за средствата што служат како капацитети за производство на предмети на вооружување и воена опрема, со тоа што амортизацијата пресметана за тие средства се користи за намени согласно со сојузниот закон со кој се уредува производството на вооружување и воена опрема.

V. РАСПОЛАГАЊЕ СО ОПШТЕСТВЕНИТЕ СРЕДСТВА НАДВОР ОД УПОТРЕБА

Член 49

Корисникот на општествени средства е должен основните и обртните средства надвор од употреба да му ги понуди на продажба, привремено користење или под закуп на друго општествено правно лице или на заинтересиран граѓанин, во рок од 30 дена од денот на ставање на средствата надвор од употреба.

Средствата од став 1 на овој член што не се продадени, отстапени на привремено користење или дадени под закуп се отпишуваат на начинот пропишан со овој закон.

Член 50

Како основни средства надвор од употреба, во смисла на овој закон, се сметаат:

1) запрениите инвестиции што нема да се продолжат;
2) основните средства што се ставени трајно надвор од употреба;

3) основните средства што не се користат во непрекинато траење подолго од две години.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, корисникот на општествени средства кој изведува инвестициони работи во странство може да одлучи да не врши отпис на основните средства што не ги користи во непрекинато траење подолго од две години, ако тие средства се наоѓаат во странство и ако се наменети за изведување на нови инвестициони работи во странство.

Како обртни средства надвор од употреба, во смисла на овој закон, се сметаат:

1) ситниот инвентар на залихи, ако производството за кое е користен ситниот инвентар е трајно запрено и ако не може да се користи за друго производство кај тој корисник на општествени средства;

2) суровините и материјалот на залихи, ако производството за кое се користени тие залихи е запрено и нема да се продолжи и ако не можат да се користат во друго производство кај тој корисник на општествени средства;

3) резервните делови на залихи, ако опремата односно другите средства за кои се набавени тие делови повеќе не е во употреба и ако не можат да се користат за одржување на друга опрема односно средства кај тој корисник на општествени средства.

4) готовите производи што се давани на привремено користење и под закуп во согласност со сојузниот закон со кој се уредува вкупниот приход и доходот, ако нивната вредност во целост е надоместена од надоместот за при-

временно користење односно од закупнината, со тоа што корисникот на општествени средства е должен да изврши процена на вредноста на тие производи и износот на таа процена да го внесе во деловниот фонд.

Член 51

Корисникот на општествени средства ќе ги отпише основните средства надвор од употреба под услов претходно да се обидел:

– да ги пренесе, со надомест или без надомест, врз друг корисник на општествени средства;

– да му ги даде на привремено користење на друг корисник на општествени средства;

– да му ги даде под закуп на работен човек кој самостојно врши дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните односно на работен човек кој со личен труд самостојно во вид на занимање врши професионална дејност (во натамошен текст: работен човек);

– да му ги даде под закуп на граѓанин.

Член 52

Корисникот на општествени средства може основното средство надвор од употреба да го понуди на начинот од член 51 на овој закон, под условите предвидени со самоуправниот општ акт.

Корисникот на општествени средства понудата за пренос, давање на привремено користење односно закуп на основните средства надвор од употреба ја огласува во средствата за јавно информирање.

Корисникот на општествени средства примерок од огласот од став 2 на овој член и доставува и на самоуправната интересна заедница за вработување.

Огласот од став 2 на овој член ги содржи особено следните податоци: вид на основното средство; набавна и отпишана вредност на основното средство; година на набавката; место и време; место и време каде што може да се разгледа основното средство; услови под кои основното средство се пренесува, се дава на привремено користење односно под закуп.

Член 53

Основната организација на здружен труд е должна пред давањето понуда преку оглас да постапи според член 250 од Законот за здружениот труд. Корисникот на општествени средства кој има основно средство надвор од употреба прибавено со пренос без надомест од земјоделска задруга или од друга организација на земјоделци, пред давањето понуда преку оглас е должен тоа средство да и го понуди на земјоделската задруга, на основната здружна организација, на основната односно работната организација на кооперанти или на друга форма на здружување на земјоделските производители кои својата дејност ја вршат на подрачјето на кое се наоѓа тоа средство.

Член 54

Корисникот на општествени средства е должен пред одлучувањето за давање под закуп на основните средства надвор од употреба, во смисла на член 51 алинеи 3 и 4 од овој закон, да прибави мислење од самоуправната интересна заедница за вработување за оправданост на давањето под закуп.

Член 55

Корисникот на општествени средства може да му даде под закуп основно средство надвор од употреба на работен човек кој со самоуправната интересна заедница за вработување склучил договор дека со определен број невработени лица ќе заснове работен однос.

Член 56

Корисникот на општествени средства може да му даде под закуп основно средство надвор од употреба на граѓанин кој добил овластување за отворање самостоен занаетиски или друг дуќан за дејност што се врши со основните средства што се даваат под закуп и кој со самоуправната интересна заедница за вработување склучил договор дека со определен број невработени лица ќе заснове работен однос.

Член 57

Корисникот на општествени средства ќе склучи со

други корисници на општествени средства, со работен човек и граѓанин самоуправни спогодба односно договор, во писмена форма, за преносот со надомест или без надомест, за давањето на привремено користење или за закупот на основните средства надвор од употреба.

Член 58

Ако работниот човек или граѓанинот не заснове работен однос со договорениот број невработени лица, корисникот на општествени средства може да го откаже договорот за закуп пред истекот на договорениот рок.

Член 59

Со невработени лица што имаат намера да го здружат својот труд и своите средства во договорна организација на здружен труд или во друго општествено правно лице, корисникот на општествени средства може да склучи договор за пренос односно за давање на привремено користење на основните средства надвор од употреба, со тоа што пренос односно давање на привремено користење на основните средства да изврши по уписот на договорната организација на здружен труд или на друго општествено правно лице во судски регистар.

Член 60

Корисникот на општествени средства го отпишува основното средство надвор од употреба што не го пренел, не го дал на привремено користење или под закуп врз товар на резервниот фонд до износот на паричните средства на тој фонд, а ако тие средства не се доволни, разликата ја отпишува врз товар на деловниот фонд.

Член 61

Корисникот на општествени средства ќе го отпише ситниот инвентар надвор од употреба под условите и на начинот што се предвидени со овој закон за отпис на основните средства надвор од употреба.

Член 62

Обртните средства надвор од употреба од член 50 став 3 точ. 2, 3 и 4 на овој закон, корисникот на општествени средства ќе ги отпише врз товар на резервниот фонд до износот на паричните средства на тој фонд, а ако тие средства не се доволни разликата ќе ја отпише врз товар на деловниот фонд.

Член 63

Корисникот на општествени средства не врши отпис на основните и обртните средства од член 51 на овој закон врз товар на резервниот односно деловниот фонд во делот во кој давателот на кредит односно заем или здружувачот на средства ќе ги отпише побарувањата по основ на тие средства во согласност со договорот односно со самоуправната спогодба.

Член 64

За отпишаните основни и обртни средства надвор од употреба корисникот на општествени средства е должен да спроведе постапка за продажба со јавно наддавање.

Член 65

За износот остварен со продажба на средствата од член 64 на овој закон, по одбивањето на трошоците на прометот, корисникот на општествени средства го зголемува деловниот фонд односно фондот во кој се обезбедуваат средства за набавка на основни и обртни средства.

Член 66

Одредбите на чл. 49 до 65 од овој закон не се применуваат на основните и обртните средства што служат за производство на предмети на вооружување и воена опрема.

VI. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 67

Со парична казна од 500.000 до 10.000.000 динари ќе се казни за стопански престап организацијата на здружен труд или друго правно лице:

1) ако во самоуправниот односно во друг општ акт не го уреди пресметувањето на амортизацијата (член 6);

2) ако не почне да пресметува амортизација за градежни објекти, за опрема, за брзорастечки дрвја, за повеќегодишни насади, за основно стадо, за материјални права, за вложувања за иновации и за основачки вложувања во роковите пропишани со овој закон (чл. 11 и 12);

3) ако за општествените средства што ги користи престане да пресметува амортизација пред да биде во целост надоместена вредноста што претставува основица за пресметување на амортизацијата или ако го запре пресметувањето на амортизацијата за општествените средства што уште не се амортизирани, освен кога е со овој закон поинаку определено (чл. 7, 13 и 14);

4) ако за пресметување на амортизацијата не изврши распоред на општествените средства што ги користи во амортизационите групи и делови на амортизационите групи во согласност со Номенклатурата на средствата за амортизацијата што е составен дел на овој закон (чл. 15 и 34);

5) ако за градежните објекти, опремата, повеќегодишните насади, шумите и другите дрвја, основното стадо, материјалните права, вложувањата за иновации, вложувањата за унапредување на земјоделското производство и за основачките вложувања не ја утврди основицата за пресметување на амортизацијата во согласност со овој закон (чл. 16 до 8);

6) ако за општествените средства што ги користи не ја пресметува амортизацијата на начинот пропишан со овој закон (чл. 29, 30 и член 37);

7) ако пресметувањето на амортизацијата во текот на годината не го врши во роковите во кои се составуваат периодични пресметки или ако годишната пресметка на амортизацијата не ја состави до рокот пропишан за поднесување на завршната сметка или ако во завршната сметка не го искаже годишниот износ на амортизацијата (чл. 32 до 34);

8) ако во годишната пресметка за опрема од амортизационите групи бр. 33 до 51 и 65 до 77, како и од амортизационата група 98 и 100 точка 9 од Номенклатурата на средствата за амортизацијата не изврши зголемување на амортизацијата кога тие средства се користени со поголем интензитет од интензитетот што и одговара на работата во две смени (член 35);

9) ако за општествените средства што ги користи не изврши исправка на вредноста за износот на пресметаната амортизација, односно ако за неамортизираната вредност на средствата за кои не се пресметува амортизацијата не изврши отпис (чл. 42 и 43);

10) ако средствата на амортизацијата ги користи за цели што не се предвидени со овој закон (чл. 44 до 48);

11) ако со општествените средства што ги користи, а што се надвор од употреба, не постапи на начинот предвиден со овој закон (чл. 49 до 65).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни за стопански престап и одговорното лице во организацијата на здружен труд или во друго правно лице со парична казна од 25.000 до 500.000 динари.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни за стопански престап и одговорното лице во органот на општествено-политичката заедница, во друг државен орган и во месната заедница со парична казна од 25.000 до 500.000 динари.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 68

По исклучок од одредбите на овој закон, до крајот на 1987 година, со републички односно со покраински закон може за пресметка на амортизацијата да се определи стапка пониска од стапката пропишана во Номенклатурата на средствата за амортизација, за магистрални и други патишта и за придружни објекти на патиштата (мостови, вијадукти, подвозници, надвозници, тунели, галерии).

Во периодот до 1990 година, со републички односно со покраински закон може да се намали односно да се одложи пресметувањето на амортизацијата за градежни објекти кои наменски служат за вршење на дејностите што со Единствената класификација на дејностите која е составен дел на Одлуката за Единствената класификација на

дејностите („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/76, 72/80, 77/82 и 71/83) се распоредени во областа 12-Образование, наука, култура и информации, освен за издавачката и новинско-издавачката дејност и дејноста на радиото и телевизијата и кинематографијата (подгрупи: 12031, 12035 и 12036) и во областа 13-Здравствена и социјална заштита, освен дејностите на аптеките (подгрупа: 13016).

Корисниците на општествени средства чија дејност во целост или претежно се финансира од буџетот, можат да одлучат до 1990 година да не пресметуваат амортизација за зградите што ги користат за вршење на канцелариски работи.

По исклучок од одредбите на овој закон, за станите и станбените згради во општествена сопственост до крајот на 1989 година со републички односно со покраински закон може за пресметување на амортизацијата да се определи стапка до еден процент поен пониско од стапката пропишана во Номенклатурата на средствата за амортизација.

За станите во општествена сопственост стапките за амортизација од Номенклатурата на средствата за амортизација односно стапките од став 1 на овој член можат да се намалат, и тоа: во 1987 година до 55%, во 1988 година до 40% и во 1989 година до 20%.

Член 69

Корисниците на општествени средства се должни да ги усогласат своите самоуправни односно други општи акти со одредбите од овој закон во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 70

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат: Законот за амортизацијата на општествените средства („Службен лист на СФРЈ”, бр. 70/84, 7/85 и 75/85) и Законот за условите за отпис на основните и обртните средства надвор од употреба („Службен лист на СФРЈ”, бр. 24/86).

Член 71

Овој закон влегува во сила на 1 јануари 1987 година.

НОМЕНКЛАТУРА НА СРЕДСТВАТА ЗА АМОРТИЗАЦИЈА

Реден број на групата	Назив на основните средства односно на средствата за заедничка потрошувачка	Годишна стапка на амортизација
1	2	3
I. ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ		
1. Објекти за вршење производство на јаглен, руда на метали и на неметали:		
1)	за хидролошки, сеизмолошки и други испитувања	6
2)	за утврдување на количествата и квалитетот на јагленот, на рудите на метали и рудите на неметали (за вршење на истражни и подготвителни работи)	5,5
3)	за отстранување и за површински копони на јаглен, метали и неметали (освен рудниците за сол)	5
4)	подземни простории за експлоатација на јаглен, на метали и на неметали	8
5)	објекти на рудниците за сол:	
	– бунари и други експлоатациони дупкотини за производство на солена вода	20

1	2	3
	– објекти за транспорт на солена вода	5
	– експлоатациони кули и други објекти за производство на сол	10
6)	објекти за облагородување и преработка на јаглен	7
7)	други (неспомнати) објекти за вршење на дејности на рудници	6
2. Објекти за производство и пренос на нафта и гас:		
1)	За сеизмолошки и други испитувања и објекти за истражно и откриено дупчење на нафтени и гасни дупчотини	10
2)	Собирно-отпремни објекти на нафтени и гасни полиња (котларници, огногасници, пумпалници, прирачни складови и други објекти за собирање и експедирање на нафта и гас)	10
3)	Нафтоводи и гасоводи:	
	– за далнински транспорт на нафта и гас	5
	– за транспорт на деривати од нафта и гас	5,5
	– за транспорт на нафта и гас во рамките на нафтени и гасни полиња и помеѓу нафтени и гасни полиња	7
	– нафтоводи и гасоводи во морето	10
4)	Неспомнати објекти за производство или за пренос на нафта и гас	8
3. Електростопански и водостопански објекти и објекти на водовод и канализација:		
1)	Брани (зајази) и насипи:	
	– земјени	1
	– бетонски и високи бетонски	1,5
2)	Црпни станици:	
	– бетонски и сидани	1,5
	– монтажни	2,5
	– подвижни	5
3)	Канали (доводни, одводни, разводни) и придружни објекти на нив (тунели, аквадукти и приклучни лизговни градби):	
	– земјени и земјеностабилизиран	1,5
	– бетонски	2
	– обложени со бетон или со намен	2,5
	– обложени со пластика или со друг материјал	3,3
4)	Цевководи (под притисок и други):	
	– бетонски	2
	– челични	3,5
	– пластични	8
	– алуминиумски	7
	– азбестно-цементни, леано-железни и керамички	2,5
	– други	3,3
5)	Бродски преводници и бетонски колектори (гравитациони и други)	1,5
6)	Прагови, бетонски брани, бетонски базени и таложници	1,3
7)	Напери и паралелни градби	1,7
8)	Каскади и поројни прегради	2,5
9)	Пропусти:	
	– бетонски и сидани	2
	– други	3,3

1	2	3	1	2	3
10) Објекти за искористување и употреба на вода:			21) Згради и други градби за производство и за пренос на топлотна енергија:		
- хоризонтална цевни дренажи		5	- од бетон		4
- вертикални цевни дренажи (бунари)		10	- од друг материјал		5
- каптажни градби		2			
11) Објекти за подготвување, филтрирање, смекнување и деминерализација на водата		4	4. Фабрички хали и други градби за вршење на дејности од областа на индустријата и за вршење на дејности од областа на градежништвото:		
12) Други објекти во водостопанството		2,5	- од бетон		1,8
13) Згради и други градби на хидроцентрали:			- од бетон и метал		2
- од бетон		1,5	- од метал		2,5
- од друг материјал		2	- од камен и тула		3
14) Згради и други градби на термоцентрали:			- од друг материјал		4
- од бетон		4	5. Згради и други градби за вршење на дејности од областа на земјоделството и шумарството:		
- од друг материјал		5	1) За сместување и исхрана на добиток (штали, хранилки, поилки и др.):		
15) Згради и други градби на нуклеарните централи:			- од бетон		2,5
- од бетон		3,5	- од бетон и метал		2,8
- од друг материјал		5	- од камен и тула		3
16) Објекти за пренос на електрична енергија:			- од дрво и друг материјал		5
- далноводи (бетонски и челични)		3	2) За производство, подготвување и одржување на земјоделски и шумски посадочен и расаден материјал:		
- згради на трафостаници и на други разводни постројки и на диспечерски центри		2	- од бетон		2
17) Објекти за дистрибуција на електрична енергија:			- од бетон и метал		2,5
- надземни водови од 110 kV и повисоки напони на струја, со бетонски и железни столбови и кабелски водови од 110 kV и повисоки напони на струја		3	- од метал		3
- надземни водови од среден напон и на нисконапонската мрежа, со бетонски и железни столбови; објекти на мрежата за јавно осветление; трафостаници на железни столбови и трафостаници во затворени градби		5	- од камен и тула		3,3
- надземни водови од среден напон на дрвени столбови и трафостаници на дрвени столбови		6,7	- од дрво и друг материјал		4
- кабелски водови од среден и низок напон и сигнално-командни кабелски водови		4	3) За производство на ран и сезонски зеленчук и овошје:		
- нисконапонска мрежа и мрежа за јавно осветление на дрвени столбови и покривни видни носачи		8,3	- стакленици		7
- други објекти за дистрибуција на електрична енергија		2	- пластеници		12,5
18) Други (неспомнати) објекти за производство, пренос или дистрибуција на електрична енергија		4	4) За складирање, сушење, сортирање и пакување на земјоделски и шумски производи:		
19) Објекти на доводната и објекти на разводната водоводна мрежа:			- од бетон		1,8
- бетонски		2	- од бетон и метал		2
- азбестно-цементни, леано-железни и керамички		2,5	- од метал		2,5
- челични и други		3,3	- од камен и тула		3
20) Објекти на канализација и објекти за пречистување на отпадните води:			- од дрво и друг материјал		5
- бетонски		2	6. Објекти за вршење на дејности на рибарство и одгледување на дивеч:		
- азбестно-цементни и керамички		2,5	1) Објекти за вршење на дејност на рибарство:		
- од друг материјал		3,3	- за производство и одгледување на рибин подмладок (мрестилишта)		3
			- за одгледување на риби		4
			- друго		5
			2) Објекти за одгледување на дивеч:		
			- од бетон		2
			- од бетон и метал		2,5
			- од метал		3
			- од камен и тула		2,8
			- од дрво и друг материјал		5
			7. Патишта (вклучувајќи ги и улиците и плоштадите), објекти на патиштата и други изградени патни површини:		
			1) Автопатишта		7
			2) Патишта за јавен сообраќај (и улиците и плоштадите во населбите):		

1	2	3	1	2	3
	- со коловоз од бетон	3		- за постројки на телекоманди, за ранжирни станици и други сигнално-безбедносни уреди со електроника	10
	- со коловоз од асфалт	4		- за надворешни сигнално-безбедносни постројки (свртнички поставни направи, сигнали, уреди на автоматскиот пружен блок и уреди на патните премини)	6,3
	- други	6			
3)	Патишта што не се категоризирани:		4)	Објекти за телекомуникационите постројки во железничкиот сообраќај:	
	- со коловоз од бетон	2		- за пружните сигнално-телекомуникациони кабли	6
	- со коловоз од асфалт	3		- за сместување и работа на железничките телефонски и телеграфски центри на диспечерските пружни телефонски уреди, регистрафоните, интерфоните, часовничките и разгласните уреди	8,3
	- со коловоз од коцка	4		- за радиоуреди (радиодиспечерски уреди КТ и UHF)	7
	- други	5		- за преносни и подвижни радиоуреди	10
4)	Патни патеки и други изградени патни површини:		5)	Згради на железнички станици, депоа, водостаници и други градби на железнички станици:	
	- од бетон, асфалт и коцка	5		- од бетон	1,5
	- други	4		- од метал, камен и тула	2
5)	Мостови или вијадукти (надвозници и подвозници) и тунели и галерии на патишта:			- од дрво и друг материјал	2,5
	- од бетон и камен	1,5	6)	Трамвајски пруги со придружни објекти:	
	- од метал	2,5		- колосеци	4
	- други	10		- контактна мрежа и друго	6
6)	Објекти за заштита и регулација на сообраќајот на патишта, улици, патеки и на други изградени патни површини:		7)	Неспомнати објекти за вршење на железнички сообраќај и друг сообраќај на шини	4
	- од бетон и камен	5			
	- други	8			
7)	Згради и други градби на автобуски станици и за други возила на друмскиот сообраќај:				
	- од бетон, камен и тули	2,5			
	- други	4			
8)	Објекти за промет на нафтни деривати на патиштата и на други места (бензиски станици)	7			
9)	Други (неспомнати) објекти на патиштата	3			
8.	Објекти на железничкиот сообраќај и на другиот сообраќај на шини:		9.	Објекти за поморски, речен и езерски сообраќај:	
1)	Железнички пруги и објекти на железничките пруги:		1)	Згради на пристаништа и на луки, лукобрани како заштитен појас на луки и пристаништа, патеки, канали и базени во луките и пристаништата	2
а)	насипен труп на железничките пруги	1	2)	Изградени оперативни површини за натовар, растовар и сместување на материјал во пристаништа и луки	3,3
б)	колосеци и други изградени површини на горниот строеж на железничките пруги	4	3)	Складови, резервоари и други неспомнати објекти во луки и пристаништа:	
в)	мостови и вијадукти (надвозници и подвозници), тунели и галерии на железничките пруги:			- сидани, од бетон и друг цврст материјал (камен, тула)	1,5
	- од бетон и камени	1,5		- челични:	2,5
	- други	2		- пластични и од други материјали	4
2)	Објекти за електрична влека на возови:		4)	Неспомнати објекти за вршење на поморски, речен и езерски сообраќај:	
	- за контактната мрежа на железнички пруги	4		- од бетон, од бетон и метал, од камен и тула	4
	- за електроенергетски постројки на електронната влека (електровлечни потстанции и потстанции за секционирање)	5		- од друг материјал	5
	- за далнинско управување со електровлечни потстанции и со постројки за секционирање	6	10.	Објекти за воздушен сообраќај:	
3)	Објекти за сигнално-безбедносни постројки:		1)	Пристанишни згради и други градби на аеродроми (кули за контрола и насочување на летови, хангари и работилници за поправка на воздухоплови и друга опрема):	
	- за станични и пружни релејни сигнално-безбедносни уреди со кабелски постројки	6		- од бетон и до бетон и метал	1,5
	- за механички и електромеханички сигнално-безбедносни уреди	4		- од метал	2,5
				- од друг материјал	2

1	2	3	1	2	3
2) Полетно-слетни патеки, рулни патеки и спојници, платформи и други објекти за слетување, стојење и полетување на авиони и хеликоптери		2,5	16. Згради и други објекти за физичка култура и спорт и за рекреација и разонода:		
3) Други градежни објекти за вршење на дејноста на воздушниот сообраќај:			1) Згради за физичка култура и спорт и за рекреација и разонода:		
- од бетон, од бетон и метал, од камен и тула		2,5	- од бетон		1,5
- од друг материјал		4	- од камен и тула		2
11. Објекти на ПТТ сообраќај, за радио и ТВ сообраќај:			- од метал		2,5
1) Објекти за сместување и работа на телефонски и телеграфски центри, радиостаници, ТВ станици, радио и ТВ центри и радио и ТВ студија:			- од дрво и друг материјал		4
- од бетон		1,5	2) Фудбалски стадиони и игралишта за мали спортови:		
- од бетон и метал		1,8	- од бетон		1,5
- од метал		2	- други		2
- од камен и тула		2,5	3) Боб-патеки и патеки за санкање:		
- од дрво и друг материјал		5	- од бетон		1
2) Кабелски канализации (надземни и подземни), антенски столбови и водови		5	- од друг материјал		2
3) Други (непомнати) објекти за вршење на дејности на ПТТ сообраќај и на радио и ТВ сообраќај		4	4) Писти и други изградени површини за лизгање и други спортови на лед:		
12. Објекти за сместување, чување и продажба на стоки и други производи и: други објекти за вршење на дејноста на трговија:			- од бетон		1
- од бетон		1,5	- други		2
- од бетон и метал		1,8	5) Скокалници и други изградени површини за скијање:		
- од камен и тула		2,5	- од бетон и метал		1
- од метал		3	- од пластика		2,5
- од дрво и друг материјал		2	- други		2
13. Хотели, мотели, ресторани, кафеани, бифеа, камп-куќички и други градби за вршење на дејности на угостителство и туризам:			6) Други објекти за физичка култура и спорт или за рекреација и разонода:		
- од бетон		1,8	- од бетон		1,5
- од бетон и метал		1,5	- други		2
- од камен и тула		2	17. Згради и други градби за давање здравствена и социјална заштита:		
- од метал		2,5	- од бетон		1,5
- од дрво		10	- од бетон и метал		1,8
- од друг материјал		5	- од камен		2
14. Згради и други градби за работа на училишта, факултети, академии и универзитети:			- од камен и тула		2,5
- од бетон		1,5	- од дрво и друг материјал		5
- од бетон и метал		1,8	18. Управни згради, згради на банки и други финансиски организации, згради на пошти и други сообраќајни организации, згради на општествени организации и на самоуправни интересни збедници и згради на други корисници за вршење на канцелариски работи:		
- од метал		2	- од бетон		1,5
- од камен и тула		2,5	- од бетон и метал		1,8
- од дрво и друг материјал		5	- од метал		2
15. Згради и други градби за вршење на дејности на наука, култура, (театри, опери, музеи, галерији, библиотеки, архиви и др.) и информации:			- од камен и тула		2,5
- од бетон		1,5	- од дрво и друг материјал		5
- од бетон и метал		1,8	19. Објекти за вршење на комунални дејности, дејности за уредување на населби и простор и дејности на занаетчиство:		
- од метал		2	- од бетон		1,5
- од камен и тула		2,5	- од бетон и метал		1,3
- од дрво и друг материјал		5	- од камен и тула		2
16. Згради и други градби за работа на училишта, факултети, академии и универзитети:			- од метал		2,5
- од бетон		1,5	- од дрво		10
- од бетон и метал		1,8	- од друг материјал		5
- од метал		2	20. Стенбени згради (вклучувајќи и домови за ученици и студенти и хотели за самци):		
- од камен и тула		2,5	1) Приземни и катни згради:		
- од дрво и друг материјал		5	- од бетон		1,5
			- од бетон и тула		1,7
			- од бетон и метал		1,8

1	2	3	1	2	3
	- од метал	2		- за хоризонтален и кос транспорт во рудниците на јаглен, освен транспортот со жичарници	11
	- од камен и тула	2,2		- за вентилација и за заштита	16,6
	- од дрво и друг материјал	4	2) Опрема за производство на кокс:		
2) Повеќекатни згради вклучувајќи и солитери:			- за подготвување на јаглен и за производство на кокс	8	
- од бетон	1,5		- за производство на нуспродукти во коксарниците	10	
- од бетон и тула	1,7		- друга опрема за работа на коксарниците	8	
- од бетон и метал	2		3) Друга (непомната) опрема за вршење дејности на производство на јаглен или за вршење дејности на производство на кокс	11	
- од метал	2,5				
21. Монтажни згради и други објекти од монтажни елементи што служат за вршење на стопански општествени дејности:			25. Опрема за истражување, производство и превоз на нафта и гас:		
- од бетонски елементи	2		1) За сеизмолошки и други испитувања	15	
- од метал и бетон	2,5		2) За истражување и откривање на нафта и гас на копното:		
- од метал	4		- дупчачки гарнитури и гарнитури за испитување и освојување на дупчотини (за работи под притисок и тубинг)	15	
- од дрво	10		- апарати и агрегати за работа на нафтни и гасни дупчотини	16	
- од друг материјал	8		3) За истражување и откривање на нафта и гас на морето:		
22. Бараки и други објекти за привремено сместување на градилишта и на други работилишта:			- платформи за дупчење и за производство на нафта и гас на морето	16	
- од бетонски елементи или граѓа	7		4) Опрема за нафтни и гасни полиња и на собирно-експедирачкиот систем на нафтни и гасни полиња (електро-постројки и електропроводови, управувачки системи, опрема за сепарација и разделување, подготовка на адитиви и др.)	10	
- од дрво	15		5) Друга (непомната) опрема за истражување, производство и пренос на нафта и гас	12,5	
- од други материјали	12,5				
23. Други градежни објекти:			26. Опрема на рудници на метали (освен рудниците на антимон):		
1) Индустриски, рударски, шумски и други колосеци	4		- дупчачки гарнитури и други дупчалки, стабилни и подвижни компресори и вентилатори	13	
2) Жичарници и качувала:			- за сепарација и пречистување на руди	9	
- за превоз на материјал и производи	6		- јамски локомотиви, вагонети, и други транспортни средства за јамски и површински копови	15	
- за превоз на патници	4		- друга опрема на рудниците на метали	8	
- за превоз во рудниците на јаглен и рудниците на метали и неметали	5				
3) Ски-лифтови	4		27. Опрема на рудниците на антимон:		
4) Марини	3,3		- дупчачки гарнитури	12	
5) Навози и други непомнати градежни објекти:			- стабилни компресори и вентилатори	8	
- од бетон	1,5		- машини, уреди и друга опрема за експлоатација и транспорт на руди во рудниците со јамски коп	13	
- од бетон и метал	1,8		- за површинска експлоатација	12	
- од камен и тула	2		- друга (непомната) опрема за производство на руди на антимон	12	
- од метал	2,5				
- од дрво и друг материјал	5		28. Опрема за производство на неметални минерали, сол, камен, чакал и песок:		
			1) Опрема за производство на неметални минерали:		
II. ОПРЕМА ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТИ НА РУДНИЦИ И ЗА ИСТРАЖУВАЊЕ, ПРОИЗВОДСТВО И ПРЕНОС НА НАФТА И ГАС					
24. Опрема за производство на јаглен и за производство на кокс:					
1) Опрема за производство на јаглен:					
- за подготовка и производство на откопи во јами	15				
- за подготовка и производство на јаглен на површински копови	12,5				
- дупчачки гарнитури и компресори (стабилни и подвижни) во рудниците за јаглен	10				
- за сепарација и други пречистувања на јагленот, за сушење на јагленот и за преработка на јаглен во рудниците (брикетирање, гасификација и сл.)	8,5				
- за вертикален транспорт на јаглен и друг материјал во рудниците, освен транспортот со жичарници	5				

1	2	3	1	2	3
	- дупчачки гарнитури, дупчачки и откопни чекани, стабилни вентилатори 12 - подвижни компресори, сепаратни вентилатори, опрема на системот за пречистување и опрема на системот за воздух 13 - јамски локомотиви, вагонети, пумпи за одводнување и друга опрема за транспорт во рудниците на неметали 15 - за облагородување на неметали, филтери на системот за воздух и друга (непомената) опрема за производство на неметални минерали 9				
	2) Опрема за производство на сол:				
	- за сепарација на сол 13				
	- електроопрема во рудниците за производство на сол 10				
	- друга опрема за производство на сол 11				
	3) Опрема за производство на камен, чакал и песок:				
	- за производство и обработка на камен 10				
	- за производство на чакал и песок 13				
	- за производство на суров гипс 11				
	- друга опрема за производство на камен, чакал или песок 10				
	III. ОПРЕМА ЗА ВОДОСТОПАНСТВО, ЕЛЕКТРОСТОПАНСТВО, ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА				
	29. Опрема за искористување и употреба на вода, за заштита од штетни дејствија на вода и заштита на водата од загадување:				
	1) За искористување на водата за наводнување:				
	- црпи 8				
	- друга опрема 4				
	2) За заштита од поплави, од ерозии и порои и за одводнување на земјиштето:				
	- црпи 8				
	- брани 4				
	- затвораи со погонски механизми 6				
	- за дренажа 7				
	- за управување и регулација 6				
	- друга опрема 5				
	3) За заштита на водата од загадување:				
	- црпи 8				
	- брани 5				
	- решетки 10				
	- чистилки 7				
	- друга опрема 6				
	30. Опрема на објектите на водоводот и канализацијата:				
	- хидромеханичка и електромашинска опрема на капиталните објекти и на објектите за преработка на водата за пиење 8				
	- хидромеханичка и електромашинска опрема на објектите за канализација 7				
	- опрема за регулација на капиталните објекти, на објектите за преработка на водата за пиење и на објектите за канализација 10				
	- друга опрема 8				
	31. Опрема за производство и пренос на електрична и топлотна енергија:				
	1) Опрема на хидроцентрали:				
	- производни агрегати (хидрогенератори и мото-генератори со уреди за задвижување), хидротурбини и пумпни турбини со регулатор на брзината и со припаѓачки затвораи и трансформатори со разводни постројки 5				
	- машински дел на цевководи под притисок, решетки, затвораи со погонски механизам, челични облоги, чистилки и друга хидромеханичка опрема 3,3				
	- опрема на помошните системи (за дренажа, за воздух, за подмачкување, за гасење на пожари и др.) и друга опрема за работа на хидроцентрали 6,5				
	2) Опрема на термоцентрали:				
	- енергетски парни котли со природна циркулација, парни турбини (кондензациони и топлификациони), кондензатори, постројки за загревање на вода, постројки за напојување на котли и пумпни постројки 5				
	- енергетски парни котли со природна циркулација, постројки за подготовка на горивото за ложење (мелници за јаглен, додавачи на јаглен, уфрлувачи на јаглен во котелот, за подготовка и дозирање на течна и гасовита гориво), вентилаторски постројки, постројки за допремање и подготовка на додатна и разладна вода, пречистувачи на димните гасови и уреди за пречистување на отпадните води 5,6				
	- индустриски грејни парни котли (со средни и ниски параметри и водогрејни котли) 4,6				
	- енергетски парни котли со наткритични параметри и со топена згура 6,3				
	3) Опрема на нуклеарни централи:				
	- нуклеарни реактори со разладни и други уреди, безбедносни и помошни системи 4				
	- за радиоактивни отпадоци 8				
	- за радиолошка заштита и друга опрема за производство на електрична енергија во нуклеарните централи 10				
	4) Опрема за пренос на електрична енергија:				
	- трансформатори и апарати и уреди во постројките 5				
	- опрема за далноводи од 110 kW и повисоки напони 4				
	5) Опрема за дистрибуција на електрична енергија:				
	а) енергетски трансформатори:				
	- во рудниците и на градилиштата 7				
	- други 5				
	б) броила на електричната енергија, вклопни часовници, мрежно-тон-фреквентно командни приемници и опрема на баждарници и на испитни лаборатории 7				
	в) преносни мерни инструменти 10				

1	2	3	1	2	3
6)	Опрема за управување во процесите на производството, преносот и дистрибуцијата на електрична енергија (диспечерски центри)	12,5	2)	За полуконтинуирано леење на блокови и трупци и за глодање на трупци; за сечење на катоди; за пакување на отпадоци, подготовка на струганици и мелење на згура; за обработка на трупци; за глодање на ленти и плочи; за ладно валање и точење на валјаци; за премостување на ленти и за контрола на обликот и бајцување на пресуваните производи	8,5
7)	Друга (непомната) опрема за производство, пренос или дистрибуција на електрична енергија:		3)	За континуирано леење на блокови, трупци, ленти, жици, прачки и цевки, печки за загревање на блокови, со теч-но и гасовито гориво; за жарене и бајцување на ленти, за рамнење и сечење на лимови; за надолжно расечување на ламели; за извлекување на цевки во макара, на жици и профили; за рамнење и сечење на прачки и шини; влечна клупа за извлекување на прачки, цевки и шини; за извлекување во макара; за шилење на врвови пред извлекувањето; за рамнење на цевки, прачки и шини; за премостување на цевки во макара и за испитување на квалитетот на производите	9
32.	Опрема за производство и пренос на топлотна енергија (индустриски, комунални и други топлани):		4)	За континуирано леење на жица; за сечење на отпадоци; за топење, леење и валање на ленти и плочи; за топло валање на жица; за загревање на блокови; за сечење на плочи и ламели; за специјално жарене на ленти; за избивање на форми; за пресување трупци и за сечење на пресувани производи	7
	- парни котли и друга опрема за загревање на водата, со уреди за ложење	10	5)	Лонци за леење	20
	- опрема за пренос и дистрибуција на топлотна енергија	11	6)	Друга (непомната) опрема за производство на бакар и за преработка на бакар и легури од бакар	12,5
	- друга опрема	9	35.	Опрема за производство и за преработка на олово и цинк:	
IV.	ОПРЕМА ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТИ НА ИНДУСТРИЈАТА		1)	Опрема за производство и за преработка на олово и цинк:	
33.	Опрема за производство на железо и челик (црна металургија):			- за агломеризациони празнења; за сразмерно додавање; за вентилација и вдување; коксни прегревачи, кондензатори и дезинтегратори за пескарене; ладилници за киселина; за сушење и вентилација; сита, дробилки, гасоводи, додавачи и кранови за полнење	10
1)	Опрема за производство на сурово железо:			- пумпи за вода; лонци за отсребрување; печки за топење, со механизам за полнење; мешалки и уреди за вентилација; прачки, одвојувачи и отпашувачи за кисели гасови; уреди за цементација и прегревачи	16,5
	- за подготовка и облагородување на руди	6,6	2)	Опрема за преработка на олово и цинк:	
	- за подготвување на руда за топење (агломерирање и пелетизирање)	8,3		- за мешање и правење на концентрати, за агломерација и за ладење; шахтни печки и шаржирни свона; опрема за производство на кадмиум и за производство на сулфурна киселина; електрофилтери и конвентори со изменувачи на топлината и повратни агломерати	8,5
	- високи печки, електроредукциони печки, печки за директна редукција и други печки	6,8		- за подготовка на шаржа и обработка на агломерати за шахтни печки; за претходна рафинација на цинк и за базна рафинација на кадмиум	11
2)	Опрема за производство на челик:			- системи за мострирање; врекести филтри; шахтни, ретортни и кубести печки; кули за миење на гасови;	
	- (печки, конвертори и уреди)	8,3			
3)	Опрема на валалници и ковачници на челик:				
	- за згревање на влошки и за термичка обработка на челик	7			
	- за топло валање на полуфабрикати, челични профили, ленти, лимови, и безрабни цевки и за ковање на челик	7,7			
	- за ладно валање на профили, ленти, лимови и цевки, за производство на поцинкувани производи, производство на рабни цевки и за пластификација на ленти, лимови и цевки	6,6			
	- за производство на влечен, точен и лупен челик и за производство на цевки и обложени електроди	10			
4)	Опрема за производство на феролегури:				
	- машини и постројки	7			
	- друга опрема	8			
5)	Опрема за производство на металургиска вар, за изработка, поцинкување и заштита на цевки и спојници, за преработка на трска	8			
6)	Друга (непомната) опрема за производство на железо и за производство на челик	9			
34.	Опрема за производство и преработка на бакар и легури на бакар:				
1)	За производство на суров и рафиниран бакар, за отпашување, за пречистување на бакар и за одвојување на бакарот по квалитет	7			

1	2	3	1	2	3
	сепаратори за влага; постројки за пирометалургиска рафинација на олово; за воздушно вшмукување на бакарни честички; за вакуумско отцинкување; за преработка на сребрена пена; за леење; лентести пили; уреди за затинување и лужење; за перење и филтрирање; за јонска измена и за леење на тегови	7,5		мултициклони и грејни пумпи, прифатни кошери и отпрашувачи	7
	- краткотопанести печки, сингл-машини, уреди за преработка на честички, ладилници за гасови, вреќести филтри; за производство на оловни цевки и тегови и цевки за загревање	7		- центрифугални пумпи	10
	- додавачи за вода, кршилки, претпечки, шаржирни кади, изменувачи и издвојувачки со кондензатори, лонци за рафинација и за топење на цементран кадмиум	30		- преси за изменувачи	4
3) Друга (непомната) опрема за производство односно за преработка на олово и цинк		9	5) Опрема за производство на аноди и католи:		
			- за производство на сурови аноди, за континуирано дозирање на материјали и пренос на материјали во процесот на работата, за пречистување на димни гасови, за одвојување и рецикулација на лив; за четкање на прачки; палети и кокили за лив; детектори за колички; лонци за заливање на катодни блокови и инструменти и прибори за испитување на аноди		7
36. Опрема за производство на глинница и за производство и преработка на алуминиум:			- за анализа и мерење на гранулацијата, нивото и протекот, за заварување во заштитна атмосфера, за греење на печки и автоматска регулација на греењето, за подготовка на катодни блокови и шини за залевање и за греење на катодни блокови и шини		10
1) Опрема за подготовка и мелење на боксит:			- за мерење во процесот на работата и термоелементи на платина		50
- вибро, плочести и други додавачи за подготовка и мелење на боксит		7	- коморни печки за печење на аноди		25
- дробилки и мелници во процесот		8	- индустриски правосмукалки, мали печки за греење, сандачи за катодна маса, за складирање на аноди и за превоз на анодни остатоци, за обновување на циркулацијата на бањането и за анодни остатоци		20
- сита, натоварувачи и хидроциклони		20	- друга опрема за производство на аноди		5
- отпрашувачи		4	6) Опрема за преработка на алуминиум:		
- магнетни одвивачи		10	- за топење, одржување на температурата, полуконтинуирано леење, загревање на одливки, топло и ладно валање, жарење, шаржирање, хлорирање и за површинска обработка		8,5
- друга опрема		12,5	- за елоксажа, полирање и ладење		9
2) Опрема за расчистување и подготвување за производство на алуминиум:			- за пресување на отпадоци, за заварување на цевки, фрезување и сечење на одливки, превртување на летни, одлагање на валјаци, профилирање на лимови, континуирано леење на трупци, пресување, извлекување и влечење и за сечење на трупци		7
- компресори и хидрофори, разблажувачи и уреди за подмачкување		7	- друга опрема за преработка на алуминиум		8
- автоклави, кондензациони лонци, експандери, балони на сигурност и отпрашувачи		5	7) Друга опрема за производство и преработка на глинница и алуминиум:		
- гасилки за вар и машини за кинење на вреќи		10	- уреди за истовар и транспорт на сода преку цевководи, резервоари на киселини и компресори		10
- пумпи со висок притисок, изменувачи на топлината и друга (непомната) опрема за производство на алуминиум		20	- за хлорни станици и хемиско подготвување на ладилници за пареа		7
3) Опрема за мерење, за испраќање на црвена тиња, за каустификација, впарување и црвена филтрација:			- турбини, генератори, редуцир-станици, брзи реактори, песочни и други филтри, за деминерализација на вода, за ладење и подготовка на вода и термо и клима потстанции		5
- мереувачи за подготовка на мешаници, разделни сандачи, командни пултови, впарувачи и експандери, кондензатори, резервоари за слаба и јака база и резервоари за вода за перење и празнење		20			
- базени на црвена тиња		5			
- друга опрема		7			
4) Опрема за бела филтрација, калцинација и излучување:					
- електролитни печки, електроспроводници, пробивачи на корита, контактни уреди и друга опрема за производство на алуминиум; печки за калцинација и хидраулични печки; изменувачи на топлина; дробилки, сита, додавачи; цевчести и дска-филтри; ладилници;					
			37. Опрема за преработка на други обоени метали (антимон, жива, калај, никел, злато, сребро, бизмут, селен, платина, кобалт, магнезиум, калциум и други обоени метали):		

1	2	3	1	2	3
	- за подготовка (пречистување) на материјали, дробилки, мелници, сепаратори и опрема за филтрирање - печки и други агрегати за производство на други обоени метали (валалници, топилници и др.) - опрема за преработка на други обоени метали	7 6 10			
38.	Опрема за производство на рамно, амбалажно и друго стакло:				
	- кади за топење на стакло - за подготовка на мешаница на стакло и за одгревање на стакло - за извлекување на рамно стакло - за формирање на шупликаво (амбалажно) стакло и за кршење и сечење на стако - друга (непомната) опрема за производство на стакло	12,5 6,5 7 10 11			
39.	Опрема за производство на огноотпорен материјал:				
	- ротациони печки и сушилници за производство на синтер-глина, магнезит, доломит - тунелски и коморни печки, дробилки (челустни, конусни и други), мелници и мешалки за подготвување на сировини и преси (механички, хидраулични и пневматски) - гасогенератори - за отпрашување - друга (непомната) опрема за производство на огноотпорен материјал	6 8,3 7 10 11			
40.	Опрема за производство на порцелан и керамика:				
	- дробилки, мелници, мешалки, атомизери и преси (механички, хидраулични и пневматски) - тунелски, коморни и потисни печки и сушилници - за отпрашување - друга (непомната) опрема за производство на порцелан и керамика	9 8,3 10 11			
41.	Опрема за производство на азбестни производи, јаглеграфитни производи и за друга преработка на неметали (точила, точилна хартија, лискун, минерални влакна и сл.):				
	1) За производство на фракционен материјал врз база на азбест (облоги за кочници и облоги за спојници): - за обликување (преси моталки) и за функционално испитување - за механичка обработка, за сигнарирање и за вентилација - комори и вертикални сушилници, дробилки и мелници 2) Опрема за производство на азбестно предиво, платно, ленти, плетенки и конфекција: - за подготвување на азбестна мешаница; за производство на рамни загиначи - влачарници, за плетење и за ткаење платно и ленти, за дублирање и за вентилација и отпрашување	12,5 10 8,3 10 8,3			
			3)	За производство на филтер-маси врз база на азбест (кади за исплакнување азбест, мелници за мелење азбест)	16,5
			4)	За производство на природни и вештачки точила, точилна хартија и точилно платно:	
				- за обработка на точила, за одмотување, за наноси на врзиво и абразиви и за намотување - за сушење и печење, за контрола на точила, за сигнарирање и за пакување на точила - за разредување и за отпрашување и вентилација	12,5 8,3 10
			5)	Друга (непомната) опрема за производство на азбестни производи, јаглеграфитни производи или друга преработка на неметали	11
			42)	Опрема на леарници и ковачници:	
				- печки за загревање на шаржа, куполни печки за топол воздух, електроиндукциони верижни печки со мрежна и зголемена фреквенција, наклонски верижни печки на течно гориво, електроотпорни верижни печки, мултипликатори на фреквенцијата, тиристорски мултипликатори на фреквенцијата, канални печки за леене и уреди за излевање на металот во калапи, машини за изработка на калапи и машини за леене во метални калапи, уреди за свртување на калапи, машини за леене под притисок и контрапритисок, полуавтомати за изработка на калапи, стабилни едностранни точилки, машини за изработка на школки и јадра со насипување, повеќепозициони машини за изработка на школки со насипување, гасни станици за производство на гасови, каталитизатори и манипулатори за точење, преси (механички, хидраулични, пневматски) и машини за варење и обликување - куполни печки за ладење на воздухот, коритести печки за течни горива, електроротациони печки за течни горива, електролачни печки, рецептори, повеќестепени трансформатори, канални печки и уреди за континуирано леене и машини за центрифугално леене - друга опрема за леарници и ковачници	8,3 6,5 12,5
			43.	Опрема за производство на алати, метална амбалажа, тркалави лежишта и друг репродукционен материјал од метали:	
				- хинтер-стругови, полуавтоматски стругови, автоматски точилки, машини за тапо заварување и лемење; доработни и универзални стругови и рендалки - дупчалки за фино дупчење и ножици за сечење на лим - друга опрема	12,5 8,3 10
			44.	Опрема за производство на кабли и спроводници на жица, влјаци, заковки и други жичени стоки и шајки:	
				1) Опрема за производство на кабли и спроводници: - за производство на кабли	11

1	2	3	1	2	3
	- за производство на повеќесполни и други приклучници 14 - друга опрема 12,5				
2)	Опрема за производство на влечена и друга жица и за производство на други жичени стоки (шајки, заковки, плетени и жичени стоки и сл.):			машини за шиене и други производи за широка потрошувачка од метали:	11
	- за извлекување на жици, за површинска обработка на жици, за изработка на профилна и сребрена жица, за сечење на жица, за намотување на жица, за изработка на јамки и за изработка на челични јажиња 10 - за сечење на жица и појажување на јажиња и за појажување навлакнест-ти влошки 8,3			- машини, уреди и постројки 14,3 - инструменти, прибор и апарати 7 - друга опрема	
3)	Опрема за производство на винтови, електроди, синџири, жичени влошки; за плетење и ткаење на жица; за изработка на жиени федери и јадра за пре-работка на жица:		47. Опрема за производство на енергетски, градежни и рударски машини и уреди:		
	- за ладно и топло предење на винтови, навртки и заковки; за подготовка и производство на електроди, за изработка на синџири со постапка на топло ковање; за електроотпорно заварување и жичено плетиво за бодлива жица и за жичени федери, за термичка и хемиска обработка на површините на жица и жичени производи 10 - за изработка и доработка на винтови и елементи; за изработка на синџири со постапка на свиткување и заварување; за рамнење на жица, за изработка на шајки; за плетење и ткаење на жица; за лужење на жица и машини за изработка на жичена галантерија 12,5 - за свиткување на жица 8,3		- за подготовка на материјали и за пресување и обликување 10 - за сечење и свиткување на лимови и цевки и за обликување, валање и извлекување делови 12,5 - за склопување на делови за заварување и за испитување и утврдување на квалитетот, како и за пескарење и фина обработка на производи 15 - стругови со програмско управување, печки за технолошко загревање и пневматски, хидраулични и електрични апарати и уреди 20 - друга опрема 14,3		
4)	Друга (непомната) опрема за производство на кабли и спроводници, жица, винтови, заковки и други жичени стоки 11		48. Опрема за производство на машини за обработка на метали и за производство на други машини и уреди (без електрични и земјоделски машини):		
45. Опрема за изработка на метални градежни и други метални конструкции:			- за режење, сечење, абразивна и ерозивна обработка на метали и за обработка на метали со симнување на струганици, со рачно управување; хидраулични, столбни и други преси и автоматизирани системи за обликување на предмети од лимени ленти и профилирани материјали; за ковање на метали; за обработка на метали и други материјали со деформација, со рачно управување 10 - за обработка на метали со симнување на струганици, со глодање и точење 7,5 - стругови, дупчалки, глодалки и брусилки со нумерички управувач 12,5 - за обработка на метали и манипулација, со нумеричко управување; ексцентар-преси, лостни, завојни и лактести преси 16,5 - друга (непомната) опрема за производство на машини за обработка на метали и за производство на други машини и уреди 11		
	- за изработка на делови на метални конструкции (мостови, индустриски хали, резервоари и сл.) 12,5 - за термичка и друга обработка на метални конструкции (печки за каљење, ковачки печки, електропечки, печки за топење на метал, парни котли и садови под притисок) 10 - за режење, свиткување и лемење на конструкции 10,5 - друга опрема 11		49. Опрема за производство на земјоделски машини:		
46. Опрема за производство на метални производи за широка потрошувачка (метални садови, прибор и апарати, метален мебел и сл.):			- фриксиони пили за отсечување на материјали и за сечење на материјали; машини за свиткување на цевки, за пробивање и контурно сечење на лим; коморни печки со течно и гасно гориво; револвер-стругови за обработка на метали и хоризонтални дупчалки и глодалки за обработка на материјали, со нумеричко управување; воздушни чекани за заковување; опрема за основно и финално бојосување со прскање и со нанесување на галвански превлеку; опрема за монтажа на делови и функционално испитување на склопови 12,5 - кружни и рамковни пили и ножици за сечење на материјали; машини за рамнење и свиткување на лимо-		
1)	Опрема за производство на садови, прибор и други метални стоки за широка потрошувачка:				
	- за производство на садови и прибор и за нанесување и извлекување на емајл 12 - друга опрема 10				
2)	Опрема за производство на шпорети, метална амбалажа, метален мебел,				

1	2	3
2)	Алатни машини и друга опрема за обработка на метали со рачно управување:	
	- тешки алатни машини (стругови, дупчалки, глодалки, точилки и др.) со над 20 тони маса	7,5
	- лесни алатни машини (стругови, дупчалки, глодалки, точилки и др.) и машини за обработка со рендисување и за провлекување и завршна обработка на метали	10
	- автомати за обработка на метали со симнување на стругалици и за обработка на запченици	12,5
3)	Алатни машини и друга опрема со нумеричко управување и со програмира:	
	- стругови, дупчалки, глодалки, центри за обработка, точилки	12,5
	- манипулатори, роботи, трансфер-линии, машини за обработка на изолационен материјал, машини за бандажирање и балансирање и за термичка обработка на материјали и обработка со ултра звук	16,5
4)	Опрема за обработка на метали и други материјали со деформација и за лазирање, бојосување, одмастување и пластификација:	
	- преси, чекани и друга опрема за обликување на предмети од лимени ленти и профили и уреди за лазирање, импрегнација, сушење, миене, одмастување, бојосување, пластификација, вакуумирање и монтажа	10
	- за галванизација	12,5
5)	Друга (непомната) опрема за производство на електрични машини, апарати и уреди	16,5
55.	Опрема за производство на електронски и телекомуникациони уреди, радио и ТВ приемници и електроакустични апарати и уреди:	
1)	Постројки:	
	- за пасивни и активни електронски компоненти и за производство на магнетофони	20
	- за трансформатори и за електротехника	16,5
	- за радиоприемници, ТВ приемници, електрични грамофони, звучници и печатени кола, антени, микрофони и сл.	14
2)	Машини:	
	- за обработка со одземање на материјали и за обработка врз основа на електроерозија	20
	- за ладна преработка на лимови и за преработка на пластични маси	14
3)	Друга опрема	14
56.	Опрема за производство на делови за електронски апарати и уреди:	
1)	Постројки:	
	- дифузни печки, за монтажа на полупроводници, за мерење, за обележување и пакување на полупроводници	14
	- за климатизација и специјални флуиди и за печење на отпадни плочки	10

1	2	3
2)	Уреди:	
	- за фото-маски и фото-процеси, за изработка на тонски филмови и други филмови, за микрохемиски процеси и за процесно мерење и контрола на полупроводници	14
	- за контрола на полупроводни компоненти, за галванска заштита на компоненти, за производство на сребрени пасти, за производство на фрита и за производство на керамички кондензатори	12,5
3)	За извлекување и механичка обработка на материјали и за заварување на контакти	12
4)	Друга (непомната) опрема за производство на делови за електронски апарати и уреди	11
57.	Опрема за производство на комуникациони уреди и апарати:	
1)	Постројки и уреди	
	- за кукни центри, факсимили на уреди и електромеханички елементи	20
	- за производство на телефонски центри и телефонски апарати	15,5
2)	Машини:	
	- за обработка со одземање на материјали и обработка врз основа на електроерозија	20
	- за ладна преработка на метални лимови и за преработка на пластични маси	14
3)	Друга (непомната) опрема за производство на комуникациони уреди и апарати	16,5
58.	Опрема за производство на мерна и регулациона опрема, средства за управување и автоматизација во индустријата и сообраќајот:	
1)	Постројки и уреди:	
	- за електрични броила и автомати за скали	20
	- за контактни часовници и временски броила, за преклопни часовници и мрежно-тонски командни приемници	16,5
2)	Машини:	
	- за обработка со одземање на материјали и за обработка врз основа на електроерозија	20
	- за ладна преработка на метални лимови и за преработка на пластични маси	14
3)	Друга (непомната) опрема за производство на мерна и регулациона опрема	15,5
59.	Опрема за производство на термички апарати, разладни апарати и уреди, апарати и уреди за перење и сушење и други апарати за домаќинство (електрични мелници, мешалки, за бричење и стрижење и сл.):	
1)	Постројки и уреди:	
	- за програматори, смукачки единици и електрични фенови	20
	- за апарати за бричење	33

1	2	3	1	2	3
2) Машини:					
- за обработка со одземање на материјали и за обработка врз основа на електроерозија		20	- за производство на средства за переење и козметички препарати		16,5
- за ладна преработка на метални лимови и за преработка на пластични маси		14	- за производство на средства за заштита на растенијата		12,5
3) Друга опрема		20	- друга (непомната) опрема		14,3
60. Опрема за производство на електронисталационен материјал, за производство на сијалици и луминисцентни цевки, за производство на акумулатори и галвански елементи и за производство на неспомнати електротехнички производи:			64. Опрема за производство на премачкувачки средства, опрема за преработка на пластични маси и други производи на хемиската индустрија:		
1) Постројки:			- за производство на премачкувачки средства		12,5
- за подготовка на анодна и катодна маса за батерии, за автодинама и алтернатори, за напонски регулатори, магнетни запалки, макари и релеи		20	- за преработка на пластични маси и за преработка на други хемиски производи		12,5
- за цепни светилки, запални и жарилни свеќички		16,5	- за производство на саѓи		12,5
- за батерии и авто-сијалици и галвански примарни елементи		14	- друга (непомната) опрема		14,3
2) Машини:			65. Опрема за производство и преработка на каучук:		
- за преработка на маса		14	- за производство (изработка) на гумени смеси и регенератори		12,5
- други машини		20	- за изработка на гуми за возила		11
3) Друга опрема		14	- за изработка на други гумени производи		10
61. Опрема за производство на хемикалии, вештачки ѓубрива, пластични маси, хемиски влакна, експлозивни и технички гасови:			- за конфекционирање и вулканизација на гумени производи		14,3
1) За производство на базни хемикалии и петрохемикалии (петрохемикалии, органски и неоргански киселини, неоргански бази и соли, хлоралкални производи, оксиди, алкохоли и екстракти); за производство на вештачки ѓубрива; за производство на пластични маси и за вшприцување на пластични маси; за производство на целулозни и синтетички влакна и за производство на експлозивни		12,5	- калапи за вулканизација		25
2) За производство на фармацевтски суровини		16,5	- друга (непомната) опрема		14,3
3) За технички гасови:			66. Опрема за производство на нафтни деривати:		
- за производство на технички гасови		14,3	- за производство на бензин, шпиритус и петролеј		12,5
- за сместување и чување на технички гасови до испораката		8	- за производство на моторни и други технички масла и масти		11
4) Друга (непомната) опрема:			- за производство на други нафтни продукти (парафин, битумен, вазелин и др.)		10
- машини, уреди и постројки		11	- друга (непомната) опрема		14,3
- апарати, инструменти, прибори		10	67. Опрема за производство на градежен материјал		
- постројки, уреди и машини за производство на суровини, за дестилација и стерилизација, за мерење, полнење и пакување на лекови, екстрактори, котли и сушилници		16,5	1) Опрема за вар и гипс		7
- мелници, центрифуги, мешалки, филтери и друга опрема за производство на лекови и санитарски материјал		14,3	2) Опрема за производство на цемент:		
63. Опрема за производство на средства за переење и козметички препарати и за производство на средства за заштита на растенијата:			- печки, мелници и дробилки, направени за хомогенизација, транспортни и дозирни и за пакување на цемент		7
			- сушилници, ложишта, електрофилтери и други филтери, командни и сигнални ормани, компресори и кранови		10
			- мобилна механизација за кршење камен, за класирање на материјал за мелење и за уривање на тули		16,5
			- друга опрема		8
			3) Опрема за производство на тули, блокови и ќерамиди:		
			- печки, мелници и дробилки за подготовка, транспорт и дозирање на материјали		11
			- за финална изработка на тули, ќерамиди и блокови		12,5
			- друга опрема		10
			4) Опрема за производство на азбестно-цементни производи:		
			- за производство на азбестно-цементни цевки и плочи; преси, штан-		

1	2	3	1	2	3
	цли и автоклави и челични модели за азбестно-цементни цевки	7		плочи; за формирање и финална обработка на сурови плочи и за подготовка и одржување на алати во процесот на работата	11
	- за дозирање на азбестно-цементни производи, челични модели за азбестно-цементни плочки, вакуум-луппи и компресори	14,3		- за сушење на плочи	8,5
	- командни и сигнални ормани, кранови и лифтови и опрема за регулација на процесот	10	5) Опрема за импрегнација (хемиска преработка) на дрво:		
	- друга опрема	12,5	- за импрегнација на јамско дрво и на железнички режани и делкани прагови		14
5) Опрема за производство на друг градежен материјал:			- за импрегнација на друго режано и обло дрво		12
- за производство на префабрикувани градежни елементи		10	6) Друга (непомната) опрема за производство на режана граѓа и плочи		10
- за производство на битуменска маса и емулзија, покривна лепенка, битуменска хартија, битуменска јута и други битуменски материјали		11			
- друга опрема		12	69. Опрема за производство на финални производи од дрво		
68. Опрема за производство на режана дрвена граѓа и плочи:			1) Опрема за производство на мебел, амбалажа, градежни елементи и други производи од дрво:		
1) Опрема за производство на режана граѓа:			- пили (бочни и кружни), рендиња, острилки за ножеви и острилки за ножеви и острилки за кружни пили		12,5
- за подготовка, сортирање и транспорт на трупци; повеќелисни пили за двострано кроење и за еднолисни сортирници		12,5	- дупчалки, точилки, машини за нанесување лак, машини за фурнирање на рабови и острилки		14,3
- за надолжно, напречно и кружно режење, перење и кроење (разни видови еднолисни пили); за сортирање и егализирање на граѓа; за подготовка и обработка на граѓа		9	- глодалки, пиштоли за лак и машини за фурнирање		16,5
- за сушење и пакување на режана граѓа		8,5	- за кроење на фурнир и нанесување на лепило, за налевање на лак, стругови, рендиња, екскантерски уреди, монтажни сушилници и пералници		16
2) Опрема за производство на фурнир и шпер-плочи:			- автоматски преси, мешалки за лепило, тунели за сушење лак, корпус-преси, пневматски маси и транспортери во процесот на работата		8,3
- за подготовка и транспорт на материјали		12,5	- повеќестажни преси, преси за ладно пресување, сидани сушилници и пералници		6,5
- за производство на лупен фурнир и шпер-плочи; за сушење на фурнир и за пресување (обликување) на плочи		11	2) Опрема за производство на тапетарски производи:		
- за обработка на сув фурнир, за манипулација и депонирање на фурнирски ролни; за подготовка и транспорт на лепила и нанесување лепило; за спојување на фурнир и плочи и за поткастрување на фурнир и плочи		10	- програмирани машини за шиене		20
3) Опрема за производство на панел-плочи:			- индустриски машини за шиене и машини за шиене без програмер и кројачи за сунѓер		14,3
- за производство на површински и лупен фурнир; за сушење и спојување на фурнир; за составување на слоеви, пресување и обработка на плочи и за подготовка и одржување на алати		8	- машини за кроење и машини за прошивање на рабови		12,5
- за обработка на суров и суф фурнир и за манипулација и депонирање на фурнирски плочи		10	- машини за прошивање на тапетарски елементи, за сечење на текстил, за кроење и дробење на сунѓер		11
4) Опрема за производство на лесонит-плочи и плочи-иверки:			- за одмотување на штоф, преслекување на перници и други преслекувања		8,3
- за производство и депонирање на деланки; за транспорт на суровини; за термичка обработка на плочи и за навлажување на плочи		12,5	- за пришивање на копчиња		7
- за формирање на ленти и за производство и сортирање на иверки; за подготовка, транспорт и нанесување на лепило; за пресување, дупчење, разладување и раскројување на			3) Друга (непомната) опрема за производство на финални производи од дрво		11
			70. Опрема за производство на целулоза и хартија:		
			1) Опрема за производство на целулоза:		
			- за обработка и сечење на дрво и подготовка на друг материјал		10
			- за производство на дрвеници (мелници за маса, пречистувачи, брусалки) и за производство на целулоза (мешалки, котли, печки, регулатори, одвојувачи на вода и сушилници)		8
			2) Опрема за производство на хартија, картон и лепенка:		

1	2	3	1	2	3
	- за изработка и пеглање на хартија, картон и лепенка	8		нини и за дупчење и везење на карти	8,3
	- за режење и намотување на хартија и за производство на картон	9		- за сува и влажна апретура, како и за друга доработка на ткаенини; за производство на слоевит материјал; за преглед, дублирање и агустажа на готови ткаенини; за белење, бојосување, мерцеризирање, печатење, подготовка на боја и печатерска маса	6,5
3) Опрема за преработка на хартија:			3) Опрема за производство на трикотажа и чорапи:		
	- за производство на вреќи, производство и премотување на ролни и за режање и поткастрување на хартија	12,5		- за производство на плетени стоки; за производство на завоен материјал; за производство на тантели и вез и за производство на трикотажа	10
	- за производство на хартиена, картонска и брановидна картонска амбалажа и за производство на хартиена и хартиена хигиенска конфекција	20		- за производство на везива: за белење, бојосување, печатење и подготовка на бои за печатарска маса; за сува и влажна апретура и за друга доработка на трикотажа и чорапи	8,3
4) Друга (неспомната) опрема за производство на целулоза, дрвеници и хартија		14,3	4) Опрема за производство на конфекција:		
71. Опрема за производство на текстилна префа и ткаенини и за производство на готови текстилни производи:				- за подготовка; за кроење; за шиене (обични шивачки повеќенглени и специјални машини за шиене, автоматски и агрегатни машини за шиене и разни помагала при шиенето); за доработка и агустажа (парни садови, парни преси, електропреси, транспортни уреди)	12,5
1) Опрема за предилници:				- за пеглање, пакување и печатење на етикети за конфекција	10
	- за предилници на влакна за подготовка, чистење, гребење, чешлање, претпредење, предење, испитување на квалитетот и контрола на влакната и сл., за производство на синтетички влакна и филаменти (подготовка на маса за предење, творба на влакна и филаменти, обработка на влакна и филаменти, испитување и контрола во производство)	7	5) Опрема за позамантерија, везење, крепирање и изработка на тулци, шапки и беретки:		
	- за доработка на синтетички влакна и филаменти (лепење на влакна на филамент-префа, залепување на влакната едни на други, вртложење на влакната со филамент-префа, завиткување на влакната со филамент-префа)	6,5		- за текстуризирање и преплетување со шеталки; за мешање и чистење на животински влакна; за обликување, фирцање, валање и триење на животинските влакнени тулци; за обликување, триење, пресување, изработка на перваз и поткастрување на шапки и беретки од сите видови	12,5
	- за подготовка на волна за предење (влечење, перене, бојосување, мешање, сушење), за предење на волна (гребење предење); за подготовка, претпредење и предење на свилена префа; за подготовка, претпредење и предење на лен и коноп; за изработка на коноп за преработка на префа; за текстурирање; за кончење; за обработка на влакнеста префа; за испитување и контрола на квалитетот во производство	8,3		- за бојосување и белење на ленти и тантели; за намотување на макари, додавање на завои, доработка на ленти и за везење, кончење, дупчење и обновување на карти, за поткастрување на везени ткаенини; за поправање на грешки и навивање на длабочините на чунковите	10
2) Опрема за производство на сурови ткаенини и за доработка на ткаенини (ткаен и неткаен текстил):				- за одмотување на гумени нишки и други машини за позамантерија, везење, крепирање и изработка на тулци, шапки и беретки	8,3
	- за премотување и чистење на префа; за сновење; за штиркање; за подготовка на масата за штиркање; за одлагање на валјаци; за вовлекување, везење и вметнување ламели; за намотување на јаток и чистење на цевки и подготовка за ткаење на ленти	10	6) Друга (неспомната) опрема за производство на текстилни предива и текстилни ткаенини и за производство на готови текстилни производи		11
	- за листер и жакард (чункови, повлечни чункови, проектили, стапчести факалки, лентовни факалки, пневматски сапници, хидраулични сапници, комбинирани системи, колони на носачи, јатоци, кружни ткајарски машини, специјални ткајарски машини, ткајарски машини за бесконечно ткаење со чункови и игли, рачни ткајарски машини); за надоврзување на основата; за преглед, чистење и сложување на ткае-		72. Опрема за производство на кожа и крзно, за производство на кожни обувки, кожна галантерија и кожна и крзнена конфекција:		
				- за преработка на кожа (крупни свински, ситни) и за преработка на крзна	11
				- за изработка, составување и шиене на горни делови од обувки, за изработка на галантерија и конфекција, за шприцање и вулканизација на обувки и делови од обувки	10
				- за отсечување на делови за обувки, галантерија и конфекција	8,3

1	2	3	1	2	3	
	- за обработка на долни делови, составување и довршување на кожни обувки 12,5 - друга (непомната) опрема за производство на кожни обувки, кожна галантерија и кожна и крзнена конфекција 11					
73.	Опрема за вршење на дејности на прехранбената индустрија, производство на пијачки и производство на добиточна храна:					
1)	Опрема за силосна, мелничка, пекарска индустрија и индустрија на тестенини:		6)	Опрема за производство на шеќер:		
	- за чистење и подготвување на жита 10 - за мелење на жита 5 - за сместување на брашно во силос-келини и подготвување за производство на леб и печиво 7,7 - за сместување, преработка, амбалажирање, подготвување, прифаќање и обработка на сировини и тестенини и за печење, складирање и пакување на леб и печиво 12,5		- за истовар, складирање и плавење на репки, за сушење и складирање 7 - за чистење, загревање и впарување на сок и сирупи 6 - за екстракција на сок и за производство на вар и варно млеко 6,5 - за центрифугирање на шеќер 10			
2)	Опрема за преработка на овошје, зеленчук и грозје:		7)	Опрема за производство на кондиторски производи:		
	- за подготовка, изработка и разливање на раствори и за погонска контрола на техничкиот процес 16,5 - за подготвување и полнење, затворање и пакување на готови производи и за конзервирање на производи 10 - за концентрација, пастеризација и стерилизација на производи за сушење; ладење и замрзнување на производи од овошје, зеленчук и грозје 7,5		- за производство на бонбони, какао производи, кекс и други сродни производи 10 - за пакување на бонбони, какао производи, кекс и други производи 12,5			
3)	Опрема за производство, преработка и конзервирање на месо:		8)	Опрема за производство на масло и масти:		
	- за производство на месо и за примарна обработка на добиток за колење; за пакување, за ладење и замрзнување на месо 10 - за расечување, иситнување и солеење на месо и за погонска контрола 12,5 - за преработка и конзервирање на месо и за термичка обработка на производи од месо 8,3		а) Опрема за подготвување и пресување на семе и за екстракција на масла: - лупилки, мелници за дробење и добивање на лушпи и за мелен материјал и за грубо и фино пречистување на сурово масло; за отпарување на растворувачи, загревање, сушење и ладење на сачма и за дестилација на раствори на масло и за обновување на растворите 8,3 - херметички и други транспортери за екстракција на масло 20			
4)	Опрема за преработка и конзервирање на риби:		6)	Опрема за рафинирање, полнење и пакување на масло:		
	- за ловене на риби 20 - за преработка на риби, преработка на рибно брашно и доработка на производи од риби 14,3 - за пакување и омотување на рибни конзерви 10		- за предрафинација и неутрализација на масло; за производство и преработка на масни киселини; за производство на пластични шишиња и затворачи и за миење на амбалажа, етикетање и пакување на масло 10 - за белење, ладење и дезодоризација на масло (отстранување на мирзбата на маслото) 8,3			
5)	За преработка и конзервирање на млеко:		9)	Опрема за производство на маргарин, маст, мајонез и протеин:		
	- за ладење, превоз и прием на млеко, пастеризација, стерилизација и за сите видови амбалажирање на млеко, млечни производи и сладолед, за индустриско производство на сладолед и замрзнати млечни производи 14,3 - за производство на сирење и топење на сирење и за производство на путер и млеко во прав 12,5 - за складирање на млеко и млечни производи 11		- за производство и складирање на водород; за подготвување на додатоци, претсмеси и смеси; за кристализација и за манипулација 8,3 - за складирање на сировини и додатоци, амбалажирање, производство на брашно, гриз и структуриран протеин 11			
			10)	Производство на скроб, скробен сируп, декстрин, зачини и каковина:		
				- за производство на скроб 10 - за изработка на преработки од скроб и за производство на зачини, квасец, каковини и други слични производи 7		
			11)	Опрема за производство на алкохолни и безалкохолни пијачки:		
				- за мешање на сировини, за одлежување и доработка на сировини, за варење, за филтрирање и лагерирање 7 - за депалетизација, за перење, сушење, пакување, шприцање и издувување на воздух и за распакување 10 - центрифугални и други пумпи во производството на алкохолни и безалкохолни пијачки 14,3		

1	2	3	1	2	3
2)	Машина и орудја за дополнителна обработка на земјата:				
	- фрезери и други предмети на опрема за дробење и ситнење на земја	20		- машини за стрижење овци и машини за цедење на мед	11
	- валјаци, брани и израмнувачи, како и ситилки на растителни остатоци и друга опрема за подготовка на сеидбата	12,5		- инкубатори и греалки (вештачки квачки и друго)	14,3
	- уреди, прибор и апарати кои, како приклучоци на трактори или на други земјоделски машини, служат за дополнителна обработка на земја	11		- опрема за одгледување на пчели, свилени буби и птици и за производство на мед, восок и сл.	15,5
3)	Машина и орудја за сеидба, нега и заштита на посевите:			- садови за сместување и подготвување на добиточна храна, со уреди и апарати, како и друга (непомната) опрема за вршење дејности на сточарството	12,5
	- прскалки и автоматизери и запрашувачи	20	80.	Опрема за вршење дејности на одгледување и заштита и искористување на шуми и одгледување и лов на дивеч:	
	- сеалки и садилки	14,3		- моторни пили и други сечачи	40
	- растурачи на вештачки ѓубрива	20		- специјални шумски транспортери	20
	- растурачи на шталско ѓубре	15		- хидраулични дигалки и механичко-електрични натоварувачи	16,5
	- копачки и култиватори	15		- опрема за одгледување и лов на дивеч	14,3
	- уреди, прибор и апарати кои, како приклучоци на трактори или на други земјоделски машини, служат за сеидба, нега или заштита на посевите	15,5		- друга опрема	15
4)	Машина и орудја за жетва и берба на посеви:		81.	Опрема за одгледување и гоеење на риби	14,3
	- комбајни самоодни	15	VI. ОПРЕМА ЗА ВРШЕЊЕ ДЕЈНОСТИ НА ГРАДЕЖНИШТВО (ГРАДЕЖНА МЕХАНИЗАЦИЈА)		
	- комбајни за берење грозје	12,5	82.	Опрема за земјени и други работи на градилиштата	
	- комбајни и други берачи, влечени	11	1)	Багери:	
	- жетварки, вадилки, сечачи, вршачки, копачки, грабли, сенопревртвачки, преси и елеватори	13	а)	Багери гасеничари и багери со тркала:	
	- уреди, прибори и апарати кои, како приклучоци на земјоделски машини, служат за жетва и берба на посеви	14,3		- со сила на моторот до 75 kW	20
5)	Машина и уреди за чистење, сортирање и пакување (селектори, триери, ветерници, сортирачи, лупилки, роначки, машини за пакување, квасилки и аспиратори) на земјоделски производи	9		- со сила на моторот од 75 до 150 kW	14,3
				- со сила на моторот над 150 kW	11
6)	Машина и уреди за подготвување и разнесување на добиточна храна:		б)	Багери гасеничари – сајлаши:	
	- сечачки и прекрупувачки	12,5		- со сила на моторот до 75 kW	16,5
	- мешалки и дотурувачки на добиточна храна	9		- со сила на моторот од 75 до 150 kW	12,5
	- хранилки и поилки	10		- со сила на моторот над 150 kW	10
	- уреди, прибор и апарати кои служат за подготвување или разнесување и дотурување на добиточна храна заради исхрана на добиток	12,5	2)	Булдожери:	
7)	Друга (непомната) опрема за вршење дејности на полјоделството, овоштарството и лозарството и за давање земјоделски услуги	12,5	а)	Булдожери со тркала:	
79.	Опрема за вршење дејности на сточарството:			- со сила на моторот до 150 kW	16,5
	- молзилки, цистерни и друга опрема за чување и транспорт на млеко и ладилници за млеко	12,5		- со сила на моторот над 150 kW	12,5
	- опрема за исхрана и поеење на добиток во штали и на пасишта	13	б)	Булдожери гасеничари:	
	- опрема за изнесување на ѓубре од штали	14,3		- со сила на моторот до 75 kW	20
				- со сила на моторот од 75 до 150 kW	14,3
				- со сила на моторот над 150 kW	11
			3)	Натоварувачи:	
			а)	Натоварувачи – со тркала:	
				- со сила на моторот до 75 kW	20
				- со сила на моторот од 75 до 150 kW	14,3
				- со сила на моторот над 150 kW	12,5
			б)	Натоварувачи гасеничари:	
				- со сила на моторот до 75 kW	16,6
				- со сила на моторот над 75 kW	12,5
			4)	Друга опрема за земјени и други работи при започнување и завршување на работата на градилиштата	14,3

1	2	3	1	2	3
83. Опрема за подготвување на материјали за градење:					
1) Дробилки:			б) Дотурачи на агрегати:		
а) Челусни дробилки:			- транспортери за цемент до 15 m ³ /h		
- челусни дробилки, со капацитет до 30 t/h		12,5	- полжавести транспортери за цемент, над 15 m ³ /h		
- челусни дробилки, со капацитет над 30 t/h		10	- уред за одмерување на агрегати на цемент и додатоци		
б) Конусни (ротациони) дробилки:			6) Садови за цемент за агрегати и бетон:		
- конусни дробилки, со капацитет до 20 t/h		12,5	а) Силоси за цемент:		
- конусни дробилки со капацитет над 20 t/h		10	- силоси за цемент, со содржина до 60 m ³		
в) Ударни челусни дробилки и гранулатори:			- силоси за цемент, со содржина од 60 до 100 m ³		
- ударни челусни дробилки, со капацитет до 30 t/h		16,6	- силоси за цемент, со зафатнина од 100 до 300 m ³		
- ударни челусни дробилки, со капацитет над 30 t/h		12,5	- силоси за цемент со зафатнина над 300 m ³		
- ударни гранулатори, со капацитет до 10 t/h		20	б) Силоси за агрегат:		
- ударни гранулатори, со капацитет над 10 t/h		14,3	- силоси за агрегат со зафатнина до 100 m ³		
2) Мелници:			- силоси за агрегат, со зафатнина од 100 до 500 m ³		
- чеканари, со капацитет до 10 t/h		20	- силоси за агрегат, со зафатнина над 500 m ³		
- чеканари, со капацитет над 10 t/h и прачковидни мелници, со капацитет до 20 t/h		16,6	в) Кошници за пренос на бетон (хрански):		
- прачковидни мелници, со капацитет над 20 t/h		12,5	- кошници за пренос на бетон, со зафатнина до 1 m ³		
3) Сита:			- кошници за пренос на бетон, со зафатнина од 1 до 3 m ³		
а) Вибрациони:			- кошници за пренос на бетон со зафатнина над 3 m ³		
- вибрациони сита, со капацитет до 20 m ³ /h		20	г) Претоварни силоси за бетон:		
- вибрациони сита, со капацитет од 20 до 60 m ³ /h		14,3	- претоварни силоси, со зафатнина до 3 m ³		
- вибрациони сита, со капацитет над 60 m ³ /h		11	- претоварни силоси, со зафатнина над 3 m ³		
б) Резонантни:			7) Пумпи за бетон:		
- резонантни сита, со капацитет до 60 m ³ /h		20	а) Клипни пумпи:		
- резонантни сита, со капацитет над 60 m ³ /h		14,3	- клипни пумпи влечени, со капацитет до 50 m ³ /h и клипни автопумпи, со капацитет до 50 m ³ /h		
4) Класирери со фина фракција (дехидратори):			- клипни пумпи влечени, со капацитет од 50 до 70 m ³ /h		
- класирери, со капацитет до 15 m ³ /h		16,6	- клипни пумпи влечени, со капацитет над 70 m ³ /h		
- класирери, со капацитет над 15 m ³ /h		12,5	- клипни автопумпи со капацитет над 50 m ³ /h		
- хидросепаратори (пумпи за тиња со хидроциклон), со капацитет до 10 m ³ /h и уреди за миене и предмиене на агрегати, со капацитет до 30 m ³ /h		14,3	б) Бесклипни пумпи:		
- хидросепаратори (пумпи за тиња со хидроциклон), со капацитет над 10 m ³ /h и уреди за миене и предмиене на агрегати со капацитет над 30 m ³ /h		20	- бесклипни автопумпи со ротирачки планетарен уред		
5) Елементи - постројки за правење бетон:			- пневматски пумпи (бетонски топ)		
а) Мешалки:			8) Асфалтни бази:		
- мешалки со капацитет до 15 m ³ /h		20	- асфалтни бази, со капацитет до 100 t/h		
- мешалки со капацитет од 15 m ³ /h до 30 m ³ /h		14,3	- асфалтни бази, со капацитет над 100 t/h		
- мешалки со капацитет над 30 m ³ /h		11	9) Друга (непомната) опрема за подготвување на материјали за градење		
			84. Опрема за пренос и превоз на материјали на градилишта:		
			1) Дампери - кипери:		
			- пиколо-дампери, со сила на моторот до 11 kW		
			- дампер-кипери, со сила на моторот од 11 до 200 kW		

1	2	3	1	2	3
	- дампер-кипери, со сила на моторот над 200 kW	12,5		- ежови вибрациони - самоодни	14,3
2) Скрепери:			г) Вибро-плочи:		
а) Скрепери - елеваторски		16,6	- вибро-плочи, со сила на моторот до 10 kW		16,5
б) Скрепери со туркач:			- вибро-плочи, со сила на моторот над 10 kW		12,5
- скрепери со туркач, со сила на моторот до 200 kW		14,3	д) Вибро-набивачи (жаби):		
- скрепери со туркач, со сила на моторот над 200 kW		12,5	- вибро-набивачи, до 500 kg		20
3) Грейдери:			- вибро-набивачи, над 500 kg		14,3
- со сила на моторот до 75 kW		20	2) Машини за малтер (машини за малтер и за нанесување малтер)		14,3
- со сила на моторот од 75 до 150 kW		14,3	3) Машини за подготвување на армира-ра:		
- со сила на моторот над 150 kW		12,5	- машини за исправање на бетонски челик (ротациони), од $\varnothing$ 0 до $\varnothing$ 16, машини за сечење на челик и машини за свиткување на челик, до $\varnothing$ 20 mm		12,5
4) возила во градежништвото:			- машини за свиткување на челик, над $\varnothing$ 20 mm		16,5
- аутомиксери над 150 kW		14,3	- машини за челно заварување		20
- аутомиксери до 150 kW, автоцистерни (за вода и гориво), доставни и сервисни возила до 150 kW		20	- машини за сечење на мрежеста армира-тура и машини за свиткување на мрежеста армира-тура		12,5
- доставни и сервисни возила над 150 kW		16,6	- армирачки маси неподвижни		11
5) Транспортни ленти:			- армирачки маси подвижни		14,3
а) Рамни ленти:			4) Дигалки:		
- рамни ленти, со капацитет до 30 m ³ /h		16,6	а) автодигалки:		
- рамни ленти, со капацитет од 30 до 100 m ³ /h		12,5	- автодигалки - гасеничари со сила на моторот од 147 до 220 kW		10
- рамни ленти, со капацитет над 100 m ³ /h		10	- автодигалки - гасеничари, со сила на моторот над 220 kW		8
б) Ребрести ленти:			- автодигалки - со тркала со решеткаста конструкција, со сила на моторот до 147 kW		14,3
- ребрести ленти со капацитет до 30 m ³ /h		20	- автодигалки - со тркала со решеткаста конструкција на стрелата, со сила на моторот од 147 до 220 kW		11
- ребрести ленти, со капацитет над 30 m ³ /h		16,6	- автодигалки - гасеничари со сила на моторот до 147 kW и автодигалки - со тркала со решеткаста конструкција на стрелата, со сила на моторот над 220 kW		12,5
6) Елеватори:			- автодигалки - со тркала со телескопска стрела, со сила на моторот до 147 kW		16,6
а) Лентести елеватори:			- автодигалки со тркала со телескопска стрела, со сила на моторот од 147 до 220 kW		12
- лентести елеватори, со капацитет до 30 m ³ /h		20	- автодигалки со тркала со телескопска сила, со стрела на моторот над 220 kW		10
- лентести елеватори, со капацитет од 30 до 100 m ³ /h		14,3	б) Дигалки со кули:		
б) Верижни елеватори:			- дигалки со кули, до 490 kNm		12,5
- верижни елеватори, со капацитет до 30 m ³ /h		20	- дигалки со кули, од 490 до 470 kNm		10
- верижни елеватори, со капацитет над 30 m ³ /h		14,3	- дигалки со кули, над 1470 kNm		8
7) Друга (непомяната) опрема за пренос на материјали на градилиштата		16,5	- други дигалки со кули (со една и две кошници)		12,5
85. Опрема за изведување на работи кај објектите на надземна градба:			в) Мостовни дигалки:		
1) Машини за набивање на почва:			- мостовни дигалки, со носивост до 49 kN		10
а) Пневмовалјаци		16,7	- мостовни дигалки, со носивост од 49 до 98 kN		8,3
б) Мазни валјаци:			- мостовни дигалки, со носивост над 98 kN		6,6
- мазни валјаци статички - влечени и мазни валјаци статички - самоодни, до 10 t		12,5			
- мазни валјаци статички - самоодни над 100 t		10			
- мазни валјаци вибрациони - влечени и мазни валјаци вибрациони - самоодни, до 18 kW		16,5			
- мазни валјаци вибрациони - самоодни, над 18 kW		12,5			
в) Ежови:					
- ежови статички - влечени		10			
- ежови статички - самоодни и ежови вибрациони - влечени		12,5			

1	2	3	1	2	3
г) Портални дигалки:			г) Длабински пумпи:		
- портални дигалки, со носивост до 49 kN	12,5		- длабински пумпи, со капацитет до 120 m ³ /h	20	
- портални дигалки, со носивост од 49 до 98 kN	10		- длабински пумпи, со капацитет над 120 m ³ /h	14,3	
- портални дигалки, со носивост над 98 kN	8,3		9) Компресори, стабилни:		
д) Конзолни дигалки:			а) Клипни компресори:		
- конзолни столбни дигалки и подвижни лесни дедир-кранови	16,6		- клипни компресори за фабрики за бетон	25	
- конзолни дигалки - прозорски	20		- клипни компресори, со капацитет до 10 m ³ /min	16,6	
ф) Лифтови - градежни:			- клипни компресори, со капацитет над 10 m ³ /min	12,5	
- стабилни лифтови	20		б) Ротациони компресори:		
- лифтови со кошници (скипкошници)	16,6		- ротациони компресори, со капацитет до 5 m ³ /min	20	
- рамовски (шахтни) лифтови	12,5		- ротациони компресори над 5 m ³ /h	14,3	
е) Скелиња (висечки, фасадни и моторни столбни)	12,5		в) Спирални (винтовни) компресори:		
5) Долавачи (дозатори):			- спирални компресори, со капацитет до 10 m ³ /min	16,6	
- ексценторски, со капацитет до 30 m ³ /h	16,6		- спирални компресори, со капацитет над 10 m ³ /min	12,5	
- ексценторски, со капацитет над 30 m ³ /h	20		10) Компресори подвижни:		
- вибрациони со капацитет до 30 m ³ /h	20		а) Клипни подвижни компресори:		
- вибрациони, со капацитет над 30 m ³ /h	14,3		- клипни подвижни компресори, со капацитет до 10 m ³ /min	20	
6) Апарати за прскање на бетон (торкрет - апарати):			- клипни подвижни компресори, со капацитет над 10 m ³ /min	14,3	
- торкрет-апарати, со капацитет до 15 m ³ /h	25		б) спирални подвижни компресори:		
- торкрет-апарати, со капацитет над 15 m ³ /h	16,6		- спирални подвижни компресори, со капацитет до 10 m ³ /min	20	
7) Машини за вибрирање на бетон:			- спирални подвижни компресори, со капацитет над 10 m ³ /min	14,3	
а) Надворешни вибратори:			11) Дувалки:		
- оплатни вибратори	20		- дувалки, со капацитет над 200 l/min	25	
- вибро-маси и вибро-батерии	12,5		- дувалки, со капацитет над 200 l/min	16,6	
б) Внатрешни вибратори (иглести превибратори):			12) Машини за изградба на асфалтни слоеви:		
- превибратори на електричен погон	25		а) Машини за подготвување и пренос на асфалтна маса:		
- претвораачи на фреквенции	12,5		- финишери, гасеничари до 75 kW и финишери со тркала со сила на моторот до 75 kW	14,3	
- превибратори подвижни, со мотор	20		- финишери гасеничари над 75 kW и финишери со тркала, со сила на моторот над 75 kW, прскалки за битуменска и друга емулзија - самоодни, казани за правење на лан асфалт и казани за топење на битумен	12,5	
- превибратори подвижни, со компримиран воздух	16,6		- прскалки за битуменска и друга емулзија - влечени	10	
8) Пумпи за вода:			б) Машини за простирање на материјал и асфалт:		
а) Центрифугални пумпи:			- простираачи на чакал и толчен камен - гасеничари	14,3	
- центрифугални пумпи, со низок притисок (до 30 m)	12,5		- простираачи на чакал и толчен камен, шински и постројки за полагање и обработка на бетонски коловоз	12,5	
- центрифугални пумпи, со среден притисок (30 до 100 m)	16,6		- секачи на фуги, со мотор	20	
- центрифугални пумпи, со висок притисок (над 100 m)	20		- секачи на фуги, со електромотор	16,5	
б) Пумпи за потопување (со автоматско вклучување):			в) Машини за стабилизација на почвата:		
- пумпи за потопување, со капацитет до 40 m ³ /h	20		- простираачи (на вар, цемент и сл.)		
- пумпи за потопување, со капацитет над 40 m ³ /h	14,3		- влечени	14,3	
в) Пумпи со мембрана (за нечисти и заметени течности):					
- пумпи со мембрана, со капацитет до 50 m ³ /h	25				
- пумпи со мембрана, со капацитет над 50 m ³ /h	16,6				

1	2	3	1	2	3
	- простирачи (на вар, цемент и сл.) - самоодни	16,5	88. Опрема за изградба на хидроцентрали и за изградба на водопатишта:		
	- фото-фрезери, со сила на моторот до 40 kW	20	1) Опрема за изградба на хидроцентрали:		
	- фото-фрезери со сила на моторот над 40 kW	16,6	- кабел-кранови, дробилки и сепарации со големи капацитети и фабрики за бетон со големи капацитети	16,6	
13) Опрема за стакларски работи во градежништвото:			- кипери за превоз на бетон	25	
- за обработка, преработка и вградување на рамно стакло	10		- дигалки со кули, над 190 kNm	16,6	
- за обработка и вградување на изолационо стакло и огледала	12,5		- лизговни оплати и кошници за пренос на бетон со хидраулично отворање	20	
- друга опрема за стакларска дејност во градежништвото	14,3		2) Опрема за изградба на водопатишта:		
14) Опрема за монтаж-инсталатерски работи во градежништвото:			а) Пловни калодери (багери) и пловни транспортни ленти:		
- електрични и пневматски дупчалки и точилки	12,5		- пловни ведричари	5	
- пневматски и експлозивни пиштоли за заковување	15,5		- пловни багери со крута лажица и пловни багери со грабалка	5,5	
- за сечење, свиткување и обработка на лим	14,3		- пловни транспортни ленти	10	
- за изработка на намотки на цевки за заварување и сечење	12,5		б) Пловни цицачи (рефулери), потисни цевководи, пловни истоварувачи:		
- за создавање притисок во инсталации	11		- пловни цицачи, со секач и без секач (фрез)	5	
- опрема за други монтаж-инсталатерски работи	14,3		- мали расклопни пловни цицачи	8,3	
15) Друга (непомната) опрема за изведување на градежни работи на објекти на надземна градба	13		- агрегати за потисни црпици и понтони за потисен цевковод	10	
			- пловни елеватори	5	
			в) Други технички пловила (пловни дигалки, пловни макари, пловни каменоломи и пловни пристани)	5	
			г) Мешунки, тегленици, понтони:		
			- мешунки, клапети или сенкери за чакал и песок; рамни калници и затворени понтони	5,5	
			- мешунки, клапети и сенкери за камен	8	
			- тегленици - шлепови	5	
			- отворени едносидни мешунки - понтони	10	
			- клеточни понтони	8,3	
			- бродски и дигалски витли	16,6	
			3) Друга непомната опрема за изградба на хидроцентрали и за изградба на водопатишта	15,5	
86. Опрема за изградба на тунели и други објекти на подземна градба:			89. Електроопрема за вршење на дејности во градежништвото:		
- машини за дупчење на тунели со ротациона глава за тврди материјали, тунелски натоварувачи - шински, вагонетки за извоз на материјали, превртувачи на вагонетки, електрични тунелски локомотиви, тунелски оплати и вентилатори за извлекување прав од тунелот	20		- трансформатори за греење бетон и преносни трансформаторски станици за градилиште	7	
- уреди за дупчење	12,5		- мрежни-маслени трансформатори за трансформација на 04 kV со надворешна или внатрешна монтажа од сите видови	5	
- машини за дупчење на тунели со ротациона глава за меки материјали, лафетни дупчалки со две и повеќе платформи, тунелски натоварувачи со товарење преку главата, шински тунелски натоварувачи со товарење преку главата - со тркала, тунелски локомотиви подвижни и тунелски скелиња	16,5		- дизел-електроагрегати до 40 kWa	16,5	
- друга (непомната) опрема за подземни градби	14,3		- дизел-електроагрегати од 40 до 100 kWa	12,5	
			- друга електроопрема во градежништвото	25	
87. Опрема за изградба на мостови:			VII. ОПРЕМА ЗА ТРГОВИЈА, УГОСТИТЕЛСТВО И ТУРИЗАМ И ОПРЕМА ЗА ЗАНАЕТЧИСТВО И КОМУНАЛНИ УСЛУГИ		
- пловни дигалки	5		90. Опрема за трговија:		
- моторни чамци - древно корито	10		- рафови, тезги, ормани, сталажи, гондоли, полици и пултови за из-		
- влекачи	6,6				
- шлепери	4				
- уреди за изработка на дупчени шипови	10				
- вибратори за набивање и вадење на челични талпи и дизел-чекани за набивање на талпи и шипови	12,5				
- друга (непомната) опрема за градба на мостови	11				

1	2	3
	ложување, продавање и пакување на стоки	10
-	разладни уреди, витрини, комори, фрижидери, и друга опрема за ладење и за одржување на производи	18
-	регистар-каси (механички и електронски), ваги (механички и електронски) и машини за мелење и за сечење на месо и други производи	15
-	друга (непомната) опрема за вршење на дејности на трговија	14,3

91. Опрема за угостителство и туризам:

- 1) Собен мебел во хотели, одморалишта и населби и во други угостителски и туристички објекти:
 - од дрво 11
 - од друг материјал 10
- 2) Мебел за расторани, кафеани и бифеа:
 - од метал 10
 - од дрво 11
 - од пластика и друг материјал 12,5
- 3) Мебел во кујните и мебел во точилниците на алкохолни и безалкохолни пијачки:
 - од дрво 10
 - од емајл 15
 - од друг материјал 12,5
- 4) Опрема за производство на храна и за сервирање на храна и пијачки:
 - шпорети, фрижидери и други разладни уреди, казани, котли, кујнски прибор и автомати за приготвување или чување на храна 15
 - сервисни садови од кристал и од други благородни материјали 12,5
 - сервисни садови од порцелан и керамика 15
 - сервисни садови од метал 10
 - сервисни садови од друг материјал 11
- 5) Опрема за производство и одржување на мраз и сладолед и за одржување на јадење и пијачки:
 - за производство и одржување на мраз и сладолед 10
 - за ладење и одржување на јадење, пијачки и др. 12,5
- 6) Друга опрема за угостителство и туризам:
 - рецепциски и други пултови, изложбени ормани и полици, витрини, калкулатори и комплети за самопослужување 10
 - метални ормани за скапоцености и опрема за чистење на снег околу објектите 7
 - лустери, монтажни сауни, билијарски маси и маси за игра и разонода 5
 - гарнитур и друг мебел за седење во холови и на тераси; машини за миење на садови и за перење на алишта; разгласни и аудиовизуелни уреди и апарати 15
 - правосмукалки; гланцалки; инфра и кварц ламби; грилови; музички автомати и автомати за игра; автоматски фенови; продажни автомати и автомати за чистење на обувки 20

1	2	3
	- опрема за куглање, опрема за билијард, опрема за тенис и друга забава	10
7)	Камп-приколки за одмор во кампови и во други туристички населби	12,5
8)	Друга (непомната) опрема за вршење дејности на угостителството и туризмот	14,3

92. Опрема за вршење на занаетчиски и комунални услуги:

- за изработка на занаетчиски предмети од метал и за поправка на метални производи 12,5
- за изработка и поправка на електротехнички производи 15
- за изработка и поправка на предмети од дрво 14,3
- за изработка и поправка на предмети од текстил, кожа и гума 11
- за изработка на прехранбени производи 12,5
- за изработка и поправка на други непомнати производи 11
- за вршење на берберски, фризерски и други лични услуги и услуги на домаќинства 16,5
- за уредување на населби и простории, за одржување на улици и сообраќајници и за одржување на паркови, на зелени и рекреациони површини 14,3
- за одржување на чистотија во градови и населби и за собирање на ѓубре 18
- друга (непомната) опрема за вршење занаетчиство и комунални услуги 12

VIII. ОПРЕМА ЗА ВРШЕЊЕ НА ОПШТЕСТВЕНИ ДЕЈНОСТИ**93. Опрема за работа на училишта, факултети, университети и други организации за образование и воспитување:**

- 1) Мебел во училиници, кабинети и други простории:
 - од дрво 12,5
 - од метал и од друг материјал 11
- 2) Училишни учила:
 - електронски 20
 - механички 14,3
 - други 12,5

94. Опрема за вршење на научноистражувачка работа и истражувачко-развојна работа:

- за работа во лаборатории 20
- друга опрема 12,5

95. Опрема за вршење на дејности на културата и уметноста:

- ормани, плакари, маси и друг мебел 10
- направи, регистратори, инструменти, прибори и апарати 12,5
- опрема за прикажување на филмови и опрема за подготвување и одржување на театарски претстави 12,5
- музички уреди, разгласни уреди и друга музичка опрема и опрема за разгласни станици 14,3

1	2	3	1	2	3
	- друга (непомната) опрема за вршење на дејности на културата, уметноста и информациите	11		- за издавање под закуп без возачи (rent-a car)	30
96. Опрема за физичка култура и спорт и за рекреација и разонода:				- други автомобили	15,5
1) Машини и уреди:			5) Ципови и комби-возила:		
- за уредување на скијачки патеки, боб-патеки, и патеки за санкање и за уредување на мразни површини	8		- за превоз поради вршење работи на терен и за издавање под закуп без возач	25	
- за производство на вештачки снег (снежни топови и др.)	5		- други	14,3	
- за одржување на мразни површини	10		6) Приколки:		
- за вентилација и други намени	12,5		- камионски	14,3	
2) Апарати и инструменти:			- патнички автомобили	10	
- електронски	20		- тракторски и други	12,5	
- механички	12,5		7) Други возила во друмскиот сообраќај:		
- други	10		- мотоцикли и мопеди	14,3	
3) Спортски прибор, направи и реквизити:			- велосипеди	12,5	
- од метал	12,5		- друго	11	
- од дрво	14,3		99. Возила и друга опрема за железнички сообраќај и друг сообраќај на шини:		
- други	13		1) Локомотиви:		
4) Друга (непомната) опрема за физичка култура и спорт и за рекреација и разонода	11		- електрични и дизел	10	
97. Опрема за здравствена и социјална заштита:			- парни	8	
- електронски медицински уреди, инструменти, прибори и апарати	20		2) Електрични и моторни возови и моторни дресини	8,3	
- механички и други медицински уреди, инструменти, прибор и апарати	14,3		3) Патнички коли:		
- мебел во стационарни установи за сместување на болни и мебел во ординации	11		- патнички коли од сите видови	5	
- мебел во кујни и пералници	13		- мерни коли за испитување на објекти и за испитување на возила и постројки	5,5	
- кујнски и сервисни садови во стационарните установи	15		4) Товарни коли:		
- друга опрема за давање здравствена и социјална заштита и опрема за работа на аптеки (за подготвување, чување и давање на лекови)	12,5		- отворени, плато, цистерни и ладилници	5,5	
IX. ОПРЕМА ЗА СООБРАЌАЈ И ВРСКИ И НАТОВАРНО-РАСТОВАРНА И ТРАНСПОРТНА МЕХАНИЗАЦИЈА			- затворени, специјални коли (помошен воз за домување на работници, греење на воз и други) и специјални возила (ралици, разгрнувачи на снег и други)	5	
98. Транспортни средства во друмскиот сообраќај			- контејнери за превоз на товари по железница	10	
1) Автобуси:			5) Машини за работи на горниот и долниот строеж на пруги	12,5	
- за меѓумесен сообраќај	15,5		6) Трамваи и трамвајски приколки	5,5	
- за градски и приградски сообраќај (со приколки и без приколки)	16		7) Друга (непомната) опрема за вршење на железнички сообраќај или трамвајски сообраќај	11	
- за издавање под закуп без возач	20		100. Возила и друга опрема за превоз во поморскиот, речниот и езерскиот сообраќај:		
2) Тролејбуси за градски и приградски сообраќај:			1) Патнички поморски бродови:		
- без приколки	12		- за превоз на патници во меѓународната и крајбрежната пловидба	4	
- со приколки	11		- за превоз на патници и возила во меѓународната и крајбрежната пловидба	6,3	
3) Камиони, цистерни и влечни возила			- хидробуси и хидрокрилни бродови	10	
- влекачи	14,3		2) Товарни поморски бродови:		
- за издавање под закуп без возач	20		- за долга линиска пловидба, долга слободна пловидба, медитеранска пловидба и танкерска пловидба	6,3	
4) Патнички автомобили:			- за мала крајбрежна пловидба	5	
- такси автомобили и автомобили за обука на возачи	25		3) Поморско-речни бродови	6,3	
- за службата за брза помош ако се регистрирани како санитетски возила	30		4) Други бродови за поморска пловидба:		
			- реморкери, снабдувачи, транспортери, бродови за спасување	6,3	
			- за морски истражувања	12,5	
			- пловни дигалки	5	

1	2	3	1	2	3
5) Патнички бродови за речна и езерска пловидба:			2) Телефонски гарнитуре и телефонски апарати (вклучувајќи ги и телефонските разводни и приклучки кутии на мрежата)		10
- хидрокрисли и хидробуси		12,5	3) Концентратори		8
- други		7	4) Телепринтери:		
6) Товарни бродови (со сопствен погон) за речна и езерска пловидба:			- механички		12,5
- потискувачи		4	- полуелектронски		8,3
- влекачи, товарни бродови за сув товар и товарни бродови за петрохемиски производи		5	- електронски		6,7
- товарни бродови за течни товари		3,3	5) Високофреквентни уреди:		
7) Тегленици и потиснички за речна и езерска пловидба:			- во цевна техника		10
- тегленици отворени и тегленици за петрохемиски производи		4	- во полупроводничка техника		8
- тегленици затворени и потиснички за течни товари		3,3	6) Радиорелејни уреди:		
- тегленици за течни товари		2,8	- во цевна техника		10
- потиснички, отворени		5	- во полупроводничка техника		8
8) Пловечки направи и други пловни средства за речна и езерска пловидба:			7) Антени, брановоди со прибори и пасивни рефлектори		8
- багери и елеватори		5,8	8) Опрема за сателитски станици:		
- докови и пристани		3,3	- нискошумен приемник		12,5
- станбени лаѓи		5	- предајачи и пријемници, нискошумни приемници за термоелектрично ладење, спед-уреди и антенски системи		10
- моторни чамци - дрвени и скелиња дрвени		10	9) Уреди и автомати за продажба на поштенски марки и други поштенски вредносници, за жигосување и за внатрешен транспорт на поштенските пратки и другите ПТТ услуги		6,7
- други чамци и други пловечки направи		6,6			
9) Опрема за уреди на луки, пристаништа и терминали во поморскиот, речниот и езерскиот сообраќај:					
- контејнери		20			
- контејнерски дигалки и бродоистоварувачи		8,3			
- опрема за безбедност во поморската и внатрешната пловидба		10			
10) Друга опрема за поморски, речен и езерски сообраќај		12,5			
101. Опрема за воздушен сообраќај:					
- авиони за превоз на патници и товар		10			
- хеликоптери (патнички и товарни)		9			
- земјоделски авиони, спортски авиони, како и уреди, постројки и апарати за контрола на летовите во воздушниот сообраќај		12,5			
- авио-мостови и транспортни системи и опрема во состав на згради и други градби на аеродормите		8,3			
- специјална работилничка опрема за одржување и испитување на воздухоплови; лифт-платформи, стартери за авиони, опрема за натовар и истовар на патници и товар, машини за чистење на аеродромски површини		14,3			
- за прием, преглед и испраќање на патници и багаж, за царинска и друга контрола на патниците на аеродромите, за одржување и уредување на аеродромски површини и друга (непомяната) опрема за вршење на дејности на аеродроми		12,5			
102. Опрема за ПТТ сообраќај:					
1) Телефонски и телеграфски центри и уреди, апарати и прибори што им припаѓаат (вклучувајќи ги и интерните телефонски и телеграфски центри)		7			
			103. Опрема за радио и ТВ сообраќај:		
			- радио-фреквентно-модулациони предаватели и радио-бран-приемници и интерфонски центри со апаратите што им припаѓаат, фалки за микрофон, инсталирани и акустични паравани		10
			- телевизори (портабл, монитор и други), кола за радиоврски и вентилатори за напон		20
			- репортерски автордио со звучници, телефонски миксели и пунктови, микрофони, режиски маси за преноси, магнетофони, големи ехо-плочи агрегати за фотокопирање, опрема за електростудии и технички режими, радио VHF и TV претворувачи (VHF/UHF и UHF/UHF)		20
			- зајакнувачки и продуцентски маси, стабилизатори и сервостабилизатори, теренски магнетофони, антени и антенски системи (за радио, телефизија, за радиорелејни врски, за фиксни врски и сервисни врски)		12
			- касетофони, ехо-уреди, електронски и со лента, пишувачи на модулацијата и широкопојасни мобилни врски		20
			- опрема за телефизиски станици, центри и студија и опрема за производство, пренос и емитување на програми		20
			- специјален студиски мебел и возило за одржување		50
			- друга (непомяната) опрема за вршење радиосообраќај или ТВ сообраќај		11
			104. Опрема за натовар, претовар и растовар на стоки и материјали за вршење на транспорт во процесот на трудот:		

1	2	3	1	2	3
	- натоварувачи, дигалки, подвижни ленти и друга механизација за натовар и растовар и пренос на материјали, делови, полупроизводи и готови производи во вршењето на процесот на трудот во дејностите од областа на индустријата, занаетчиството и комуналните услуги 12,5 - натоварувачи, дигалки и друга механизација за натовар, растовар и пренос на материјали и производи во дејностите од областа на водостопанството, земјоделството и рибарството 14,3 - натоварувачи, дигалки и друга механизација за натовар, растовар и претовар во дејностите од областа на друмскиот, речниот, езерскиот, поморскиот, железничкиот и воздушниот сообраќај 13 - натоварувачи, дигалки, и друга механизација за натовар, растовар и превоз на стапки во складовите, магацините и во други објекти за вршење на дејности од областа на трговијата, угостителството и туризмот 16,5 - натоварувачи, дигалки и друга механизација за натовар и растовар на дрвена граѓа и на друг материјал во дејностите од областа на шумарството 18 - натоварувачи, дигалки и друга механизација за натовар, растовар и пренос на материјали и производи во другите (неспомнати) дејности 12,5			- како и за сервисирање, одржување и поправка на бродови и други пловила 16 - за сервисирање, одржување и поправка на апарати за домаќинство и на опрема за вршење на општествени дејности 12,5 - друга опрема за сервисирање, одржување и поправка на машини, уреди, постројки или друга опрема 11	
X. СПЕЦИЈАЛНИ И УНИВЕРЗАЛНИ АЛАТИ, ОПРЕМА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПРОЦЕСИТЕ НА ТРУДОТ И ОПРЕМА ЗА ОДРЖУВАЊЕ И ПОПРАВКА НА МАШИНИ, ПОСТРОЈКИ, УРЕДИ, ИНСТРУМЕНТИ И ПРИБОРИ, КАКО И ЗА ПОПРАВКА И ОДРЖУВАЊЕ НА ВОЗИЛА И НА ДРУГИ ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА			XI. ОПРЕМА ЗА УРЕДУВАЊЕ И ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА КАНЦЕЛАРИСКИ И ДРУГИ ПРОСТОРИИ, ЗА ВРШЕЊЕ КАНЦЕЛАРИСКИ РАБОТИ И ЗА ВРШЕЊЕ НА ТЕХНИЧКИ, ДЕЛОВНИ И ФИНАНСИСКИ УСЛУГИ		
105. Специјални и универзални алати:			108. Опрема за загревање, вентилација и одржување на простории:		
- електронски	20		- климауреди и друга опрема за вентилација	16,5	
- електрични	14,3		- уреди и друга опрема за чистење и одржување на простории (вклучувајќи ја и опремата за чистење и одржување на внатрешните простории на одделни сообраќајни возила)	20	
- механички	12,5		- печки (на цврсти горива), термоаккумуляциони, нафтени и др. и друга опрема за загревање на простории	12,5	
- други	11		- килими, теписи, слики и други предмети за украсување на канцелариски и други простории	12,5	
106. Сметачи и друга опрема за управување со одделни процеси на трудот:			109. Канцелариски, погонски и друг мебел и друга опрема за вршење на канцелариски работи:		
- за вршење на дејности во областа на сообраќајот во електро-стопанството	20		1) Мебел:		
- за вршење на други дејности	18		- од дрво	12,5	
107. Опрема за сервисирање и одржување на машини, уреди и постројки, освен предметите што претставуваат специјален или универзален алат:			- од метал	10	
- за сервисирање, одржување и поправка на индустриски, рударски и градежни машини, уреди и постројки	12,5		- од друг материјал	11	
- за сервисирање одржување и поправка на сообраќајни средства и средства за врски	14,3		2) Машини за пишување и машини за сметање:		
- за сервисирање, одржување и поправка на авиони и други летала,			- електрични машини за пишување	14,3	
			- механички машини за пишување	12,5	
			- електрични машини за сметање	16,5	
			- други машини за сметање	14,3	
			3) Електронски сметачи и друга опрема за обработка на податоци	20	
			4) Опрема за снимање и умножување на канцелариски (пишуван, чуќан, печатен, цртан) материјал	14,3	
			5) Опрема за прием, чување и ракување со пари и со хартии од вредност и за вршење на други финансиски услуги	15,5	
			6) Магнетофони и диктафони, касетофони, музички инструменти и апарати, ТВ и радиоприемници	12,5	
			7) Опрема за изработка и умножување на проекти и давање на други технички услуги и опрема за давање на деловни услуги	14,3	
			8) (неспомната) опрема	11	
			110. Противпожарна опрема и друга опрема за општествена самозаштита:		
			- противпожарни возила	15,5	

1	2	3	1	2	3
	- на справи, апарати, прибор и друга опрема за противпожарна заштита и спречување на пожари	12,5	117. Мазги, магариња и мулиња:		
	- друга противпожарна опрема и опрема за друга општествена самозаштита	14,3	- мазги и мулиња		8
			- магариња		10
111. Мерни и контролни уреди, инструменти, прибор и апарати:			118. Свињи:		
- електронски		20	- нерези		25
- електрични и механички		16,6	- маторици за расплод		33
- други		12,5	119. Овци и кози:		
			- овнови и јарци		25
			- овци и кози за млеко и расплод		20
XII. ОВОШТАРНИЦИ, ЛОЗЈА И ХМЕЛНИЦИ			120. Друг добиток:		
112. Овоштарници:			- кокошки и друга живина		40
1) Сливи, преша, вишни и дуњи:			- пчелини друштва		25
- во наводнување		5	- друг неспомнат добиток		50
- без наводнување		6			
2) Јаболка:			XIV. ДРУГИ ВЛОЖУВАЊА		
- на генеративна подлога		6	121. Вложување за стекнување на материјални права:		
- на вегетативна подлога		5	- за патенти и лиценци		20
3) Круши:			- за мостри и модели		30
- на генеративна подлога		5	- за користење на опрема во лизинг		25
- на вегетативна подлога		6,5	- за користење на средства на други корисници		12,5
4) Праски:			- техничко-технолошка документација		20
- во наводнување		10,5	- друго		15,5
- без наводнување		13			
5) Кајсии		10,5	122. Средства за иновации и други потрајни унапредувања на условите за работа и производство:		
6) Ореви		4	- за стекнување иновации (вovedување на нови техничко-технолошки постапки)		25
7) Малини, капини и рибизли		21	- за рационализација и други унапредувања на условите за работа и производство (унапредување на постојните технолошки постапки и рационализација на работата и сл.)		20
8) Портокали		14			
9) Маслини		8	123. Вложувања за повеќегодишен закуп и вложувања за унапредување на земјоделското производство:		
10) Друго овошје		10	- вложување за повеќегодишен закуп		20
113. Лозја и хмелници:			- за спроведување на комасација		14
- лозја шпалирни		6,5	- за спроведување на арондација		12
- лозја, со густо садење		8,5			
- хмелници		5,5	124. Издатоци искажани како основачки вложувања		15
114. Брзорастечки дрвја:					
- тополи, врби и други дрвја за комбинирано производство на трупци и целулозно дрво		8	1035.		
- тополи, врби и други дрвја за производство на целулозно дрво		10	Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава		
- тополи и врби за производство на целулоза од дрво		10	УКАЗ		
- дрвја за енергетски потреби (намени)		25	ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА САНАЦИЈА И ПРЕСТАНОК НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД		
- други брзорастечки дрвја		12	Се прогласува Законот за санација и престанок на организациите на здружен труд, што го усвои Собранието на		
XIII. РАБОТЕН И ПРИПЛОДЕН ДОБИТОК					
115. Говеда:					
- бикови		25,5			
- крави		20,5			
- работни волови		13			
116. Коњи:					
- пастуви		13			
- кобили		10,5			
- работни коњи		9			

СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 26 декември 1986 година.

П бр. 651
26 декември 1986 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Синан Хасани, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Иво Врандечиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА САНАЦИЈА И ПРЕСТАНОК НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД

1. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат претсанационата постапка и условите и постапката за санација, како и условите и постапката за стечај и редовна ликвидација на организациите на здружен труд.

Член 2

Претсанационата постапка ги опфаќа дејствијата и мерките што треба да ги преземат работниците во основната организација на здружен труд (во натамошниот текст: основната организација) за отстранување на причините за неликвидност, на причините за настанатите растројства во работењето и на причините поради кои настанала загуба по периодичната пресметка.

Член 3

Постапката за санација ги опфаќа дејствијата и мерките што треба да ги преземат работниците во основната организација за:

- 1) отстранување на причините поради кои настанала загуба по завршната сметка;
- 2) надоместување на средствата најмалку во височина на непокриената загуба по завршната сметка;
- 3) обезбедување на услови за трајно успешно работење.

Член 4

Претсанационата постапка и постапката за санација се спроведуваат според одредбите на овој закон во основната организација и во работната организација која во својот состав нема основни организации.

Претсанационата постапка и постапката за санација се спроведуваат според одредбите на овој закон и во основната задружна организација, основната организација на кооперанти, земјоделската задруга која во својот состав нема основни задружни организации, занаетчиската и друга задруга, договорната организација на здружен труд и работната заедница, ако со закон не е определено поинаку.

Член 5

Основната организација на која ѝ е присоединета друга основна организација што е неликвидна, има растројства во работењето, односно што искажала загуба во работењето, спроведува претсанационата постапка односно санационата постапка во согласност со овој закон.

Основната организација што настанува со издвојување или соединување на две или повеќе основни организации, ако основните организации што притоа престануваат да постојат во завршната сметка, што ќе ја состават со состојба на денот со кој се врши издвојувањето односно соединувањето, искажале непокриена загуба, спроведува постапка на санација во согласност со овој закон.

Роковите што со овој закон се пропишани за спроведување на одделни дејствија во претсанационата постапка односно во постапката на санација течат од денот со кој се врши присоединувањето, издвојувањето, односно соединувањето.

Член 6

Ако не се преземат мерки за санација или ако се преземат мерки за санација, а должникот не е во можност потрајно да ги исполнува обврските што се намираваат од неговиот доход, или ако во постапката на редовна ликвидација се утврди дека се исполнети условите за отворање на стечај, се поведува постапка за отворање на стечај.

Постапка за отворање на стечај може да се поведе и кога не се исполнети условите од став 1 на овој член ако предлог за отворање на постапка за стечај поднесе должникот.

Член 7

Стечај се спроведува над основна организација и над работна организација која во својот состав нема основни организации.

Стечај се спроведува и над основна задружна организација, основна организација на кооперанти, земјоделската задруга која во својот состав нема основни задружни организации, занаетчиска и друга задруга и договорна организација на здружен труд, ако со закон не е определено поинаку.

Член 8

Стечај не се спроведува:

1) над работна организација која во својот состав има основни организации, над земјоделската задруга која во својот состав има основни задружни организации и над сложена организација на здружен труд;

2) над основна организација која врши дејност од посебен општествен интерес, за која со закон односно со одлука на Собранието на општествено-политичката заедница заснована врз закон е пропишан начинот на покривање на загубата, под услов загубата да и се покрие до 30 ноември за основните организации кои вршат дејност на електро-станството и железничкиот сообраќај, а до 30 септември – за основните организации кои вршат други дејности од посебен општествен интерес во годината во која е поднесена завршната сметка во која е искажана загубата;

3) над работна заедница;

4) над самоуправна интересна заедница;

5) над деловна заедница, заедница на основни организации односно заедница на работни организации, заедница основана со закон или со одлука на Собранието на општествено-политичката заедница заснована врз закон и над заедница на здружен труд за меѓусебна планска и деловна соработка.

Член 9

За отворање на стечај односно за поведување на постапка за редовна ликвидација над организација на здружен труд која произведува предмети на вооружување и воена опрема е потребна претходна согласност од Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Член 10

Во постапката за стечај согласно се применуваат одредбите на Законот за процесната постапка, ако со овој закон не е определено поинаку.

Член 11

Постапката за редовна ликвидација се спроведува:

1) над основна организација спрема која е изречена мерка забрана за вршење на дејност поради тоа што не ги исполнува со закон пропишаните услови за вршење на својата дејност, ако во рокот определен во актот за изрекување на мерките не ги исполни условите за вршење на таа дејност односно не ја промени таа дејност;

2) над основна организација која потрајно не е во можност да ги обновува општествените средства со кои работи и да го обезбедува остварувањето на правата на работниците загарантирани со уставот;

3) ако повеќе не постојат природни услови за вршење на дејноста на основната организација;

4) ако со правосилна судска пресуда се утврди ништовност на уписот на организирањето на основната организација.

Во случаите од став 1 на овој член, редовна ликвидација се спроведува и над работна организација која во својот состав нема основни организации.

Редовна ликвидација се спроведува над основна организација односно над работна организација која во својот состав нема основни организации, што ќе биде укината под условите и според постапката што се пропишани со закон поради тоа што не ги исполнува со закон пропишаните услови за вршење на општествена дејност или што не постојат услови за вршење на нејзината дејност.

Член 12

Постапка за редовна ликвидација во случаите од член 11 на овој закон не се спроведува ако постојат услови за спроведување на стечај.

Член 13

Постапка за редовна ликвидација се спроведува, во случаите од член 11 став 1 на овој закон, и над договорна организација на здружен труд, основна задружна организација, основна организација на кооперанти, земјоделска задруга која во својот состав нема основни задружни организации, занаетчиска и друга задруга, во согласност со законот.

Редовна ликвидација се спроведува и над самоуправна интересна заедница во случаите определени со закон и со самоуправната спогодба за основање на самоуправната интересна заедница, а според постапката пропишана со закон.

II. ПРЕТСАНАЦИОНА ПОСТАПКА

1. Постапка за отстранување на причините за неликвидноста

Член 14

Надлежната служба на општественото книговодство го известува органот на управувањето на основната организација, надлежниот орган на општествено-политичката заедница и банката – кредитор дека основната организација е неликвидна непрекинато 20 дена или со прекини 45 дена во текот на едно тримесечје.

Органот на управувањето на основната организација од став 1 на овој член е должен да донесе програма на мерки за обезбедување на ликвидноста и за отстранување на причините за неликвидноста, во рок од 20 дена од истекот на роковите од став 1 на овој член.

Во програмата од став 1 на овој член посебно се утврдуваат мерки за обезбедување средства за отстранување на неликвидноста, а посебно – мерки за отстранување на причините за неликвидноста, рокови во кои треба да се преземат мерките и имиња на работниците со посебни овластувања и одговорности и на другите работници надлежни и одговорни за спроведување на тие мерки.

Во смисла на овој закон се смета дека основната организација е неликвидна ако надлежната служба на општественото книговодство не може да ги изврши сите налози за плаќање истиот ден кога се поднесени, затоа што основната организација на жиро-сметката и на другите сметки на основната организација, интерната банка односно работната организација кај службата на општественото книговодство нема доволно парични средства за сите плаќања.

Член 15

Програмата од член 14 на овој закон основната организација ја доставува, во рок од пет дена од денот кога е донесена, до надлежниот орган на општествено-политичката заедница, до надлежната служба на општественото книговодство и до банката – кредитор.

Надлежната служба на општественото книговодство, во рамките на својата надлежност, го следи извршувањето на програмата на мерки за отстранување на причините за неликвидноста.

Член 16

Органот на управувањето на основната организација, при донесувањето на програмата од член 14 на овој закон, ако оцени дека неликвидноста може да се отстрани и без помош на други органи, организации и заедници, може да одлучи таа програма да не ја доставува до други органи, организации и заедници.

Член 17

Ако органот на управувањето на основната организација, при донесувањето на програмата од член 14 на овој закон, оцени дека неликвидноста не може да се отстрани без помош на други органи, организации и заедници, програмата и барањето за укажување економска и друга помош за обезбедување ликвидност и за отстранување на причините за неликвидноста, основната организација ги доставува до другите основни организации во состав на истата работна организација и сложената организација на здружен труд, а може да одлучи програмата на мерки и барањето за укажување помош да ги достави и до други органи, организации и заедници.

Основните организации, органите, другите организации и заедници до кои се доставени програмата и барањето од став 1 на овој член се должни, во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето, да го разгледаат и за својата одлука да ја известат основната организација.

Член 18

Основните организации во состав на работната организација односно на сложената организација на здружен труд, до кои е доставена програмата од член 14 (и барањето од член 17) на овој закон, можат да одлучат за таа основна организација да подготват програма на мерки, што органот на управувањето на работната организација односно на сложената организација на здружен труд ѝ ја предлага на основната организација која е неликвидна, во рок од 30 дена од денот на приемот на програмата и барањето.

Член 19

Надлежниот орган на општествено-политичката заедница, врз основа на известувањето што ќе го прими од надлежната служба на општественото книговодство според член 13 на овој закон и програмата што ќе ја прими од основната организација според член 15 на овој закон, оценува дали треба да му предложи на собранието на општествено-политичката заедница преземање на соодветни привремени мерки што се преземаат во случај на општествена заштита на самоуправните права и општествената сопственост.

Член 20

Ако неликвидноста не се отстрани во рок од 120 дена од денот на настанувањето, надлежната служба на општественото книговодство ќе го известат за тоа надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

Врз основа на известувањето од став 1 на овој член, надлежниот орган на општествено-политичката заедница ќе поднесе пријава до надлежниот суд за поведување постапка за отворање на стечај.

Член 21

Надлежниот орган на општествено-политичката заедница ќе ја известат надлежната служба на општественото книговодство, во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето од член 20 на овој закон, дали поднел пријава до надлежниот суд за поведување постапка за отворање на стечај.

Ако надлежниот орган на општествено-политичката заедница во рокот од став 1 на овој член не ја известат надлежната служба на општественото книговодство дека поднел пријава до надлежниот суд за поведување постапка за отворање на стечај или ја известат дека не ќе поднесе пријава, надлежната служба на општественото книговодство, без одлагање, ќе поднесе пријава до надлежниот суд за поведување на таа постапка.

Член 22

Иницијатива до собранието на општествено-политичката заедница за предлагање на мерките од член 19 на овој закон односно за поднесување пријава до надлежниот суд за поведување постапка за отворање на стечај од член 20 на овој закон, до надлежниот орган на општествено-политичката заедница може да даде и органот на управувањето на работната организација односно на сложената организација на здружен труд.

Член 23

Одредбите на чл. 14 до 19 се однесуваат и на работниците заедници.

2. Постапка за отстранување на причините за растројствата во работењето

Член 24

Работниците во основната организација, во случаите предвидени со Законот за здружениот труд, се должни, најдоцна 30 дена од денот на истекот на рокот пропишан за поднесување на периодичната пресметка односно 60 дена од денот на истекот на рокот пропишан за поднесување на завршната сметка, да донесат програма на мерки за отстранување на причините за растројствата настанати во работењето.

Програмата на мерки од став 1 на овој член мора да ги содржи причините поради кои настанале растројствата во работењето и мерките што треба да се преземат за отстранување на причините поради кои настанале растројствата, а особено: мерки за воведување на иновации и промена на производствената програма, за зголемување на продуктивноста на трудот, за намалување на трошоците на работењето, за зголемување на степенот на користење на основните и обртните средства, за подобрување на организацијата, усогласување на обемот и динамиката на извозот и увозот, за испитување на пазарот, за набавка на сировини и материјали, односно за пласман на производите, стоките и услугите, за намалување на степенот на задолженоста, за промени во распоредувањето на доходот и чистиот доход и во распределбата на средствата за лични доходи заради зголемување на акумулацијата и стимулација на производствената и креативната работа и за зголемување и рационална употреба на амортизацијата.

Член 25

При донесувањето на програмата на мерки од член 24 на овој закон работниците ја утврдуваат одговорноста на органот на управувањето и на работорводниот орган односно на одделни членови на тие органи, на работниците со посебни овластувања и одговорности и на други работници за настанатите растројства во работењето, во согласност со самоуправниот општ акт.

Член 26

Основната организација е должна во случајот од член 24 на овој закон, а најдоцна во рок од пет дена од денот определен за донесување на програмата на мерки од тој член, да ги извести основните организации со кои склучила самоуправни спогодба за здружување во работна организација, сложената организација на здружен труд во чиј состав е, односно во која е здружена, друга организација на здружен труд со која склучила самоуправни спогодба за здружување на трудот и средствата или за други форми на меѓусебно поврзување и потрајно работење и надлежниот орган на општествено-политичката заедница и на самоуправната интересна заедница спрема кои таа основна организација ги извршува обврските што се намираваат од нејзиниот доход за растројствата настаната во нејзиното работење по утврдената одговорност и преземените мерки спрема одговорните лица и да им ја достави програмата на мерки.

Кон известувањето од став 1 на овој член основната организација може да поднесе и барање за укажување на потребната економска и друга помош.

Член 27

Организацијата односно заедницата од член 26 на овој закон е должна да ја разгледа програмата на мерки и, ако е тоа во заеднички интерес, да ја утврди економската и друга помош што ќе ѝ ја укаже на основната организација заради спроведување на програмата на мерки и за тоа да ја извести основната организација, во рок од 30 дена од денот на приемот на таа програма.

Организацијата односно заедницата од став 1 на овој член, при одлучувањето за барањето на основната организација, ја оценува примената програма на мерки и ги согледува преземените мерки против одговорните лица и, ако оцени дека примената програма на мерки не обезбедува отстранување на причините за растројствата настанати во работењето, може на основната организација да ѝ предложи своја програма на мерки, вклучувајќи ги и мерките спрема одговорните лица.

Член 28

Надлежните органи на општествено-политичката заедница и на самоуправната интересна заедница од член 26 став 1 на овој закон ќе го разгледаат барањето на основната организација за укажување помош односно барањето на таа организација да ѝ се одложи извршувањето на обврските утврдени со закон, со одлука на општествено-политичката заедница и со одлука на собранието на самоуправната интересна заедница, со намалување на стапките или на договорните износи на надоместите или со ослободување од тие обврски, како и со укажување на друга економска помош.

Надлежните органи на општествено-политичката заедница и на самоуправната интересна заедница се должни за својата одлука да ја известат основната организација и надлежната служба на општественото книговодство, во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од став 1 на овој член.

Член 29

Ако работниците во основната организација, во рокот од член 24 на овој закон, не ја утврдат програмата на мерки за отстранување на причините за растројствата настанати во работењето или не ги преземат мерките од таа програма, органот на управувањето на организацијата односно заедницата од член 26 на овој закон и надлежните органи на општествено-политичката заедница имаат право и должност на работниците во основната организација, во која настанале растројствата, да им предложат да ја донесат програмата на мерки од член 24 став 1 на овој закон односно да ги преземат мерките од таа програма, а ако програмата не ја донеле – да преземат мерки за отстранување на растројствата.

Ако работниците во основната организација, во рок од 30 дена од денот на приемот на предлогот од став 1 на овој член, не ја донесат програмата на мерки од тој став или не ги преземат мерките за отстранување на растројствата, надлежниот орган на општествено-политичката заедница ќе му предложи на собранието на општествено-политичката заедница да определи привремени мерки на општествена заштита на самоуправните права и на општествената сопственост.

Иницијатива до надлежниот орган на општествено-политичката заедница за предлагање на мерките од став 2 на овој член може да даде и органот на управувањето на организацијата односно заедницата од став 1 на овој член.

3. Постапка за отстранување на причините за настанатата загуба според периодичната пресметка

Член 30

Работниците во основната организација која во периодичната пресметка искажала загуба во работењето се должни, во рок од 30 дена од денот на истекот на рокот за поднесување на периодичната пресметка:

- 1) да ги утврдат причините поради кои основната организација работи со загуба;
- 2) да донесат програма на мерки за отстранување на причините за загубата;
- 3) да ја утврдат одговорноста на работниците, на органот на управувањето и на работорводниот орган односно

на одделни членови на тие органи за настанатата загуба, во согласност со самоуправните општи акти.

Програмата на мерки за отстранување на причините за загубата ги содржи и мерките од член 24 став 2 на овој закон.

Основната организација, во рок од пет дена од денот определен за донесување на програмата на мерки, ќе ги извести и ќе им ја достави програмата на мерки за отстранување на причините за загубата од став 1 на овој член и ќе ги извести за преземените мерки спрема одговорните лица основните организации со кои склучила самоуправна спогодба за здружување во работна организација односно во сложена организација на здружен труд во чиј состав е, односно во која е здружена, другите основни организации со кои склучила самоуправна спогодба за здружување на труд и средства или за други форми на меѓусебно поврзување и потрајно работење со која се предвидени заемните одговорности за обврските, за меѓусебното поднесување на ризик, како и за покритие на загубата и ќе поднесе барање за укажување на економска и друга помош.

Програмата на мерки за отстранување на причините за загубата основната организација ја доставува до надлежниот орган на општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на основната организација, до надлежната служба на општественото книговодство и до банката – кредитор, во рокот од став 3 на овој член.

Одредбите на став 1 од овој член се однесуваат и на работните заедници.

Член 31

Работниците во основната организација при донесувањето на програмата на мерки за отстранување на причините за загубата одлучуваат дали барање за укажување на економска и друга помош ќе поднесат и до други органи, организации и заедници.

Кон барањето од став 1 на овој член основната организација ја доставува програмата на мерки за отстранување на причините за загубата од член 30 и известување за мерките преземени против одговорните лица.

Член 32

Организацијата односно заедницата од член 30 став 3 и од член 31 на овој закон, при одлучувањето за барањето на основната организација, ја оценува примената програма на мерки и преземените мерки против одговорните лица и, ако оцени дека програмата на мерки не го обезбедува отстранувањето на причините за загубата, може на основната организација да ѝ предложи своја програма на мерки, вклучувајќи ги и мерките спрема одговорните лица.

Член 33

Ако основната организација, поради загубата во работењето искажано во периодичната пресметка, не може да ги извршува обврските спрема општествено-политичката заедница и самоуправната интересна заедница што се намираат од доходот на основната организација и од личните доходи на работниците, може да поднесе барање до тие заедници за ослободување, за одлагање на плаќањата или за намалување на тие обврски. Основната организација кон тоа барање ја доставува и програмата на мерки за отстранување на причините за загубата од член 30 на овој закон.

Надлежните органи на општествено-политичката заедница и на самоуправната интересна заедница се должни, во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето, да ја разгледаат можноста за намалување на стапките, за ослободување од обврските за плаќање на данокот и придонесите од доходот и од личните доходи на работниците, обврските по основ на здружување средства во корист на фондовите за неразвиените подрачја, за приоритетни инвестиции за кои се врши задолжително здружување средства по основ на законот, како и обврските по основ на здружување средства врз основа на самоуправни спогодби за основите на плановите на самоуправните интересни заедници од материјалното производство и општествените дејности или одлагање на извршувањето на обврските, додека основната организација не биде во можност да ги извршува тие обврски, и за својата одлука да ја известат ос-

новната организација и надлежната служба на општественото книговодство.

Мерките од став 2 на овој член се определуваат во согласност со програмата на мерки за отстранување на причините за загубата од член 30 на овој закон.

Член 34

Работниците во основната организација, која во периодичната пресметка за девет месеци ќе утврди дека работи со загуба што не е поголема од износот на загубата искажана во периодичната пресметка за шест месеци, можат да одлучат за тоа дали е потребно да се преземат и други мерки освен мерките што се преземени според член 30 на овој закон по периодичната пресметка за шест месеци.

Член 35

Органот на управувањето на работната организација, на сложената организација на здружен труд во чиј состав е, односно во која е здружена основната организација или на друга организација на здружен труд со која основната организација склучила самоуправна спогодба за здружување на труд и средства или во други форми на меѓусебно поврзување и потрајно работење со која се предвидени заемните одговорности за обврските и меѓусебното поднесување на ризик, како и покритието на загубата, органот на управување на банката – давател на кредитот, органот на самоуправната работничка контрола и надлежниот орган на општествено-политичката заедница ќе го следат извршувањето на програмата на мерки за отстранување на причините за загубата.

Ако надлежниот орган на општествено-политичката заедница утврди дека програмата на мерки за отстранување на причините за загубата не се извршува, ќе му предложи, без одлагање, на собранието на општествено-политичката заедница преземање на соодветни привремени мерки на општествена заштита на самоуправните права и на општествената сопственост, под условите и по постапката утврдени со закон.

Иницијатива до надлежниот орган на општествено-политичката заедница за предлагање на мерките од став 2 на овој член може да даде и службата на општественото книговодство, органот на управувањето на организацијата на здружен труд и органот на управувањето на банката.

Член 36

Одредбите на чл. 30 до 35 од овој закон не се применуваат врз утврдените резултати од работењето според периодичната пресметка за периодот јануари-март.

Во основните организации што вршат дејности на угостителство и туризам, превоз на патници и стоки во воздушниот сообраќај, аеродромски услуги, производство на морска сол, пољоделство, земјоделски услуги за растителното производство, високоградба и нискоградба, ако во претходната година не искажале загуба во работењето и ако во првото полугодие на таа година оствариле помалку од 35% од вкупниот приход, одредбите на чл. 30 до 35 од овој закон не се применуваат и врз резултатите од работењето утврдени според периодичната пресметка за периодот јануари-јуни.

Одредбите на став 2 од овој член се однесуваат и на работните заедници што ги вршат дејностите наведени во тој став.

Член 37

Работниците во основната организација која спроведува постапка за санација по загубата искажана во завршната сметка за претходната година, ако утврдат дека работи со загуба и според периодичната пресметка за периодот јануари-јуни односно за периодот јануари-септември и ако таа загуба не е поголема од износот што е предвиден во санационата програма не се должни да ги преземат мерките од член 30 на овој закон ако е тоа предвидено во санационата програма донесена по повод загубата искажана според завршната сметка за претходната година, но се должни да оценат дали мерките од санационата програма се спроведуваат. Ако оценат дека мерките од санационата програма не се спроведуваат односно дека не се доволни, ќе преземат мерки тие да се спроведат односно санационата програма да се дополни со други мерки.

Член 38

Ако основната организација искаже загуба во работењето според периодичната пресметка за периодот јануари-септември, должна е да пристапи кон изработка на национална програма.

Член 39

Работниците во основната организација која во периодичната пресметка ќе искаже загуба во вршењето на дејноста за потребите на општествениот стандард, што ја врши во рамките на своето работење, должни се, во рок од 30 дена од денот на истекот на рокот за поднесување на периодична пресметка:

- 1) да ги утврдат причините поради кои основната организација во вршењето на дејноста за потребите на општествениот стандард работи со загуба;
- 2) да донесат програма на мерки за отстранување на причините за загубата;
- 3) да ја утврдат одговорноста на работниците, на органот на управувањето и на раководниот орган односно на одделни членови на тие органи за настанатата загуба во таа дејност, во согласност со самоуправниот општ акт.

Член 40

Работниците во работната заедница која во периодичната пресметка ќе искаже недоволен доход во вршењето на дејноста за потребите на општествениот стандард, што ја врши во рамките на своето работење, должни се, во рок од 30 дена од денот пропишан за поднесување на периодичната пресметка, да ги утврдат причините поради кои во вршењето на таа дејност е искажан недоволен доход, како и одговорноста на работниците на органот на управувањето односно на одделни негови членови и на раководителот на работната заедница.

Ако работниците во работната заедница од став 1 на овој член вршат дејности за потребите на општествениот стандард на работниците на основните организации и на други работни заедници во состав на истата работна организација односно на сложената организација на здружен труд, должни се мерките за отстранување на причините поради кои е остварен недоволен доход да ги преземат во соработка со работниците во тие организации и работни заедници.

III. УСЛОВИ И ПОСТАПКА ЗА САНАЦИЈА**Член 41**

Работниците во основната организација која во завршната сметка искажала загуба во работењето се должни да преземат мерки за санација, во согласност со самоуправната спогодба за здружување, под условите и според постапката што се утврдени со овој закон.

Загубата утврдена за време на изработката на завршната сметка основната организација може да ја покрие:

- 1) од расположливите средства на својот резервен фонд;
- 2) од средствата на заедничките резерви формирани во работната организација односно во сложената организација на здружен труд од чистиот доход односно од средствата на резервниот фонд на друга основна организација која со самоуправна спогодба за здружување на труд и средства ја презела обврската да ја покрива загубата, од средствата на фондот за ризици и од други средства што ѝ се дадени на таа организација без обврска за враќање, под услов средствата по тие основи да се уплатени на нејзината жиро-сметка, или на жиро-сметката на работната организација, ако основната организација остварува вкупен приход и располага со средствата со кои управува преку жиро-сметката на работната организација односно на нејзината интерна сметка, најдоцна до рокот утврден за предавање на завршната сметка.

Под расположливи средства на резервниот фонд, во смисла на овој закон, се подразбираат паричните средства на тој фонд на посебна сметка кај службата на општественото книговодство односно на жиро-сметката на основната организација или на жиро-сметката на работната организација, ако основната организација остварува вкупен

приход и располага со средствата со кои управува преку жиро-сметката на работната организација.

Одредбите на став 2 од овој член не се однесуваат на покритието на загубата што основната организација ќе ја утврди во вршењето на дејноста за потребите на општествениот стандард во рамките на своето работење, и на основната организација што врши дејност за потребите на општествениот стандард на работниците во други основни организации и во работните заедници во состав на иста работна организација односно на сложената организација на здружен труд (во натамошниот текст: основната организација за општествен стандард).

Член 42

Работните луѓе што својот труд и средства ги здружиле во основна задружна организација, основна организација на кооперанти, земјоделска задруга, занаетчиска и друга задруга, која во завршната сметка искажала загуба, преземаат мерки за санација во согласност со самоуправната спогодба за здружување и со законот.

Член 43

Работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд со средства во сопственост на граѓани и кои ќе го здружат својот труд и средства во договорна организација на здружен труд и работниците во договорната организација на здружен труд која во завршната сметка искажала загуба преземаат мерки за санација во согласност со договорот за основање на договорната организација на здружен труд и со самоуправната спогодба за здружување во договорна организација на здружен труд и со законот.

Член 44

Работниците во работната заедница која не остварила доволен доход според завршната сметка се должни со работниците во основните организации и во други самоуправни организации и заедници за кои вршат работи од заеднички интерес да преземат мерки за санација, согласно со самоуправната спогодба за меѓусебните права, обврски и одговорности и со овој закон.

Основните организации и други самоуправни организации и заедници за кои работната заедница врши работи од заеднички интерес обезбедуваат средства во износ на помалку остварениот доход во рок од 30 дена од денот на истекот на рокот за поднесување на завршната сметка.

Член 45

Работниците во основната организација која во завршната сметка искажала загуба во своето работење се должни при усвојувањето на завршната сметка да донесат одлука за отворање на постапка за санација.

Со одлуката за отворање на постапка за санација од став 1 на овој член се определуваат:

- 1) постапката и роковите во кои ќе се утврдат причините за настанатите загуби;
- 2) роковите за утврдување на одговорноста на органот на управувањето и на раководниот орган односно на одделни членови на тие органи, на работниците со посебни овластувања и одговорности и на други работници за настанатите загуби;
- 3) постапката и роковите во кои ќе се донесе санационална програма;
- 4) други мерки од значење за спроведувањето на постапката за санација.

Член 46

Работниците во работната заедница која во завршната сметка не остварила доволен доход се должни при усвојувањето на завршната сметка да ја донесат одлуката од член 45 на овој закон во соработка со работниците во основните организации и во другите самоуправни организации и заедници за кои вршат работи од заеднички интерес.

Со самоуправната спогодба за меѓусебните права, обврски и одговорности може да се предвиди соработката од став 1 на овој член да може да се оствари со прибавување на претходно мислење или со давање одобрение односно согласност на одлуката за отворање на постапка за санација.

Член 47

За отворањето на постапка за санација, како и за содржината на одлуката од член 45 на овој закон, основната организација, најдоцна во рок од пет дена од денот на донесувањето на таа одлука, ги известува:

1) основните организации со кои склучила самоуправни спогодба за здружување во работна организација и во сложена организација на здружен труд во чиј состав е односно во која е здружена, како и другите организации на здружен труд со кои склучила самоуправни спогодба за здружување на труд и средства или за други форми на меѓусебно поврзување и потрајно работење, со која се предвидени заемните одговорности за обврските и меѓусебното поднесување на ризик, како и покритието на загубата;

2) надлежниот орган на општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на основната организација односно на чија територија врши дејност, со барање да ја разгледа можноста за утврдување на пониски стапки на данокот од доход или на другите обврски, да го одложи извршувањето на тие обврски или да обезбеди други поповолни услови за извршување на обврските додека трае санацијата;

3) надлежниот орган во републиката односно автономната покраина на чија територија е седиштето на основната организација, со барање да ја разгледа можноста да ја намали, одложи или ослободи од обврската за здружување на средствата во корист на фондовите за неразвиените подрачја и за приоритетни инвестиции за кои се врши задолжително здружување на средствата врз основа на закон;

4) банката – давател на кредит;

5) самоуправната интересна заедница преку која задоволува определени потреби на советите работнички односно ги обезбедува своите интереси, со барање да преземе мерки во согласност со законот односно со самоуправната спогодба за основање на самоуправни интересна заедница (намалување на стапките на придонесот, одлагање на плаќањето на обврските, одлагање или ослободување од обврските за здружување на средствата и сл.);

6) здружението во стопанската комора во кое е здружена;

7) надлежната служба на општественото книговодство;

8) надлежниот суд кај кој е запишана во судскиот регистар.

Ако работниците во основната организација не ја донесат одлуката од член 45 став 2 на овој закон во рокот пропишан за донесување на завршната сметка на основната организација, раководниот орган на основната организација е должен за работењето со загуба и за износот на непокриената загуба да го извести органот на управувањето на работната организација и на сложената организација на здружен труд во чиј состав е односно во која е здружена основната организација.

Известувањето од став 2 на овој член раководниот орган го доставува и до надлежниот орган на општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на основната организација и до надлежната служба на општественото книговодство, во рок од осум дена од денот на истекот на рокот за донесување на завршната сметка.

Член 48

Ако основните организации што вршат дејност во областа на образованието, науката, културата, здравството, социјалната заштита или во друга област на општествената дејност што стекнуваат доход со слободна размена на трудот преку, односно во рамките на самоуправната интересна заедница искажат загуба во завршната сметка, должни се за одлуката од член 45 на овој закон, да ја известат, покрај организациите и заедниците од член 45 на овој закон, и самоуправната интересна заедница преку која односно во рамките на која вршат слободна размена на трудот и да ја достават санационата програма со барање за покритие на загубата.

Основните организации од став 1 на овој член што остваруваат слободна размена на трудот во непосредни односи се должни за одлуката од член 45 на овој закон да ги известат и основните организации со кои вршат слободна размена на трудот во непосредни односи.

Член 49

Основната организација е должна, најдоцна 60 дена од денот на истекот на рокот за предавање на завршната сметка до надлежната служба на општественото книговодство односно денот на доставувањето на решението за утврдување на загубата од страна на службата на општественото книговодство кое станало конечно, да донесе програма на мерки за отстранување на причините за настаната загуба и мерки за обезбедување успешно работење (во натамошниот текст: санационата програма).

Санационата програма содржи особено:

1) износ на вкупната загуба и износ на непокриената загуба;

2) утврдени причини поради кои настанала загубата, мерки и рокови за нивно отстранување;

3) начин и рокови за обезбедување средства за покритие на загубата и услови под кои се добиени тие средства;

4) рок на траење на санацијата.

Ако загубата настанала и поради застареност на технологијата или поради неусогласеност на капацитетите, недостиг на обртни средства, нерационално односно неекономично работење, санационата програма мора да содржи и:

1) план за модернизација, реконструкција и проширување на капацитетите, начин и услови за обезбедување на потребните средства што се вложуваат за тие цели;

2) височина, начин и услови за обезбедување на обртни средства;

3) мерки за рационално односно економично работење, како што се: унапредување на организацијата на работата; мерки за иновации и рационализација и сл.; оптимално користење на времето за работа и капацитетите на машините; заштеда на материјалот, сировините и енергијата, намалување на шкартот во производството; вклучување во домашниот и странскиот пазар во поглед на видот и квалитетот на стоките и услугите и други мерки од член 24 став 2 на овој закон.

Член 50

При донесување на санационата програма, работниците во основната организација ја утврдуваат одговорноста на органот на управувањето и на раководниот орган односно на одделни членови на тие органи, на работниците со посебни овластувања и одговорности на другите работници за настаната загуба, во согласност со самоуправниот општ акт.

Член 51

Основната организација е должна санационата програма да ја достави и да упати барање за покритие на загубата најдоцна пет дена од денот на истекот на рокот определен во член 49 став 1 на овој закон, и тоа:

1) основните организации со кои склучила самоуправни спогодба за здружување во работна организација односно во сложена организација на здружен труд;

2) основните организации со кои склучила самоуправни спогодба за здружување на труд и средства или за други форми на меѓусебно поврзување и потрајно работење со која се предвидени заемна одговорност за обврските и меѓусебно поднесување на ризикот, како и покритие на загубата;

3) работната организација односно сложената организација на здружен труд во која ги здружила средствата на резервите.

Санационата програма основната организација е должна да ја достави, во рокот од став 1 на овој член, и до надлежниот орган на општествено-политичката заедница, до надлежната служба на општественото книговодство и до банката – давател на кредит.

Ако основната организација не донесе и не достави санационата програма, надлежниот орган на општествено-политичката заедница, заедно со работничкиот совет односно со друг орган на управувањето на основната организација, најдоцна во рок од 60 дена од денот на истекот на рокот определен во член 40 став 1 на овој закон, ќе им предложи на работниците на таа организација санационата програма.

Ако работниците во основната организација не донесат санационата програма според предлогот од став 3 на

овој член, собранието на општествено-политичката заедница, под условите и според постапката утврдена со законот, ќе преземе соодветни привремени мерки на општествена заштита на самоуправните права и општествената сопственост.

Член 52

Ако со санационата програма е предвидено дека покритие на загубата се врши и со средства на други организации и заедници, односно со изнаоѓање преземач на санацијата преку здружението во стопанската комора во кое е здружена основната организација покрај организациите од член 51 на овој закон, основната организација е должна програмата на мерки и барањето за покритие на загубата да им ги уплати на тие организации и заедници, односно на здружението во стопанската комора во рокот од член 51 на овој закон.

Член 53

Ако основната организација, поради непокриена загуба по завршната сметка, не може да плаќа камата по кредитот и отплатата на инвестициониот кредит, може кон санационата програма да поднесе барање до банката - давател на кредитот, да и ја одложи отплатата на инвестициониот кредит односно да и ја одложи или да ја ослободи од обврската за здружување на средства во фондовите на банката.

Банката - давател на кредитот е должна барањето од став 1 на овој член да го разгледа во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето и за својата одлука да ја извести основната организација.

Условите и начинот за отпишување или одлагање на плаќањето на каматата по дадените кредити, за одлагање на отплатата на инвестиционите кредити дадени на основните организации што имаат непокриена загуба по завршната сметка, како и за одлагање и ослободување од обврската за здружување средства во фондовите на банката, се уредуваат со самоуправната спогодба за основите на планот на банката или со друга самоуправна спогодба што се склучува во банката.

Член 54

По исклучок од одредбите на чл. 41 до 53 од овој закон, работниците во основната организација што искажала непокриена загуба, ако оценат дека можат успешно да работат без надоместување на средствата во височина на непокриената загуба, можат да одлучат да не упатуваат барање за покритие на непокриената загуба и загубата да ја покријат врз товар на деловниот фонд, и тоа:

1) до износот на доходот што според завршната сметка за претходната година го внеле во деловниот фонд;

2) до износот од 50% од амортизацијата утврдена во конечната пресметка за годината во која е искажана загубата, под услов во завршната сметка за претходната година да не е искажана загуба во работењето.

Основната организација од став 1 на овој член е должна да ги спроведува другите одредби на одлуката од член 45 на овој закон.

Основната организација од став 1 на овој член е должна според завршната сметка за наредната година да распореди доход во деловниот фонд најмалку во износот за кој врз товар на тој фонд ја покрила загубата според став 1 од овој член.

Ако основната организација не постапи според одредбата на став 3 од овој член е должна по донесувањето на завршната сметка за наредната година да ги преземе сите дејствија и мерки за покритие на загубата од став 1 на овој член.

Член 55

Ако надлежната служба на општественото книговодство, со контрола на завршната сметка за претходната година, дополнително утврди дека постои загуба во работењето на основната организација или утврди поголем износ на загубата од износот што го утврдила основната организација, работниците во таа основна организација се

должни да ја донесат одлуката од член 45 на овој закон во рок од осум дена од денот на доставувањето на решението на надлежната служба на општественото книговодство кое станало конечно, а другите дејствија, за чие преземање се пропишани рокови, се должни да ги преземат во рокот пропишан со овој закон.

Член 56

Организациите и заедниците од член 51 став 1 и од чл. 52 и 53 на овој закон се должни, во рок од 30 дена од денот на приемот на санационата програма и на барањето за покритие на загубата односно за укажување друга помош, да донесат одлука по барањето и за својата одлука да ја известат основната организација.

Член 57

Основните организации во составот на работната организација односно на сложената организација на здружен труд, што ќе донесат одлука за покритие на загуба на основната организација, можат да одлучат за таа основна организација да подготват програма на мерки што органот на управувањето на работната организација односно на сложената организација на здружен труд ќе и предложи на основната организација да ја донесе.

Органот на управувањето на работната организација односно на сложената организација на здружен труд, при разгледувањето на санационата програма од став 1 на овој член, ја согледува и одговорноста на органот на управувањето и на раководниот орган односно на одделни членови на тие органи, на работниците со посебни овластувања и одговорности и на други работници во основната организација за настанатата загуба и може да му предложи на органот на управувањето на основната организација против одговорните лица да преземе мерки во согласност со самоуправниот општ акт.

Ако работниците во основната организација во рок од 15 дена од денот на приемот не ја донесат санационата програма од став 2 на овој член и не ги преземат мерките против одговорните лица од став 1 на овој член, органот на управувањето на работната организација односно на сложената организација за тоа без одлагање ќе го извести надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

Надлежниот орган на општествено-политичката заедница, врз основа на известувањето од став 3 на овој член, во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето, ќе му предложи на собранието на општествено-политичката заедница да преземе соодветни привремени мерки на општествена заштита на самоуправните права и општествената сопственост.

Член 58

Правата и обврските меѓу санаторот и основната организација што тој ја санира се утврдуваат со договор односно со самоуправна спогодба за меѓусебните односи во санацијата, во рок од 15 дена од денот на донесувањето на одлуката од член 56 на овој закон.

Основната организација од став 1 на овој член ќе ја извести, во рокот од тој став, надлежната служба на општественото книговодство за склучениот договор односно самоуправната спогодба за меѓусебните односи во санацијата.

Со договорот односно самоуправната спогодба од став 1 на овој член се утврдуваат материјалните обврски на санаторот, како што се: износот на средствата што санаторот ги дава за покритие на загубата, начинот на давање на средствата (средства без обврска за враќање, отпишување на побарувањето, санационен кредит и др.), условите под кои се даваат средствата и роковите за ставање на тие средства на располагање и друга помош (кадровска, организациона, маркетиншка, образование на кадри, пренос на технологија, реструктурирање на производство и др.).

Санаторот и основната организација што се санира со договорот односно самоуправната спогодба за меѓусебните односи во санацијата можат да ги утврдат основите и мерилата за определување на височината на личните до-

ходи за периодот во кој се извршува санационата програма, како и начинот на усогласување на ставовите и на заедничкото одлучување во случаите во кои работниците во основната организација што се санира не постапуваат во согласност со обврските преземени со тој договор односно самоуправна спогодба.

Со договорот односно со самоуправната спогодба од став 1 на овој член може да се предвиди санаторот, на начинот определен со тој договор односно со самоуправната спогодба да учествува во утврдувањето на производствената програма, планот за производство и програмата за развој на основната организација што ја санира.

Санатор и основната организација што се санира, во која постои вишок на работници, се должни, во согласност со договорот односно со самоуправната спогодба од став 1 на овој член, вишокот на работници да ги вработат со воведување на нови работни смени, со подобро користење на капацитетите и проширување на производствената програма, или да преземат мерки вишокот на работници да се вработат во други основни организации во составот на работната организација односно сложената организација на здружен труд.

Член 59

Ако во санирањето на основната организација учествуваат повеќе санатори, меѓусебните права и обврски меѓу санаторите, како и меѓу санаторите и основната организација што тие ја санираат, се утврдуваат со договорот односно со самоуправната спогодба за меѓусебните односи во санацијата.

Санаторите и основната организација што се санира, со договорот односно со самоуправната спогодба од став 1 на овој член формираат одбор на санатори и го определуваат неговиот состав и делокруг.

Во вршењето на правата и должностите од својот делокруг, одборот на санаторите им дава мислења, иницијативи и предлози на надлежните органи во основната организација што се санира.

Надлежниот орган на основната организација што се санира е должен да ги разгледа мислењата, иницијативите и предлозите од став 3 на овој член и за својот став да го известат одборот на санаторите.

Санаторите и основната организација што се санира со договорот односно со самоуправната спогодба од став 1 на овој член можат врз одборот на санаторите да пренесат определени права на управување и располагање со средствата на основната организација во периодот во кој се извршува санационата програма.

Периодот во кој се извршува санационата програма, во смисла на член 58 став 4 од овој закон и на став 5 од овој член трае додека основната организација не ја покрие загубата односно не го врати санациониот кредит и не утврди дека работи без загуба.

Член 60

Ако со санационата програма е предвидено покрите на загубата да се врши со намалување на побарувањето од доверителот, основната организација е должна предлог за поведување постапка за намалување на побарувањата да им достави на доверителите во рокот од член 51 на овој закон.

Член 61

Предлогот за поведување постапка за намалување на побарувањата содржи особено:

- 1) износ на загубата што мора да се покрие со намалувањето на побарувањата, како и процент кој им се нуди на доверителите за исплата на нивните побарувања, со предлог на рокот и начинот на исплата на тие побарувања;
- 2) износ на загубата што е покриена на друг начин;
- 3) список на сите доверители, со износи на ненамирените побарувања;
- 4) список на сите должници, со назначување на височината на долгот;
- 4) означување до кој износ треба да се намалат побарувањата;

6) вкупна вредност на деловните средства.

Основната организација од став 1 на овој член поднесува предлог за поведување постапка за намалување на побарувањата до сите доверители и до надлежниот орган на општествено-политичката заедница на чија територија е нејзиното седиште, со покана за состанок заради спогодување за намалување на побарувањата.

Член 62

Кон предлогот за склучување договор за намалување на побарувањата може да се приложи и изјава за дадената гаранција за обврските на должникот за случај тој договор да се склучи.

Член 63

Од денот кога поднела предлог за поведување постапка за намалување на побарувањата до денот на завршувањето на таа постапка, основната организација не може да ги отуѓува средствата на трудот и средствата за задоволување на заедничките потреби во поглед на кои има право на располагање, ниту да дава гаранција или авал.

Член 64

Со договорот за намалување на побарувањата може да се утврди дека доверителите што ќе го склучат тој договор, во периодот до извршувањето на обврските преземени со тој договор, ги имаат правата и обврските што во чл. 58 и 59 од овој закон се пропишани за санаторите.

Член 65

Договорот за намалување на побарувањата се смета како склучен кога доверителите ќе прифатат да ги намалат своите побарувања во обем со кој се покрива загубата.

Член 66

Договорот за намалување на побарувањата, веднаш по потпишувањето, се доставува до надлежниот орган на општествено-политичката заедница и до надлежната служба на општественото книговодство.

Член 67

Ако во постапката за намалување на побарувањата не се склучи договор за намалување на побарувањата до височината на непокриената загуба во рок од 30 дена од денот на поведувањето на таа постапка, основната организација што ја повела постапката ги известува за тоа надлежниот орган на општествено-политичката заедница на чија територија е нејзиното седиште и надлежната служба на општественото книговодство.

Член 68

Надоместување на средствата во постапката за санација се врши најмалку во височина на непокриената загуба:

- 1) со средства без обврска за враќање;
- 2) со отпишување на побарувањата од страна на доверителите, со тоа што со отпишување на санационите кредити одобрени за покрите на загубата според завршната сметка од поранешните години не може да се врши покрите на загубата според завршната сметка за наредната година;
- 3) со санационен кредит чијшто рок за враќање не може да биде пократок од рокот утврден со санационата програма.

Со средствата без обврска за враќање и со отпишувањето на побарувањата истовремено се покрива загубата.

Надоместување на загубата со санационен кредит може да се изврши најмногу до 70% од непокриената загуба што е искажана во завршната сметка, а разликата од најмалку 30% мора да се покрие со прием на средства без обврска за враќање и со отпис на побарувањата од страна на доверителите.

По исклучок од одредбата на став 3 од овој член, основната организација може да ја надомести загубата со санационен кредит и над 70% од непокриената загуба, под

услов со договорот за санациониот кредит да е предвидено дека доверителот ќе го отпише побарувањето по тој кредит во износ над 70% од непокриената загуба, ако основната организација според завршната сметка за годината во која на овој начин е надоместена загубата во тој износ не го распореди доходот во деловниот фонд.

Со средствата што во претходните години, без обврска за враќање, ѝ се пренесени или дадени на трајно користење на основната организација, не може да се покрие загубата.

Банката може по исклучок да ѝ даде санационен кредит на основната организација која има непокриена загуба во согласност со одредбите на сојузниот закон со кој се уредува банкарскиот и кредитниот систем.

Член 69

Ако основната организација не остварила чист доход доволен за отплата на санациониот кредит во согласност со склучениот договор за санационен кредит, се смета дека не извршила покрите на загубата од поранешните години и е должна по завршната сметка да ги преземе сите дејствија за покрите на загубата во роковите и на начинот што се утврдени со овој закон.

Член 70

Надоместување на средствата со санационен кредит односно покрите на загубата со средства без обврска за враќање, се извршува:

1) со уплата на жиро-сметката односно со одобрување на интерната сметка;

2) со индосирање на меници со авал што се издадени според одредбите на сојузниот закон со кој се уредува обезбедувањето на плаќањето помеѓу корисниците на општествени средства, како и други хартии од вредност што втасуваат за исплата во рок од 90 дена, за кои постои гаранција, а најмногу до 50% од износот на загубата.

Надоместување на средствата со отпишување на побарувањата од страна на доверителите се извршува со давање исправа за отпис.

Член 71

Со отворањето на постапката за санација сите дејствија во постапката за санација се запишуваат во посебен регистар што го води надлежната служба на општественото книговодство.

Функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите ќе пропише кои податоци се запишуваат во регистарот од став 1 на овој член.

Член 72

Организациите и заедниците што на основната организација ѝ ја покриле загубата со давање средства без обврска за враќање односно со отпис на побарувањата или непокриената загуба ја надоместиле со санационен кредит, го следат извршувањето на санационата програма.

Надлежната служба на општественото книговодство, во рамките на својата надлежност, го следи извршувањето на санационата програма и, ако утврди дека санационата програма не се извршува, за тоа ќе ги извести организациите и заедниците од став 1 на овој член и надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

Член 73

Организациите и заедниците од член 72 на овој закон ќе го определат начинот на кој ќе го следат извршувањето на санационата програма.

Ако надлежниот орган на општествено-политичката заедница утврди дека санационата програма не се извршува, ќе му предложи, без одлагање, на собранieto на општествено-политичката заедница преземање на привремен мерки на општествена заштита на самоуправните права и општествена сопственост.

Иницијатива за предлагање на собранieto на општествено-политичката заедница на мерките од став 2 на овој член, на надлежниот орган на општествено-политичката заедница можат да му дадат надлежната служба на општественото книговодство и организациите и заедниците од член 72 на овој закон.

Член 74

Ако санационата програма не се извршува во утврдените рокови, работниците во основната организација се должни да ја утврдат одговорноста на органот на управувањето и на раководниот орган односно на одделни членови на тие органи, на работниците со посебни овластувања и одговорности и на други работници и да преземат потребни мерки за извршување на санационата програма.

Член 75

Основните организации што произведуваат предмети на вооружување и воена опрема се должни во рокот од член 47 на овој закон да го известат Сојузниот секретаријат за народна одбрана за отворањето постапка за санација, како и да му ја достават санационата програма.

Основните организации што произведуваат предмети на вооружување и воена опрема се должни пред преземањето на обврските според договорот односно самоуправна спогодба од чл. 58 и 59 на овој закон да прибават за тоа согласност од Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Член 76

Ако основната организација не ја покрие загубата или не ја надомести загубата со санационен кредит, односно ако до 30 јуни од годината во која е поднесена завршната сметка во која е искажана загуба не склучи договор за намалување на побарувањата, надлежната служба на општественото книговодство ќе го извести, без одлагање, надлежниот орган на општествено-политичката заедница заради поведување постапка за отворање стечај над таа основна организација.

Во случајот од став 1 на овој член, надлежниот орган на општествено-политичката заедница е должен да го разгледа известувањето на надлежната служба на општественото книговодство и за својот став да ја извести надлежната служба на општественото книговодство, во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето.

Ако надлежниот орган на општествено-политичката заедница, во рокот од став 2 на овој член, не ја извести надлежната служба на општественото книговодство за својот став или ако ја извести дека нема да поднесе пријава до надлежниот суд за поведување постапка за отворање стечај, надлежната служба на општественото книговодство, без одлагање, ќе поднесе пријава до надлежниот суд за поведување на таа постапка.

IV. УСЛОВИ И ПОСТАПКА ЗА САНАЦИЈА НА ОСНОВНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И РАБОТНИТЕ ЗАЕДНИЦИ ШТО ВРШАТ ДЕЈНОСТИ ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ОПШТЕСТВЕНИОТ СТАНДАРД

Член 77

Работниците во основната организација за општествен стандард која во завршната сметка искажала загуба се должни со работниците за кои ги вршат тие дејности да преземат мерки за санација, во согласност со самоуправната спогодба за здружување, под условите и според постапката што се утврдени во чл. 41 до 74 на овој закон, ако со овој закон не е определено поинаку.

Член 78

Загубата утврдена за време на изработката на завршната сметка основната организација за општествен стандард може да ја покрие:

1) од расположливите средства на резервниот фонд односно од расположливите средства на фондот за заедничка потрошувачка, освен средствата за потребите на домувањето;

2) од средствата за заедничка потрошувачка, освен средствата за потребите на домувањето на друга основна организација, од личните доходи на работниците односно од други средства што можат да се користат за таа намена, а што ѝ се дадени на таа организација без обврска за враќање, под услов средствата да се дадени за таа намена и уплатени на нејзината жиро-сметка или на жиро-сметката на работната организација ако основната организација

остварува вкупен приход и располага со средствата со кои управува преку жиро-сметката на работната организација односно на нејзината интерна сметка, најдоцна до рокот утврден за предавање на завршната сметка.

Под расположливи средства на фондот за заедничка потрошувачка, освен средствата за потребите на домувањето во смисла на овој закон, се подразбираат паричните средства на тој фонд освен средствата за потребите на домувањето на посебна сметка кај службата на општествено-то книговодство, односно на жиро-сметка на основната организација или на жиро-сметка на работната организација, ако основната организација остварува приход и располага со средствата со кои управува преку жиро-сметката на работната организација.

Член 79

За отворањето на постапка за санација, како и за содржината на одлуката од член 45 на овој закон, основната организација за општествен стандард, најдоцна во рок од пет дена од денот на донесувањето на таа одлука, ги известува:

1) основните организации и работните заедници за кои врши работи на дејностите за потребите на општествениот стандард;

2) надлежниот орган на општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на основната организација за општествен стандард односно на чија територија ја врши дејноста, со барање да ја разгледа можноста за утврдување на пониски стапки на даноците од доходот или на другите обврски, да го одложи извршувањето на тие обврски или да обезбеди други поповолни услови за извршување на обврските додека трае санацијата;

3) надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина на чија територија е седиштето на основната организација за општествен стандард, со барање да ја разгледа можноста да ја намали, одложи или да ја ослободи од обврската за здружување на средства во корист на фондовите за неразвиените подрачја и за приоритетните инвестиции за кои се врши задолжително здружување на средства врз основа на закон;

4) банката-давател на кредит;

5) самоуправната интересна заедница преку која задоволува определени потреби на своите работници односно ги обезбедува своите интереси, со барање да преземе мерки во согласност со законот односно со самоуправната спогодба за основање на самоуправната интересна заедница (намалување на стапките на придонесите, одлагање на плаќањето на обврските, одлагање или ослободување од обврските за здружување на средства и сл.);

6) надлежната служба на општественото книговодство;

7) надлежниот суд кај кој е запишана во судскиот регистар.

Член 80

Основната организација за општествен стандард е должна да ја достави санационата програма и да упати барање за покрите на загубата најдоцна пет дена од денот на истекот на рокот определен во член 49 став 1 од овој закон, и тоа до:

1) основните организации и работните заедници за кои врши дејности за потребите на општествениот стандард;

2) работната организација односно сложената организација во која ги здружила средствата на резервите.

Основната организација за општествен стандард е должна да ја достави санационата програма, во рокот од став 1 на овој член, и до надлежниот орган на општествено-политичката заедница и до надлежната служба на општественото книговодство.

Член 81

Основните организации и работните заедници за кои основната организација за општествен стандард врши дејности за потребите на општествениот стандард, можат да извршат покрите на загубата со отпишување на побарувањето ако отпишет на тоа побарување го надоместат од средствата за заедничка потрошувачка – освен средствата за потребите на домувањето.

Основните организации и работните заедници од став 1 на овој член можат да ѝ дадат санационен кредит за покрите на загубата на основната организација за општествен стандард од средствата за заедничка потрошувачка – освен средствата за потребите на домувањето.

Член 82

Одредбите на чл. 77 до 81 на овој закон согласно се применуваат и врз работните заедници формирани во смисла на член 379 став 4 од Законот за здружениот труд.

Член 83

Работниците во основната организација која, во рамките на своето работење, врши и дејности за потребите на општествениот стандард, што во завршната сметка искажала загуба во тие дејности, се должни да ги утврдат причините поради кои во тие дејности настанала загуба и да преземат мерки за отстранување на причините за загубата.

Член 84

Загубата во дејноста за потребите на општествениот стандард утврдена за време на изработката на завршната сметка основна организација може да ја покрие врз товар на фондот за заедничка потрошувачка – освен средствата за потребите на домувањето до износот на расположливи средства.

Загубата во дејностите за потребите на општествениот стандард што не ќе ја покрие за време на изработката на завршната сметка, основната организација е должна да ја покрие до 30 јуни од годината во која е поднесена завршната сметка во која е искажана загуба во тие дејности.

Член 85

Ако работниците во основната организација загубата во дејноста на општествениот стандард не ја покријат до 30 јуни од годината во која е донесена завршната сметка во која е искажана загуба во тие дејности, ќе донесат одлука за престанување на вршењето на тие дејности.

Член 86

Одредбите на чл. 83 до 85 од овој закон се однесуваат и на работната заедница која, во рамките на своето работење, врши и дејности за потребите на општествениот стандард.

Ако работниците во работната заедница од став 1 на овој член дејностите на општествениот стандард ги вршат и за потребите на работниците на основните организации и на другите работни заедници во составот на иста работна организација односно сложената организација на здружен труд, се должни мерки за отстранување на причините за загубата, за покрите на загубата и за донесување на одлука за престанување на вршењето на тие дејности да донесат во соработка со работниците во тие организации и работни заедници.

V. УТВРДУВАЊЕ НА ОДГОВОРНОСТА И ИСПЛАТА НА ЛИЧНИ ДОХОДИ ВО СЛУЧАЈ НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРЕТСАНАЦИОНА ПОСТАПКА ОДНОСНО ПОСТАПКА ЗА САНАЦИЈА

Член 87

Основната организација ги уредува со самоуправен општ акт, во согласност со законот, постапката и мерките што се преземаат спрема органот на управувањето и работниот орган односно одделни членови на тие органи, спрема работниците со посебни овластувања и одговорности и другите работници за кои ќе се утврди дека се одговорни за настанатата неликвидност, за растројствата во работењето односно за работењето со загуба.

Член 88

Работниците во основната организација се должни да поведат постапка за утврдување на одговорноста на органот на управувањето и на работниот орган односно на одделни членови на тие органи, на работниците со по-

себни овластувања и одговорности и на другите работници и, ако утврдат дека постои нивна одговорност, да поведат постапка за отповик на делегатите во органот на управувањето, за разрешување на индивидуалниот работоводен орган односно на претседателот и членовите на колегијалниот работоводен орган, или за преземање мерки на дисциплинска и материјална одговорност спрема оние кои се одговорни за неликвидноста, за растројствата во работењето односно за настанатата загуба, вклучувајќи го и распоредувањето на работниците на други работи и задачи, престанувањето на работниот однос и други мерки, во согласност со самоуправниот општ акт.

Основната организација е должна за поведената постапка за утврдување на одговорност односно за преземените мерки спрема одговорните лица да го извести органот на управувањето на работната организација односно на сложената организација на здружен труд и надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

Основните организации што Сојузниот извршен совет ги определил како организации на здружен труд што произведуваат предмети на вооружување и воена опрема ќе го известат, покрај органите од став 2 на овој член, и Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Член 89

Во рамките на мерките од член 88 на овој закон се врши и намалување на личните доходи на членовите на органот на управувањето и на работоводниот орган, на работниците со посебни овластувања и на други работници за кои ќе се утврди дека се одговорни за настанатата неликвидност, за растројствата во работењето односно за работењето со загуба.

Намалувањето на личните доходи по основот од став 1 на овој член ќе се утврди сразмерно на утврдената одговорност на секој работник и може да изнесува до загарантираниот со закон личен доход.

Износот за кој се намалени личните доходи на работниците по основот од ст. 1 и 2 на овој член се распоредува за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот, односно за средствата на резервите, во согласност со републичкиот односно покраинскиот закон со кој се уредуваат работните односи на работниците во здружениот труд.

Работниците во основната организација со самоуправниот општ акт ги утврдуваат основите и мерилата според кои се врши намалување на личните доходи во согласност со став 2 од овој член.

Член 90

Ако основната организација, во смисла на член 88 од овој закон, не поведе постапка за утврдување на одговорноста на органот на управувањето и на работоводниот орган односно на одделни членови на тие органи, на работниците со посебни овластувања и одговорности и на другите работници, органот на управувањето на работната организација односно на сложената организација во чиј состав е основната организација е должен на работниците во основната организација да им предложи поведување постапка за утврдување на таа одговорност.

Ако основната организација не постапи по предлогот од став 1 на овој член, органот на управувањето на работната организација односно на сложената организација на здружен труд во чиј состав е основната организација ќе го извести за тоа, без одлагање, надлежниот орган на собранието на општествено-политичката заедница заради преземање на соодветни привремени мерки во случај на општествена заштита на самоуправниите права и општествената сопственост.

Член 91

Работниците во основната организација при утврдувањето на одговорноста на органот на управувањето и на работоводниот орган, односно на одделни членови на тие органи, на работниците со посебни овластувања и одговорности и на другите работници за настанатата неликвидност, за растројствата во работењето односно загубата во работењето, утврдуваат дали до неликвидност, растројства во работењето односно загуба во работењето дошло поради непрофесионално, нестручно, неодговорно из-

вршување на работните обврски или некавалитетни предлози, иницијативи, мислења и други активности на работната заедница, односно поради предлози, иницијативи и мислења на стопанската комора, научната, стручната или друга самоуправна организација и заедница или надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

Член 92

Ако се утврди дека до неликвидност, растројства во работењето односно до загуба во работењето на основната организација дошло поради непрофесионално, нестручно и неодговорно извршување на работните обврски или поради некавалитетни предлози, иницијативи, мислења и други активности на работната заедница на работната организација, во чиј состав е основната организација односно работната заедница на сложената организација на здружен труд во која е здружена работната организација во чиј состав е основната организација, работоводниот орган на основната организација односно органот за самоуправна работничка контрола во таа организација е должен да ѝ поднесе предлог на работната заедница за поведување постапка за утврдување на одговорноста на таа работна заедница, на раководителот на работната заедница, на делегатите во органот на управувањето и на одделни работници во работната заедница.

Одредбите на чл. 87 до 90 од овој закон согласно се применуваат и врз работната заедница од став 1 на овој член.

Член 93

Ако се утврди дека до неликвидност, растројства во работењето односно до загуба во работењето на основната организација дошло и поради предлози, иницијативи и мислења на стопанската комора, научната, стручната или друга самоуправна организација и заедница или надлежниот орган на општествено-политичката заедница, тие организации, заедници и надлежниот орган на општествено-политичката заедница поднесуваат општествено-политичка и друга одговорност утврдена со законот или со самоуправен општ акт.

Член 94

Основната организација која спроведува претсанациона постапка односно постапка за санација може да исплатува лични доходи на работниците до износот што ќе го утврди во согласност со овој закон.

Член 95

Основната организација која е неликвидна, додека не ја отстрани неликвидноста, може да исплатува аконтации на личните доходи на работниците најмногу до височина на просечниот месечен личен доход по основ на текуштиот труд исплатен по работник во таа организација, што ќе го утврди според податоците за претходниот пресметковен период.

Член 96

Основната организација која има растројства во работењето од денот на истекот на рокот пропишан за поднесување на периодичната пресметка односно завршната сметка во која се искажани тие растројства до денот додека не утврди дека тие растројства се отстранети, може да исплатува аконтации на личните доходи на работниците најмногу до височина на личните доходи по основ на текуштиот труд утврдени според самоуправниот општ акт.

Член 97

Основната организација која во периодичната пресметка за периодот јануари-јуни, односно јануари-септември искажала загуба во работењето, од денот на истекот на рокот пропишан за поднесување на периодичната пресметка до денот додека не утврди дека работи без загуба односно до истекот на рокот пропишан за поднесување на завршната сметка, може да исплатува аконтации на личните доходи на работниците најмногу до височина на просечниот месечен личен доход по основ на текуштиот труд исплатен по работник во таа организација, што ќе го утврди според податоците за пресметковниот период што

му претходи на периодот во кој се врши исплатата на личните доходи.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, основната организација може да исплатува аконтации на личните доходи:

1) до височината на личниот доход по основ на текуштиот труд утврдена според самоуправниот општ акт, ако загубата во работењето е помала од износот на расположливите средства на резервниот фонд на основната организација утврден на денот на исплатата на аконтациите на личните доходи;

2) до височината утврдена според самоуправната спогодба, ако со таа самоуправна спогодба е утврдена обврска за меѓусебно покривање на загубата, а најмногу до височината на личниот доход по основ на текуштиот труд утврдена според самоуправниот општ акт, под услов основните организации што ја презеле таа обврска да не работат со загуба и на нејзината жиро-сметка односно на интерната сметка да пренеле парични средства најмалку во износ на искажаната загуба, по намалувањето за износот на расположливите средства на резервниот фонд.

Одредбите на ст. 1 и 2 од овој член не се применуваат врз основните организации и работните заедници од член 36 ст. 2 и 3 на овој закон ако искажат загуба во периодичната пресметка за периодот јануари-јуни.

Член 98

Основната организација која во завршната сметка искажала непокриена загуба во работењето, од денот на истекот на рокот пропишан за поднесување на завршната сметка до денот додека не ја покрие загубата односно додека не ги надомести средствата во височина на непокриената загуба со санационен кредит, може да исплатува аконтации на личните доходи во височина на загарантираните со закон лични доходи.

Ако основната организација на здружен труд непокриената загуба што ја искажала во завршната сметка за претходната година ја покрие во постапката за санација, од денот кога ќе ја покрие загубата со прием на средства без обврска за враќање односно со отпис на побарувањата од страна на доверителот, додека не утврди дека во текуштата година работи без загуба, може да исплатува аконтации на личните доходи на работниците најмногу до височина на личните доходи по основ на текуштиот труд утврдени според самоуправниот општ акт.

Ако основната организација непокриената загуба ја надомести со санационен кредит, додека не утврди дека во текуштата година работи без загуба, може да исплатува аконтации на личните доходи во износ што ќе го определи санаторот, а најмногу до височина на личните доходи по основ на текуштиот труд утврдени според самоуправниот општ акт.

Член 99

Основната организација кон налогот за исплата на личните доходи и поднесува на службата на општествено-то книговодство пресметка на средствата за исплата на личните доходи.

Член 100

Основната организација која искажала загуба во периодичната пресметка односно непокриена загуба во завршната сметка за претходната година, заради примена на чл. 94 до 98 од овој закон може да одлучи периодична пресметка да составува по истекот на секој месец.

Периодичната пресметка од став 1 на овој член основната организација ја доставува до надлежната служба на општественото книговодство.

Член 101

Одредбите на чл. 87 до 100 од овој закон се однесуваат и на работните заедници.

Член 102

Функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите го пропишува начинот на составување на пресметка на средствата за ис-

плата на аконтации на личните доходи во согласност со одредбите на чл. 94 до 98 од овој закон.

VI. ПРЕСТАНОК НА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЗДРУЖЕН ТРУД

А. Стечај

Општи одредби

Член 103

Стечајна постапка спроведува надлежниот суд на чие подрачје е седиштето на должникот.

Стечајната постапка е итна.

Во стечајната постапка не може да се бара поврат во поранешната состојба поради пропуштање на роковите или изостанок од рочиштето, ниту да се поднесува предлог за повторување на постапката, ниту да се изјави ревизија.

Предлози, изјави и приговори не можат да се даваат односно да се поднесуваат ако се пропусти рокот односно ако се изостане од рочиштето на кое требало да се дадат односно поднесат.

Член 104

Одлуките во стечајната постапка се донесуваат во форма на решение или заклучок.

Со заклучок му се издава налог на службеното лице или на органот што ја спроведува стечајната постапка за извршување на одделни дејствија.

Против решението може да се изјави жалба, а против заклучокот – да се поднесе приговор, ако со овој закон не е определено поинаку.

Рокот за жалба односно за приговор изнесува осум дена, ако со овој закон не е определено поинаку.

Почетокот на рокот за изјавување жалба тече од денот на објавувањето на решението на огласната табла на судот.

Ако со овој закон е пропишано дека решението мора да им се достави на заинтересираните лица, рокот за изјавување жалба тече од денот на доставувањето на решението.

2) Органи во стечајната постапка

Член 105

Органи во стечајната постапка се: стечаен совет, стечаен судија, управител на присилното порамнување и стечаен управител.

Во стечајната постапка може, како советодавно тело, да се формира одбор на доверителите.

Член 106

Стечајниот совет:

1) одлучува за поведување претходна постапка за утврдување на постоењето на услови за отворање на стечајна постапка и ја спроведува таа постапка;

2) го одобрува склученото присилно порамнување;

3) одлучува за отворање на стечајна постапка;

4) одлучува за приговорите на управителот на присилното порамнување и на стечајниот управител против заклучоците и упатствата на стечајниот судија;

5) решава за приговорите на доверителите поднесени против заклучоците на стечајниот судија;

6) определува кои започнати работи мораат да се завршат во текот на стечајната постапка;

7) ја одобрува претсметката на трошоците на стечајната постапка и ја определува наградата за работа на управителот на присилното порамнување и на стечајниот управител;

8) решава за определувањето и сменувањето на управителот на присилното порамнување и на стечајниот управител;

9) го одобрува нацртот за главната делба и донесува решение за главната делба на стечајната маса;

10) донесува решение за завршувањето на стечајната постапка;

11) врши и други работи предвидени со овој закон.

Стечајниот совет може, по службена должност, по приговор или предлог, да ги менува одлуките на стечајниот судија, на управителот на присилното порамнување или на стечајниот управител, ако утврди дека се незаконити или нецелесообразни.

Член 107

Стечајниот совет е составен од тројца судии, од кои еден е претседател на советот.

Член 108

Стечајниот судија не може да биде член на стечајниот совет.

Член 109

Стечајниот судија е надлежен по сите прашања во врска со спроведувањето на стечајната постапка, ако со одредбите на овој закон не е предвидена надлежност на стечајниот совет.

Член 110

Стечајниот судија врши надзор над работењето на управителот на присилното порамнување и на стечајниот управител.

Стечајниот судија им дава на управителот на присилното порамнување и на стечајниот управител упатства кои се задолжителни.

Член 111

Против одлуката на стечајниот судија управителот на присилното порамнување, стечајниот управител, одборот на доверителите односно доверителите можат да поднесат приговор до стечајниот совет во рок од три дена од денот на доставувањето на одлуката.

Член 112

Кога стечајниот совет ќе утврди дека се исполнети условите за присилно порамнување, ќе определи управител на присилното порамнување.

За управител на присилното порамнување се определува лице кое е за тоа стручно и во чија непристрасност не може да се сомнева.

Управителот на присилното порамнување престанува да ја врши должноста управител на присилното порамнување со денот на донесувањето решение за одобрување на присилно порамнување, односно со денот на отворање на стечајна постапка.

Условите за определување управител на присилното порамнување се исти како и условите за определување на стечаен управител.

Против одлуката за определување управител на присилното порамнување доверителите и другите заинтересирани лица можат да поднесат приговор.

Член 113

Управителот на присилното порамнување е должен особено:

- 1) да прибере известувања за состојбата на средствата и за работењето на должникот;
- 2) да го испита списокот на доверителите и списокот на должниците;
- 3) да ја испита веродостојноста на пријавените побарувања;
- 4) да ги оспори побарувањата ако врз основа на сопштението на доверителите или од некоја друга причина се посомнева во нивната основаност;
- 5) да поднесе пријава до стечајниот совет ако должникот постапува спротивно на одредбите од член 145 на овој закон.

Должникот и доверителите можат против постапувањето на управителот на присилното порамнување да поднесат приговор до стечајниот совет.

Управителот на присилното порамнување одговара за штетата што ја предизвикал со невнимателно извршување на својата должност.

Член 114

Управителот на присилното порамнување има право на надомест на сите трошоци и на награда за работата. Надоместот на трошоците и наградата за работата се намируваат од положениот аванс.

За надоместите и наградите од став 1 на овој член одлучува стечајниот совет.

Член 115

Надзор над работата на управителот на присилното порамнување се врши согласно со одредбите од овој закон што се однесуваат на надзорот над работата на стечајниот управител.

Против одлуката на стечајниот совет, донесена во вршењето надзор над работата на управителот на присилното порамнување, како и против одлуката за сменување на управителот на присилното порамнување, жалба не е допуштена.

Член 116

Стечајниот управител се определува со одлука за отворање на стечајната постапка, против која доверителите можат да поднесат приговор.

За приговорот од став 1 на овој член одлучува стечајниот совет против чија одлука жалба не е допуштена.

При приемот на должноста, стечајниот управител дава изјава пред претседателот на стечајниот совет дека совесно ќе ја врши својата должност.

Член 117

За стечаен управител не може да биде определено лице:

- 1) кое со правосилна судска пресуда е осудено за кривично дело или за стопански престап што според законот претставува пречка за именување на раководен орган - додека трае таа пречка;
- 2) спрема кое со правосилна судска пресуда е изречена мерка на безбедност односно заштитна мерка забрана на вршењето на определена дејност во поглед на самостојното располагање и ракување со општествени средства - додека трае таа мерка;
- 3) кое било во работен однос во основната организација на должникот или во работната заедница што ги вршела административно-стручните работи за должникот;
- 4) за кое постојат оправдани причини за изземање.

Член 118

Стечајниот управител ги врши правата и должности-те на орган на управување на должникот согласно со потребите на стечајната постапка, ако со овој закон не е определено поинаку.

Стечајниот управител раководи со работите на должникот и го застапува должникот.

Стечајниот управител може да му стави приговор на стечајниот совет на упатствата на стечајниот судија, а ако не е во прашање особено итна работа, може и да го одложи извршувањето на заклучокот на стечајниот судија до одлуката на стечајниот совет.

Член 119

Стечајниот управител е должен особено:

- 1) да ја ажурира книговодствената евиденција од последната завршна сметка до денот на отворањето на стечајната постапка;
- 2) да состави, во согласност со стечајниот судија, претсметка на трошоците на стечајната постапка и да му ја поднесе на одобрување на стечајниот совет;
- 3) да формира комисија за инвентарисување;
- 4) да состави почетен биланс на стечајот;
- 5) како добар стопанственик да се грижи за завршување на започнатите, а уште неизвршени работи на должникот, како и на работите потребни за да се спречи настапување на штета врз средствата на должникот;
- 6) да се грижи за остварување на побарувањата на должникот;
- 7) да ги претвори во пари предметите кои претставуваат основни средства, обртни средства и средства за заед-

ничка потрошувачка, што влегуваат во стечајната маса на должникот;

8) да состави нацрт за главната делба и нацрт за вршниот стечаен биланс во согласност со стечајниот судија;

9) да состави нацрт-одлука за дополнителната делба. Стечајниот управител непосредно му е одговорен на секој учесник во стечајната постапка за штетата што ќе му се нанесе намерно или со крајно невнимание. Ако штетата настанала поради дејствие на стечајниот управител што го одобрил стечајниот совет или стечајниот судија, или поради постапување според упатството на стечајниот судија, стечајниот управител не е одговорен, освен ако одобренето или упатството го издејствувал на измамен начин.

Член 120

Стечајниот управител поднесува писмени извештаи за текот на стечајната постапка и за состојбата на стечајната маса, и тоа најмалку еднаш во три месеци, или кога тоа ќе го побараат стечајниот судија или одборот на доверителите.

Член 121

На предлог од стечајниот судија, од одборот на доверителите, од заинтересираните лица или по службена должност стечајниот совет може да го смени стечајниот управител ако не ја исполнува успешно својата должност или од други оправдани причини.

Против одлуката за сменување стечајниот управител има право на приговор, за кој одлучува стечајниот совет. Против одлуката за сменување не може да се изјави жалба.

Стечајниот управител се разрешува од должност и на сопствено барање.

Член 122

Стечајниот управител има право на награда за работата и на надомест на нужните трошоци.

Наградата за работата, по правило, се определува однапред во паушален износ, со тоа што при определувањето на паушалниот износ се земаат предвид обемот на работите и трудот на стечајниот управител. Стечајниот совет може да одобри исплата на аконтација на стечајниот управител, на име награда за работа, но најмногу 30% од вкупната вредност на наградата за работа до завршувањето на стечајната постапка.

Стечајниот управител не може да ја наплати наградата за работа односно надоместот на нужните трошоци од стечајната маса без одобрение од стечајниот судија.

Член 123

Заради заштита на интересите на доверителите во стечајната постапка, стечајниот совет може да формира одбор на доверителите.

На барање од доверителите чии побарувања изнесуваат повеќе од 50% од вкупниот износ на побарувањата на сите доверители, стечајниот совет е должен да формира одбор на доверителите, освен ако стечајната маса е незначителна или ако тоа би довело до значително зголемување на трошоците на стечајната постапка.

Член 124

Бројот на членовите на одборот на доверителите го утврдува стечајниот совет и тој број мора да биде непарен.

Ако бројот на доверителите е помал од пет, овластувањата на одборот на доверителите ги вршат сите доверители.

Член 125

Членовите на одборот на доверителите се избираат, по правило, на првото рочиште за испитување на побарувањата.

Право на учество во изборот на членовите на одборот на доверителите имаат доверителите чии побарувања во целост или делумно се утврдени, како и доверителите

чии побарувања во целост се оспорени, а стечајниот совет ќе најде дека тие своите побарувања ги сториле веројатни. Доверителот чие утврдено побарување изнесува повеќе од една четвртина од вкупно утврдените побарувања на сите доверители на свое барање влегува во одборот на доверителите без избор.

Членот на одборот на доверителите може во работата на одборот да го застапува и лице кое не е доверител, но само врз основа на специјално полномоштие.

Член 126

Одборот на доверителите ги врши своите работи во седници што ги свикнува стечајниот судија по службена должност или на предлог од стечајниот управител или од мнозинството членови на одборот на доверителите. Со седниците раководи еден од членовите на одборот на доверителите што ќе го изберат членовите на тој одбор.

На седниците на одборот на доверителите има право да присуствува стечајниот управител, без право на глас.

Одборот на доверителите донесува одлука со мнозинство гласови на присутните членови, а ако гласовите се поделени – одлучува стечајниот судија.

Член 127

Одборот на доверителите:

1) ги разгледува извештаите на стечајниот управител за текот на стечајната постапка и за состојбата на стечајната маса;

2) има право да ги прегледува деловните книги и целокупната документација што ја презел стечајниот управител;

3) има право на приговор до стечајниот судија против работата на стечајниот управител, како и до стечајниот совет против работата на стечајниот судија;

4) може да предложи сменување на стечајниот управител и именување на нов стечаен управител;

5) му дава мислење на стечајниот совет за продажбата на предмети од основните средства, од обртните средства и од средствата за заедничка потрошувачка, како и за претворањето во пари на другите средства на должникот;

6) му дава мислење на стечајниот совет во врска со продолжувањето на започнатите работи;

7) му дава мислење на стечајниот судија за признавањето на оправданите кусоци утврдени при инвентарисувањето;

8) врши и други работи предвидени со овој закон.

Одборот на доверителите е должен, по барање на доверителите, да ги известува доверителите за текот на стечајната постапка и за состојбата на стечајната маса.

Член 128

За надоместот на нужните трошоци на членовите на одборот на доверителите одлучува стечајниот судија.

Надоместот од став 1 на овој член влегува во трошоците на стечајната постапка.

3. Поведување на стечајна постапка

Член 129

Предлог за поведување на стечајна постапка можат да поднесат доверителите, ликвидациониот управител, надлежната служба на општественото книговодство, надлежниот орган на општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на должникот и должникот.

Предлогот за поведување на стечајна постапка може да се повлече до рокот на истакнувањето на огласот за отворање на стечајна постапка на огласната табла на судот. Во тој случај подносителот на предлогот ги поднесува трошоците на стечајната постапка.

Ако предлогот за поведување на стечајна постапка се повлече, не може, по истата основа, пред истекот на рокот од шест месеци, да се поднесе нов предлог.

Член 130

Ако предлог за поведување на стечајна постапка поднесува доверителот, должен е да поднесе доказ за постоењето на своето парично побарување и доказ дека со при силното извршување не можел да го наплати од должни-

кот или од другите лица кои одговараат за обврските на должникот.

Член 131

Врз основа на предлогот за поведување на стечајна постапка, претседателот на стечајниот совет претходно ќе утврди дали над должникот е водена постапка за санација, па ако утврди дека таа постапка не е водена, ќе го отфрли предлогот и за тоа ќе ги извести предлагачот, должникот и надлежната служба на општественото книговодство.

Член 132

Подносителот на предлогот за поведување на стечајна постапка е должен да го авансира износот што ќе го определи стечајниот совет за покривање на трошоците за поведување на стечајна постапка.

Ако подносителот на предлогот, од став 1 на овој член не го авансира износот од тој став, судот ќе го отфрли предлогот.

Ако стечајната постапка биде отворена, авансираниот износ за покривање на трошоците за отворање на стечајната постапка влегува во трошоците на таа постапка.

Ако предлог поднесе надлежниот орган на општествено-политичката заедница односно надлежната служба на општественото книговодство, трошоците на стечајната постапка привремено се авансираат од средствата на судот.

Член 133

Ако условот од член 131 на овој закон е исполнет, стечајниот совет донесува одлука за поведување постапка за утврдување на условите за отворање на стечајна постапка (во натамошниот текст: претходна постапка).

Стечајниот совет ќе поднесе до надлежниот регистарски суд барање за упис на забележбата за поведување на претходна постапка.

Со одлуката од став 1 на овој член стечајниот совет го именува и стечајниот судија.

Против одлуката за поведување претходна постапка не е допуштена жалба.

Член 134

По донесувањето на одлуката од член 133 став 1 на овој закон, стечајниот совет веднаш го определува рочиштето на кое ги повикува претставникот на должникот, предлагачот, доверителот, претставникот на надлежната служба на општественото книговодство и претставникот на надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

За рочиштето од став 1 на овој член, стечајниот совет ќе го извести и надлежниот општествен правобранител на самоуправањето.

На рочиштето од став 1 на овој член претставникот на должникот и претставникот на предлагачот кој не е должник, ќе се изјаснат за предлогот за отворање на стечајната постапка.

Ако на рочиштето од став 1 на овој член се покаже дека постои можност да се склучи присилно порамнување, стечајниот совет ќе го определи рокот на должникот за поднесување на предлог за присилно порамнување.

На рочиштето од став 1 на овој член ќе се испита можноста за склучување на присилно порамнување.

Член 135

Ако на рочиштето од член 134 став 1 од овој закон се покаже дека не постои можност за склучување на присилното порамнување, стечајниот совет може да го ограничи правото на овластените лица на должникот да врши правни работи и како привремена мерка за обезбедување да определи запирање на исплатите од неговата сметка, освен исплатите на гарантираните лични доходи, или може со своја претходна согласност да ја услови полноважноста на одлуките на органот на управување што се однесуваат на располагањето со средствата на должникот.

Стечајниот совет ограничувањата од став 1 на овој член ќе ги огласи на огласната табла на судот, ќе поднесе барање за упис во судскиот регистар и ќе ја извести надлежната служба на општественото книговодство.

Член 136

Ако должникот не поднесе предлог за присилно порамнување во рокот што ќе го определи стечајниот совет, судот по службена должност ќе отвори стечајна постапка во рок од осум дена од денот на истекот на рокот за поднесување предлог за присилно порамнување.

Член 137

Во предлогот за присилно порамнување се предлагаат начинот и рокот за исплата на побарувањата, а ако се предлага исплата на побарувањата во намален износ се наведува и процентот што им се нуди на доверителите за исплата на нивните побарувања.

Кон предлогот за присилно порамнување се поднесуваат:

1) извештај за економската и финансиската состојба на должникот;

2) завршна сметка за претходната година, со потврда дека и е предадена на надлежната служба на општественото книговодство, периодична пресметка за текуштата година и др.;

3) документација и анализа со кои изгледа веројатно дека должникот ќе може да ги исполни обврските врз основа на присилното порамнување;

4) список на доверителите и список на должниците, со назначување на нивните фирми односно називи и седиштата и со назначување на основите и височината на нивните побарувања и долгови;

5) список на доверителите што имаат право на одвое-но намирување (различни доверители), со наведување на предметите врз кои постои различно право и список на доверителите што имаат право на издвојување на предметите што не се средства на должникот (издвојување на доверители).

Член 138

Кон предлогот за присилно порамнување може да се приложи изјава за дадената гаранција, ако присилното порамнување биде склучено.

Член 139

Ако се предлага исплата на побарувањата во намален износ, процентот што должникот им го нуди на доверителите за намирување на нивните побарувања не може да биде помал од 50% - ако плаќањето се нуди во рок од една година, ниту помал од 60% - ако плаќањето се нуди во рок од две години.

Ако на доверителите им се предлага исплата на побарувањата во полн износ, рокот за исплата не може да биде подолг од три години.

Понудениот процент не се однесува на побарувањата што во стечајната постапка се исплатуваат по основ на гарантираните лични доходи на работниците до денот на отворањето на таа постапка и на надоместот на штетата за повреда при работата што работникот ја претрпел кај должникот пред поведувањето на претходната постапка, како ни на издвојувањето и различните доверители, освен на оние различни доверители што право на одвое-но намирување стекнале за последните 60 дена пред денот на донесувањето на решението за поведување на претходна постапка.

Член 140

Претседателот на стечајниот совет ќе го отфрли предлогот за присилно порамнување:

1) ако предлогот за присилно порамнување не е во согласност со одредбите на чл. 137 до 139 од овој закон;

2) ако не поминал рокот за извршување на обврските од претходно склученото присилно порамнување;

3) ако должникот, според извештајот од надлежната служба на општественото книговодство, не водел деловни книги или ги водел неуредно и неажурно, така што не може да се оцени неговата економско-финансиска состојба.

Ако претседателот на стечајниот совет го отфрли предлогот за присилно порамнување од причините наведени во став 1 на овој член, судот по правосилноста на одлуката ќе ја продолжи претходната постапка.

Член 141

Ако стечајниот совет утврди дека се исполнети условите за присилно порамнување, ќе ги повика, со оглас, доверителите заради склучување на присилно порамнување.

Во случајот од став 1 на овој член стечајниот совет со решение ќе му наложи на должникот да положи аванс за покривање на трошоците за присилното порамнување.

Член 142

Огласот за повикување на доверителите заради склучување на присилно порамнување содржи:

1) назив на судот пред кој се води постапка за присилно порамнување;

2) фирма односно назив и седиште на должникот;

3) покана до сите доверители, во рок од 30 дена од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“ на изводот од огласот за поканата за склучување на присилно порамнување, со поднесок во два примерока, со докази, да ги пријавуваат до стечајниот совет своите побарувања;

4) место, ден и час на одржување на рочиштето за присилно порамнување;

5) суштествена содржина на понудата за присилно порамнување;

6) име и адреса на управителот на присилното порамнување;

7) ден на истакнување на огласот на огласната табла на судот.

Огласот се објавува со истакнување на огласната табла на судот истиот ден кога стечајниот совет утврдил дека се исполнети условите за присилно порамнување. Изводот од огласот се објавува во „Службен лист на СФРЈ“.

Рочиштето за присилно порамнување, по правило, ќе се одржи во рок од 30 дена од денот на истекот на рокот од точка 3 став 1 на овој член.

Член 143

Судот ќе ги извести должникот, надлежниот орган на општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на должникот, надлежниот општествен правобранител на самоуправувањето и надлежната служба на општественото книговодство за поканата за склучување на присилното порамнување.

Член 144

Правни последици од присилното порамнување настануваат со денот кога огласот за поканата за склучување на присилно порамнување е истакнат на огласната табла на судот.

Член 145

По денот кога го поднел предлогот за присилно порамнување па сè до донесувањето на решение по предлогот, должникот може да ги врши текуштите работи.

Во периодот од став 1 на овој член должникот не може да ги отуѓува ниту оптоварува средствата во општествена сопственост на кои има право на располагање, ниту да дава гаранција или авали.

По денот на истакнувањето на поканата за склучување на присилно порамнување, работите од став 2 на овој член должникот може да ги презема само по одобрение од управителот на присилното порамнување.

Правните работи што должникот ги презел спротивно на одредбата на став 3 од овој член немаат дејство спрема доверителите, ако третото лице знаело или морало да знае дека преземената работа излегува од рамките на текуштите работи на должникот и дека тој за тие работи не добил одобрение од управителот на присилното порамнување, или ако управителот на присилното порамнување ставил приговор на извршувањето на тие работи.*

Член 146

Од денот на истекувањето на поканата за склучување на присилно порамнување, против должникот не можат да се дозволат извршување заради обезбедување ниту извршување заради намирување на побарувањата во поглед на кои постои извршна исправа донесена до тој ден.

Извршувањата од став 1 на овој член што се во тек се прекинуваат.

Одредбите на ст. 1 и 2 од овој член не се однесуваат на различните доверители што правото на одвоено намирување го стекнале 60 дена пред денот на истакнувањето на покана за склучување на присилно порамнување.

Член 147

Побарувањата што на денот на истакнувањето на поканата за склучување на присилно порамнување можеле да се пребијат со противпобарување на должникот, се сметаат за пребиени и не се пријавуваат во присилното порамнување.

Можат да се пребијат и побарувања што не гласат на паричен износ.

Доверителите чии побарувања се пребиваат се должни за пребивањето да го известат стечајниот совет.

Ако доверителот не го извести стечајниот совет за пребивањето на побарувањата, тој е одговорен за настанатата штета и за трошоците.

Член 148

Присилното порамнување не влијае врз втасаноста на побарувањето, врз претворувањето на повремените давања во еднократни парични побарувања, врз правото на отказ на договорот за привремено користење на општествените средства и врз правото на отказ на договорот за закуп.

Член 149

Доверителите ги пријавуваат побарувањата што втасале до денот на одржувањето на рочиштето на кое е склучено присилното порамнување.

Доверителите ја поднесуваат пријавата писмено, најдоцна пет дена пред денот на одржувањето на рочиштето. Пријавата треба да содржи:

1) фирма односно назив и седиште на доверителот;

2) правна основа на побарувањето и неговата височина;

3) докази за постоењето на побарување и за неговата височина.

Странските доверители ги пријавуваат побарувањата во валутата што е договорена.

Пријава за побарување, во смисла на став 1 од овој член, поднесуваат и доверителите на кои присилното порамнување не се однесува (член 139 став 3).

Во присилното порамнување над основна организација, доверителите на другите основни организации и на работната организација во чиј состав е должникот можат да поднесат пријава во смисла на ст. 1 и 2 од овој член, согласно со одговорноста за обврските предвидени со самоуправната спогодба за здружување во работна организација.

Член 150

Со пријавата за побарување за присилно порамнување се прекинува застареноста од денот на поднесувањето на пријавата до истекот на рокот за исплата што е определен во одобреното присилно порамнување, а ако присилното порамнување не се склучи – до правосилноста на одлуката за запирање на присилното порамнување.

Член 151

На рочиштето за присилно порамнување, претставникот на должникот ја излага економско-финансиската состојба на должникот и го образложува предлогот за присилно порамнување.

По излагањето на претставникот од став 1 на овој член за предлогот за присилно порамнување се изјаснуваат претставникот на надлежниот орган на општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на должникот, претставникот на надлежната служба на општественото книговодство и управителот на присилното порамнување.

Раководниот орган и раководителот на финансиската служба што ги води финансиските работи на должникот даваат изјава дека податоците за економско-финансиската состојба, што се поднесени кон предлогот за присилно порамнување, во се и одговараат на вистинската состојба.

На рочиштето за присилно порамнување може да се формира одбор на доверителите.

На рочиштето за присилно порамнување претходно се испитуваат пријавените побарувања.

Побарувањата пријавени во роковите пропишани со овој закон се сметаат утврдени ако не ги оспорил должникот, управителот на присилното порамнување или некој од присутните доверители.

Претставникот на должникот е должен за секое пријавено побарување определено да се изјасни дали го признава или оспорува. Управителот на присилното порамнување и доверителот можат да го оспорат пријавеното побарување или само правото на глас по тоа побарување. Ако е ставен приговор на побарувањето, се смета дека е ставен и на правото на глас.

Побарувањето што управителот на присилното порамнување на рочиштето го оспорил, ќе се забележи во списокот на пријавените побарувања, заедно со неговата изјава.

Член 152

За предложеното присилно порамнување доверителите одлучуваат со гласање.

Право на глас имаат и доверителите што своите побарувања ги пријавиле по истекот на рокот определен за пријавување на побарувањата и доверителите чии побарувања во целост се оспорени, а стечајниот совет најде дека тие своите побарувања ги сториле веројатни.

Доверителите што своите побарувања не ги пријавиле во определен рок не можат да гласаат, ако за исправноста на нивното побарување должникот не можел да се изјасни без одлагање на рочиштето.

Член 153

Присилното порамнување, кое претставува спогодба помеѓу должникот и најмалку половината од вкупниот број на доверители чии побарувања изнесуваат повеќе од половината побарувања на доверителите што имаат право на глас за одлагањето и за начинот на исплатата на нивните побарувања односно за намалувањето на тие побарувања, се смета прифатено кога ќе го одобри стечајниот совет.

Присилното порамнување од став 1 на овој член има правно дејство спрема сите доверители.

За присилното порамнување доверителите можат да гласаат по писмен пат. Ако доверителот е правно лице, кон поднесокот со кој гласа мора да приложи доказ дека поднесокот го потпишало овластеното лице.

Член 154

На рочиштето за присилно порамнување судот донесува одлука со која присилното порамнување го одобрува или го одбива предлогот за склучување на присилно порамнување.

Член 155

Предлогот за склучување на присилно порамнување судот ќе го одбие ако не е постигнато мнозинство на гласови потребно за склучување на присилното порамнување.

Ако предлогот за склучување на присилно порамнување се одбие од причините од став 1 на овој член, судот по правосилноста на одлуката ќе ја продолжи постапката за отворање стечај.

Член 156

Стечајниот совет го одобрува склученото присилно порамнување со одлука, која содржи особено:

1) содржина на склученото присилно порамнување (утврден процент во кој се исплатуваат доверителите и роковите за плаќање);

2) список на доверителите чии побарувања не се оспорени, со назначување на утврдените и намалените износи на нивните побарувања;

3) дека склученото присилно порамнување има правно дејство и спрема доверителите чии побарувања втасале до денот кога е одржано рочиштето на кое е одобрено присилното порамнување иако не учествувале во таа постапка,

како и спрема доверителите што учествувале во постапката а нивните побарувања се оспорени, ако дополнително се утврдат;

4) ако е формиран одбор на доверителите - име, презиме и адреса на членовите на тој одбор.

Ако во присилното порамнување е дадена гаранција, одлуката од став 1 на овој член мора да ја содржи и фирмата односно називот и седиштето на организацијата на здружен труд или на органот што даде гаранција, со назначување на нивната солидарна одговорност спрема сите доверители на должникот.

Одлуката од став 1 на овој член им се доставува на лицата од член 134 на овој закон.

Член 157

Правосилната одлука за одобрување на присилно порамнување се истакнува на огласната табла на судот и во извод се објавува во „Службен лист на СФРЈ“.

Стечајниот совет ќе определи од судскиот регистар да се избришат уписите што се извршени во текот и по повод присилното порамнување и да се запише забележбата за склученото присилно порамнување и за неговите услови.

Член 158

Одобрено то присилно порамнување нема правно дејство на побарување на доверителите спрема гарантите и регресните обврзници.

Одобрено то присилно порамнување не се однесува на побарувањата на доверителите што втасале по денот на одржувањето на рочиштето на кое е склучено присилно порамнување.

Член 159

Одлуката за одобрување на присилно порамнување има за сите доверители, чии побарувања се утврдени, сила на извршна исправа.

Ако должникот не ја исполни својата обврска од склученото присилно порамнување, доверителот има право во извршната постапка да наплати намалено побарување не само од должникот туку и непосредно од гарантот што гарантирал за должникот.

Член 160

Под утврдени побарувања, во смисла на овој закон, се подразбираат главниот долг и каматата што втасала до денот кога е одржано рочиштето на кое е склучено присилното порамнување, а ако побарувањето се заснова врз извршна одлука и трошоците на процесната и на извршната постапка.

Ако со присилното порамнување е определено побарувањата да се исплатат во намален износ, процентот што се исплатува според склученото присилно порамнување се пресметува на целиот износ на утврденото побарување од став 1 на овој член.

Член 161

Врз основа на одобрено то присилно порамнување должникот се ослободува од обврската на доверителот да му исплати износ што е поголем од процентот прифатен во присилното порамнување, а роковите за плаќање се одлагаат, во согласност со склученото присилно порамнување. Во тој обем се ослободува должникот од обврската спрема лицата на кои им припаѓа правото на регрес (гаранти).

Каматата на намалениот износ на побарувањето почнува да тече од денот определен за исплата на побарувањето.

Одредбата од став 1 на овој член се однесува на доверителите чии побарувања втасале до денот кога е одржано рочиштето на кое е склучено присилното порамнување.

Ако должникот по склученото присилно порамнување им исплати на доверителите износ што го надминува процентот прифатен во присилното порамнување, тој нема право на враќање на тој износ.

Член 162

Извршните одлуки што имаат дејство на извршна исправа губат правна сила ако се однесуваат на побарувања

та утврдени во одлуката за одобрување на присилно порамнување.

Извршните одлуки што имаат дејство на извршна исправа, а кои се однесуваат на побарувањата од член 156 став 1 точка 3 на овој закон, можат да се извршат само под условите од склученото присилно порамнување.

Во постапката што по склученото присилно порамнување се води против должникот заради исплата на побарувањата од член 156 став 1 точка 3 на овој закон, судот по службена должност, ако најде дека постои обврска на должникот, со одлука ќе ја утврди неговата обврска и ќе го обврзе на плаќање во согласност со условите од склученото присилно порамнување.

Член 163

Ако најмалку половина од вкупниот број доверители чии побарувања изнесуваат повеќе од половината на побарувањата на доверителите што имаат право на глас на рочиштето за присилно порамнување не го прифатат понуденото присилно порамнување, должникот може да стави нова понуда на истото рочиште, односно во рокот што ќе го определи судот.

Рокот од став 1 на овој член не може да биде подолг од осум дена.

Одлучувањето за дополнителна понуда се врши според одредбите на член 152 на овој закон.

Ако должникот не поднесе нова понуда во рокот од став 1 на овој член или на рочиштето за дополнителен предлог не се склучи присилно порамнување, судот ќе ја продолжи постапката за утврдување на условите за отворање на стечајна постапка.

Член 164

Стечајниот совет ќе се откаже од обидот за присилно порамнување:

- 1) ако утврди дека постојат причини поради кои присилното порамнување не можело да се поведе;
- 2) ако должникот не го положи авансот од член 135 став 2 на овој закон;
- 3) ако должникот го повлече предлогот за присилно порамнување пред да биде рочиштето одржано;
- 4) ако присилното порамнување не се склучи во рок од 30 дена од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, на изводот од огласот за поканата на доверителите, заради склучување на присилното порамнување;
- 5) ако должникот во текот на присилното порамнување постапува спротивно од одредбите на член 145 на овој закон.

Член 165

Против одлуката со која е одобрено присилно порамнување жалба може да изјави секој доверител што гласал против присилното порамнување, а против одлуката со која се одбива присилното порамнување – жалба можат да изјават должникот и секој доверител што гласал за присилно порамнување.

Жалба од став 1 на овој член можат да изјават и доверителите што не го пријавиле своето побарување и доверителите чии побарувања се оспорени, под условите од член 152 ст. 2 и 3 на овој закон.

Право на жалба под условите од член 152 ст. 2 и 3 на овој закон имаат и гарантите и регресните обврзници.

Член 166

Ако присилното порамнување не се изврши потполно, доверителите што учествувале во присилното порамнување не се должни да го вратат она што го примиле.

Побарувањата на доверителите од став 1 на овој член ќе се сметаат намирени потполно ако намирените износи се утврдени во присилното порамнување.

Доверителите што не се намирени во смисла на склученото присилно порамнување, побарувањата во стечајната постапка ги пријавуваат во полн износ.

Член 167

Секој учесник во присилното порамнување ги поднесува своите трошоци.

Член 168

Секој доверител што учествувал во присилното порамнување и надлежната служба на општественото книговодство во рок од шест месеци по истекот на две години од втасаноста на обврската за извршување на склученото присилно порамнување можат да поднесат барање до стечајниот совет да го стави вон сила склученото присилно порамнување.

Барањето од став 1 на овој член може да се поднесе ако должникот може од своите средства да ги намира побарувањата на доверителите во височина поголема од износот утврден во склученото присилно порамнување, под услов со тоа да не се намали способноста на должникот уредно да ги исполнува обврските спрема општествено-политичката заедница и спрема другите доверители.

Во одлуката за ставање на склученото присилно порамнување вон сила, стечајниот совет ќе определи рок, кој не може да биде пократек од една година, во кој должникот е должен да им го исплати на доверителите неисплатениот дел од побарувањето.

Секој доверител чие побарување е намалено поради склученото присилно порамнување може, во рок од две години од денот на правосилноста на одлуката со која е одобрено присилното порамнување да поднесе барање до судот присилното порамнување да се стави вон сила, ако е склучено на измамен начин.

Одлуката за ставање на склученото присилно порамнување вон сила нема правно дејство врз обврските според преземената гаранција.

Обврските од став 3 на овој член настануваат и спрема доверителот спрема кој должникот не ја извршил својата обврска во рокот означен во присилното порамнување.

Ќе се смета дека постои доцнење во исполнувањето на обврската ако должникот обврската што втасла не ја исполни во рок од осум дена од денот на доставувањето на писмената опомена.

Член 169

Ако во претходна постапка стечајниот совет оцени дека не постои можност да се склучи присилно порамнување или не го одобри склученото присилно порамнување, односно склученото присилно порамнување го стави вон сила, ќе ја продолжи постапката за отворање на стечај.

Во случајот од став 1 на овој член стечајниот совет може да определи еден или повеќе вештаци кои во определен рок, заедно со стечајниот судија и според неговите упатства, ќе ја испитаат економско-финансиската состојба на должникот, ако не се исполнети услови да се отвори стечајна постапка без претходно испитување на економско-финансиската состојба на должникот.

Стечајниот совет може да го повика и надлежниот општински орган и надлежната служба на општественото книговодство да определат свои претставници кои ќе учествуваат во испитувањето на економско-финансиската состојба на должникот.

Член 170

Должникот против кого е поведена стечајна постапка е должен на стечајниот судија да му ги стави на располагање сите потребни податоци и известувања.

Членовите на органот на управување, раководните органи и другите работници на основната организација – должник, па и оние на кои им престанала функцијата односно работниот однос кај должникот, се должни на стечајниот судија да му ги дадат сите потребни податоци и известувања.

Член 171

Кога вештаците и стечајниот судија ќе ја испитаат економско-финансиската состојба на должникот, стечајниот судија поднесува до стечајниот совет извештај со мислење дали може да се отвори стечајна постапка.

4. Отворање на стечајна постапка

Член 172

Стечајниот совет, по приемот на извештајот од стечајниот судија и мислењето од вештакот за економско-финансиската состојба на должникот, закажува рочиште заради расправање за постоењето услови за отворање на стечајна постапка. На тоа рочиште стечајниот совет ги повикува подносителот на предлогот, претставникот на должникот, претставникот на органот на општествено-политичката заедница, претставникот на надлежната служба на општественото книговодство, надлежниот општествен правобранител на самоуправувањето, стечајниот судија и вештаците.

Стечајниот совет на рочиштето, а најдоцна во рок од три дена по неговото одржување, донесува одлука за отворање на стечајна постапка над должникот или за одбивање на предлогот за отворање на стечајна постапка.

Ако на рочиштето од став 1 на овој член биде дадена изјава за преземање на санација на должникот, стечајниот совет ќе донесе одлука за запирање на постапката.

Во одлуката за одбивање на предлогот за отворање на стечајна постапка, стечајниот совет определува кој е должен да ги поднесува настаните трошоци.

Жалба против одлуката со која е отворена стечајна постапка, покрај лицата овластени за законско застапување на должникот, овластен е да изјави, од името на должникот, претставникот на неговиот работнички совет односно на соодветниот орган на управување.

Жалбата од став 5 на овој член не го спречува извршувањето на одлуката за отворање на стечајна постапка.

Член 173

Стечајниот совет може да одлучи стечајната постапка да се отвори без спроведување на претходна постапка и без испитување на економско-финансиската состојба на должникот, ако предлог за отворање стечајна постапка поднесе надлежниот орган на општествено-политичката заедница, самиот должник или ликвидациониот управител, како и ако таа постапка се отвора по службена должност.

Член 174

Стечајниот совет може да донесе одлука стечајна постапка да не се отвори ако утврди дека средствата на должникот што би влегле во стечајната маса не се доволни ни за намирување на трошоците на таа постапка или дека имаат незначителна вредност, и во тој случај ќе донесе одлука со која стечајната постапка се заклучува.

Одлуката од став 1 на овој член се објавува во „Службен лист на СФРЈ“.

Против одлуката од став 1 на овој член доверителите можат да изјават жалба во рок од 15 дена од денот на објавувањето на одлуката во „Службен лист на СФРЈ“.

По правосилноста на одлуката од став 1 на овој член ќе се изврши бришење на должникот од судскиот регистар.

Средствата на должникот ќе се употребат за намирување на трошоците на стечајната постапка.

Средствата на должникот што ќе останат по намирувањето на трошоците од став 5 на овој член ќе им се предадат на основните организации здружени во работната организација во чиј состав е должникот сразмерно со правата и обврските утврдени со самоуправната спогодба за здружување. Ако должникот немал утврдени меѓусебни одговорности со други основни организации, средствата на должникот што ќе останат по намирувањето на трошоците од став 5 на овој член ќе и се предадат на општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на должникот, без преземање обврска, и можат да се користат исклучително за развој на материјалната основа на здружениот труд.

Член 175

За отворањето на стечајната постапка доверителите се известуваат со оглас.

Огласот се објавува во „Службен лист на СФРЈ“, и се истакнува на огласната табла на судот. Огласот мора да

биде истакнат на огласната табла на судот истиот ден кога е донесена одлуката за отворање стечајна постапка.

Одлуката за отворање стечајна постапка се доставува до подносителот на предлогот, до должникот, до другите основни организации во составот на работната организација на должникот до работната организација, до надлежниот орган на општествено-политичката заедница, до надлежната служба на општественото книговодство, до надлежниот општествен правобранител на самоуправувањето и до општинското јавно обвинителство.

Стечајниот совет ќе определи отворањето на стечајна постапка да се запише во судскиот регистар и во јавните книги во кои се укижени правата на недвижности, и тоа веднаш кога е донесена одлуката за отворање стечајна постапка.

Член 176

Огласот за отворање стечајна постапка содржи:

- 1) назив на судот што ја донел одлуката за отворање стечајна постапка;
- 2) фирма, односно назив и седиште на должникот;
- 3) име и адреса на стечајниот судија;
- 4) изрека на одлуката за отворање стечајна постапка;
- 5) име и презиме и адреса на стечајниот управител;
- 6) покана до доверителите во рок од 30 дена од денот на објавувањето на огласот за отворање стечајна постапка во „Службен лист на СФРЈ“ да ги пријават своите побарувања до стечајниот совет, со поднесок во два примерока, со докази, ако своите побарувања не ги пријавиле во претходната постапка;
- 7) место, ден и час на рочиштето за испитување на побарувањата;
- 8) покана на дојниците своите долгови без одлагање да ги намират;
- 9) ден на истакнување на огласот на огласната табла на судот.

Член 177

Правни последници од отворањето стечајна постапка настануваат со денот кога огласот за отворање стечајна постапка е истакнат на огласната табла на судот.

Правните последници од отворањето стечајна постапка течат од денот на донесувањето на првата одлука за отворање стечајна постапка и ако таа прва одлука по жалба е укината, а во повторна постапка стечајната постапка е повторно отворена.

Член 178

Со денот на отворањето стечајна постапка работниците што го здружиле трудот кај должникот престануваат да ги вршат правата на управување. На тој ден престануваат и овластувањата на дотогашните застапници и полномошници на должникот.

Член 179

Со денот на отворањето стечајна постапка престануваат работните односи на работниците на должникот.

Стечајниот совет, може, додека трае стечајната постапка, работниците на должникот да ги задржи на работа ако е тоа потребно заради довршување на започнатите работи или заради водење на стечајната постапка, но најдолго една година.

Стечајниот управител е должен за престанокот на работниот однос на работниците да ги извести основните организации здружени во работна организација во чиј состав е должникот, заради остварување на правата на работниците, како и самоуправната интересна заедница за вработување и општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на должникот.

Член 180

Работниците кои, додека трае стечајната постапка, останале на работа, имаат право на личен доход чија височина, на предлог од стечајниот управител, ја определува стечајниот совет, во согласност со самоуправните општи акти на должникот што важеле на денот на отворањето на таа постапка.

Член 181

Стечајната маса од која се намируваат доверителите ја сочинуваат општествените средства со кои должникот располага, како и средствата што му припаѓаат на должникот по основ на правото на враќање вредност, односно правото на надомест за стопанисувањето со средствата што ги здружил со други основни организации, самоуправни организации и заедници.

Доверителите се намируваат од стечајната маса во обемот и на начин што се утврдени со овој закон.

Член 182

Со денот на отворањето на стечајната постапка се формира стечајна маса.

Во стечајната маса влегуваат сите средства за производство и другите средства на трудот, средствата за заедничка потрошувачка, побарувањата на должникот и другите материјални права на должникот.

Во стечајната маса не влегуваат непотрошените средства по основ на инвестициони и други наменски кредити.

Член 183

По отворањето на стечајната постапка, во најкус рок, се врши воведување во должност на стечајниот управител.

По воведувањето во должност, стечајниот управител ја ажурира книговодствената евиденција од последната одобрена завршна сметка до отворањето на стечајната постапка и составува почетен стечаен биланс врз основа на инвентарисувањето, според состојбата на денот на отворањето на таа постапка.

Ако при составувањето на почетниот стечаен биланс се утврди дека вистинската вредност на средствата на должникот е помала од вредноста искажана во книговодството, стечајниот совет, на предлог од стечајниот управител и од одборот на доверителите, може да донесе решение за отпишување на разликата во вредностите според состојбата на денот на отворањето на стечајната постапка и за отпишување на ненаплативите побарувања.

Член 184

Со денот на отворањето на стечајната постапка се гасат сметките на должникот и престануваат правата на лицата што биле овластени да располагаат со средствата на должникот.

Надлежната служба на општественото книговодство, по барање од стечајниот управител, ќе отвори нова сметка преку која ќе се врши работењето на должникот.

Паричните средства од згаснатите сметки на должникот ќе се пренесат на новата сметка.

Ако стечајот се спроведува над основна организација чии работници остваруваат вкупен приход и располагаат со средствата со кои управуваат преку жиро-сметката на работната организација во чиј состав е таа работна организација, со денот на отворањето на стечајната постапка средствата на таа основна организација се издвојуваат од жиро-сметката на работната организација и се пренесуваат на посебна сметка.

Член 185

Кон фирмата односно називот на должникот при потпишувањето се додава ознаката „во стечај“, со назначување на новиот број на сметката преку која се врши работењето на должникот.

Член 186

Од денот на отворањето на стечајната постапка не може против должникот да се дозволи присилно извршување заради обезбедување ниту заради намирување на побарувањата во поглед на кои постои извршна исправа.

Извршувањата од став 1 на овој член што се во тек се прекинуваат.

Одредбите од ст. 1 и 2 на овој член не се однесуваат на излачните и различните доверители кои правото на одвоено намирување го стекнале 60 дена пред денот на отворањето на стечајната постапка.

Укнижувања во јавните книги можат да се дозволат и да се извршат и по денот на отворањето на стечајната по-

стапка ако редот на нивното првенство се определува според денот пред денот на отворањето на стечајната постапка.

Одредбата од став 1 на овој член не се применува на извршните исправи што се однесуваат на трошоците на стечајната постапка, ниту на обврските за плаќање такса за дејствијата на должникот во текот на таа постапка.

Член 187

Со денот на отворањето на стечајната постапка, побарувањата на доверителите спрема должникот што не втасале се сметаат како втасани.

Непаричните побарувања на должникот што не втасале се внесуваат во стечајната маса во парична вредност.

Член 188

Паричните и непаричните побарувања од должникот што имаат за предмет повремени давања, се претвораат во еднократни парични побарувања.

Член 189

Со денот на отворањето на стечајната постапка престанува да тече каматата на побарувањата од должникот што се намируваат од стечајната маса.

Член 190

Со пријавувањето на побарувањата во стечајната маса се прекинува застареноста на побарувањата од должникот.

Застареноста на побарувањата на должникот спрема неговите должници не тече за шест месеци, почнувајќи од денот на отворањето на стечајната постапка.

Член 191

На доверителот чие побарување е врзано за одложен услов му се обезбедуваат соодветни средства од стечајната маса.

Ако одложниот услов не настапи до конечната поделба на стечајната маса, таквото побарување се гаси, а обезбедените средства се распоредуваат на другите доверители.

Побарувањата врзани за раскинлив услов се земаат предвид при делбата на стечајната маса, ако доверителот даде обезбедување дека ќе го врати она што го примил од стечајната маса кога ќе настапи тој услов.

Член 192

Во стечајната постапка е дозволено пребивање на побарувањата на доверителите со противпобарување на должникот. Побарувањата што до денот на отворањето на стечајната постапка можеле да се пребијат, се сметаат како пребиени и не се пријавуваат во стечајната маса.

Може да се пребие и побарување што не втасало на денот на отворањето на стечајната постапка, како и побарување или противпобарување кое не гласи на паричен износ, ако без тешкотии може да се утврди неговата парична вредност.

Пребивањето на условните побарувања стечајниот совет може да го услови со полагање на обезбедување од страна на доверителот.

Доверителите чии побарувања се пребиваат се должни за пребивањето да го известат стечајниот управител. Ако доверителот не го известил стечајниот управител, одговорен е за штетата и за трошоците.

Член 193

Пребивање не е дозволено ако побарувањето му е отстапено (цедирано) на доверителот за последните шест месеци пред денот на отворањето на стечајната постапка, а доверителот знаел, или морал да знае дека должникот станал неспособен за плаќање или дека против него е поднесен предлог за отворање на стечајна постапка.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, пребивањето на побарувањата е дозволено ако се во прашање побарувања во врска со извршувањето на неизвршените договори или кои се утврдени со успешно побивање на правна работа на должникот.

Член 194

Побарувањата од должникот што настанале пред денот на отворањето на стечајната постапка не можат да се побаруваат со побарување на стечајната маса што настанала по денот на отворањето на таа постапка.

Член 195

Двострано товарните договори склучени со должникот пред денот на отворањето на стечајната постапка остануваат во сила, со тоа што стечајниот управител може да се откаже од договорот, освен ако некоја од договорните страни во целина ја исполнила својата обврска.

Другата договорна страна може да бара стечајниот управител во примерен рок да се изјасни дали договорот го одржува во сила или се откажува од него. Ако стечајниот управител тоа не го стори, ќе се смета дека се откажал од договорот.

Ако стечајниот управител се откаже од договорот, другата договорна страна може да бара надомест на штетата како доверител на стечајната маса.

Ако другата договорна страна е должна прва да го исполни договорот, може да го одбие исполнувањето на договорот додека договорот не го исполни должникот, или додека должникот, по нејзино барање, не ѝ даде обезбедување.

Другата договорна страна не може да бара извршување на фиксни договори ако рокот за испораката паѓа по денот на отворањето на стечајната постапка, но може да бара надомест на штетата како доверител на стечајната маса.

Износот на штетата што треба да се надомести во смисла на став 5 од овој член е еднаков со разликата меѓу договорената купопродажна цена на стоките и средната пазарна цена што таквите стоки би ја имале на денот што со договорот е определен како ден за испораката на стоките во местото на исполнувањето на договорот.

Член 196

Договорот за привремено користење и за закуп на недвижности стечајниот управител може да го откаже независно од законските или договорните рокови, и тоа секој прв ден во месецот, со отказан рок од 30 дена.

Со откажувањето на договорот за привремено користење односно за закуп на недвижности, кога должникот е давател на средствата на привремено користење односно закуподавец, не се губа во правото на примателот на привремено користење односно на закупецот на надомест на штетата.

Член 197

Налогот издаден од страна на должникот го губи важењето со денот на отворањето на стечајната постапка. Понудите дадени на должникот или понудите што тој ги дал престануваат да важат со денот на отворањето на стечајната постапка ако до денот на отворањето на таа постапка не се прифатени.

Член 198

Продавачот на кој куповната цена не му е исплатена во целина може да бара да му се вратат стоките што од друго место му се испратени на должникот пред денот на отворањето на стечајната постапка, ако до денот на отворањето на таа постапка не стигнале во местото на определувањето, односно ако до тој ден должникот не ги презел (во натамошниот текст: право на потрага).

Право на потрага има и комисионерот за купување на стоки.

Ако должникот ги презел само на чување стоките што стигнале во местото на определувањето пред денот на отворањето на стечајната постапка, продавачот нема право на потрага, но има право по редовен пат да ги оствари своите права во поглед на тие стоки.

Член 199

Доверителите на должникот, како и стечајниот управител, имаат право на побивање на правните дејствија што должникот ги сторил во последната година пред денот на поведувањето на претходната постапка.

Како правни дејствија, во смисла на став 1 од овој член, се подразбира и пропуштањето да се извршат тие дејствија.

Доверителите на должникот и стечајниот управител можат да ги побиваат:

1) правните дејствија со кои се растројува рамномерното намирување на доверителите (оштетување на доверителите), односно со кои одделни доверители се ставаат во поповолна положба (повластување на доверителите) ако другата страна спрема која тие дејствија се преземени знаела или морала да знае за неповолната економско-финансиска состојба на должникот;

2) правните дејствија со кои без надомест или со незначителен надомест се врши пренос на предмети што ги сочинуваат основните средства, обртните средства и средствата за заедничка потрошувачка, со кои се извршени давања, односно услуги, како и секое друго располагање без надомест.

Член 200

Се претпоставува дека доверителот знаел или морал да знае за неповолната економско-финансиска состојба на должникот:

1) ако наплатил свое побарување кое не втасало, или тоа го сторил во форма или на начин што не е вообичаен;

2) ако правното дејствие што е предмет на побивањето е сторено непосредно пред денот на отворањето на стечајната постапка, а особено за времетраењето на претходната постапка.

Член 201

Не можат да се побиваат:

1) правните дејствија од член 145 на овој закон што ги извршил должникот во рамките на текуштото работење и работење што ќе ги изврши врз основа на одобрување од управителот на присилното порамнување;

2) правните дејствија што должникот ќе ги изврши заради извршување на склученото присилно порамнување;

3) правните дејствија од текуштото работење што должникот ќе ги изврши по склученото присилно порамнување, освен правните работи со кои можат да се оштетат доверителите;

4) исплатите по меници и чекови, ако другата страна морала да прими исплата да не го загуби правото на регрес против другите менични односно чековни обврзници.

Член 202

Можат да се побиваат и правните дејствија за кои веќе постои извршна исправа или кои се извршени во постапката за присилно извршување.

Ако барањето за побивање на правните дејствија биде усвоено, престанува дејството на извршната исправа спрема доверителите.

Член 203

Тужба за побивање на правните дејствија може да се поднесе во рок од шест месеци од денот на отворањето на стечајната постапка, а најдоцна до рочиштето за главната делба.

Тужбата од став 1 на овој член се поднесува против лицето спрема кое е преземено побиеното дејствие.

Стечајниот управител може да поднесе тужба за побивање на правните дејствија само врз основа на одобрувањето на стечајниот судија.

Ако барањето за побивање на правните дејствија биде усвоено, побиеното правно дејствие е без правно дејство спрема стечајната маса и спротивната страна е должна да ги врати во стечајната маса сите имотни користи стекнати врз основа на побиеното дејствие.

Правните дејствија од член 199 на овој закон доверителите можат да ги побиваат и со истакнување приговор во парница.

Член 204

Отворањето на стечајната постапка не влијае врз правата за одвоено намирување од определени предмети, односно од средства на должникот (различни права), како и

врз правата за издвојување на предметите што не се средства на должникот (излачни права).

Различните права стекнати со извршување за последните 60 дена пред денот на отворањето на стечајната постапка заради намиравање или обезбедување престануваат да важат.

Различните права остануваат во сила ако стечајната постапка не се спроведува од причините наведени во член 174 на овој закон.

Ако различното право што е стекнато со извршување останало во сила во смисла на ст. 1 и 3 од овој член, стечајниот совет, на предлог од доверителот, ќе дозволи продолжување на извршната постапка и за тоа ќе го извести судот пред кој се води постапката за извршување.

Член 205

Ако предметот на кој е стекнато различно право не е доволен од него да се намира побарувањето на различниот доверител во целина, различниот доверител има право ненамириениот дел од своето побарување да го оствари во стечајната постапка.

Вишокот што ќе остане по намиравањето на побарувањата на различниот доверител се внесува во стечајната маса.

Член 206

Во текот на стечајната постапка ќе се завршат само оние започнати работи чие извршување е неопходно за да се спречи настапувањето на штета врз средствата на должникот.

Кои работи се сметаат како неопходни во смисла на став 1 од овој член ќе одлучи стечајниот совет.

Член 207

Во текот на стечајната постапка можат да се склучуваат нови договори само заради наплатување на средствата на должникот и заради завршување на започнатите работи и на работите неопходни за да се спречи настапување на штета врз средствата на должникот.

Склучувањето на договорите од став 1 на овој член стечајниот совет може да го услови со своја согласност.

Член 208

Доверителите ги пријавуваат побарувањата писмено и во пријавата мораат да бидат означени:

- 1) фирмата, односно називот и седиштето на доверителот;
- 2) правната основа и износот на побарувањето;
- 3) бројот на жиро-сметката на доверителот.

Странските доверители побарувањата ги пријавуваат во договорената валута.

Ако се пријавуваат побарувањата по кои стечајната постапка е во тек, во пријавата се наведува судот пред кој се води постапката и ознаката на списокот.

Излачните и различните доверители во пријавата го означуваат предметот на кој се однесува нивното барање и износот до кој нивните побарувања нема да бидат покрити со излачното и различното право.

Член 209

Ако стечајната постапка се води истовремено над повеќе основни организации, доверителите на основната организација можат во таа постапка над другите основни организации да го пријават своето побарување согласно со одговорноста за обврските, но од стечајната маса на другите основни организации можат да го добијат само оној износ за кој нема да бидат намирени од стечајната маса на основната организација чии се доверители.

Побарувањата што се утврдени во стечајната постапка на една основна организација ќе се сметаат како утврдени и во стечајната постапка над другите основни организации.

Член 210

Побарувањата пријавени по повод огласот за склучување на присилното порамнување, ќе се сметаат како пријавени и во стечајната постапка.

Член 211

Солидарните должници и гарантите на должникот можат во стечајната постапка да бараат да им се врати она што за должникот го платиле пред или по денот на отворањето на таа постапка, ако им припаѓа право на регрес спрема должникот.

Солидарните должници и гарантите можат да поднесат и барање да им се обезбеди износот што ќе го платат за должникот.

Барањата поднесени во смисла на ст. 1 и 2 од овој член ќе се земат предвид само тогаш ако доверителите не го пријавиле своето побарување во стечајната постапка.

Член 212

Испитување на пријавените побарувања на доверителите врши стечајниот совет на рочиштето за испитување на побарувањата.

На рочиштето за испитување на побарувањата се испитуваат побарувањата пријавени во рокот определен за пријавување на побарувањата. Побарувањата пријавени по истекот на рокот определен за пријавување на побарувањата до заклучувањето на рочиштето за испитување на побарувањата, можат да се испитаат ако стечајниот управител може да се изјасни за тие побарувања.

На рочиштето за испитување на побарувањата учествуваат стечајниот судија, стечајниот управител, доверителите што пријавиле свои побарувања, како и други лица кои, со оглед на работите што ги вршеле во основната организација, можат да дадат податоци за постоењето и за височината на пријавените побарувања.

Рочиштето за испитување на побарувањата може да се одржи иако не присуствуваат сите доверители што пријавиле свои побарувања.

Член 213

Стечајниот управител е должен за секое пријавено побарување определено да се изјасни дали го признава или го оспорува.

Доверителите можат да ги оспоруваат пријавените побарувања.

Пријавеното побарување се смета утврдено ако го признае стечајниот управител и ако не го оспори ниту еден од доверителите присутни на рочиштето за испитување на побарувањата.

Член 214

Пријавите на побарувањата што ќе стигнат во судот којшто ја спроведува стечајната постапка по заклучувањето, на рочиштето за главната делба, ќе ги отфрли стечајниот совет.

Побарувањата пријавени по истекот на рокот определен за пријавување на побарувањата што не можеле да се испитаат во смисла на член 212 став 2 од овој закон, ќе се испитаат на дополнителното рочиште за испитување на побарувањата што ќе го определи стечајниот совет.

Доверителите на побарувањата од став 2 на овој член на дополнителното рочиште за испитување на побарувањата не можат да ги оспоруваат побарувањата што се признати на поранешното рочиште.

Ако побарувањата пријавени во смисла на став 2 од овој член се оспорени, нема да се земат предвид при главната делба, освен ако се правосилно утврдени.

Член 215

Стечајниот совет со решение ќе го упати доверителот чиешто побарување е оспорено да поведе, во рок од осум дена од денот на доставувањето на решението, постапка пред судот заради утврдување на оспореното побарување.

Ако побарувањето го оспорил стечајниот управител, доверителот, заради утврдување на оспореното побарување, ќе поднесе барање до должникот во рокот од став 1 на овој член.

Одредбата на став 1 од овој член не се применува на побарувањата што не се од материјално правна природа и коишто се утврдуваат во управна или во некоја друга постапка. Ако таквите побарувања се оспорени, тие се утврдуваат со правосилна одлука на надлежниот орган.

Ако во определениот рок не се поднесе барање, а во прашање е оспорено побарување по правосилна судска одлука, се смета дека побарувањето не е оспорено.

Доверителот што повел постапка во смисла на став 1 или на став 3 од овој член, должен е за тоа да го извести стечајниот совет. Ако тоа не го стори, ја поднесува штетата настаната со пропуштањето.

Одлуките за оспорените побарувања имаат дејство спрема сите доверители на должникот.

Член 216

Трошоците на постапката од член 215 ст. 1 и 3 од овој закон се сметаат како трошоци на стечајната маса, ако побарувањето го оспорил стечајниот управител.

Стечајниот совет може да определи трошоците од став 1 на овој член да ги поднесува стечајниот управител ако тој од дрскост го оспорил побарувањето или на таков начин ја водел постапката.

Член 217

Продажбата на предметите на должникот што влегуваат во стечајната маса, по правило, се врши со јавно наддавање.

Стечајниот совет, по претходно прибавено мислење од доверителите, може да определи и друг начин на продажба (со собирање понуди или со непосредна спогодба), ако со закон не е определено поинаку.

За продажбата на предметите на должникот претходно се известуваат основните организации што имаат првенствено право на купување, како и општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на должникот.

Член 218

Предметите што спаѓаат во основни средства, а што претставуваат функционална целина во процесот на производството (постројки, уреди и сл.) се продаваат со јавно наддавање, и тоа првенствено како целина со зградата и земјиштето, а ко тоа не е можно – се продаваат без зградата и земјиштето.

Одредбата од став 1 на овој член се применува и при продажба на збир предмети од средствата за заедничка потрошувачка што претставуваат функционална целина за остварување на определена намена.

Зградите наменети за образование, наука, култура, здравство и социјална заштита и предметите вградени во тие згради, како и предметите што непосредно служат за остварување на образованието, науката, културата, здравството и социјалната заштита, претходно ќе се понудат на продажба на организацијата на здружен труд која врши таква дејност, односно на соодветната самоуправна интересна заедница и на општествено-политичката заедница на чија територија се наоѓаат зградите, и тоа според проценетата вредност.

Стечајниот совет ќе определи примерен рок во кој организациите на здружен труд односно заедниците од став 3 на овој член се должни да се изјаснат за сторената понуда.

Ако организациите на здружен труд односно заедниците од став 3 на овој член одбијат да ги купат понудените згради или во оставениот рок не се изјаснат за купувањето, продажбата може да се изврши на други општествени правни лица.

Член 219

Ако предметите од член 218 на овој закон не бидат продадени во целина на други основни организации во составот на работната организација, односно како збир на предмети на две еднопозруго јавни наддавања, можат да се продаваат поединечно преку собирање на понуди или со непосредна спогодба, ако со закон не е определено поинаку.

Член 220

Пред денот на определувањето на јавната продажба, со вештачење се проценува вистинската вредност на постројките или уредите, како и на одделни предмети што претставуваат постројки и уреди, а кои имаат таква природа што можат да се продаваат поединечно.

Почетната продажна цена ја определува стечајниот совет, врз основа на мислењето на стечајниот судија, а по сослушување на стечајниот управител и на одборот на доверителите.

Почетната продажна цена не може да биде пониска од половината на проценетата вредност.

Ако продажбата не може да се изврши ниту по определената продажна цена, стечајниот совет може да одобри продажба и по пониска цена.

Член 221

Ако предметите од член 218 на овој закон не бидат продадени, може без надомест да им се предадат на другите основни организации здружени во работната организација во чиј состав е должникот, односно на заинтересираните општествено-политички заедници или на организациите на здружен труд или на други организации и заедници, со тоа што тие да ги преземат обврските што ги товарат тие предмети. Ако под тие услови никој не сака да ги преземе предметите, тие, без надомест и без обврските што ги товарат, им се предаваат на другите основни организации здружени во работната организација во чиј состав е должникот, односно на општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на должникот.

Предавањето се врши на начин кој се применува при предавањето на предмети во извршната постапка, ако со овој закон не е определено поинаку.

Член 222

Ненаплатените побарувања втасани до заклучувањето на стечајната постапка, како и побарувањата што втасуваат по заклучувањето на таа постапка, под условите од член 221 на овој закон им се отстапуваат на другите основни организации здружени во работната организација во чиј состав е должникот, односно на другите општествени правни лица наведени во тој член.

Член 223

Начинот на продажба на обртните средства, ситниот инвентар, основните средства од незначителна вредност и расходуваните основни средства го определува стечајниот совет, во согласност со прописите, имајќи ја предвид можноста за најповолно претворање во пари.

Член 224

Доверителите на должникот, должникот општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на должникот и надлежниот општествен правобранител на самоуправањето, во рок од три месеци од денот на продажбата на предметите на должникот, можат да бараат поништување на продажбата, ако со продажбата се оштетени интересите на доверителите или на општествената заедница.

За барањето за поништување на продажбата решава судот што ја спроведува стечајната постапка.

Член 225

Стечајната маса за поделба на доверителите (во натамошниот текст: делбената маса) ја сочинуваат, покрај паричните средства на должникот на денот на отворањето на стечајната постапка, и паричните средства остварени со продажбата на предметите од неговите основни средства, од обртните средства и од средствата за заедничка потрошувачка, како и побарувањата наплатени во таа постапка.

Член 226

Пред да се пристапи кон намиравање на доверителите, од делбената маса ќе се издвои износот потребен за исплатување на трошоците на стечајната постапка.

Член 227

За обезбедување на исплата на оспорените побарувања ќе се издвои од делбената маса сразмерен дел средства за доверителите кои, заради остварување на своето побарување, повеле посебна постапка и за тоа го известиле стечајниот совет.

Ако доверителот не успее во посебната постапка поведена заради утврдување на своето оспорено побарување, издвоените средства ќе им се поделат на другите доверители.

Член 228

Долговите на должникот се исплатуваат од делбената маса.

Личните доходи на работниците на должникот, во височина на загарантираните лични доходи до денот на отворањето на стечајната постапка, и надоместот на штетата за повреда при работа што работникот ја претрпел кај должникот пред денот на отворањето на таа постапка, се намираваат од делбената маса пред другите побарувања.

Неисплатените лични доходи над гарантираните лични доходи, како ни паричните казни поради стопански престапи или прекршоци не претставуваат долгови на делбената маса.

Член 229

Ако на доверителот му е признаено побарување со раскинлив услов, стечајниот совет ќе го земе предвид тоа побарување при делбата ако доверителот положи обезбедување дека тоа што го примил ќе го врати ако се исполни раскинливиот услов.

Ако на доверителот му е признаено побарување со одложен услов, ќе му се исплати сразмерен дел од неговото побарување ако одложниот услов настапи до рочиштето за главната делба.

Член 230

Кон делбата се пристапува кога значителен дел од средства што влегуваат во делбената маса бидат претворени во пари.

Член 231

Стечајниот совет, врз основа на предлогот од стечајниот управител и забелешките на стечајниот судија, го одобрува нацртот за главната делба.

Нацртот за главната делба содржи список на побарувањата што содржи назив на доверителите и височината на побарувањата, височината на паричните средства наменети за делба, како и квотата и износот за исплатување на побарувањата што се намираваат од делбената маса.

Одредбата на став 2 од овој член се применува и на квотата и износот за исплатување на побарувањата во пријавената валута.

Член 232

Стечајниот совет нацртот за главната делба, со покана за рочиштето за расправање за тој нацрт, го доставува до стечајниот судија, до стечајниот управител, до доверителите чии побарувања се утврдени и до доверителите чии побарувања се оспорени, а кои навремено повеле посебна постапка.

Решение за главната делба донесува стечајниот совет по расправата за главната делба.

Член 233

На рочиштето за расправање за нацртот за главната делба доверителите можат да поднесуваат приговори на тој нацрт.

За поднесените приговори стечајниот совет одлучува во решението за главната делба.

Член 234

Врз основа на правосилно решение за главната делба, стечајниот управител ќе им ги исплати побарувањата на доверителите во рок од 15 дена од денот на правосилноста на тоа решение.

Побарувањата во странска валута се исплатуваат во таа валута ако во делбената маса постои таков вид валута.

Ако во делбената маса нема соодветна странска валута, исплатата ќе се изврши во домашна валута според курсот на денот на донесувањето на решението за главната делба.

Во случајот од став 3 на овој член, странскиот доверител може кај овластената банка да претвори (купи) соодветна странска валута, под условите утврдени со сојузен пропис.

Член 235

Дополнителната делба се спроведува според притекнувањето на средствата на должникот.

Одлука за дополнителната делба донесува стечајниот судија.

5. Заклучување на стечајна постапка

Член 236

Откако ќе прими извештај од стечајниот управител дека сите односи од стечајната постапка се завршени, стечајниот судија му поднесува на стечајниот совет предлог за заклучување на стечајната постапка.

Одлуката за заклучување на стечајната постапка стечајниот совет ја објавува во „Службен лист на СФРЈ“.

Член 237

Кога одлуката за заклучување на стечајната постапка ќе стане правосилна, стечајниот совет определува бришење на должникот од судскиот регистар.

Во случајот од став 1 на овој член должникот престанува да постои со денот на бришењето од судскиот регистар.

Член 238

По заклучувањето на стечајната постапка, стечајниот управител му поднесува на стечајниот совет завршен извештај за своето работење, со мислење од стечајниот судија.

Откако ќе го разгледа извештајот, стечајниот совет го разрешува стечајниот управител, а ако во неговото работење постојат неправилности – презема против него соодветни мерки.

Член 239

Ако стечајниот совет утврди дека понатамошното водење на стечајната постапка би предизвикало несразмерни трошоци, тој ќе го запре понатамошното претворање во пари на делбената маса и таа постапка ќе је заклучи.

Стечајниот совет може во случајот од став 1 на овој член да одлучи одделни предмети од делбената маса или одделни побарувања да се пренесат врз одделни доверители, водејќи сметка за височината на нивните утврдени побарувања.

Б. Редовна ликвидација

Член 240

Постапката за редовна ликвидација се спроведува врз основа на правосилна одлука на органот на општествено-политичката заедница.

Одлуката од став 1 на овој член, надлежниот орган на општествено-политичката заедница ја донесува по службена должност во случајот од член 10 став 1 точ. 1, 2 и 4 на овој закон, а на предлог од основната организација кој е утврден со референдум – во случајот од член 10 став 1 точка 3 на овој закон.

Член 241

Постапката за редовна ликвидација ја спроведува надлежниот суд, врз основа на одлуката од член 240 на овој закон, на чие подрачје е седиштето на организацијата, односно на заедницата над која се спроведува постапка за редовна ликвидација.

Органи за спроведувањето на постапката за редовна ликвидација се ликвидациониот совет и ликвидациониот управител.

Член 242

Во спроведувањето на постапката за редовна ликвидација судот определува ликвидационен совет, именува

ликвидационен управител и објавува оглас за отворањето на постапка за редовна ликвидација.

Огласот од став 1 на овој член содржи:

- 1) назив на судот што ја спроведува постапка за редовна ликвидација;
- 2) фирма, односно назив на основната организација над која се спроведува постапка за редовна ликвидација;
- 3) изрека на одлуката за спроведување на постапката за редовна ликвидација, со причините поради кои се спроведува;
- 4) име, презиме и адреса на ликвидациониот управител;
- 5) покана до доверителите, во рок од 30 дена од денот на објавувањето на огласот за отворање на постапка за редовна ликвидација во „Службен лист на СФРЈ“, да ги пријават своите побарувања до ликвидациониот совет, со поднесок во два примерока со докази;
- 6) место, ден и сат на рочиштето за испитување на побарувањата;
- 7) покана до должниците своите долгови да ги намират без одлагање.

Член 243

Огласот за отворање на постапка за редовна ликвидација се објавува во „Службен лист на СФРЈ“, и во републичкото, односно во покраинското службено гласило.

Правните последици од отворањето на постапка за редовна ликвидација настануваат од денот на објавувањето на огласот во „Службен лист на СФРЈ“.

Член 244

Отворањето на постапката за редовна ликвидација, името на ликвидациониот управител, како и заклучувањето на таа постапка, се запишуваат во судскиот регистар.

Член 245

Постапката за редовна ликвидација се спроведува согласно со одредбите на овој закон што се однесуваат на стечајот.

Член 246

Одредбите од овој закон што се однесуваат на правните последици од отворањето на стечајна постапка се применуваат и на постапката за редовна ликвидација, ако со овој закон не е определено поинаку.

Во постапката за редовна ликвидација нема да се применуваат одредбите на стечајната постапка за:

- 1) стечајниот судија и одборот на доверителите;
- 2) различните и изданиите доверители;
- 3) побивањето на правните дејствија;
- 4) санацијата и присилното порамнување за стечајот.

Член 247

Делбата на ликвидационата маса може да се врши по заклучувањето на ликвидациониот биланс и кога поголем дел од ликвидациониот имот ќе биде претворен во пари.

Член 248

Ако при заклучувањето на ликвидациониот биланс се утврди дека се исполнети условите за отворање на стечајна постапка, ликвидациониот управител е должен таков предлог да поднесе до судот надлежен за спроведувањето на таа постапка.

Во случајот од став 1 на овој член, дејствијата спроведени во постапката за редовна ликвидација важат и во стечајната постапка.

Член 249

По завршената постапка за редовна ликвидација, ликвидациониот управител составува ликвидационен биланс.

Ликвидациониот биланс, со соодветната документација, ликвидациониот управител го доставува на преглед до ликвидациониот совет во рок од 30 дена од денот на завршувањето на постапката за редовна ликвидација.

Ликвидациониот управител е должен ликвидациониот биланс да го достави и до општествено-политичката за-

едница која донела одлука за отворање на постапка за редовна ликвидација и до надлежната служба на општественото книговодство.

Член 250

Побарувањата на доверителите што не му се пријавени на ликвидациониот совет до денот на расправата за главната делба на ликвидационата маса ќе ги намири, по завршувањето на постапката за редовна ликвидација, основната организација односно општествено-политичката заедница во чија корист е уплатен остатокот на средствата од ликвидационата маса по главната делба, и тоа само до височината на вредноста на преземените средства.

Правата од став 1 на овој член доверителите можат да ги остварат во рок од една година од денот на објавувањето на огласот за заклучувањето на постапката за редовна ликвидација.

Член 251

Ако по завршувањето на постапката за редовна ликвидација преостанат средства, тие средства на должникот ќе им се предадат на основните организации здружени во работната организација во чиј состав е должникот, сразмерно со правата и обврските утврдени со самоуправната спогодба за здружување.

Ако должникот немал утврдени меѓусебни одговорности со другите основни организации, средствата на должникот што ќе преостанат по завршувањето на постапката за редовна ликвидација ќе им се предадат на општествено-политичката заедница на чија територија е седиштето на должникот, без преземање на обврски, и можат да се користат исклучително за развој на материјалната основа на здружениот труд.

Член 252

По одобрувањето на ликвидациониот биланс, ликвидациониот совет ја заклучува постапката за редовна ликвидација и го разрешува ликвидациониот управител.

По завршувањето на постапката од став 1 на овој член организацијата односно заедницата над која е спроведена таа постапка, како и името на ликвидациониот управител се бришат од судскиот регистар на предлог од ликвидациониот совет.

VII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 253

Со парична казна од 1,000.000 до 10,000.000 динари ќе се казни за стопански престап организацијата на здружен труд и друго општествено правно лице:

1) ако во рок од 20 дена од денот на настанувањето на неликвидноста не донесат програма на мерки за обезбедување на ликвидноста и за отстранување на причините за неликвидноста (член 14);

2) ако во рок од 30 односно 60 дена од денот на истекот на рокот пропишан за поднесување на периодична пресметка, односно на завршна сметка, не донесат програма на мерки за отстранување на причините за растројствата настанати во работењето или не ги утврдат причините поради кои работат со загуба и не донесат програма на мерки за отстранување на причините за загубата (член 24 став 1, член 30 став 1 и чл. 39 и 40);

3) ако во рок од 30 дена од денот на истекот на рокот за поднесување на завршната сметка не ѝ обезбедат средства на работната заедница во износ на помалку остварениот доход (член 44 став 2);

4) ако во рок од 60 дена од денот на истекот на рокот за предавање на завршната сметка на надлежната служба на општественото книговодство, односно од денот на доставувањето на решението за утврдување на загубата од страна на службата на општественото книговодство кое станало конечно, не донесат санациона програма (член 49 став 1);

5) ако ги отуѓат средствата на трудот и средствата за задоволување на заедничките потреби во периодот додека трае постапката за намалување на побарувањата (член 63);

6) ако не ги утврдат причините поради кои во дејноста на општествениот стандард настанала загуба и не преземат мерки за отстранување на причините за таа загуба (член 83 и 84);

7) ако не донесат одлука за престанување на вршењето дејност на општествениот стандард, кога до 30 јуни во годината во која е поднесена завршната сметка во која е искажана загуба во тие дејности, не е покриена загубата (член 85 и 86);

8) ако за време на неликвидноста, во периодот додека траат растројствата во работењето или искажуваат загуба во работењето извршат исплата на аконтација на личните походи преку износот што ќе го утврди (чл. 95 до 98 и член 101).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни за стопански престап со парична казна од 100.000 до 500.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд, односно во друго општествено правно лице.

Член 254

Со парична казна од 1.000.000 до 10.000.000 динари ќе се казни за стопански престап банката ако ѝ даде санационен кредит на основната организација која има непокриена загуба спротивно на одредбите на сојузниот закон со кој се уредува банкарскиот и кредитниот систем (член 68 став 6).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни за стопански престап со парична казна од 100.000 до 500.000 динари и одговорното лице во банката.

Член 255

Со парична казна од 100.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за прекршок организацијата на здружен труд или друго правно лице:

1) ако програмата на мерки за отстранување на причините за неликвидноста не ѝ ја достави на надлежната служба на општественото книговодство и на банката - кредитор (член 15);

2) ако при донесувањето на програмата на мерки за отстранување на причините за растројствата настанати во работењето не спроведе постапка за утврдување на одговорноста за настанатите растројства во работењето (чл. 25 и 88);

3) ако во рок од пет дена од денот определен за донесување на програма на мерки за отстранување на причините за растројствата во работењето не ги извести организациите, организациите и заедниците определени со овој закон за растројствата настанати во своето работење и не им достави програма на мерки (член 26 став 1);

4) ако во рок од 30 дена од денот на истекот на рокот за поднесувањето на периодичната пресметка не ја утврди одговорноста за настанатата загуба по периодичната пресметка (чл. 30 и 88);

5) ако во рок од 30 дена од денот на истекот на рокот за поднесувањето на периодичната пресметка не извести и не достави програма на мерки за отстранување на причините за загубата и не ги извести за преземените мерки спрема одговорните лица, органите, организациите и заедниците определени со овој закон (член 30 ст. 3 и 4);

6) ако при усвојувањето на завршната сметка во која е искажана загуба не донесе одлука за отворање на постапка за санација (чл. 45, 46, 54 и 55);

7) ако во рок од пет дена од денот на донесувањето на одлука за отворање на постапка за санација не ги извести организациите, организациите и заедниците определени со овој закон (чл. 47, 48 и 79);

8) ако во предвидениот рок не го извести органот на управувањето на работната организација и сложената организација на здружен труд, надлежниот орган на општествено-политичката заедница и надлежната служба на општественото книговодство, за тоа дека работниците во основната организација не донеле одлука за отворање постапка за санација (член 47 ст. 2 и 3);

9) ако при донесувањето на санационата програма не спроведе постапка за утврдување на одговорноста за настанатата загуба (член 50);

10) ако санационата програма не ја достави, односно не уплати барање за покривање на загубата до органите и организациите определени со овој закон (чл. 51, 52, 60, 81);

11) ако не ја извести надлежната служба на општественото книговодство дека склучила договор, односно самоуправна спогодба за меѓусебните односи во санацијата (член 58 став 2);

12) ако не ги разгледа мислењата, иницијативите и предлозите на одборот на санатори и не го извести за својот став (член 59 став 4);

13) ако не достави до надлежниот орган на општествено-политичката заедница и до надлежната служба на општественото книговодство договор, односно самоуправна спогодба за намалување на побарувањата веднаш по потпишувањето (член 66);

14) ако не ги извести надлежниот орган на општествено-политичката заедница и надлежната служба на општественото книговодство дека во определен рок не е склучен договор за намалување на побарувањата до височината на непокриената загуба (член 67);

15) ако не ја утврди одговорноста за неизвршување на санационата програма во согласност со самоуправниот општ акт (член 74);

16) ако не ги уреди со самоуправниот општ акт, постапката и мерките што се преземаат спрема органите и работниците за кои ќе се утврди дека се одговорни за настанатата неликвидност, за растројствата во работењето, односно за работењето со загуба (член 87);

17) ако не ја утврди одговорноста за настанатата загуба по завршната сметка во рокот што е определен во одлуката за отворање на постапка за санација (член 88 и во врска со член 45 став 2 точка 2);

18) ако при донесувањето на програма на мерки за отстранување на причините за неликвидноста не спроведе постапка за утврдување на одговорноста за настанатата неликвидност (член 88);

19) ако не ги извести органот на управувањето на работната организација, односно на сложената организација на здружен труд и надлежниот орган на општествено-политичката заедница дека повела постапка за утврдување на одговорноста во случај на неликвидноста, растројствата во работењето или во работењето со загуба и дека презела мерки спрема одговорните лица (член 88 ст. 2 и 3);

20) ако не ги уреди со самоуправниот општ акт основните и мерилата за намалување на личните доходи на работниците за кои ќе се утврди дека се одговорни за неликвидноста, за растројствата во работењето или за работењето со загуба (член 89 став 4).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни за прекршок со парична казна од 10.000 до 200.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд, односно во друго правно лице.

Член 256

Со парична казна од 50.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружен труд или друго правно лице како санатор:

1) ако во рок од 30 дена од денот на приемот на програмата на мерки за отстранување на причините за растројствата во работењето од страна на основната организација која ја доставила таа програма, не ги разгледа таа програма и барањето за давање помош и за својата одлука не го извести подносителот или надлежната служба на општественото книговодство (чл. 27 и 28);

2) ако во рок од 30 дена од денот на приемот на програмата на мерки за отстранување на причините за загубата по периодичната пресметка, односно на санационата програма не ги разгледа таа програма и барањето за давање помош и за својата одлука не ја извести основната организација на која ѝ ја доставила таа програма или надлежната служба на општественото книговодство (чл. 33 и 56 став 2);

3) ако не го определи начинот на следење или не го следи извршувањето на програмата на мерки за отстранување на причините за загубата, односно на санационата програма (член 35 став 1 и чл. 72 и 73);

4) ако не го извести надлежниот орган на општествено-политичката заедница дека работниците во основната организација не донеле санационна програма која им е предложена (член 57 став 3);

5) ако со основната организација што ја санираат не формираат одбор на санатори и не го определат неговиот состав и делокруг (член 59 став 2);

б) ако не им предложи на работниците на основната организација поведување постапка за утврдување на одговорноста поради неликвидноста, растројства во работењето или работењето со загуба (член 91 став 1).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни за прекршок со парична казна од 5.000 до 200.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд односно во друго правно лице, како санатор.

Член 257

Со парична казна од 10.000 до 200.000 динари ќе се казни за прекршок одговорното лице во надлежниот орган на општествено-политичката заедница:

1) ако не му предложи на собранието на општествено-политичката заедница да определи мерки што се преземаат во случај на општествена заштита на самоуправните права и општествената сопственост во основната организација кога е тоа определено со овој закон (член 29 став 2, член 35 став 2, член 51 став 4, член 57 став 4 и член 73 став 2);

2) ако не поднесе пријава до надлежниот суд за поведување постапка за отворање стечај над основната организација која не ја отстранила неликвидноста во рокот од 120 дена од денот на настанувањето, односно не ја извести надлежната служба на општественото книговодство во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето за тоа дека поднел пријава до надлежниот суд за поведување постапка за отворање стечај над основната организација која не ја отстранила неликвидноста во рокот од 120 дена од денот на настанувањето односно ако не повтори неликвидност во наредното тримесечје (член 20 став 1 и член 21 став 1);

3) ако во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето, за својата одлука не го извести подносителот или надлежната служба на општественото книговодство (член 28 став 2);

4) ако не им предложи на работниците во основната организација во која настанале растројства во работењето, да донесат програма на мерки за отстранување на причините за растројставата настанати во работењето односно да преземат мерки утврдени во таа програма (член 29 став 1);

5) ако не им предложи на работниците во основната организација да донесат санациона програма кога основната организација не ја донела и не му ја доставила на надлежниот орган на општествено-политичката заедница (член 51 став 3);

6) ако во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето од надлежната служба на општественото книговодство за тоа дека основната организација не ја покрила загубата, не го разгледа тоа известување, и за својот став не ја извести таа служба (член 76 став 2).

Член 258

Со парична казна од 10.000 до 200.000 динари ќе се казни за прекршок одговорното лице во службата на општественото книговодство:

1) ако не го извести органот на управувањето во основната организација, надлежниот орган на општествено-политичката заедница и банката - кредитор дека основната организација е неликвидна (член 14);

2) ако во рамките на својата надлежност не го следи извршувањето на санационата програма на основната организација што ѝ е доставена и за неизвршувањето на санационата програма не ги извести организациите и заедниците определени со овој закон и надлежниот орган на општествено-политичката заедница (член 72 став 2);

3) ако не го извести надлежниот орган на општествено-политичката заедница дека основната организација не ја покрила загубата, не ја надоместила загубата со санационен кредит односно дека до 30 јуни во годината во која е поднесена завршна сметка во која е искажана загуба, не склучила договор за намалување на побарувањата (член 76 став 1);

4) ако не поднесе пријава до надлежниот суд за поведување постапка за отворање за стечај (член 76 став 3).

Член 259

Со парична казна од 20.000 до 200.000 динари ќе се казни за прекршок стечајниот управител:

1) ако не ја ажурира книговодствената евиденција од последната завршна сметка до денот на отворањето на постапката за стечај, не формира комисија за инвентар на состојбата, не состави почетен биланс на стечајот, не се грижи за остварувањето на побарувањата на должникот, не презема мерки да ги претвори во пари предметите кои претставуваат основни средства, обртни средства и средства за заедничка потрошувачка што влегуваат во стечајната маса на должникот или не состави нацрт за главната делба или нацрт за завршниот стечаен биланс во согласност со стечајниот судија (член 119 став 1);

2) ако не поднесе писмени извештаи за текот на постапката за стечајот или за состојбата на стечајната маса најмалку еднаш во три месеци или кога тоа ќе го побара стечајниот судија или одборот на доверителите (член 120).

Член 260

Со казната од член 259 на овој закон ќе се казни за прекршок ликвидациониот управител:

1) ако не поднесе предлог за отворање постапка за стечај до надлежниот суд за спроведувањето на таа постапка кога за тоа се исполнети условите (член 257 став 1);

2) ако не состави ликвидационен биланс (член 258 став 1);

3) ако во рокот од 30 дена од денот на завршувањето на постапката за редовна ликвидација не достави ликвидационен биланс со соодветна документација на преглед до ликвидациониот совет или не го достави до општествено-политичката заедница која донела одлука за отворање постапка за редовна ликвидација и до надлежната служба на општественото книговодство (член 258 ст. 2 и 3).

Член 261

Со парична казна од 10.000 до 200.000 динари ќе се казни за прекршок должникот против кого е поведена постапка за стечај ако на стечајниот судија не му ги стави на располагање потребните податоци и известувањата (член 170 став 1).

Член 262

Со парична казна од 5.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок член на органот на управувањето, работниот орган или друг работник кој не ќе му даде на стечајниот судија потребни податоци што му се познати, без оглед на тоа дали им престанала функцијата односно работниот однос кај должникот (член 170 став 2).

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 263

Постапката за присилно порамнување, стечај односно редовна ликвидација започната пред денот на влегувањето во сила на овој закон, ако е веќе донесена одлука за отворање постапка за присилно порамнување, стечај, односно редовна ликвидација, ќе се заврши според прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 264

Стечај нема да се спроведува во 1987 и 1988 година над основната организација на здружен труд за чишто цени Сојузниот извршен совет пропишал мерки на непосредна контрола на цените, бидејќи и покрај преземените мерки на економската политика настапиле или можеле да настапат поголеми растројства на пазарот или во движењето на цените или се доведувало во прашање остварувањето на основните цели утврдени со општествениот план на Југославија и другите плански акти на ниво на федерацијата, под услов загубата да им се покрие до 30 ноември во годината во која е поднесена завршна сметка во којашто е искажана загуба.

Член 265

Одредбите на чл. 19 до 22 од овој закон ќе се применуваат од 1 јули 1987 година.

Член 266

Одредбите на член 78 од овој закон ќе се применуваат во 1987 година ако основната организација не ја покрие загубата, не ја надомести загубата со санационен кредит, односно не склучи договор за намалување на побарувањата до 30 септември 1987 година.

Член 267

Прописот од член 102 од овој закон, функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите, ќе го донесе во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 268

Основните организации на здружен труд, другите организации на здружен труд и работните заедници се должни да ги усогласат своите самоуправни општи акти односно другите општи акти со одредбите од овој закон во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 269

По исклучок од одредбите на чл. 95 до 99 од овој закон до 30 јуни 1987 година основната организација може да исплатува аконтации на личните доходи, и тоа:

1) додека не ја отстрани неликвидноста - во височина што ќе ја утврди во согласност со одредбите на чл. 7а до 7д од Законот за обезбедување на плаќањето помеѓу корисниците на општествени средства;

2) ако во завршната сметка за 1986 година искажала непокриена загуба во работењето од денот на истекот на рокот пропишан за поднесување на завршната сметка за таа година до денот додека не ја покрие загубата односно додека не ги надомести средствата во височина на непокриената загуба со санационен кредит - во височина на просечниот месечен чист личен доход по работник за 1986 година во таа организација;

3) основните организации кои, според Одлуката за Единствената класификација на дејностите, се распоредени во следните гранки односно подгрупи: електростопанството (гранка 0101), производството на јаглен (гранка 0102), производството на хемикалии за земјоделство (подгрупа 011820), мелењето и лупењето на жита (подгрупа 013010), производството на леб и печива (подгрупа 013021), производството на шеќер (подгрупа 013060), производството на растителни масла и масти (подгрупа 013080), сточарството (подгрупа 020140), железничкиот сообраќај (гранка 0601) и организациите на здружен труд во земјоделството што страдале од подолги последици од суша во поделското производство, а од мраз на засадите во лозарството, овоштарството и маслинарството, здравството и социјалната заштита (област 13), комуналната дејност (група 1003) и градскиот сообраќај (подгрупа 060601) - во височина што ќе ја одобри надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина, а најмногу до височината на просечниот месечен чист личен доход исплатен по работник за претходната година во основната организација зголемен најмногу до 75% од растежот на исплатените аконтации на чистите лични доходи по работник во областа на стопанството на територијата на републиката односно автономната покраина во 1987 година во однос на просечниот чист личен доход исплатен по работник во областа на стопанството во 1986 година, под услов со закон, односно со одлука на Собранието на општествено-политичката заедница или со самоуправни спогодба да е уредено обезбедувањето на средства за покривање на загубите во таа организација најдоцна до 30 септември 1987 година.

Член 270

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за санација и престанок на организациите на здружен труд („Службен лист на СФРЈ”, бр. 41/80, 25/81, 66/81, 28/83, 20/84, 7/85, 39/85, 9/86 и 43/86), освен одредбите на член 22 и чл. 49 до 49г што се применуваат до 30 јуни 1987 година.

Член 271

Овој закон влегува во сила на 1 јануари 1987 година.

1036.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВКУПНИОТ ПРИХОД И ДОХОДОТ

Се прогласува Законот за вкупниот приход и доходот, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 26 декември 1986 година.

П бр. 649
26 декември 1986 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Синан Хасани, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ
Иво Врандечки, с. р.

ЗАКОН

ЗА ВКУПНИОТ ПРИХОД И ДОХОДОТ

1. УВОДНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува утврдувањето и распоредувањето на вкупниот приход, доходот и чистиот доход и утврдувањето и распоредувањето на приходот на корисниците на општествени средства.

Со овој закон се уредува и ревалоризацијата на вредноста на општествените средства заради усогласување со пазарните цени и зачувување на реалната вредност на тие средства.

Член 2

Основните организации на здружен труд (во натамошниот текст: основната организација) го утврдуваат и распоредуваат вкупниот приход, како и доходот и чистиот доход што работниците во основната организација го стекнуваат од вкупниот приход на основната организација, според одредбите на овој закон.

Одредбите на овој закон, што се однесуваат на основните организации, се однесуваат и на работните организации кои во својот состав немаат основни организации, како и на работните заедници формирани во смисла на чл. 379 и 403 од Законот за здружениот труд, ако со овој закон не е поинаку определено.

Член 3

Основните задружни организации, основните организации на кооперанти, земјоделските задруги кои во својот состав немаат основни задружни организации, занаетчиските и други задруги и договорните организации на здружен труд, како и привремените или трајните работни заедници формирани во смисла на член 101 од Законот за здружениот труд, го утврдуваат и распоредуваат вкупниот приход од кој работниците односно другите работни луѓе го стекнуваат доходот и чистиот доход, според одредбите на овој закон.

Утврдувањето и распоредувањето на доходот и чистиот доход на организациите односно заедниците од став 1 на овој член се врши во согласност со законот, ако со овој закон не е поинаку определено.

Член 4

Работните заедници го утврдуваат и распоредуваат вкупниот приход, како и доходот и чистиот доход што ра-

ботниците во работната заедница ќе го остварат од вкупниот приход на работната заедница, според одредбите на овој закон.

Според одредбите на овој закон работните заедници го утврдуваат и распоредуваат доходот и чистиот доход и кога работниците со слободна размена на трудот непосредно го стекнуваат доходот на работната заедница.

Член 5

Основните организации и другите организации на здружен труд, деловните заедници, банките или други финансиски организации, заедниците за осигурување на имоти и лица и заедниците за реосигурување го утврдуваат и распоредуваат вкупниот приход, доходот и чистиот доход, односно приходот за претпријатијата, банките или другите финансиски организации, за осигурителните и реосигурителните организации во странство што ги основаа или во кои како основачи учествуваат со свои средства според одредбите на овој закон.

Организациите и заедниците од став 1 на овој член го утврдуваат и распоредуваат вкупниот приход, доходот и чистиот доход односно приходот за единиците во странство, односно за деловните единици што ги организирале односно ги основале во странство и за кои вршат самостојна пресметка.

Член 6

Според одредбите на овој закон, во согласност со самоуправната спогодба, заедничкиот приход се остварува и распоредува во основната организација, работната организација, сложената организација на здружен труд, деловната заедница, земјоделската задруга, сложената земјоделска задруга, основната задружна организација, основната и работната организација на кооперанти, занаетчиската и друга задруга, договорната организација на здружен труд, како и во привремената или трајната работна заедница формирана во смисла на член 101 од Законот за здружениот труд, преку која се врши остварување и распоредување на заедничкиот приход.

Според одредбите на овој закон, во согласност со самоуправната спогодба, заедничкиот приход се наплатува и распоредува и преку интерната банка.

Член 7

Според одредбите на овој закон, во согласност со самоуправната спогодба, заедничкиот доход го утврдуваат и распоредуваат основната организација, основната задружна организација, основната организација на кооперанти, земјоделската задруга која во својот состав нема основни задружни организации, занаетчиската и друга задруга, како и привремената или трајната работна заедница формирана во смисла на член 101 од Законот за здружениот труд и договорната организација на здружен труд.

Член 8

Банките и другите финансиски организации, самоуправните интересни заедници и другите самоуправни организации и заедници и нивните здруженија, заедниците за осигурување на имоти и лица, заедниците за ризици на осигурувањето, заедниците за реосигурување и заедниците за ризици на реосигурување, органите и организациите и фондовите на општествено-политичките заедници, службите на општественото книговодство, општествено-политичките организации и другите општествени организации, месните заедници и другите организации и заедници, како и другите општествени правни лица и здруженијата на граѓаните, што користат општествени средства го утврдуваат и распоредуваат приходот според одредбите на овој закон.

II. УТВРДУВАЊЕ И РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ВКУПНИОТ ПРИХОД НА ОСНОВНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА

1. Утврдување на вкупниот приход

Член 9

Вкупниот приход на основната организација се утврдува од наплатените приходи што таа ќе ги оствари:

1) со продажба на производи, стоки и услуги на домашниот и странскиот пазар односно во рамките на организацијата на здружен труд;

2) со учество во заедничкиот приход односно во заедничкиот доход по основ на здружување на труд и средства;

3) со слободна размена на трудот;

4) на име компензација, регреси, премиија, дотација, поврат на даноците и другите давачки и по други основи утврдени со законот или со самоуправната спогодба, односно со договор во согласност со законот;

5) Со давање на привремено користење или под закуп на готови производи што корисникот кому му се дадени тие средства ги користи како средства на трудот;

6) Со давање на привремено користење и под закуп на основни средства, ситен инвентар и амбалажа.

Вкупниот приход на основната организација се утврдува и по основ на употреба, за сопствените потреби, на производите, стоките и услугите: за инвестиции, за ситен инвентар, за амбалажа, за семе произведено за сопствени потреби, како и по основ на прирастот на основното стадо – пресметани во височина на трошоците за работењето, обврските од доходот и чистиот доход што се покриваат со привремено распоредување на чистиот доход за тие производи, стоки и услуги, чии вредности не можат да бидат поголеми од цените на тие производи, стоки и услуги на пазарот во моментот на нивната употреба.

Вкупниот приход на основната организација се утврдува и по основ на употребата на сопствените производи, стоки и услуги за потребите на заедничката потрошувачка според цените на тие производи, стоки и услуги на пазарот во моментот на нивната употреба.

Вкупниот приход на основната организација се утврдува и по основ на вредноста на извршената научноистражувачка работа што се врши во процесот на работата во основната организација, под услов да се формирани посебни средства за овие намени пресметани по цената што основната организација ја утврдила според вредноста на тие работи на пазарот.

Вкупниот приход на основната организација се утврдува и по основ на примената помош за надомест на штетата од последиците од елементарни непогоди во пари, производи, стоки и материјал, подароци и награди, ако давателот не определил друга намена.

Износите по основ на даноците на промет и другите давачки, што основната организација според законот ги наплатува за сметка на општествено-политичката заедница односно на друго општествено правно лице, не се засметуваат во вкупниот приход на основната организација.

Во вкупниот приход на основната организација не се засметуваат ни износите примени по основ на повратот на обврските од доходот и придонес од личните доходи по чии основ не се искажани побарувања во завршната сметка.

Основната организација може со намалување да ги разграничи приходите што ги остварила во конечен износ, а за кои ќе има уште трошоци и други издатоци, во проценетиот износ, при што разграничувањето по тој основ не може да трае подолго од 12 месеци, освен за гарантниот рок што е подолг од 12 месеци, кога разграничување може да се врши за тој период.

По исклучок од одредбата на став 8 од овој член, основната организација што ќе искаже непокриена загуба може да ги пренесе од тековната во наредната година само разграничените приходи од тој став што по тој основ ги пренела од претходната година.

Основната организација што примила аванси во девизи, при нивното внесување во вкупниот приход, ги пресметува по средниот курс на денот на пресметката.

Член 10

Вкупниот приход на основната организација која врши работи на извоз и увоз за сметка на производствени и други организации на здружен труд се утврдува од наплатениот приход што таа ќе го оствари за услугите што ќе ги изврши со вршење на тие работи.

Член 11

Под наплатен приход од чл. 9 и 10 на овој закон се подразбираат дознаките и говоинските уплати кај

Службата на општественото книговодство и поштата во корист на жиро-сметката на основната организација, односно жиро-сметката на работната организација, извршени до последниот ден на периодот за кој се утврдува вкупниот приход, а кои до истекот и по истекот на пресметковниот период стигнале на жиро-сметката на таа основна организација односно работна организација, како и готовинските наплати извршени преку благајната до последниот ден на пресметковниот период.

Под наплатен приход остварен со продажба на производи, стоки и услуги на странскиот пазар се подразбира динарската противвредност на девизите втасани кај банката до последниот ден на пресметковниот период.

Под наплатен приход од чл. 9 и 10 на овој закон се подразбираат и дознаките и готовинските уплати во корист на жиро-сметката и готовинските наплати преку благајната извршени во рок од 15 дена од денот на истекот на пресметковниот период за кој се утврдува вкупниот приход, под услов должничко-доверителскиот однос да настапил до последниот ден на тој пресметковен период.

Под наплатениот приход од став 2 на овој член се подразбира и динарската противвредност на девизите втасани кај банката во рок од 15 дена од денот на истекот на пресметковниот период.

Службата на општественото книговодство е должна на документацијата, што му ја доставува на доверителот заедно со дневниот извод, да го означи датумот на извршувањето на налогот од сметката на должникот.

Под наплатен приход по основ на учество во заедничкиот приход од член 9 став 1 точка 2 на овој закон се подразбираат и паричните износи што со пресметката на утврдениот и распоредениот заеднички приход се распоредени на основната организација.

Под наплатен приход од чл. 9 и 10 на овој закон се подразбираат и однапред примените износи во делот што се однесува на пресметковниот период за кој се утврдува вкупниот приход на основната организација.

Член 12

Под наплатен приход од чл. 9 и 10 на овој закон се подразбираат и:

1) паричните износи содржани во инструментите за обезбедување на плаќањата што се дадени според одредбите на сојузниот закон со кој се уредува обезбедувањето на плаќањата помеѓу корисниците на општествени средства, и тоа: во чек, меница со авал чиј ден на издавањето односно на индосирањето е паднат до последниот ден на пресметковниот период, во гаранција и неотповиклив документарен акредитив;

2) паричните износи од продажба на производи и стоки и извршени услуги на стоковен односно потрошувачки кредит, под услов кредитот да е одобрен и покриен со слободни средства од сопствени извори односно со кредит примен за тие намени, во согласност со прописите;

3) паричните износи пресметани преку интерните сметки во интерната банка, во работната организација и во сложената организација на здружен труд до последниот ден на пресметковниот период, односно во рок од 15 дена од денот на истекот на пресметковниот период, во согласност со сојузниот закон;

4) паричните износи од продажба на производи и стоки и извршени услуги и по основ на учество во заедничкиот приход, односно во заедничкиот доход, пресметани со други основни организации по пат на контокорентни односи во височина на вредноста на купените односно преземените производи, стоки и услуги, во согласност со одредбите на сојузниот закон;

5) паричните износи по основ на остварениот извоз содржани во неотповиклив отворен акредитив кај домашната банка, во чек или меница што ги издал странски купувач, во гаранција на домашна или на странска банка, полиса на осигурување на заедницата за осигурување на имоти и лица односно на заедницата за ризици на осигурувањето на наплатата на побарувањата во договорениот рок, кој не може да биде подолг од рокот за внесување на девизи во Социјалистичка Федеративна Република Југославија определен со прописите со кои се уредува девизното работење и кредитните односи со странство, и во исправа за побарување во согласност со меѓународниот договор за превоз;

6) паричните износи од извоз на производи и стоки и извршени услуги во странство на кредит, под услов кредитот да е покриен со слободни средства од сопствените извори односно со примен кредит во земјата и во странство за тие намени во согласност со прописите;

7) паричните износи од извоз на производи и стоки и извршени услуги во странство пресметани со странски партнери по пат на контокорентни односи во височина на вредноста на увезените стоки и извршените услуги за своите потреби до последниот ден на пресметковниот период односно во рок од 15 дена од денот на истекот на пресметковниот период, а во случај на увезени стоки и извршени услуги за потреби на други организации, под услов тие организации да обезбедиле инструменти за обезбедување на плаќањето за тие стоки и услуги и во согласност со сојузните прописи;

8) паричните износи содржани во меницата со авал издадена по основ на поврат на даночни и други давачки, чиј ден на издавање е паднат до последниот ден на пресметковниот период;

9) паричните износи содржани во обврзницата односно во ануитетскиот купон на обврзницата, за кои постои гаранција, а кој втасува за исплата во рок од 90 дена од последниот ден на пресметковниот период, под услов да е примен до последниот ден на пресметковниот период;

10) паричните износи наплатени со пребивање (со компензација) извршено до последниот ден на пресметковниот период, односно во рок од 15 дена од денот на истекот на пресметковниот период, во согласност со овој и со друг сојузен закон;

11) паричните износи содржани во чекови на Народната банка на Југославија и во чекови на граѓаните влечени на банка и поштенска штедилница.

По исклучок од одредбата на став 1 точка 2 од овој член, под наплатен приход се подразбираат и паричните износи содржани во индосирани меници на кои денот на индосаментот е паднат во чековите на кои денот на издавањето се поклопил, односно во мениците на кои денот на авалирањето им е паднат, во рок од 15 дена од денот на истекот на пресметковниот период за кој се утврдува вкупниот приход.

Основната организација во тековната година не го утврдува вкупниот приход од продажба на производи и стоки и извршени услуги на кредит, ако на крајот од пресметковниот период утврдила дека дадените кредити не се покриени со слободни средства од сопствените извори односно со кредит примен за тие намени.

Член 13

Основната организација е должна да состави спецификација на приходите што, во согласност со одредбите на чл. 11, 12, 15 и 16 на овој закон, се наплатени по истекот на пресметковниот период.

Спецификацијата од став 1 на овој член ги содржи износот и датумот на извршената дознака и датумот кога дознаката стигнала на жиро-сметката по основ на наплатените приходи, во согласност со одредбите на чл. 11, 12, 15 и 16 од овој закон.

Член 14

Вкупниот приход на основната организација остварен со наплата од продажба на производи и вршење на услуги се утврдува врз основа на наплатените парични износи, според одредбите на чл. 11 и 12 на овој закон, за продадените и испорачаните производи односно за извршените услуги и за извршените работи на изградба на градежни објекти и бродови, односно за извршеното производство на опрема и предмети на вооружување и воена опрема според привремени пресметки за периодот за кој се утврдува вкупниот приход.

Член 15

Вкупен приход на основната организација преставуваат и приходите од каматите, дополнително утврдените приходи од работењето во претходните години, приходи од надомест на штети, освен надомест на штети на основните средства што се употребени за надомест на немортизираната вредност, од повремени приходи остварени со работење и другите дополнително примени износи -

наплатени според одредбите на чл. 11 и 12 од овој закон, како и приходите по основ на утврдените вишоци на материјали, ситен инвентар, амбалажа, недовршено производство, полупроизводи и делови на сопственото производство, готови производи, стоки, хартии од вредност и пари.

Под приход од каматите од став 1 на овој член не се подразбира приходот од ревалоризацијата и на ревалоризациониот дел на каматата по основ на дадените кредити, здружените и вложените средства и другите побарувања (во натамошниот текст: ревалоризациониот приход).

Член 16

Приходот што основната организација ќе го оствари од добивката на претпријатијата во странство и на работните и деловните единици во странство за кои води посебно книговодство, се засметува во вкупниот приход, и тоа:

1) во износот на динарската противвредност на девизите втасани кај банката според одредбите на член 11 ст. 2 и 4 од овој закон;

2) во износот на динарската противвредност на девизите од добивката на претпријатието во странство искористени во странство под условите пропишани во сојузниот закон со кој се уредува вршењето на стопански дејности во странство;

3) во вредноста на увезените основни средства и резервни делови во Социјалистичка Федеративна Република Југославија што ги набавила во странство за изведување на инвестициони работи во странство, во согласност со сојузниот закон со кој се уредува изведувањето на инвестициони работи во странство.

Член 17

Приходот остварен по основ на средствата на заедничка потрошувачка не претставува вкупен приход на основната организација.

2. Трошоци што се надоместуваат од вкупниот приход

Член 18

Од вкупниот приход на основната организација се надоместуваат материјалните трошоци и трошоците за амортизација утврдени со самоуправниот општ акт, во согласност со критериумите предвидени со општествениот договор и со сојузниот закон со кој се уредува амортизацијата на основните средства, освен делот од материјалните трошоци и делот од трошоците за амортизација што според одредбите на овој закон временски можат да се разграничат, односно да се пресметат врз товар на обртните средства по основ на залихите.

Од вкупниот приход на основната организација се надоместуваат и другите трошоци за работење на основната организација утврдени според одредбите на овој закон.

1) Материјални трошоци

Член 19

Материјални трошоци на основната организација претставуваат трошоците за потрошените предмети за работа, за тековното и инвестиционо одржување на средствата на трудот, за услугите што се потребни во вршењето на дејноста на основната организација, за тековните потреби за заштита при работата и за заштита на работната средина, за тековните потреби на стручното образование и научноистражувачка работа што се врши во рамките на процесот на трудот, како и за другите тековни потреба на материјалното производство, односно за вршење на другите дејности што се непосреден услов за работа и производство.

Материјални трошоци на основната организација што се непосреден услов за работа и производство претставуваат и:

1) материјалните трошоци за освојување на ново производство и материјалните трошоци за истражување и откривање на рудно и друго минерално богатство;

2) трошоци направени за определени средства на трудот, како што се трошоците направени за потрошен ситен инвентар и амбалажа;

3) трошоците за авторските хонорари и трошоците за извршените привремени и повремени работи, направени

ни за тековните потреби на материјалното производство, односно за вршење на други дејности што се непосреден услов за работа и производство;

4) трошоците за набавените стоки наменети за натамошна продажба;

5) ревалоризацијата на потрошените сировини, материјали, резервни делови, ситен инвентар, авто-гуми и амбалажа;

6) надоместите за банкарските услуги и за услугите на платниот промет.

Како материјални трошоци на основната организација се сметаат и трошоците за работење, односно трошоците направени за плаќање на даноците на промет, царините и царинските давачки за производите, стоки и услугите од ст. 1 и 2 на овој член.

Во материјалните трошоци на основната организација не влегуваат обврските за личните доходи и за заедничката потрошувачка и обврските за инвестициите и резервите, како ни придонесите, даноците и другите давачки, освен трошоците од став 3 на овој член.

Член 20

Под трошоци за потрошените предмети за работа од член 19 став 1 на овој закон се подразбираат трошоците направени за потрошената енергија, сировините, материјалот и другите предмети за работа.

Под трошоци за тековно одржување на средствата за работа од член 19 став 1 на овој закон се подразбираат трошоците направени за одржување на тековната готовност на основните средства и на другите средства за работа.

Под трошоци за инвестиционо одржување на средствата за работа од член 19 став 1 на овој закон се подразбираат трошоците направени за одржување на основните средства во употреба и надвор од употреба, освен трошоците за работите врз основните средства со кои се менува капацитетот или намената што претставуваат инвестиции (реконструкција, адаптација, модернизација или доградба).

Член 21

Под услугите што се потребни во вршењето на дејноста на основната организација од член 19 став 1 на овој закон се подразбираат производствените и непроизводствените услуги.

Производствени услуги се услугите што ги извршиле организациите на здружен труд односно други корисници на општествени средства и граѓаните што вршат стопанска дејност, како и услугите на научноистражувачките и истражувачко-развојните организации. Другите услуги се сметаат за непроизводствени услуги.

Под услуги од став 1 на овој член се подразбираат и обврските што основната организација ги има по основ на надоместот за учениците и студентите за време на практична работа во основната организација.

Член 22

Под трошоци за тековните потреби за заштита при работата и за заштита на работна средина од член 19 став 1 на овој закон се подразбираат и трошоците направени за специфична здравствена заштита на работниците, утврдени со самоуправниот општ акт во согласност со законот.

Под трошоци за тековните потреби на стручното образование од член 19 став 1 на овој закон се подразбираат трошоците за: стручното образование на работниците, осве за стекнување на школска подготовка, специјализација на работниците, практична работа на работниците упатени во други организации на здружен труд, полагање на стручни испити и за стручни курсеви, ако се потребни за вршење на определени работи во основната организација и за преквалификација на работниците во делот во кој не можат да се покријат од средствата на резервите – под услов да се направени за тековните потреби на материјалното производство односно за вршење на други дејности, во согласност со планот односно со самоуправниот општ акт на основната организација за образование и стручно усовршување на работниците.

Под трошоци за тековните потреби на научноистражувачката работа што се врши во рамките на процесот

на трудот од член 19 став 1 на овој закон се подразбираат трошоците направени за научноистражувачка работа што се врши во основната организација, вклучувајќи го и користењето на услугите на други научноистражувачки и истражувачко-развојни организации.

Член 23

Под материјални трошоци за освојување на ново производство за тековните потреби на материјалното производство од член 19 став 2 точка 1 на овој закон, освен трошоците по основ на вложувања во основни средства, се подразбираат трошоците направени за освојување на ново производство, и тоа: за изучување на современите технолошки постапки што основната организација не ги применувала и за целокупната развојна работа за освојување на ново производство по таква постапка, вклучувајќи го и полуиндустриското истражување; за истражувањата во постојните технолошки процеси на основната организација заради модернизација на процесот на производството и применување на современите методи и научните достигања во тој процес, и тоа заради подобрување на квалитетот на производите и нормите на работа и намалување на циклусот на производството, заштеда во трошоците за производство, поосетно зголемување на обемот на производството или супституција на увозните и дефицитарните производи и сировини и финансирање на научноистражувачката работа врз изработката на предлози за стандарди, типизација и атести; за развој и изработка на документација и прототип на производи и уреди што се резултат од споменатите истражувања, заклучно со изработката на пробни серии и со нивните испитувања.

Член 24

Под материјални трошоци за истражување и откривање на рудно и друго минерално богатство за тековните потреби на материјалното производство од член 19 став 2 точка 1 на овој закон се подразбираат:

1) трошоците направени за истражувања, и тоа за: изработка на геолошки карти, програми и проекти за истражување; регионални проспекциони и подробни геолошко-геофизички истражувања; геолошко-рударски истражни работи (површински и подземни); истражни дупчења (плитки и длабоки); геолошки, хемиски и физички испитувања; технолошки и други испитувања за утврдување на квалитетот на резервите на минерални сировини; испитувања на технологијата, облагородување и определување на параметрите за пресметка на резервите и за експлоатација на лежиштата; изработка на извештаи за дупчините и за извршените истражувања и изработка на извештаи за утврдените резерви на минерални сировини, како и за хидроенергетски и водни истражувања;

2) трошоците направени за откривање, и тоа за: изработка на геолошки и други карти на лежишта; изработка на програми и проекти на работите за откривање на лежишта; геолошко-рударски работи (површински и подземни) заради откривање; откривно дупчење (длабоко); геолошки, хемиски и физички испитувања за конечно определување на квалитетот и на параметрите за пресметка и прекатегоризација на резервите и на условите за експлоатација; изработка на извештаи за дупчините и за извршените работи и изработка на завршен извештај за резервите на минерални сировини;

3) трошоците за експлоатација односно истражување на минерални сировини за надомест на вредноста на експроприраните објекти, посеви и засади што се наоѓаат на експроприраното земјиште, како и сторената штета на земјиштето на кое се врши истражување; надоместот за загубената добивка од земјоделскиот земјиште поради промена на намената и трошоците за рекултивација на земјиштето по експлоатацијата на минералните сировини.

Трошоците од став 1 на овој член не се сметаат како материјални трошоци ако за тие трошоци се обезбедуваат средства што не претставуваат вкупен приход.

Член 25

Под трошоци за набавка на стоки од член 19 став 2 точка 4) на овој закон се подразбираат трошоците што како нето износ се дадени за стоките, зголемени за трошоците за доставување и манипулација (зависните трошоци), во согласност со прописите.

2) Други трошоци на работењето

Член 26

Под други трошоци на работењето на основната организација се подразбираат трошоците што се надоместуваат во целост од вкупниот приход во пресметковниот период во кој се направени за кој работниците во основната организација донесуваат одлука за нивниот вид и височина, и тоа:

1) трошоците за надомести на трошоците на работниците при вршење на определени работи за основната организација заради остварување на вкупниот приход, како што се: дневниците за службени патувања и дневниците за качените членови на екипажот на бродовите; надоместите за сместување и за исхрана на терен; надоместите за одвоен живот; надоместите за трошоците за превоз на службено патување со бродови, возови, авиони и со други сообраќајни средства; надоместите за трошоците за превоз на работа и од работа; надоместите за користење на сопствени автомобили за службени потреби; надоместите на пилотите, навигаторите, механичарите, домаќинките и домаќините во воздухопловот за летање под неповолни услови – во согласност со самоуправниот општ акт донесен врз основа на самоуправната спогодба, во согласност со општествениот договор што го склучила или кон кој пристапила основната организација;

2) трошоците за пропаганда, реклама, учествување на саеми и изложби и за репрезентација, вклучувајќи ја и вредноста на употребените сопствени производи, стоки и услуги – во износот определен со самоуправниот општ акт, во согласност со самоуправната спогодба и со општествениот договор;

3) трошоците за исхрана на работниците во текот на работата, во износот и под условите утврдени со самоуправниот општ акт во согласност со општествениот договор.

Трошоците за исхрана на работниците над износот утврден во согласност со општествениот договор и другите обврски спрема работните заедници од член 379 на Законот за здружениот труд за вршење на дејности за потребите на општествениот стандард, се надоместуваат врз товар на средствата за заедничка потрошувачка односно од личните доходи на работниците.

Под трошоци од став 1 на овој член се подразбираат и обврските спрема работните заедници, освен спрема работните заедници од член 379 на Законот за здружениот труд, по основ на слободна размена на трудот за надоместување на материјалните трошоци, трошоците за амортизација и другите трошоци на работењето, по видови и во височина утврдена врз основа на стандардите предвидени со самоуправната спогодба за меѓусебните односи на работните заедници и основните организации на здружен труд за кои тие вршат работи од заеднички интерес односно по основ на годишниот план на работната организација, усогласен со основните организации.

Под други трошоци на работењето на основната организација се подразбираат и износите на ревалоризацијата на реализираните производи и услуги, износите на ревалоризацијата на трајните извори на деловни средства и износите на ревалоризационите расходи што не се надоместени со ревалоризационите приходи.

Член 27

Под други трошоци на работењето на основната организација, што се надоместуваат во целост од вкупниот приход во пресметковниот период во кој се направени, се подразбираат и вонредните расходи, и тоа:

1) износите за надомест на штетата направена на други правни или физички лица со работењето на основната организација, освен надоместот на штета по основ на работа;

2) износите за надомест на кусоците на материјал, ситен инвентар, амбалажа, недовршено производство, полупроизводи, делови на сопственото производство, готови производи и стоки, што според одлуката на органот на управувањето на основната организација се надоместуваат од вкупниот приход;

3) износите на дополнително утврдените материјални трошоци од работењето во поранешните години;

4) износите на отпишаните побарувања за кои со судска одлука односно со одлука на органот на управување на основната организација е утврдено дека се ненаплатени, односно дека се отпишуваат во постапката за санација;

5) износите на штетата на обртните средства, освен штетата што настанала под дејство на елементарни непогоди, во делот во кој тие износи не можат да се надоместат по основ на осигурување, од средствата на резервите или со намалување на сопствените деловни средства;

6) износите на штетата и оштетувањата на неамортизираната вредност на основните средства што се уништени или оштетени со дејство на елементарни непогоди, во делот во кој тие износи не можат да се надоместат по основ на осигурување, од средствата на резервите или со намалување на сопствените деловни средства;

7) износите за санирање на оштетувањата на основните средства што настанале под дејство на елементарни непогоди, под услов основната организација да не извршила санирање врз товар на средствата примени по основ на осигурување или средствата на резервите, односно да не извршила намалување на вредноста на основното средство по основ на таквите оштетувања и издатоците за санација да немаат карактер на издатоци за инвестиции;

8) износите на неамортизираната вредност на основните средства што се продадени по пониска цена или расходувани поради физичката дотраеност, односно техничката застереност, во делот во кој тие износи не можат да се надоместат од средствата на резервите;

9) износите на неамортизираната вредност на основните средства пренесени без надомест, во делот за кој не е намален деловниот фонд, односно за кој не се намалени другите извори на средствата од кои се прибавени тие средства;

10) износите на исправката на вредноста на сомнителните и спорните побарувања;

11) износите на загубите на претпријатијата во странство што се искажани во завршната сметка, а најмногу до височина на износот на основачкиот влог;

12) износите на загубите на работните односно деловните единици во странство, утврдени во завршната сметка на тие единици;

13) износите на загубите на банките и на другите финансиски организации во делот што го поднесува основната организација;

14) другите расходи што повремено ќе се јават, а кои се непосреден услов за работа и производство.

Под сомнителни и спорни побарувања од став 1 точка 10 се подразбираат мениците и чековите што се протестираани, другите инструменти за обезбедување на плаќањата на кои им истекол рокот на втасаност и побарувањата со чија наплата не се утврдува вкупниот приход, ако не се наплатени во рок од 60 дена од денот на втасаноста.

3) Ревалоризација на средствата

Член 28

Основната организација на крајот на пресметковниот период ја усогласува вредноста на предметите и на материјалните права што претставуваат општествени средства која е искажана во книговодството и содржана во реализираните производи и услуги со пазарните цени.

Резултатот од усогласувања (во натамошниот текст: резултатот од ревалоризацијата) на вредноста на предметите и на материјалните права што претставуваат општествени средства од став 1 на овој член, заедно со ревалоризационите приходи, се користи за надоместување на ревалоризационите расходи, а остатокот на крајот на деловната година се внесува во деловниот фонд. Ако ревалоризационите расходи се поголеми од резултатите на ревалоризацијата и ревалоризационите приходи, разликата се надоместува од вкупниот приход како друг трошок на работењето од член 26 став 4 на овој закон.

Ако резултатот од ревалоризацијата што се внесува во деловниот фонд според став 2 од овој член на крајот на пресметковниот период е помал од износот што би се добил со ревалоризација на трајните извори на деловни средства намалени за пласманите по основ на задолжителни заеми и задолжителни здружувања пресметани до крајот на 1990 година врз основа на законите и самоуправни-

те спогодби со кои се извршуваат тие закони, разликата се надоместува од вкупниот приход како друг трошок на работењето.

Во смисла на овој закон:

1) под предмети што претставуваат општествени средства се подразбираат основните средства, суровините и материјалот, резервните делови, ситниот инвентар, авто-гумите, амбалажата, недовршеното производство на производи и услуги, полупроизводите и деловите на сопствено производство, готовите производи и сотки;

2) под материјални права што претставуваат општествени средства се подразбираат правата на користење на средствата на други лица, правата на технологија, средствата за иновации и вложувањата за унапредување на земјоделското производство;

3) под ревалоризациони приходи се подразбираат пресметаните приходи од делот на каматите на динарските побарувања до стапката на порастот на цените на производителите на индустриски производи, од ревалоризацијата на динарските побарувања ако е предвидена со договор односно со самоуправна спогодба и од позитивните курсни разлики по кредитите и другите пласмани;

4) под ревалоризациони расходи се подразбираат пресметаните расходи по основ на каматите на динарските обврски до стапката на порастот на цените на производителите на индустриски производи, ревалоризацијата на динарските обврски ако е предвидена со договор односно со самоуправна спогодба и негативните курсни разлики.

Член 29

Основната организација врши ревалоризација на вредноста на градежните објекти, опремата, повеќегодишните насади, брзорастечките дрвја, шумите, основното стадо и земјиштето (во натамошниот текст: основните средства) и на материјалните права на крајот на деловната година при составувањето на завршната сметка.

Во текот на годината при составувањето на периодичната пресметка основната организација врши привремена пресметка на ревалоризацијата на средствата од став 1 на овој член.

Член 30

Основната организација врши ревалоризација на основните средства што се во употреба (во користење), надвор од употреба (што не се користат) и во фаза на прибавување (инвестиција во тек), како и на материјалот и деловите што се прибавени за изградба на градежни објекти, изработка на опрема односно подигање на повеќегодишни насади, брзорастечки дрвја и шуми.

Од обврската за ревалоризација се иземаат предметите на вооружување и опрема што служи за воени потреби и за потребите на општонародната одбрана.

Член 31

На крајот на годината се ревалоризира набавната (ревалоризираната) вредност и отпишаната (амортизираната) вредност на основните средства и на материјалните права со состојба на 31 декември деловната година.

Отпишаната вредност се ревалоризира по извршениот отпис за амортизацијата пресметана за годината за која се врши ревалоризација.

Член 32

Ревалоризација на градежните објекти и опремата се врши по групите на средства пропишани во Номенклатурата на средствата за ревалоризација, која е составен дел на овој закон, со примена на коефициентите што ќе се утврдат според индексите на цените на тие средства од 30 септември претходната година до 30 септември тековната година.

Ревалоризација на повеќегодишните насади, брзорастечките дрвја, шумите, основното стадо, земјиштето и материјалните права се врши со примена на единствен коефициент што ќе се утврди според индексот на цените на производителите на индустриски производи.

За основните средства и материјалните права што се прибавени во текот на годината, ревалоризација се врши од месецот на прибавувањето со примена на коефициентите што ќе се утврдат според месечните индекси на цените.

Според одредбите на ст. 1 до 3 од овој член се врши и ревалоризација на материјалот и деловите што се прибавени за изградба на градежни објекти, изработка на опрема односно подигање на повеќегодишни насади, брзорастечки дрвја и шуми.

Член 33

Привремена пресметка на ревалоризацијата на средствата од член 29 став 1 на овој закон се врши за сите основни средства и материјални права со примена на единствен коефициент на сегашната вредност на основните средства и материјалните права со состојба на крајот на пресметковниот период за кој се составува периодична пресметка.

Единствениот коефициент се утврдува според индексот на цените на производителите на индустриски производи во пресметковниот период.

Член 34

Основната организација на крајот на пресметковниот период и на крајот на годината врши ревалоризација на амортизацијата пресметана во текот на годината.

Ревалоризација на амортизацијата, во согласност со став 1 на овој член, се врши со примена на коефициентот што ќе се утврди според индексот на цените на производителите на индустриски производи за периодите за кои е пресметана амортизацијата.

Резултатот од ревалоризацијата на амортизацијата се надоместува од вкупниот приход како амортизација и се користи за надоместување на ревалоризационите расходи.

Член 35

Основната организација врши ревалоризација на суровините, материјалите, резервните делови, ситниот инвентар, авто-гумите и амбалажата на крајот на пресметковниот период при составувањето на периодичната пресметка и завршната сметка.

Ревалоризација на обртните средства од став 1 на овој член се врши со примена на единствен коефициент, коригиран со множење со бројот на месеците на просечното ангажирање на овие средства во залихи, во пресметковниот период, на вредноста на употребените и затечените на залиха обртни средства од став 1 на овој член.

Единствениот коефициент од став 2 на овој член се утврдува според просечниот месечен индекс на цените на производителите на индустриски производи во пресметковниот период.

Резултатот од ревалоризацијата на потрошените обртни средства од став 1 на овој член ги товари материјалните трошоци, а резултатот од ревалоризацијата на залихите се искажува како исправка на вредноста на тие залихи и ги коригира ревалоризационите приходи.

Основната организација може да одлучи ревалоризација на обртните средства од став 1 на овој член, наместо со единствен коефициент од став 2 на овој член, да врши со примена на коефициентот што ќе го утврди според просечниот месечен индекс на цените на производителите во пресметковниот период во гранката во која е распоредена основната организација според Одлуката за единствената класификација на дејностите, коригиран со множење со бројот на месеците на просечното ангажирање на овие средства во залихи.

Основната организација може да одлучи ревалоризација на обртните средства од став 1 на овој член, наместо со коефициентот од став 5 на овој член утврден врз основа на податоците за гранката во која е распоредена, да ја врши со примена на коефициентите утврдени за гранките во кои се распоредени производителите на материјалните вредности од став 1 на овој член, ако за сите или за одделни материјални вредности тоа го утврдила со самоуправниот општ акт донесен пред почетокот на годината за која врши ревалоризација.

Ревалоризација на обртните средства од став 1 на овој член не се врши ако некоригираниот растеж на коефициентот од ст. 2, 5 односно 6 на овој член е помал од 10% годишно.

Член 36

Основната организација врши ревалоризација на недовршеното производство на производи и услуги, полу-производи, делови на сопствено производство и готови производи на крајот на пресметковниот период при составувањето на периодичната пресметка и завршната сметка.

Ревалоризација на обртните средства од став 1 на овој член се врши со примена на единствен коефициент коригиран со множење со бројот на месеците на просечното ангажирање на овие средства во залихи во пресметковниот период, на вредноста на продадените и затечените на залиха обртни средства од став 1 на овој член.

Единствениот коефициент од став 2 на овој член се утврдува според просечниот месечен индекс на цените на производителите на индустриски производи во пресметковниот период.

Резултатот од ревалоризацијата на продадените обртни средства од став 1 на овој член ги товари другите трошоци на работењето, а резултатот од ревалоризацијата на залихите се искажува како исправка на вредноста на тие залихи и ги коригира ревалоризационите приходи.

Основната организација може да одлучи ревалоризација на обртните средства од став 1 на овој член, наместо со единствениот коефициент од став 2 на овој член, да врши со примена на коефициентот утврден според просечниот месечен индекс на цените на производителите во пресметковниот период во гранката во која е распоредена основната организација според Одлуката за единствената класификација на дејностите, коригиран со множење со бројот на месеците на просечното ангажирање на овие средства во залихи.

Ревалоризација на обртните средства од став 1 на овој член не се врши ако некоригираниот растеж на коефициентот од ст. 2 односно 5 на овој член е помал од 10% годишно.

Член 37

Основната организација врши ревалоризација на стоките на залихи кога нивната продажна вредност се зголеми во согласност со прописите за цените.

Ако, во согласност со прописите за цените, се намали продажната цена на стоките на залихи, износот на намалувањето се надоместува врз товар на резултатот од ревалоризацијата на средствата.

Член 38

Основната организација, заради примена на одредбата на член 28 став 3 од овој закон, го пресметува резултатот од ревалоризацијата на трајните извори на деловни средства со примена на единствениот коефициент за ревалоризација од член 32 став 2 на овој закон.

Член 39

Основната организација врши ревалоризација на предметите и на материјалните права што претставуваат средства за заедничка потрошувачка во согласност со одредбите на чл. 28 до 36 на овој закон, ако тие средства ги користат во вршењето на дејноста за потребите на општествениот стандард и од таа дејност остварува приходи.

Резултатот од ревалоризацијата на вредноста на средствата од став 1 на овој член, заедно со ревалоризационите приходи по основ на средствата за заедничка потрошувачка, се користат за надоместување на ревалоризационите расходи по основ на овие средства, а остатокот на крајот од деловната година се внесува во фондот за заедничка потрошувачка.

Градежните објекти и опремата што се сметаат како средства за заедничка потрошувачка, а што не се користат за вршење на дејност за потребите на општествениот стандард, се ревалоризираат во согласност со одредбите на чл. 29 до 32 од овој закон, а резултатот од ревалоризацијата се внесува во фондот за заедничка потрошувачка.

Член 40

Сојузната организација надлежна за работи на статистиката ги утврдува и ги објавува во „Службен лист на СФРЈ“:

1) коефициентите за ревалоризација на градежните објекти и опремата по групите на средства пропишани во Номенклатурата на средствата за ревалоризација - до 15 јануари наредната година (член 32 став 1);

2) единствениот коефициент, според индексот на цените на производителите на индустриски производи од почетокот на годината до крајот на пресметковниот период - до 10. за претходниот месец (член 32 став 2 и член 33);

3) коефициентите за ревалоризација на градежните објекти и опремата што се прибавени во текот на годината, според месечните индекси на цените од секој месец во годината до крајот на годината - до 15 јануари наредната година (член 32 став 3);

4) единствениот коефициент, според месечните индекси на цените на производителите на индустриски производи од секој месец во годината до крајот на годината - до 15 јануари наредната година (член 32 став 3);

5) единствениот коефициент, според просечниот месечен индекс на цените на производителите на индустриски производи од почетокот на годината до крајот на пресметковниот период - до 10. за претходниот месец (член 35 став 3 и член 36 став 3);

6) единствениот коефициент, според просечниот месечен индекс на цените на производителите по гранки на дејности од почетокот на годината до крајот на пресметковниот период - до 10. за претходниот месец (член 35 ст. 5 и 6 и член 36 став 5).

Член 41

Функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансите го пропишува начинот на пресметување на ревалоризацијата на средствата.

4. Временски разграничувања и искажување на вредноста на залихите

Член 42

Издатоците што според одредбите на овој закон се сметаат како материјални трошоци и други трошоци на работењето, а кои се платени од обртните средства однапред за најмногу 12 месеци, можат да се разграничат и стават врз товар на материјалните трошоци и на другите трошоци на работењето во периодот на кој се однесуваат.

Материјалните трошоци за освојување на ново производство и материјалните трошоци за истражување и откривање на рудно и друго минерално богатство од член 19 став 2 точка 1 на овој закон, како и трошоците за инвестиционо одржување, можат да се пресметаат во периодите во кои настанале, но во наредната година не можат да се пренесат издатоците направени за тие цели во таковната година. Укалкулираните а непотрошени износи можат да се пренесат од тековната година во наредната година, под услов основната организација да не искажала непокриена загуба.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, основната организација што ќе искаже непокриена загуба може да ги пренесе од тековната во наредната година укалкулираните а непотрошени износи за инвестиционо одржување најмногу до износот што по истиот основ го пренела од претходната во текуштата година.

Износите за материјални трошоци и другите трошоци на работењето чија обврска за плаќање не втасала се ставаат врз товар на материјалните трошоци и на другите трошоци на работењето во периодот на кој се однесуваат.

Член 43

Врз товар на обртните средства по основ на залихите на недовршено производство на производи и услуги, полупроизводи, делови на сопственото производство и готови производи, основната организација ги пресметува материјалните трошоци и трошоците за амортизација до износот на трошоците наменети за нивно производство.

Основната организација може да одлучи врз товар на обртните средства по основ на залихите од став 1 на овој член да не ги пресметува материјалните трошоци кои не зависат од обемот на производството како ни трошоците на амортизацијата.

Врз товар на обртните средства по основ на залихите на недовршеното производство на производи и услуги, полупроизводи, делови на сопственото производство и готови производи можат да се пресметуваат бруто личните доходи на работниците по основ на тековниот труд во аликвотен дел кој се однесуваат на тие залихи.

Член 44

По исклучок од одредбите на член 43 од овој закон, врз товар на обртните средства по основ на залихи на недовршено производство на бродови, градежни објекти и опрема, чијашто изградба односно изработка трае подолго од една година, недовршено растително и сточарско производство, преработка на грозје во вино и недовршено производство во рибарство, кога тоа се врши во две календарски години за кои не се остваруваат приходи по привремените пресметки според одредбата на член 14 од овој закон, основната организација може да одлучи да ги пресметува и обврските што се намираваат од доходот, освен придонесите, даноците и другите давачки, како и другите обврски што се утврдуваат во зависност од остварениот доход - во делот кој се однесува на бродовите, градежните објекти и опремата што се во изградба односно во изработка, како и на недовршеното растително и сточарско производство, преработка на грозје во вино и недовршеното производство во рибарство.

Член 45

Основната организација може да одлучи врз товар на обртните средства, по основ на износот што купувачот го задржал на име кауција за добро, квалитетно и навремено извршување на определени работи, да ги пресметува материјалните трошоци, трошоците за амортизација, бруто личните доходи на работниците по основ на тековниот труд и обврските што се намираваат од доходот, освен износот на придонесите, даноците и другите давачки, како и на другите обврски што се утврдуваат зависно од остварениот доход - сето во аликвотен дел кој се однесува на износите задржани на име кауција.

Член 46

Основната организација која готови производи што се сметаат како средство на трудот, ги дава на привремено користење и под закуп, е должна материјалните трошоци, трошоците на амортизацијата и бруто личните доходи по основ на тековниот труд што се пресметани врз товар на обртните средства во смисла на член 43 од овој закон да ги надомести од вкупниот приход, во делот кој му одговара на учеството на наплатениот надомест за привремено користење односно закуп на готови производи во продажната вредност на тие производи.

Член 47

Врз товар на обртните средства по основ на залихи на стоки се пресметува набавната односно ревалоризираната вредност на тие стоки.

Член 48

Основната организација може да одлучи врз товар на обртните средства, по основ на поврат на даночните и други давачки за опремата и бродовите извезени на кредит, да ги пресмета материјалните трошоци и трошоците на амортизацијата, бруто личните доходи по основ на тековниот труд и обврските што се намираваат од доход, освен износот на придонесите, даноците и другите давачки, како и другите обврски што се утврдуваат зависно од остварениот доход во аликвотен дел кој се однесува на повратот на даночните и други давачки за опремата и бродовите извезени на кредит, ако по тој основ не го утврдила вкупниот приход.

Член 49

Износите пресметани врз товар на обртните средства по основ на залихите на недовршено производство на производи и услуги, полупроизводи, делови на сопственото производство и готови производи, во согласност со чл. 43 и 44 од овој закон, не можат на крајот на годината да би-

дат поголеми од износот на вредноста утврдена според просечната продажна цена на тие производи, услуги и делови остварена во последниот месец на продажбата односно во последните три месеци на продажбата.

Набавната вредност пресметана врз товар на одделни стоки на залихи не може на крајот на годината да биде поголема од вредноста на тие стоки утврдена според просечната продажна цена остварена во последниот месец на продажбата односно во последните три месеци на продажбата.

Ако основната организација на крајот на годината утврди дека износот врз товар на обртните средства по основ на залихите во случаите од ст. 1 и 2 на овој член се поголеми од износот на вредноста утврдена според просечните продажни цени, должна е да ја надомести разликата од вкупниот приход.

Сојузниот извршен совет го пропишува начинот на утврдување на просечните продажни цени остварени во последниот месец на продажбата односно во последните три месеци на продажбата, начинот на утврдување на цените на одделни видови залихи искажани во книговодството и начинот на пресметување на разликите во цените.

III. УТВРДУВАЊЕ И РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ЗАЕДНИЧКИОТ ПРИХОД И НА ЗАЕДНИЧКИОТ ДОХОД

1. Утврдување и распоредување на заедничкиот приход

1) Заеднички одредби

Член 50

Заеднички приход, во смисла на овој закон, претставува приходот што е остварен во согласност со самоуправната спогодба за здружување на трудот и средствата, и тоа:

1) со продажба на производи или услуги што се резултат од заедничкиот труд на работниците во две или повеќе основни организации кои се во составот на една работна организација или на повеќе работни организации (фазно производство, производство на производи што се вградуваат во единствен производ, комплементарно производство односно заедничко производство за извоз);

2) со продажба на производи или услуги, со соработка на производствените и други организации на здружен труд и на организациите на здружен труд што се занимаваат со работи на прометот на стоки и услуги;

3) со продажба на производи или услуги, со соработка на здружените земјоделци со работниците во основните организации во составот на земјоделската задруга со друга земјоделска задруга односно со друга основна задружна организација или со работниците во основните организации во составот на друга организација на здружен труд, и во договорните организации на здружен труд како и со индивидуалните земјоделци;

4) со продажба на производи или услуги со соработка на работните луѓе здружени во занаетчиски и други задруги со работниците во основните организации и во договорните организации на здружен труд, како и со работните луѓе во други занаетчиски и други задруги;

5) со продажба на производи или услуги со соработка на работните луѓе здружени во привремени или во трајни работни заедници со работниците во основните организации и во договорните организации на здружен труд, со здружените земјоделци и другите работни луѓе во занаетчиските и други задруги.

Заедничкиот приход според основите од став 1 точ. 1, 3, 4 и 5 на овој член (во натамошниот текст: приход од заедничкиот труд) се утврдува и распоредува, во согласност со самоуправната спогодба, во основната организација, работната организација, сложената организација на здружен труд, во деловната заедница, земјоделската задруга, сложената земјоделска задруга, основната задружна организација, основната организација на кооперанти и работната организација на кооперанти, во занаетчиската и друга задруга и во договорната организација на здружен труд, како и во привремена или трајна работна заедница (во натамошниот текст: организација преку која се остварува заеднички приход).

Заедничкиот приход остварен со продажба на производи или услуги по основот од став 1 точка 2 на овој член (во натамошниот текст: приход од заедничко работење) се утврдува и распоредува, во согласност со самоуправната спогодба, во организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо, организацијата на здружен труд што се занимава со работи на извоз на стоки и услуги, организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на мало и организацијата на здружен труд што се занимава со работи на увоз, застапништво и посредување.

Член 51

Заедничкиот приход остварен според основите од член 50 на овој закон се утврдува според одредбите на чл. 11, 12, 14 и 15 од овој закон.

Член 52

Заедничкиот приход остварен според основите од член 50 на овој закон се наплатува преку проодна сметка.

Заедничкиот приход може да се наплатува и преку жиро-сметка на работната организација установена со самоуправната спогодба во смисла на член 146 став 2 од Законот за здружениот труд, под услов сите основни организации – учесници во тој заеднички приход да ја склучиле таа самоуправна спогодба.

Ако заедничкиот приход се наплатува преку проодна сметка, средствата од таа сметка се пренесуваат на жиро-сметките на основните организации односно на другите учесници во остварувањето на заедничкиот приход или на жиро-сметката на работната организација установена со самоуправната спогодба во смисла на член 146 став 2 од Законот за здружениот труд, а во случаите утврдени со самоуправна спогодба – и на проодната сметка на оние учесници во остварувањето на заедничкиот приход што вршат пренесување на овие средства на жиро-сметките на основните организации, на начинот и во роковите што се утврдени со овој закон.

Ако заедничкиот приход се наплатува преку жиро-сметката на работната организација установена со самоуправната спогодба во смисла на член 146 став 2 од Законот за здружениот труд или средствата се пренесени од проодната сметка на жиро-сметката на таа работна организација, средствата од таа сметка се распоредуваат на интерните сметки на основните организации во составот на работната организација што ја склучиле таа самоуправна спогодба, на начинот и во роковите што се утврдени со овој закон.

Ако заедничкиот приход се наплатува преку проодна сметка на интерната банка, интрена банка ги пренесува средствата од таа сметка на својата жиро-сметка за своите членови – учесници во заедничкиот приход, со едновремен распоред на нивните интерни сметки, а за учесниците во заедничкиот приход што не се нејзини членови – на нивните жиро-сметки во согласност со самоуправната спогодба, а на начинот и во роковите што се утврдени со овој закон.

Ако преку проодната сметка се вршат уплати на данокот на промет, уплати однапред (аванс) и други уплати што се однесуваат на продажбата на производи или услуги, средствата по тој основ се пренесуваат од таа сметка на жиро-сметките на основните организации односно на другите учесници во остварувањето на заедничкиот приход кои имаат обврски по основ на тие уплати, односно на кои се однесуваат тие уплати.

2) Заеднички приход остварен со продажба на производи или услуги што се резултат од заеднички труд

Член 53

Основната организација – учесник во фазно производство, производител на производ што се вградува во единствен производ, учесник во заедничко вршење на услуги односно друг учесник во заедничкиот труд, ги пресметува, според одредбите на чл. 18 до 42 од овој закон, материјалните трошоци и другите трошоци на работењето, трошоците на амортизацијата и временските разграничувања во деловите што се однесуваат на тие производи или услуги.

Врз товар на обртните средства по основ на залихите на недовршено производство, полупроизводи, делови на сопственото производство, готови производи и производи што се вградуваат во единствен производ, како и по основ на заеднички услуги, основната организација од став 1 на овој член ги пресметува износите утврдени според одредбите на чл. 43 до 46 и член 48 од овој закон.

Износите пресметени според одредбите на став 2 од овој член за производите или услугите предадени на основната организација од наредната фаза на производството, на основната организација што го вградува тој производ или услуга во единствениот производ или услуга, на основната организација, на работната организација односно на сложената организација на здружен труд која на пазарот ќе го продаде тој производ или услуга, основната организација што го предала тој производ или услуга ги искажува како свои трошоците направени заради остварување на вкупниот приход по основ на учеството во приходот од заедничкиот труд.

Износот од ст. 1 и 3 на овој член за производите или услугите по кои е остварен заеднички приход, основната организација го надоместува од вкупниот приход односно од доходот непосредно по извршениот распоред на заедничкиот приход и примената пресметка за тој распоред ако не одлучи тој износ да го надомести од вкупниот приход односно од доходот непосредно по извршената продажба на производите или услугите по основ на кои се остварува заедничкиот приход.

По исклучок од одредбата на став 4 од овој член, ако со самоуправната спогодба е уредено дека учеството во заеднички остварениот приход од заедничкиот труд привремено се пресметува и распоредува при преземањето на производите или услугите во височина на самоуправно договорените стандарди на материјалните трошоци и на другите трошоци на работењето, на трошоците на амортизацијата, како и на бруто личните доходи по основ на тековниот труд во височина утврдена со самоуправната спогодба, основната организација што ги предала тие производи или услуги, износот од ст. 1 и 3 на овој член за тие производи или услуги го надоместува од вкупниот приход односно од доходот непосредно по извршениот привремен распоред на тоа учество и неговата наплата според одредбите на чл. 11 и 12 од овој закон.

Член 54

Приходите од заедничкиот труд ги распоредува организацијата преку која се остварува заедничкиот приход според основите и мерилата утврдени во самоуправната спогодба за здружување на трудот и средствата, во целост на сите основни организации и други учесници во остварувањето на тие приходи.

Организацијата преку која се остварува заедничкиот приход односно интерната банка е должна, врз основа на привремениот распоред на приходите во согласност со самоуправната спогодба, наплатените приходи од заедничкиот труд да ги уплати на жиро-сметка или на проодна сметка односно да ги распореди на интерна сметка (во натамошниот текст: сметка) на основните организации и на другите учесници во остварувањето на тие приходи наредниот ден, а најдоцна во рок од пет дена од денот кога е наплатен приходот, а за приходите од заедничкиот труд, чијашто наплата е обезбедена со инструменти за обезбедување на плаќањата, должна е во тој рок да им ги предаде инструментите за обезбедување на плаќањата, во согласност со сојузниот закон со кој се уредува обезбедувањето на плаќањата помеѓу корисниците на општествени средства, чијашто рок на втасување не може да падне по истекот на петтиот ден од денот на втасувањето на рокот за плаќање според тие инструменти.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, организацијата преку која се остварува заедничкиот приход односно интерната банка не е должна во рокот од тој став наплатените приходи од заедничкиот труд да ги уплатува односно да ги распоредува на сметката на основните организации и на другите учесници во остварувањето на тие приходи, односно за приходите чијашто наплата е обезбедена со инструменти за обезбедување на плаќањата да ги предаде инструментите за обезбедување на плаќањата, ако им се врши уплатата односно плаќањето со чек или со индосирана меница при преземањето на производите или ус-

лугите, или им се испорачува репродукционен материјал по основ на заедничкиот труд, во согласност со самоуправната спогодба.

Член 55

Организацијата преку која се остварува заедничкиот приход го утврдува и го распоредува заедничкиот приход во роковите утврдени со самоуправната спогодба, а најдоцна во рок од 20 дена од денот на истекот на периодот за кој според одредбите на овој закон се врши привремен распоред на доходот за приходите остварени по основ на заедничкиот труд во тој период односно во рок од 30 дена од денот на истекот на годината за приходите остварени во таа година.

Организацијата од став 1 на овој член ја доставува пресметката на утврдениот и распоредениот заеднички приход остварен по основ на заедничкиот труд, во писмена форма, до основните организации и до другите учесници на кои се распоредува заедничкиот приход, во роковите од став 1 на овој член.

Пресметката од став 2 на овој член ги содржи особено:

- вредноста на преземените производи или услуги;
- вредноста на продадените производи или услуги;
- вредноста на продадените ненаплатени производи или услуги според кои не е утврден заедничкиот приход;
- вредноста на продадените и наплатените производи или услуги, односно вредноста на производите или услугите според кои е утврден заеднички приход;
- износот на распоредниот заеднички приход на одделени основни организации и други учесници во неговото остварување;
- износите од член 53 став 5 на овој закон;
- износите од член 57 ст. 2 и 3 на овој закон;
- износите од член 56 на овој закон.

Член 56

Организацијата преку која се остварува заедничкиот приход односно интерната банка е должна, во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот пропишан во член 55 став 1 од овој закон, разликата помеѓу износот утврден со пресметката од член 55 став 2 на овој закон и износот од член 53 став 5 и член 54 ст. 2 и 3 на овој закон, да ја уплати односно да ја распореди на сметката на основните организации и на другите учесници на кои се распоредува заедничкиот приход или за таа разлика да им предаде инструменти за обезбедување на плаќањата.

Основната организација или друг учесник на кој се распоредува заедничкиот приход е должна, во рокот од став 1 на овој член, разликата помеѓу износот од член 53 став 5 и член 54 ст. 2 и 3 на овој закон и износот утврден со пресметката од член 55 став 2 на овој закон да ја уплати односно да ја распореди на сметката на организацијата преку која се остварува заедничкиот приход односно на сметката на интерната банка, ако со самоуправната спогодба не е поинаку определено.

Член 57

Основните организации односно другите учесници од член 53 став 1 на овој закон ќе извршат, најдоцна во роковите од член 55 став 1 на овој закон, меѓусебно пресметување и плаќање на обврските по основ на производите или услугите примени во фазното производство, примени заради вградување во единствен производ или услуга, односно по основ на друг вид заеднички труд, што се потрошени за други намени, оштетени или уништени - во согласност со самоуправната спогодба

3) Заеднички приход остварен со продажба на производи или услуги со соработка на производствени и други организации на здружен труд и на организации на здружен труд што се занимаваат со работи на прометот на стоки и услуги на големо

Член 58

Организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо ги искажува производите или услугите преземени од производствените и други организации на здружен труд по основ

на работењето од член 50 став 3 на овој закон (во натамошниот текст: заедничко работење), до нивната продажба како залихи, според вредностите утврдени со самоуправната спогодба за здружување на трудот и средствата.

Производствените и други организации на здружен труд (во натамошниот текст: производствена организација) ги искажуваат залихите на производите или услугите предадени на организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо (став 1 од овој член) врз товар на обртните средства, во износи утврдени според одредбата на член 53 став 2 од овој закон, а ги надоместуваат од вкупниот приход односно од доходот според одредбата на член 53 став 4 од овој закон, ако не одлучат тие износи да ги надоместат од вкупниот приход односно од доходот непосредно по извршената продажба на производите или услугите по основ на кои се остварува заедничкиот приход.

Залихите од став 1 на овој член во производството и прометот, организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо и производствената организација ги покриваат од здружените обртни средства, во согласност со самоуправната спогодба со која ги уредиле меѓусебните односи во остварувањето на заедничкиот приход.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член ако со самоуправната спогодба е уредено дека учеството во заеднички остварениот приход од заедничкото работење привремено се пресметува и распоредува при преземањето на производите или услугите во височина на самоуправно договорените стандарди на материјалните трошоци и на другите трошоци на работењето и на трошоците на амортизацијата, како и на бруто личните доходи по основ на тековниот труд, во височина утврдена со самоуправната спогодба, производствената организација што ги предала тие производи и услуги износот од став 2 на овој член за тие производи или услуги го надоместува од вкупниот приход односно од доходот непосредно по извршениот привремен распоред на тоа учество и неговата наплата според одредбите на чл. 11 и 12 од овој закон.

Член 59

Приходот од заедничкото работење го распоредува организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо, според основите и мерилата утврдени во самоуправната спогодба за здружување на трудот и средствата, во целост врз сите основни организации и други учесници во остварувањето на тој приход.

Организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо односно интерната банка е должна, врз основа на привремениот распоред на приходите во согласност со самоуправната спогодба, наплатените приходи од заедничкото работење да ги уплати односно да ги распореди на сметката на производствените организации наредниот ден, а најдоцна во рок од пет дена од денот кога е наплатен приходот, а за приходите од заедничкото работење чијашто наплата е обезбедена со инструменти за обезбедување на плаќањето – должна е вој тој рок да им ги предаде инструментите за обезбедување на плаќањето, во согласност со сојузниот закон со кој се уредува обезбедувањето на плаќањето помеѓу корисниците на општествени средства, чијшто рок на втасаност не може да падне по истекот на петтиот ден од денот на втасаноста на рокот за плаќање според тие инструменти.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, организацијата што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо односно интерната банка не е должна во рокот од тој став наплатените приходи од заедничкото работење да ги уплатува односно да ги распоредува на сметката на производствените организации односно за приходите чијашто наплата е обезбедена со инструменти за обезбедување на плаќањето да ги предаде инструментите за обезбедување на плаќањето ако им се врши уплата односно плаќање со чек или со индосирана меница при преземањето на производите или услугите, или им се испорачува репродукционен материјал по основ на заедничкото работење, во согласност со самоуправната спогодба.

Член 60

Организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо врши утврдување и распоредување на заедничкиот приход во роковите утврдени со самоуправната спогодба, а најдоцна во рок од 20 дена од денот на истекот на периодот за кој според одредбите на овој закон се врши привремен распоред на доходот за приходите остварени по основ на заедничкото работење во тој период односно во рок од 30 дена од денот на истекот на годината за приходите остварени во таа година.

Организацијата од став 1 на овој член је доставува пресметката на утврдениот и распоредениот заеднички приход остварен по основ на заедничкото работење, во писмена форма, до производствените организации на кои се распоредува заедничкиот приход, во роковите од став 1 на овој член.

Пресметката од став 2 на овој член ги содржи особено:

- вредноста на преземените производи или услуги;
- вредноста на продадените производи или услуги;
- вредноста на продадените ненаплатени производи или услуги според кои не е утврден заедничкиот приход;
- вредноста на продадените и наплатените производи или услуги односно вредноста на производите или услугите според кои е утврден заедничкиот приход;
- износот на заедничкиот приход за распоредување на организациите на здружен труд и на други учесници во остварувањето на тој приход;
- износот на распоредениот заеднички приход на одделни основни организации и други учесници во остварувањето на тој приход;
- износите од член 58 став 4 на овој закон;
- износите од член 59 ст. 2 и 3 на овој закон, и
- износите од член 61 на овој закон.

Организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо е должна со пресметката од став 2 на овој член да го утврди учеството во заедничкиот приход на производствените организации и по основ на вредноста на преземените и продадените производи или услуги, според кои не е утврден заедничкиот приход ако со самоуправната спогодба е утврдено дека таа го поднесува во целост ризикот поради ненаплатените побарувања по овој основ.

Член 61

Организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо односно интерната банка е должна во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот пропишан во член 60 став 1 од овој закон, разликата помеѓу износот утврден со пресметката од член 60 став 2 на овој закон и износите од член 58 став 4 и член 59 ст. 2 и 3 на овој закон да ја уплати односно распореди на сметката на производствените организации на кои се распоредува заедничкиот приход или за таа разлика да им предаде инструменти за обезбедување на плаќањето.

Производствената организација на која се распоредува заедничкиот приход е должна, во рокот од став 1 на овој член, разликата помеѓу износите од член 58 став 4 и член 59 ст. 2 и 3 на овој закон и износот утврден со пресметката од член 60 став 2 на овој закон да ја уплати односно да ја распореди на сметката на организацијата што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо односно на сметката на интерната банка ако со самоуправната спогодба не е поинаку определено.

Член 62

Во рокот за пресметката од член 60 став 1 на овој закон односно во рокот утврден за попис на средствата и на изворите на средствата, во согласност со прописите за книговодството, производствената организација и организацијата на здружен труд што се занимава со работи на прометот на стоки и услуги на големо ќе извршат меѓусебна пресметка и плаќање на обврските по основ на оштетувањата и други недостатоци на производот или на услугата што поради тоа не можат да се продадат, во согласност со самоуправната спогодба.

Член 63

Заедничкиот приход остварен со продажба на производи или услуги со соработка на производствените организации и на организациите на здружен труд што се занимаваат со работи на извозот на стоки и услуги, основната организација на здружен труд што се занимава со работи на извозот на стоки и услуги го утврдува и распоредува според одредбите на чл. 58 до 62 од овој закон и во согласност со прописите за девизното работење и кредитните односи со странство.

Ако заедничкиот приход остварен според основата од став 1 на овој член се наплатува преку сметка на интерната банка, интерната банка врши пренос на средствата од својата сметка на учесниците во заедничкиот приход според одредбите на член 59 ст. 2 и 3 и член 61 од овој закон.

4) *Заеднички приход остварен со вршење на работи на увозот, застапништвото и посредувањето*

Член 64

Организациите на здружен труд што се занимаваат со работи на увозот, застапништвото и посредувањето и организациите на здружен труд за кои ги вршат овие работи врз потрајна основа, го остваруваат и распоредуваат заедничкиот приход, ако со самоуправната спогодба склучена помеѓу овие организации е утврдено дека приходите по основ на увоз, застапништво и посредување од ова работење се остваруваат како заеднички приход, под условите и на начинот што се утврдени со таа спогодба.

Заедничкиот приход од став 1 на овој член го утврдува и го распоредува организацијата на здружен труд што се занимава со работи на увозот, застапништвото и посредувањето, за кои, според одредбите на овој закон, привремено се распоредува доходот и по истекот на годината.

Организацијата на здружен труд што се занимава со работи на увозот, застапништвото и посредувањето им доставува, во писмена форма, пресметка на распоредот на утврдениот и распоредениот заеднички приход на организациите на здружен труд со кои потрајно работи најдоцна во рок од 20 дена од денот на истекот на пресметковниот период односно најдоцна во рок од 30 дена од денот на истекот на годината.

Во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот од став 3 на овој член организацијата на здружен труд што се занимава со работи на увозот, застапништвото и посредувањето е должна да го уплати односно распореди делот од заедничкиот приход што им припаѓа на организациите на здружен труд со кои потрајно работи, на нивната сметка.

5) *Заеднички приход остварен со вршење на работи на прометот на стоки и услуги на мало*

Член 65

Организациите на здружен труд што се занимаваат со работи на прометот на стоки и услуги на мало и производствените и други организации на здружен труд со кои потрајно работат го остваруваат и го распоредуваат заедничкиот приход ако со самоуправната спогодба, склучена помеѓу овие организации, е утврдено дека приходите по основ на прометот на стоки и услуги на мало од ова работење се остваруваат како заеднички приход, под условите и на начинот утврдени со таа спогодба.

Утврдувањето и распоредувањето на заедничкиот приход од став 1 на овој член се врши во роковите и на начинот што се пропишани во член 64 ст. 2 до 4 на овој закон.

6) *Заеднички приход остварен со заеднички труд односно со заедничко работење на земјоделците и на другите работни луѓе*

Член 66

Основните задружни организации, основните организации на кооперанти, земјоделските задруги што во својот состав немаат основни задружни организации, занаетчиските и други задруги и земјоделците и другите работни луѓе здружени во тие организации и задруги, го остваруваат

ат и распоредуваат заедничкиот приход, ако со самоуправната спогодба склучена помеѓу овие организации и задруги и земјоделците и другите работни луѓе е утврдено дека приходите по основ на прометот на производи, стоки и услуги од заедничкиот труд односно од заедничкото работење се остваруваат како заеднички приход, под условите и на начинот што се утврдени со самоуправната спогодба.

Врз утврдувањето и распоредувањето на заедничкиот приход од став 1 на овој член сообразно се применуваат одредбите на чл. 53 до 62 од овој закон.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, остварениот заеднички приход се наплатува преку жиро-сметка и се вклучува во целост во вкупниот приход на организациите и задругите од став 1 на овој член, а вредноста на производите и услугите преземени од земјоделците и другите работни луѓе, пресметана според основите и мерилата утврдени во самоуправната спогодба – како нивно учество во заедничкиот приход, се искажува како материјални трошоци на тие организации и задруги.

2. Утврдување и распоредување на заедничкиот доход

1) *Заеднички одредби*

Член 67

Под заеднички доход, во смисла на овој закон, се подразбира доходот што заеднички ќе го остварат:

1) основната организација која во своето работење користи средства на други основни организации и основните организации што ги здружиле тие средства, а кои по тој основ имаат право на учество во заедничкиот доход;

2) основната организација, основната задружна организација, земјоделската задруга која во својот состав нема основни задружни организации, основната организација на кооперанти, привремената или трајната работна заедница, занаетчиската и друга задруга или договорната организација на здружен труд, која во своето работење користи земјиште, средства на трудот односно други средства што во таа организација или задруга ги здружиле земјоделците односно други работни луѓе кои со личен труд самостојно во вид на занимање вршат професионална дејност и работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните и врз тие средства го задржале правото на сопственост, а кои по таа основа имаат право на учество во заедничкиот доход;

3) основните организации и другите самоуправни организации и заедници во рамките на банката или на друга финансиска организација односно во рамките на самоуправната интересна заедница од материјалното производство или во друга форма на здружување на труд и средства.

2) *Заеднички доход по основа на користење на здружените средства*

Член 68

Заедничкиот доход се утврдува така што од приходот остварен од работењето што го врши основната организација со користење средства на други основни организации ќе се надоместат материјалните трошоци и другите трошоци на работењето и трошоците на амортизацијата, освен износите што можат временски да се разграничат односно да се стават врз товар на обртните средства по основ на залихи, во согласност со одредбите на овој закон што се однесуваат на утврдувањето и распоредувањето на вкупниот приход на основната организација.

Работниците во основната организација можат со самоуправната спогодба за здружување на трудот и средствата да утврдат за пресметка на заедничкиот доход да ги користат и стандардите на материјалните трошоци односно други договорени критериуми.

Ако пресметката на работењето се врши според стандардот на трошоците односно според друг договорен критериум, така утврдениот заеднички доход е основа за распоредување на заедничкиот доход од став 1 на овој член.

Основната организација што стекнува доход со користење на средства од други основни организации го утврдува

врдува својот доход кога од вкупниот приход ќе ги надомести реалните материјални трошоци и другите трошоци на работењето и трошоците на амортизацијата.

Член 69

Заедничкиот доход се распоредува во целост врз основните организации што учествуваат во неговото остварување според основите и мерилата утврдени со самоуправната спогодба, во согласност со законот, и тоа:

1) на дел што ѝ припаѓа на основната организација која во своето работење користи средства на други основни организации за бруто лични доходи по основ на тековниот труд и за намирување на обврските од доходот што во врска со остварувањето на заедничкиот доход се утврдени со самоуправната спогодба за здружување на труд и средства;

2) на дел за поврат на вредноста на здружените средства ако со самоуправната спогодба за здружување на трудот и средствата е утврдено дека повратот на здружените средства се врши зависно од остварениот заеднички доход;

3) на дел што ѝ припаѓа на основната организација која во своето работење користи средства на други основни организации по основ на резултатите од трудот на основната организација за бруто лични доходи, за заедничка потрошувачка, за проширување на материјалната основа на трудот и за резерви;

4) на дел што им припаѓа на основните организации по основ на управувањето и стопанисувањето со здружените средства.

Делот од заедничкиот доход за поврат на вредноста на здружените средства основната организација која во своето работење користи средства на други основни организации го внесува во деловниот фонд.

Делот од заедничкиот доход што им припаѓа на основните организации по основ на управувањето и стопанисувањето со здружените средства е дел од заедничкиот доход што се утврдува кога од заедничкиот доход ќе се издвојат износите за намените од став 1 точ. 1, 2 и 3 на овој член.

Делот од заедничкиот доход од став 3 на овој член се распоредува помеѓу основната организација што во своето работење користела средства на други основни организации и основните организации што ги здружиле тие средства (надомест за стопанисување со здружените средства), во согласност со самоуправната спогодба.

Член 70

Основните организации што склучуваат самоуправна спогодба за меѓусебните односи во остварувањето на заедничкиот доход се должни со таа спогодба да ги утврдат основите и мерилата за утврдување на износот на надоместот за стопанисувањето со здружените средства како дел на учеството во заедничкиот доход.

Висоцината на надоместот за стопанисувањето со здружените средства, како дел на учеството во заедничкиот доход, се утврдува во согласност со единствените начела, кога тие начела се предвидени со сојузен закон.

За износот на разликата на надоместот од став 1 на овој член и на вкупното учество во заедничкиот доход по основ на надоместот за стопанисувањето со здружените средства, како и за износот од член 69 став 1 точка 2 на овој закон, основната организација го намалува износот на средствата што ги здружила, со тоа што може повторно да ги здружи, ако со самоуправната спогодба за здружување не е поинаку определено.

Член 71

Привременото распоредување на заедничкиот доход, ако е тоа предвидено со самоуправната спогодба, може да се врши во роковите утврдени со самоуправната спогодба, кои не можат да бидат подолги од роковите за привремено распоредување на доходот утврдени со овој закон.

Конечно распоредување на заедничкиот доход се врши во завршната сметка.

Основната организација што во своето работење користи средства на други основни организации е должна, на начинот утврден со самоуправната спогодба, да состави конечна пресметка и распоред на заедничкиот доход и,

во писмена форма, да им ја достави на основните организации што учествуваат во неговото остварување најдоцна во рок кој не може да биде подолг од рокот за доставување на завршната сметка, пропишан со сојузниот закон со кој се уредува книговодството.

Пресметката од став 3 на овој член ги содржи особено:

- износот на остварениот заеднички доход;
- делот од заедничкиот доход што ѝ припаѓа на основната организација која во своето работење користи средства на други основни организации за бруто личните доходи по основ на тековниот труд и за намирување на обврските од доходот што се во врска со остварувањето на заедничкиот доход;
- делот од заедничкиот доход за поврат на вредноста на здружените средства;
- делот од заедничкиот доход што ѝ припаѓа на основната организација која во своето работење користи средства на други основни организации по основ на резултатите од трудот на основната организација;
- делот од заедничкиот доход што им припаѓа на основните организации по основ на управување и стопанисување со здружените средства;
- износот на настанатата заедничка загуба;
- делот од заедничката загуба што го поднесува основната организација која во своето работење користи средства на други основни организации;
- делот од заедничката загуба што го поднесуваат здружувачите на средствата;
- износот на повратот на здружените средства од други средства.

Ако со самоуправната спогодба за меѓусебните односи во остварувањето на заедничкиот доход е уредено дека повратот на вредноста на здружените средства се врши во ревалоризиран износ, основната организација што во своето работење ги користи овие средства е должна во пресметката од став 4 на овој член да го искаже износот на ревалоризацијата на здружените средства, во согласност со одредбите на сојузниот закон, а врз основа на мерилата утврдени со самоуправната спогодба.

Член 72

Обврските по основ на учество во заедничкиот доход се плаќаат најдоцна во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот пропишан во член 71 став 3 на овој закон, а во случајот од член 71 став 1 на овој закон – во роковите утврдени со самоуправната спогодба.

Член 73

Се смета дека во работењето на основната организација што користи средства на други основни организации настанала загуба во смисла на овој закон ако не се оствари приход од работењето што го врши основната организација со користење на средствата на други основни организации во височината потребна да се надоместат материјалните трошоци и другите трошоци на работењето и трошоците на амортизацијата што се однесуваат на ова работење, односно ако остварениот заеднички доход, утврден според одредбите на член 71 од овој закон, е помал од збирот на износите утврдени во согласност со одредбата на член 93 на овој закон што се однесуваат на ова работење.

Загубата настаната во работењето во кое се користат средства на други основни организации ја покриваат основните организации согласно со меѓусебната одговорност утврдена со самоуправната спогодба за тоа работење. Ако основната организација што здружила средства ја покрива загубата врз товар на својот доход, должна е да го намали својот доход за износот на загубата.

Во годината во која настанала загубата од став 1 на овој член не се остварува учество во заедничкиот доход по основ на надоместот за стопанисување со здружените средства.

Во случајот од став 1 на овој член, здружените средства не се враќаат ако со самоуправната спогодба за здружување на трудот и средствата е определено дека повратот на здружените средства се врши со учество во заедничкиот доход. Здружените средства се враќаат ако со самоуправната спогодба е определено дека повратот на тие средства се врши од деловните средства, независно од остварениот заеднички доход.

3) Утврдување и распоредување на доходот по основ на користењето на средства на странски лица

Член 74

Основната организација што во своето работење користи средства на странски лица, кои по тој основ, имаат право на учество во доходот, посебно го пресметува работењето што го врши со користење на тие средства, во согласност со одредбите на чл. 68 до 71 и на член 73 од овој закон.

Обврските по основ на учеството на странски лица во доходот се намираат во рокот утврден со договорот и во согласност со прописите со кои се уредува вложувањето на средства на странски лица во домашна организација.

4) Заеднички доход по основ на здружување на средства на земјоделците

Член 75

Основната организација, земјоделската задруга што во својот состав нема основни задружни организации, основната задружна организација или основната организација на кооперанти во која земјоделците здружиле земјиште, средства на трудот односно други средства над кои го задржале правото на сопственост - посебно го пресметува работењето што го врши со користењето на овие средства.

Заедничкиот доход настанат со работењето од став 1 на овој член се утврдува според одредбите на овој закон што се однесуваат на утврдувањето и распоредувањето на заедничкиот доход, со тоа што за секој земјоделец се прави пресметка.

Член 76

Основната организација, земјоделската задруга што во својот состав нема основни задружни организации, основната задружна организација или основната организација на кооперанти од член 75 на овој закон привремено го распоредува заедничкиот доход во роковите утврдени со самоуправната спогодба за здружување, што не можат да бидат подолги од роковите за привремено распоредување на доходот на основната организација утврдени со овој закон.

Конечно утврдување и распоредување на заедничкиот доход се врши по завршната сметка на основната организација, на земјоделската задруга што во својот состав нема основни задружни организации, на основната задружна организација или на основната организација на кооперанти.

Основната организација, земјоделската задруга што во својот состав нема основни задружни организации, основната задружна организација или основната организација на кооперанти, при привременото и конечното распоредување на заедничкиот доход, истовремено со издвојувањето на делот од заедничкиот доход за бруто лични доходи и за заедничка потрошувачка на работниците, го издвојува и делот од заедничкиот доход што им припаѓа на земјоделците по основ на резултатите од нивниот труд и придонесот со тој труд во остварувањето на заедничкиот доход, а при распоредувањето на делот од заедничкиот доход за проширување на материјалната основа на трудот го издвојува и делот од заедничкиот доход што им припаѓа на земјоделците по основ на користењето на правото на сопственост на земјиштето, користењето на средствата на трудот односно на другите средства што ги здружиле - во согласност со основите и мерилата за распоредување на заедничкиот доход утврдени со самоуправната спогодба, односно со договор.

5) Заеднички доход по основ на здружување на средства на работните луѓе

Член 77

Привремената или трајната работна заедница, во која работните луѓе кои со личен труд самостојно во вид на занимање вршат професионална дејност и занаетчиската и друга задруга во која работните луѓе, кои самостојно

вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните, здружиле средства над кои го задржале правото на сопственост, посебно го пресметува работењето што го врши со користење на овие средства.

Заедничкиот доход настанат со работењето од став 1 на овој член се утврдува и распоредува во согласност со одредбите на чл. 75 и 76 од овој закон.

IV. УТВРДУВАЊЕ И РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ДОХОДОТ И НА ЧИСТИОТ ДОХОД НА ОСНОВНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА

1. Утврдување и распоредување на доходот на основната организација

Член 78

Доходот на основната организација се утврдува кога од вкупниот приход ќе се надоместат материјалните трошоци, другите трошоци на работењето и трошоците на амортизацијата, освен делот од материјалните трошоци и делот од трошоците на амортизацијата што според одредбите на овој закон се разграничуваат или се пресметуваат врз товар на обртните средства по основ на залихи.

Член 79

Доходот на основната организација се распоредува на:

- делот од доходот што е резултат од трудот во исклучително поволни природни услови или е резултат од други исклучителни погодности во остварувањето на доходот;
- делот од доходот што основната организација го остварила врз основа на развојната премија или според друг со закон пропишан основ за определени намени;
- делот од доходот за обврските од доходот кои не зависат од големината на остварениот доход;
- делот од доходот за обврските од доходот кои зависат од големината на остварениот доход и
- чистиот доход.

Член 80

Делот од доходот на основната организација кој е резултат од работа во исклучително поволни природни услови или резултат од други исклучителни погодности во стекнувањето на доходот, од член 79 алинеја 1 на овој закон, основната организација го утврдува посебно и го распоредува за проширување на материјалната основа на трудот, според основите и мерилата утврдени во самоуправната спогодба склучена во работната организација или во сложената организација на здружен труд и со закон.

Член 81

Делот од доходот што основната организација го остварила врз основа на развојната премија или по друг со сојузен закон пропишан основ за определени намени од член 79 алинеја 2 на овој закон, основната организација го утврдува посебно и го распоредува за тие намени според основите и мерилата утврдени со сојузниот закон односно со законот.

Член 82

Под обврски од доходот што не зависат од големина на остварениот доход од член 79 алинеја 3 на овој закон се подразбираат:

- обврските по основ на каматите;
- обврските спрема работните заедници кои вршат работи од заеднички интерес за основните организации во работната организација или во друга организација на здружен труд за надоместување во работните заедници на обврските од доходот што не зависат од неговата големина од член 79 алинеја 3 на овој закон и делот од бруто личните доходи на работниците во работните заедници по основ на тековниот труд од член 88 став 1 алинеја 1 на овој закон, во согласност со самоуправната спогодба за меѓусебните односи на работниците на работните заедници и на основните организации на здружен труд за кои тие вршат работи од заеднички интерес, освен обврските спре-

ма работните заедници формирани во смисла на чл. 379 и 403 од Законот за здружениот труд;

- обврските за посебни надомести на работниците кои со иновација, рационализација или друг вид на творештво во работата со општествени средства ќе придонесат за зголемување на доходот на основната организација, утврдени под условите предвидени со самоуправниот општ акт во согласност со законот;

- обврските за парични казни за стопански престапи и прекршоци, административни такси и судски трошоци;
- обврските за премии на осигурување на општествените средства;

- обврските за општонационална одбрана и општествена самозаштита што се утврдени со законот, односно со општествениот договор, и

- други обврски пропишани со сојузниот закон.

Под камати од алинеја 1 став 1 на овој член не се подразбираат обврските по основ на каматата на динарските обврски до стапката на растежот на цените на производителите на индустриски производи и ревалоризацијата на здружените и вложените средства и другите обврски, што според член 28 став 4 точка 4 од овој закон се сметаат како ревалоризациони расходи.

Под камати од овој член се подразбираат и затезните камати според истите основи.

Под обврските за судски трошоци од алинеја 4 став 1 на овој член се подразбираат и трошоците за вештачење во судска постапка и надоместите за адвокатски услуги во таа постапка.

Под обврските за премии на осигурување на општествени средства од став 1 алинеја 5 на овој член се подразбираат премииите за осигурување на основните и обртните средства и премииите за осигурување во согласност со законот односно со самоуправната спогодба на работниците, односно на трети лица од последици на несреќа во вршењето односно од вршењето на работи на основната организација (премиите за осигурување на сообраќајниот персонал, премииите за осигурување на работниците кои пренесуваат пари и други вредности, премииите за осигурување на работниците на монтажни и други слични работи, премииите за осигурување на работниците кои работат на работи опасни по животот или штетни за здравјето, премииите за осигурување на патниците во сообраќајот и сл.).

Од доходот на основната организација согласно со алинеја 7 став 1 на овој член, се надоместуваат и придонесите за Титовиот фонд за стипендирање на млади работници и работнички деца, како и обврските на основната организација за стипендирање на студенти и ученици, преземени со самоуправна спогодба или со договор.

Член 83

Под обврските од доходот кои зависат од големината на остварениот доход, од член 79 алинеја 4 на овој закон, се подразбираат обврските за кои со закон е определено да се намираат од доходот, а се однесуваат на:

- обврските спрема основните организации кои вршат општествени дејности, освен делот на овие обврски што се обезбедуваат од бруто личните доходи на работниците;

- обврските со кои се обезбедува социјалната сигурност на работниците, освен делот од овие обврски што се обезбедуваат од бруто личните доходи на работниците;
- обврските за задоволување на општите општествени потреби утврдени со закон;

- обврските спрема високошколските организации во земјата и во странство за научно усовршување на работниците;

- обврските за членарина, како и придонесите за стопанските комори и другите здруженија на организациите на здружен труд;

- обврските за општонационална одбрана и општествена самозаштита, освен обврските што се утврдени со законот односно со општествениот договор;

- обврските спрема работните заедници кои вршат работи од заеднички интерес за основните организации или други организации на здружен труд заради надоместување на трошоците на работењето и обврските од доходот и чистиот доход на работните заедници што работните заедници не ги надоместиле од средствата примени според член 26 став 2 и член 82 став 1 алинеја 2, во соглас-

ност со самоуправната спогодба за меѓусебните односи на работниците на работните заедници и на основните организации на здружен труд за кои тие вршат работи од заеднички интерес, освен обврските спрема работните заедници формирани во смисла на чл. 379 и 403 од Законот за здружениот труд;

- други обврски определени со закон, што се преземени со самоуправна спогодба или со договор, односно други обврски пропишани со закон;

- обврските за зачувување, унапредување и заштита на човековата работна и животна средина, ако со закон не е определено да се надоместуваат од материјалните трошоци.

Под обврските од доходот од алинеја 1 став 1 на овој член се подразбираат обврските спрема основните и другите организации на здружен труд кои вршат општествени дејности а стекнуваат доход, односно остваруваат вкупен приход со слободна размена на трудот непосредно или преку односно во рамките на самоуправните интересни заедници од општествените дејности, а за кои со закон е определено да се намираат од доходот на основната организација.

Под обврските од доходот од алинеја 2 став 1 на овој член со кои се обезбедува социјалната сигурност на работниците се подразбираат и со закон определените обврски за остварување на солидарноста во изградбата и користењето на станови.

Член 84

Под обврските од доходот од член 83 став 1 алинеи 5, 6, 8 и 9 на овој закон не се подразбираат обврските за инвестиции за основни средства за намените наведени во тие алинеи.

Под обврските од доходот од член 83 став 1 алинеи 1, 2 и 3 на овој закон не се подразбираат обврските спрема самоуправните интересни заедници на општествените дејности, спрема самоуправните интересни заедници преку кои се обезбедува социјалната сигурност на работниците, односно спрема општествено-политичките заедници преку кои се задоволуваат општите општествени потреби за инвестиции за основни средства што непосредно ги финансираат тие заедници како инвеститори односно соинвеститори.

Член 85

Износите на обврските што според одредбите на член 82 од овој закон се намираат од доходот на основната организација се надоместуваат од доходот на основната организација во периодот на кој се однесуваат.

Обврските од доходот од член 82 на овој закон ако се платени однапред се надоместуваат од доходот на основната организација во периодот на кој се однесуваат, освен делот што според одредбите на овој закон може да се пресметува врз товар на обртните средства.

2. Утврдување и распоредување на чистиот доход на основната организација

Член 86

Чистиот доход претставува дел од доходот на основната организација распореден:

- за бруто личните доходи на работниците;
- за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот;

- за создавање и обновување на резервите;
- за заедничка потрошувачка на работниците, освен делот што се обезбедува од бруто личните доходи на работниците.

Чистиот доход се користи и за покрите на загубите на други основни организации во согласност со сојузниот закон со кој се уредува санацијата и престанувањето на организациите на здружен труд и за други потреби – во согласност со сојузниот закон со кој се уредува проширената репродукција и минатиот труд, врз основа на самоуправната спогодба, односно со закон.

Член 87

Работниците во основната организација го распоредуваат чистиот доход на основната организација за бруто

личните доходи на работниците, за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот, за создавање и обновување на резервите и за заедничка потрошувачка на работниците врз основа на самоуправниот општ акт што е донесен во согласност со законот, самоуправната спогодба односно со општествениот договор, тргнувајќи од обврската за меѓузависност на личните доходи по работник и акумулацијата во однос спрема користените средства.

Член 88

Бруто личните доходи на работниците од член 86 алинеја 1 ги сочинуваат:

– делот од бруто личните доходи на работниците по основ на тековниот труд и надоместите на личните доходи по тој основ;

– делот од бруто личните доходи на работниците по основ на управувањето и стопанисувањето со општествените средства и надоместите на личните доходи по тој основ. Од бруто личните доходи на работниците од став 1 на овој член се обезбедуваат средства за задоволување на заедничките потреби во областа на основното образование, основната здравствена заштита, социјалната заштита и за инвалидското и пензиското осигурување, во согласност со законот, како и за задоволување на потребите за заедничка потрошувачка во основната организација што се користат за непосредна потрошувачка на работниците според самоуправниот општ акт што е донесен во согласност со самоуправната спогодба односно со општествениот договор.

3. Привремено и конечно утврдување и распоредување на доходот и на чистиот доход на основната организација

Член 89

Основната организација средствата за дел на бруто личните доходи на работниците по основ на тековниот труд ги утврдува и врши распределба според основите и мерилата утврдени со самоуправниот општ акт што е донесен во согласност со самоуправната спогодба односно со општествениот договор, а ги исплатува за периодите и во роковите што се определени во самоуправниот општ акт.

Дел од бруто личните доходи по основ на управувањето и стопанисувањето со општествени средства основната организација го утврдува и врши распределба при привременото и конечното утврдување и распоредување на доходот и на чистиот доход според основите и мерилата утврдени со самоуправниот општ акт кој е донесен во согласност со самоуправната спогодба односно со општествениот договор.

Исплатата на делот од бруто личните доходи по основ на управувањето и стопанисувањето со општествени средства се врши по донесувањето на одлуката за привремена односно за конечна распределба на остварениот доход.

Член 90

Основната организација привремено ги утврдува и распоредува доходот и чистиот доход во периодичната пресметка, за периодите што се определени во Законот за здружениот труд, во рокот пропишан со сојузниот закон со кој се уредува книговодството.

Основната организација може во самоуправниот општ акт да предвиди привремено да ги утврдува и распоредува доходот и чистиот доход во периодичната пресметка која ќе ја составува по истекот на секој месец.

При привременото утврдување и распоредување на доходот на основната организација, обврските од доходот од член 83 на овој закон се утврдуваат во зависност од остварениот доход по периодичната пресметка. Усогласувањето на платените аконтации со пресметаните износи се врши во согласност со закон, самоуправна спогодба односно договор. При предавањето на периодичната пресметка на надлежната служба на општественото книговодство, основната организација врши уплата на помалку платените обврски односно поврат на повеќе платените обврски од доходот што зависат од големината на остварениот доход.

Со привременото распоредување на чистиот доход на основната организација се надоместуваат исплатените односно пресметаните аконтации на делот од бруто личните доходи на работниците по основ на тековниот труд, освен износите што според одредбите од овој закон можат да се пресметаат врз товар на обртните средства по основ на залихите.

Дел од чистиот доход на основната организација привремено распореден за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот; за создавање и обновување на резервите; за заедничка потрошувачка, освен делот што се обезбедува од бруто личните доходи на работниците и за други потреби во согласност со закон, се користи за обртни средства.

Член 91

Конечно утврдување и распоредување на доходот и на чистиот доход на основната организација вршат работниците во основната организација во завршната сметка, во рокот пропишан со сојузниот закон со кој се уредува книговодството.

При конечното утврдување и распоредување на доходот и на чистиот доход на основната организација, обврските од доходот што зависат од големината на остварениот доход се утврдуваат и платените аконтации се усогласуваат во согласност со член 90 став 3 на овој закон.

Делот од чистиот доход кој е конечно распореден за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот, за создавање и обновување на резервите, за заедничка потрошувачка и за други потреби, во согласност со закон, се користи за намените за кои е распореден.

Член 92

Ако основната организација прими износи по основ на поврат на обврските од доходот на основната организација и обврските од бруто личните доходи на работниците, по основ на кои не се искажани побарувања во завршната сметка на основната организација, повторно ќе го распореди доходот односно чистиот доход на основната организација, врз основа на самоуправниот општ акт.

Повторно утврдување и распоредување на доходот односно на чистиот доход на основната организација ќе извршат работниците во основната организација и кога со конечно решение на надлежната служба на општественото книговодство или со правосилна судска одлука е утврдено незаконито утврдување и распоредување на доходот односно на чистиот доход на основната организација, како и во другите случаи предвидени со самоуправниот општ акт.

4. Утврдување на загубите во работењето на основната организација

Член 93

Основната организација утврдува загуба во работењето по периодичната пресметка ако не оствари вкупен приход во височина потребна да се надоместат материјалните трошоци, другите трошоци на работењето и трошоците на амортизацијата односно ако не оствари доход во височина:

- на делот од доходот кој е резултат од работа во исклучително поволни природни услови или е резултат од други посебни погодности во остварувањето на доходот;
- на делот од доходот кој е остварен врз основа на развојна премија или по друг со закон пропишан основ за определени намени;
- на пресметаните обврски од доходот што не зависат од големината на остварениот доход;
- на делот од бруто личните доходи на работниците по основ на тековниот труд.

Основната организација ја утврдува загубата во работењето по завршната сметка согласно со одредбата на став 1 од овој член.

Член 94

Ако основната организација не оствари доход по периодичната пресметка односно по завршната сметка доволна, по надоместувањето на износите од член 93 став 1

алинеи од 1 до 4, да ги надомести во целост пресметаните обврски од доходот што зависат од големината на остварениот доход, износот на пресметаните обврски ќе го усогласи со износот на доходот што може да го користи за надоместување на овие обврски.

Ако основната организација не оствари чист доход по периодичната пресметка односно по завршната сметка да го надомести делот од бруто личните доходи на работниците по основ на управувањето и стопанисувањето со општествени средства кој е исплатен според претходната периодична сметка, ненадоместениот износ ќе го надомести во наредниот пресметковен период врз товар на средствата за бруто лични доходи на работниците по основ на тековниот труд.

Член 95

Основната организација која, во рамките на своето работење, врши и дејности за потребите на општествениот стандард (исхрана, одморалишта, детски установи и сл.) посебно го утврдува финансискиот резултат од работењето за овие дејности (вкупен приход, доход и чист доход) според одредбите од овој закон.

V. УТВРДУВАЊЕ И РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ВКУПНИОТ ПРИХОД, НА ДОХОДОТ И НА ЧИСТИОТ ДОХОД ВО ДРУГИ САМОУПРАВНИ ОРГАНИЗАЦИИ И ЗАЕДНИЦИ

1. Утврдување и распоредување на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход во работната заедница

Член 96

Под остварен вкупен приход што работната заедница, освен работните заедници основани во смисла на чл. 379 и 403 од Законот за здружениот труд, ќе го оствари со слободна размена на трудот со вршење работи за организациите и за заедниците од член 95 и член 96 став 1 на Законот за здружениот труд и по другите основи од член 9 на овој закон - се подразбираат паричните износи од член 11, член 12 точ. 3 и 10 и од член 15 на овој закон.

Под остварен доход што работната заедница од член 96 став 2 и од член 97 на Законот за здружениот труд ќе го оствари со слободна размена на трудот, се подразбираат паричните износи од член 11, член 12 точ. 3 и 10 и од член 15 на овој закон.

Под остварен вкупен приход, односно доход на работната заедница се подразбира и делот од доходот, односно од приходот што организацијата, заедницата или органот за кој работната заедница врши работи според периодичната пресметка односно завршната сметка ќе го распореди на работната заедница по основ на слободна размена на трудот, под услов средствата по тој основ да се уплатени на жиро-сметка односно да се пресметани преку интерната сметка на работната заедница најдоцна до рокот пропишан за предавање на периодичната пресметка односно на завршната сметка.

Член 97

Вкупниот приход работната заедница го распоредува според одредбите на чл. 18 до 27 и на член 72 од овој закон.

Работната заедница врши ревалоризација на средствата според одредбите на чл. 28 до 41 на овој закон, освен ревалоризација на сировини и материјали. Резултатот од ревалоризацијата, коригиран за ревалоризационите приходи и ревалоризационите расходи, им припаѓа на организациите на здружени труд, на другите општествени правни лица и на здруженијата на граѓани кои на работната заедница ѝ обезбедуваат средства за работа и работење.

Член 98

Ако доходот на работната заедница е поголем од износот на доходот што на работниците во работната заедница им припаѓа за лични доходи и за заедничка потрошувачка во согласност со самоуправната спогодба односно со договорот, работниците во работната заедница со таа разлика на доходот располагаат во согласност со таа самоуправна спогодба.

Ако доходот на работната заедница е помал од износот на доходот што на работниците во работната заедница им припаѓа за лични доходи и за заедничка потрошувачка во согласност со самоуправната спогодба односно со договорот, таа разлика се обезбедува најдоцна во рок од 30 дена од денот на истекот на рокот за поднесување на завршната сметка, согласно со таа самоуправна спогодба односно со договорот.

Член 99

Работната заедница привремено го утврдува и го распоредува доходот и чистиот доход во периодичната пресметка, а конечно го утврдува и распоредува во завршната сметка, според одредбите на овој закон што се однесуваат на привременото и конечното утврдување и распоредување на доходот и на чистиот доход во основната организација.

Член 100

Работната заедница што, во рамките на вршењето на работите од член 400 на Законот за здружениот труд, врши и дејности за потребите на општествениот стандард (исхрана, одморалишта, детски установи и сл.) посебно го утврдува финансискиот резултат од работењето за овие дејности (вкупниот приход, доходот и чистиот доход) според одредбите на овој закон.

2. Утврдување и распоредување на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход во формите на здружување на земјоделците

Член 101

Земјоделската задруга што во својот состав нема основни задружни организации, основната задружна организација и основната организација на кооперанти го утврдуваат вкупниот приход што е содржан во паричните износи од чл. 11, 12, 14 и 15 на овој закон.

Земјоделската задруга што во својот состав нема основни задружни организации, основната задружна организација и основната организација на кооперанти го распоредуваат вкупниот приход според одредбите на овој закон што се однесуваат на распоредувањето на вкупниот приход на основната организација, со тоа што во материјалните трошоци се засметува и вредноста на производите односно на услугите преземени од здружените земјоделци, пресметана според основите и мерилата утврдени во самоуправната спогодба.

Одредбите на овој закон за утврдувањето и распоредувањето на доходот и на чистиот доход на основната организација, како и за утврдувањето на загубата во работењето сходно се применуваат врз земјоделската задруга што во својот состав нема основни задружни организации, врз основната задружна организација и врз основната организација на кооперанти, во согласност со законот.

По исклучок од одредбата на став 3 од овој член, земјоделската задруга што во својот состав нема основни задружни организации, основната задружна организација и основната организација на кооперанти врз товар на кредитите средства може да ги пресмета каматите по кредитите со кои обезбедува средства за давање на кредити на членовите на задругата односно на кооперантите, ако тие кредити се враќаат со испорака на производи од страна на членовите на задругата односно на кооперантите.

3. Утврдување и распоредување на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход во занаетчиски и други задруги

Член 102

Занаетчиската задруга и друга задруга го утврдуваат вкупниот приход што е содржан во паричните износи од чл. 11, 12, 14 и 15 на овој закон.

Занаетчиската и друга задруга го распоредуваат вкупниот приход според одредбите на овој закон што се однесуваат на распоредувањето на вкупниот приход на основната организација, со тоа што во материјалните трошоци ја пресметуваат и вредноста на производите, односно на услугите преземени од работните луѓе здружени во

задругата, пресметана според основите и мерилата утврдени во самоуправната спогодба.

Одредбите на овој закон за утврдувањето и распоредувањето на доходот и на чистиот доход на основната организација, како и за утврдувањето на загубата во работењето, сходно се применуваат врз занаетчиската и друга задруга, во согласност со законот.

По исклучок од одредбата на став 3 од овој член, занаетчиската и друга задруга можат да пресметаат врз товар на обртните средства камати по кредитите со кои се обезбедуваат средства за давање на кредити на членовите на задругата односно на кооперантите, ако тие кредити се враќаат со испорака на производи од страна на членовите на задругата односно на кооперантите.

4. Утврдување и распоредување на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход во договорна организација на здружен труд

Член 103

Договорната организација на здружен труд го утврдува и распоредува вкупниот приход, доходот и чистиот доход според одредбите на овој закон што се однесуваат на утврдувањето и распоредувањето на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход на основната организација, со тоа што од делот на чистиот доход што ќе остане по издвојувањето на средствата за бруто лични доходи и за заедничка потрошувачка на работниците и на работодаводителот го распоредува делот од чистиот доход што му припаѓа на работодаводителот по основа на правото на сопственост, во согласност со договорот за основање на договорната организација.

Одредбите на овој закон што се однесуваат на основната организација што работи со загуба се применуваат и врз договорната организација на здружен труд.

Загубата во договорната организација се покрива од средствата со кои располагаат работодаводителот и работниците вработени во договорната организација на здружен труд, според критериумите што се утврдуваат со закон.

5. Утврдување и распоредување на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход на работните организации во основање и на привремените основни организации во нивниот состав

Член 104

Работната организација во основање што врши пробно производство односно друга дејност и истапува на пазарот по основа на продажба на производи или услуги од таа дејност – го утврдува вкупниот приход според одредбите на чл. 11, 12, 14 и 15 од овој закон.

Работната организација во основање го распоредува вкупниот приход според одредбите на овој закон што се однесуваат на распоредувањето на вкупниот приход на основната организација.

Одредбите на овој закон за утврдувањето и распоредувањето на доходот и на чистиот доход на основната организација сходно се применуваат и врз работните организации во основање.

Делот од чистиот доход по намиравањето на бруто личните доходи и на заедничката потрошувачка на работниците што ја вршат дејноста од став 1 на овој член се распоредува во согласност со актот за основање и со самоуправната спогодба склучена помеѓу работната организација во основање и основачот.

Работната организација во основање од став 1 на овој член утврдува загуба во работењето кога нема да оствари вкупен приход во височината потребна да ги надомести материјалните трошоци и другите трошоци на работењето, трошоците на амортизацијата, обврските од доходот, како и средствата за бруто лични доходи на работниците во височината што ја утврдиле основачите.

Загубата во работењето од став 5 на овој член ја покриваат основачите, под услов и на начин утврден со актот за основање, односно со самоуправната спогодба склучена помеѓу работната организација во основање и основачите.

Член 105

Привремената основна организација во состав на работната организација во основање го утврдува и распоредува вкупниот приход, доходот и чистиот доход и ја утврдува загубата во работењето според одредбите на овој закон што се однесуваат на основната организација, во согласност со правата, обврските и одговорностите на основачот утврдени со актот за основање, односно со самоуправната спогодба склучена помеѓу работната организација во основање и привремената основна организација во нејзиниот состав.

6. Утврдување и распоредување на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход во привремена или трајна работна заедница

Член 106

Привремената или трајната работна заедница го утврдува вкупниот приход што е содржан во паричните износи од чл. 11, 12, 14 и 15 на овој закон.

Привремената или трајната работна заедница го утврдува вкупниот приход според одредбите на овој закон што се однесуваат на распоредувањето на вкупниот приход на основната организација, со тоа што во материјалните трошоци ја засметува и вредноста на производите односно на услугите преземени од работните луѓе што својот труд го здружиле во привремена или трајна работна заедница, пресметана според основите и мерилата утврдени во самоуправната спогодба.

Одредбите на овој закон за утврдувањето и распоредувањето на доходот и на чистиот доход на основната организација, како и за утврдувањето на загубата во работењето на основната организација сходно се применуваат врз привремената или трајната работна заедница, во согласност со законот.

VI. УТВРДУВАЊЕ И РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ПРИХОДОТ ВО ДРУГИ ОПШТЕСТВЕНИ ПРАВНИ ЛИЦА

1. Утврдување и распоредување на приходот и на заедничкиот доход во банките и другите финансиски организации и утврдување и распоредување на приходот во заедниците за осигурување на имоти и лица, заедниците за ризици на осигурувањето, заедниците за реосигурување и заедниците за ризици на реосигурувањето

Член 107

Приходот на банката и на друга финансиска организација се утврдува од наплатените приходи според основите од сојузниот закон со кој се уредуваат основите на кредитниот и банкарскиот систем, според одредбите на чл. 11, 15 и 16 од овој закон.

Под наплатен приход од став 1 на овој член се подразбираат и паричните износи од надоместите за извршување на банкарска услуга содржани во инструменти за обезбедување на плаќањата и паричните износи од каматите и другите приходи содржани во индосирани меници примени во согласност со одредбите на член 12 од овој закон, како и паричните износи наплатени со пребивање (компензација) извршено во согласност со член 12 став 1 точка 10 на овој закон.

Банките и другите финансиски организации од приходот ги надоместуваат материјалните трошоци и другите трошоци на работењето и трошоците на амортизацијата според одредбите на чл. 18 до 27 и на член 42 од овој закон, а другите трошоци на работењето – според одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат основите на кредитниот и на банкарскиот систем.

Банките и другите финансиски организации вршат ревалоризација на средствата според одредбите на чл. 28 до 41 на овој закон, освен ревалоризација на сировини и материјали.

Резултатот од ревалоризацијата на средствата, заедно со ревалоризациониот приход, се користи за надоместување на ревалоризационите расходи, а остатокот на крајот на деловната година се внесува во фондовите на банката.

Заедничкиот доход во банката односно во друга финансиска организација се добива кога од приходот од ст. 1

и 2 на овој член ќе се намираат трошоците на работењето и средствата за работната заедница.

Заедничкиот доход остварен во банката односно во друга финансиска организација се распоредува во рокот утврден со самоуправната спогодба, а најдоцна во рокот пропишан со сојузниот закон за поднесување на завршната сметка. Распоредениот заеднички доход се уплатува на жиро-сметката на основните организации и на другите самоуправни организации и заедници што учествуваат во заедничкиот доход, во рокот утврден со самоуправната спогодба, а најдоцна во рок од 45 дена од денот пропишан за доставување на завршната сметка до Службата на општественото книговодство, освен заедничкиот доход што се насочува во фондовите на банката, во согласност со одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат основите на банкарскиот и кредитниот систем.

Член 108

Заедницата за осигурување на имоти и лица и заедницата за ризици на осигурувањето, заедницата за реосигурување и заедницата за ризици на реосигурувањето средствата за осигурување што се формираат од средствата на осигурениците (премија за осигурување) и од други приходи ги утврдуваат како приходи во парични износи според одредбите на чл. 11, 15 и 16 на овој закон.

Под наплатени приходи од став 1 на овој член се подразбираат и паричните износи од премиите за осигурување содржани во индосирани меници примени во согласност со одредбата на член 12 на овој закон, како и паричните износи наплатени со пребивање (компензација) извршено во согласност со член 12 став 1 точка 10 од овој закон.

Заедницата за осигурување на имоти и лица и заедницата за ризици на осигурувањето, заедницата за реосигурување и заедницата за ризици на реосигурувањето од приходот ги надоместуваат материјалните трошоци и другите трошоци на работењето и трошоците на амортизацијата според одредбите на чл. 18 до 27 и член 42 на овој закон а штетите и другите издатоци – според одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат основите на системот на осигурувањето на имоти и лица.

Заедницата за осигурување на имоти и лица и заедницата за ризици на осигурувањето, заедницата за реосигурување и заедницата за ризици на реосигурувањето вршат ревалоризација на средствата според одредбите на чл. 28 до 41 на овој закон, освен ревалоризација на сировини и материјали.

Приходите од ревалоризациониот дел од каматите на средствата за техничка премија и вквалкулираниот ревалоризационен дел од каматите во премијата за осигурување претставуваат приход на заедницата за осигурување.

Приходите од каматите на средствата за резервите за сигурност и средствата на математичките резерви, освен делот од став 5 на овој член, како и на средствата за превентива, што се сметаат како ревалоризациони приходи, се внесуваат во тие фондови, односно резерви.

2. Утврдување и распоредување на приходот во самоуправните интересни заедници и во други општествени правни лица

Член 109

Самоуправната интересна заедница го утврдува приходот по основа на слободната размена на трудот која се врши во рамките односно преку самоуправната интересна заедница и по други основи, според одредбите на чл. 11, 12 и 15 од овој закон, како и во случај кога од збирната сметка е извршен распоред на приходот во корист на нејзината жиро-сметка, во рокот од член 11 на овој закон.

Самоуправната интересна заедница привремено и конечно го распоредува приходот на обврските и другите издатоци по основа на слободната размена на трудот и по други основи, а издатоците што имаат карактер на материјални трошоци и на други трошоци на работењето и трошоци на амортизацијата – според одредбите на чл. 18 до 27 и член 42 на овој закон.

Самоуправната интересна заедница врши ревалоризација на средствата според одредбите на чл. 28 до 41 на

овој закон, освен ревалоризација на сировини и материјали.

Врз утврдувањето и распоредувањето на приходот се применуваат одредбите на ст. 1 и 3 на овој член и кога во самоуправната интересна заедница од материјалното производство меѓусебните односи не се уредуваат врз начелата на слободната размена на трудот.

Самоуправната интересна заедница има непокриени расходи кога од приходот од став 1 на овој член не може да ги надомести обврските и другите издатоци од став 2 на овој член.

Член 110

Месната заедница и друга самоуправна организација и заедница, органот и организацијата на општествено-политичката заедница, фондот на општествено-политичката заедница, Службата на општественото книговодство, народната банка, стопанската комора, општествено-политичката организација или друга општествена организација и други општествени правни лица, како и здруженија на граѓани кои се користат со општествени средства го утврдуваат приходот од своето работење или од друга дејност од наплатените износи, според одредбите на чл. 11, 12 и 15 на овој закон.

Заедницата, организацијата или друго општествено правно лице од став 1 на овој член го распоредува приходот на обврските и издатоците од своето работење или од вршењето на друга дејност, а издатоците што се сметаат како материјални трошоци и други трошоци од работењето и трошоци на амортизацијата – според одредбите на чл. 18 до 27 и член 42 на овој закон.

Заедницата, организацијата или друго општествено правно лице или здружение на граѓани врши ревалоризација на средствата според одредбите на чл. 28 до 41 на овој закон.

Под обврски и издатоци од став 2 на овој член на кој се распоредува приходот се подразбираат и обврските и издатоците по основа на инвестиции за основни средства.

Заедницата, организацијата или друго општествено правно лице или здружение на граѓани од став 1 на овој член има непокриени расходи кога од приходот од тој став не може да ги надомести обврските и другите издатоци од став 2 на овој член.

Општествено-политичката организација или друга определена со закон општествена организација, односно здружение на граѓани што, согласно со одредбата на член 379 од Законот за здружениот труд, непосредно врши стопанска или друга општествена дејност, кога е тоа определено со закон, посебно го утврдува финансискиот резултат од работењето од таа дејност (вкупниот приход, доходот и чистиот доход) според одредбите на овој закон.

VII. УТВРДУВАЊЕ И РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ВКУПНИОТ ПРИХОД, НА ДОХОДОТ И НА ЧИСТИОТ ДОХОД, ОДНОСНО НА ПРИХОДОТ ЗА ОРГАНИЗАЦИИТЕ ВО СТРАНСТВО

Член 111

Основната организација и друга организација на здружен труд која основа претпријатие во странство, односно мешовито претпријатие во странство за тоа претпријатие го утврдува вкупниот приход од наплатените приходи во девизи што тоа ќе ги оствари со продажба на производи, стоки и услуги, под кои се подразбираат дознаките извршени во корист на девизната сметка и готовинските наплати извршени преку благајната на тоа претпријатие до последниот ден од пресметковниот период во рок од 45 дена по истекот на пресметковниот период за кој се составува периодичната пресметка, односно во рок од 60 дена по истекот на пресметковниот период за кој се составува завршната сметка.

Под наплатени приходи од став 1 на овој член се подразбираат износите на девизи содржани во инструментите за обезбедување на плаќањата, што се признати во меѓународниот платен промет, од продадените стоки и извршените услуги на кредит и од продадените стоки и извршените услуги пресметани со странскиот партнер во височина на вредноста на купените стоки и извршените услуги.

Вкупниот приход на претпријатието во странство од став 1 на овој член го сочинуваат и приходите според основите од чл. 11, 12 и 15 на овој закон.

Организацијата која основа претпријатие во странство од став 1 на овој член, за тоа претпријатие го распоредува вкупниот приход, го утврдува и распоредува доходот и чистиот доход и ја утврдува загубата во работењето според одредбите на овој закон што се однесуваат на основната организација.

Ако организацијата која основа претпријатие во странство средствата на тоа претпријатие во книговодството ги искажува во странска валута и не врши ревалоризација на тие средства според одредбите на чл. 28 до 41 на овој закон, позитивните курсни разлики ги внесува во вкупниот приход, а негативните курсни разлики ги надоместува од вкупниот приход на претпријатието како други трошоци на работењето.

Член 112

Банката или друга финансиска организација, односно заедница за осигурување на имоти и лица или заедница за реосигурување, која основа банка или друга финансиска организација односно осигурителна организација или реосигурителна организација во странство, за таа организација во странство го утврдува приходот од наплатените приходи што таа ќе ги оствари со своето работење, под кои се подразбираат дознаките извршени во корист на девизната сметка и готовинските наплати извршени преку благајната на таа организација во странство до последниот ден на пресметковниот период и во рок од 45 дена по истекот на пресметковниот период за кој се составува периодичната пресметка, односно во рок од 60 дена по истекот на пресметковниот период за кој се составува завршната сметка.

Под наплатен приход од став 1 на овој член се подразбираат и износите на девизи содржани во инструменти за обезбедување на плаќањата што се признати во меѓународниот платен промет.

Приходот на организацијата во странство од став 1 на овој член го сочинуваат и приходите според основите од чл. 11, 12 и 15 на овој закон.

Банката и друга финансиска организација, односно заедницата за осигурување на имоти и лица и заедницата за реосигурување која основа организација во странство од став 1 на овој член, за таа организација во странство го распоредува приходот според одредбите на член 107 односно член 108 на овој закон.

Одредбата на член 111 став 5 од овој закон се однесува и на банките и други финансиски организации, односно заедници за осигурување на имоти и лица и заедници за реосигурување од став 4 на овој член.

Член 113

Ако основната организација или друга организација на здружен труд одлучи да врши самостојна пресметка за работната единица, односно за деловната единица во странство, за таа единица го утврдува вкупниот приход од наплатените приходи во девизи и по други основи од член 111, ст. 1 до 3 на овој закон.

Под наплатен приход од став 1 на овој член се подразбираат и износите пресметани преку интерните сметки на носителот на работата, во случај кога според прописите на странската земја девизна сметка може да има само носителот на работата.

Организацијата од став 1 на овој член за работната единица, односно деловната единица во странство го распоредува вкупниот приход, го утврдува и распоредува доходот и чистиот доход и ја утврдува загубата во работењето според одредбите на овој закон што се однесуваат на основната организација.

Член 114

Ако банката или другата финансиска организација, односно заедницата за осигурување на имоти и лица или заедницата за реосигурување одлучи да врши самостојна пресметка за работната единица, односно за деловната единица во странство, за таа единица го утврдува приходот од наплатените приходи во девизи од член 112 ст. 1 до 3 на овој закон и тоа во износот односно во вредноста на

тие девизи што се употребени за надоместување на материјалните трошоци и на другите трошоци на работењето и на трошоците на амортизацијата, другите трошоци на работењето, бруто личните доходи и заедничката потрошувачка, како и износот на остварената добивка што, во согласност со прописите за вршење на стопански дејности во странство и прописите за девизното работење и кредитните односи со странство, и припаѓа на таа банка, на организацијата или заедницата како на основач.

Банката, организацијата односно заедницата од став 1 на овој член за работната единица односно за деловната единица во странство го распоредува приходот според одредбите на член 107 односно член 108 на овој закон

VIII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

1. Стопански престапи

Член 115

Со парична казна од 500.000 до 10.000.000 динари ќе се казни за стопански престап основната организација, работната организација, сложената организација на здружен труд, банката или друга финансиска организација или друго општествено правно лице:

1) ако не го утврди заедничкиот приход или го утврди од приходите што според одредбите на овој закон не се сметаат како наплатен приход (член 51);

2) ако заедничкиот приход остварен со продажба на производи или услуги што се резултат од заедничкиот труд односно од заедничкото работење не го утврди или не го распореди, или го утврди или го распореди спротивно на одредбите на овој закон и на основите и мерилата утврдени во самоуправната спогодба за здружување на трудот и средствата (чл. 52 до 63);

3) ако заедничкиот доход што го стекнува по основа на користење на здружените средства не го утврди или во целост не го распореди врз основните организации на здружен труд што учествувале во неговото остварување, или го утврди или го распореди спротивно на одредбите на овој закон (чл. 69 до 73);

4) ако заедничкиот доход што ќе го оствари по основа на здружување на средства на земјоделците, односно на другите работни луѓе не го утврди, или го утврди или го распореди спротивно на одредбите на овој закон (чл. 75 до 77);

5) ако ревалоризацијата не ја утврди или ја утврди односно ја насочи спротивно на одредбите на овој закон (чл. 28 до 40, член 97, чл. 107 до 112 и чл. 129 и 130);

6) ако заедничкиот доход во банка или во друга финансиска организација не го утврди или не го распореди врз основните организации и врз други самоуправни организации и заедници што учествуваат во заедничкиот доход или не изврши уплатување на распоредениот заеднички доход на жиро-сметката на основните организации и на други самоуправни организации и заедници во роковите утврдени со самоуправната спогодба и со овој закон или го утврди или го распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 107 ст. 6 (4) и 7 (5));

7) ако распоредените средства по основа на заедничкиот приход односно на заедничкиот доход не ги уплати односно не ги распореди на жиро-сметката односно на друга сметка на учесниците во неговото остварување во роковите предвидени со овој закон, ако со овој закон не е поинаку предвидено (чл. 56 и 57, член 59, чл. 61 до 63, член 64 став 4, член 65 став 2 и член 72);

8) ако доходот што го стекнува со своето работење со користење на средства на странски лица кои по таа основа имаат право на учество во доходот не го утврди, или не го распореди, а притоа посебно не го пресмета работењето со користење на тие средства (член 74 став 1).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во основната организација, во работната организација, во сложената организација на здружен труд, во банката или во друга финансиска организација или во друго општествено правно лице со парична казна од 25.000 до 500.000 динари.

Член 116

Со парична казна од 400.000 до 8.000.000 динари ќе се казни за стопански престап основната организација, ра-

ботната организација која во својот состав нема основни организации и работни заедници формирани во смисла на чл. 739 и 403 од Законот за здружениот труд:

1) ако не го утврди вкупниот приход или го утврди спротивно на одредбите од овој закон (чл. 9 до 17);

2) ако ги пресмета и надомести од вкупниот приход трошоците што според одредбите на овој закон не претставуваат материјални трошоци и други трошоци на работењето и трошоците на амортизацијата што се надоместуваат од вкупниот приход (чл. 18 до 27);

3) ако однапред платените издатоци што според одредбите на овој закон се сметаат како материјални трошоци и други трошоци на работењето ги разграничени на период подолг од 12 месеци или ги стави врз товар на материјалните трошоци и на другите трошоци на работењето за периодот на кој не се однесуваат, или издатоците направени за определени цели ги пренесе во наредната година (член 42);

4) ако врз товар на обртните средства, по основа на залихите на недовршено производство, на производи и услуги, полупроизводи и делови на сопственото производство и на готови производи, како и на побарувањата ги пресмета материјалните трошоци или ако вредноста на залихите ја утврди спротивно на одредбите од овој закон (чл. 43 до 45 и чл. 47 и 48);

5) ако вредноста на залихите на недовршено производство, на производи и услуги, полупроизводи и делови на сопственото производство и на готови производи ја утврди спротивно на одредбите од овој закон (чл. 46 и 49);

6) ако не го утврди или не го распореди доходот и чистиот доход, или го утврди или го распореди спротивно на одредбите од овој закон (чл. 78 до 92 и член 94);

7) ако при утврдувањето и распоредувањето на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход има загуба во работењето, а не ја утврди или ја утврди спортивно на одредбите од овој закон (член 93);

8) ако посебно не го утврди финансискиот резултат од работењето од областа на општествениот стандард или го утврди спротивно на одредбите од овој закон (член 95);

9) ако разграничените негативни курсни разлики не ги надомести во согласност со одредбите на овој закон (член 128).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во основната организација или во работната организација која во својот состав нема основни организации и во работната заедница формирана во смисла на чл. 379 и 403 од Законот за здружениот труд со парична казна од 20.000 до 400.000 динари.

Член 117

Со парична казна од 400.000 до 8.000.000 динари ќе се казни за стопански престап банката или друга финансиска организација, заедницата за осигурување на имоти и лица заедницата за ризици на осигурувањето, заедницата за реосигурување или заедницата за ризици на реосигурувањето ако не го утврди приходот или го утврди или го распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 107 ст. 1 до 6 и член 108).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во банката или во друга финансиска организација, во заедницата за осигурување на имоти и лица или во заедницата за ризици на осигурувањето, заедницата за реосигурување или заедницата за ризици на реосигурувањето со парична казна од 20.000 до 400.000 динари.

Член 118

Со парична казна од 400.000 до 8.000.000 динари ќе се казни за стопански престап основната организација или друга организација на здружен труд, банката или друга финансиска организација, заедницата за осигурување на имоти и лица и заедницата за реосигурување:

1) ако за претпријатие во странство односно за мешовитото претпријатие во странство не ги утврди или не ги распореди вкупниот приход, доходот и чистиот доход, или ги утврди или ги распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 111);

2) ако за банката или друга финансиска организација, за осигурителна или реосигурителна организација во

странство не го утврди приходот или го утврди или распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 112);

3) ако за погон, работна заедница односно деловна единица во странство не ги утврди или не ги распореди вкупниот приход, доходот и чистиот доход или ги утврди или ги распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 113);

4) ако за работна единица односно за деловна единица во странство не го утврди приходот, или го утврди или го распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 114).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во основната организација или во друга организација на здружен труд, во банката или во друга финансиска организација, во заедницата за осигурување на имоти и лица и во заедницата за реосигурување со парична казна од 20.000 до 400.000 динари.

Член 119

Со парична казна од 400.000 до 8.000.000 динари ќе се казни за стопански престап земјоделската задруга која во својот состав нема основна задружна организација, основната задружна организација или основната организација на кооперанти;

1) ако не го утврди вкупниот приход или го утврди или го распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 101 ст. 1 и 2);

2) ако не го утврди или не го распореди доходот и чистиот доход или го утврди или го распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 101 ст. 3 и 4);

3) ако при утврдувањето и распоредувањето на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход има загуба во работењето, а не ја утврди или ја утврди спротивно на одредбите од овој закон (член 101 став 3).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во земјоделската задруга која во својот состав нема основна задружна организација, во основната задружна организација или во основната организација на кооперанти, со парична казна од 20.000 до 400.000 динари.

Член 120

Со парична казна од 400.000 до 8.000.000 динари ќе се казни за стопански престап занаетчиската или друга задруга или привремената или трајната работна заедница:

1) ако не го утврди вкупниот приход или го утврди или го распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 102 ст. 1 и 2 и член 106 ст. 1 и 2);

2) ако не ги утврди или не ги распореди доходот и чистиот доход или ги утврди или ги распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 102 ст. 3 и 4 и член 106 став 3);

3) ако при утврдувањето и распоредувањето на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход има загуба во работењето, а не ја утврди или ја утврди спротивно на одредбите од овој закон (член 102 став 3 и член 106 став 3).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во занаетчиската или во друга задруга со парична казна од 20.000 до 400.000 динари.

Член 121

Со парична казна од 400.000 до 8.000.000 динари ќе се казни за стопански престап работната заедница;

1) ако не го утврди или не го распореди вкупниот приход или го утврди или го распореди спротивно на одредбите од овој закон (чл. 96 и 97);

2) ако не го утврди или не го распореди доходот односно чистиот доход или ги утврди или ги распореди спротивно на одредбите од овој закон (чл. 98 и 99);

3) ако посебно не го утврди финансискиот резултат од работењето од областа на општествениот стандард или го утврди спротивно на одредбите од овој закон (член 100).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни одговорното лице во работната заедница со парична казна од 20.000 до 400.000 динари.

Член 122

Со парична казна од 400.000 до 8.000.000 динари ќе се казни за стопански престап договорната организација на здружен труд:

1) ако не ги утврди вкупниот приход или доходот или чистиот доход или не ги распореди или ги утврди и ги распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 103 ст. 1 и 2);

2) ако при утврдувањето и распоредувањето на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход има загуба во работењето, а не ја утврди или ја утврди спротивно на одредбите од овој закон (член 103 став 3).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во договорната организација на здружен труд со парична казна од 20.000 до 400.000 динари.

Член 123

Со парична казна од 400.000 до 8.000.000 динари ќе се казни за стопански престап работната организација во основање или привремената основна организација во нејзиниот состав:

1) ако не ги утврди или не ги распореди вкупниот приход, доходот или чистиот доход или ги утврди или ги распореди спротивно на одредбите од овој закон (член 104 ст. 1 до 4 и член 105);

2) ако при утврдувањето и распоредувањето на вкупниот приход, на доходот и на чистиот доход има загуба во работењето, а не ја утврди или ја утврди спротивно на одредбите од овој закон (член 104 став 5 и член 105).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната организација во основање односно во привремената основна организација во нејзиниот состав со парична казна од 20.000 до 400.000 динари.

Член 124

Со парична казна од 400.000 до 8.000.000 динари ќе се казни за стопански престап самоуправната интересна заедница или друго општествено правно лице ако не го утврди приходот или го утврди или го распореди спротивно на одредбите од овој закон (чл. 109 и 110).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во самоуправната интересна заедница или во друго општествено правно лице со парична казна од 20.000 до 400.000 динари.

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во органот на општествено-политичката заедница, во друг државен орган или во месната заедница со парична казна од 20.000 до 400.000 динари.

2. Прекршоци

Член 125

Со парична казна од 50.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за прекршок основната организација, работната организација, сложената организација на здружен труд, банката или друга финансиска организација или друго општествено правно лице:

1) ако не состави пресметка на утврдениот и распоредениот заеднички приход и за тоа не достави писмена пресметка или не изврши меѓусебно пресметување или плаќање на обврските во роковите утврдени со одредбите на овој закон (чл. 55, 57, 60, 62, член 64 став 3 и член 65 став 2);

2) ако не состави конечна пресметка и распоред на заедничкиот доход и не ја достави во писмена форма до учесниците во неговото остварување во роковите утврдени со одредбите на овој закон (член 71, член 74 став 1 и член 107 став 7).

За прекршокот од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во основната организација, во работната организација, во сложената организација на здружен труд или во друго општествено правно лице со парична казна од 15.000 до 200.000 динари.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 126

Под парични износи од извозот на стоки и извршени-те услуги во странство на кредит, во смисла на член 12 став 1 точка 6 од овој закон, се подразбираат и побарувањата за извршениот извоз на стоки и услуги чијашто наплата е одложена до крајот на 1987 година во случаите утврдени со сојузен закон.

Сојузниот извршен совет ќе пропише на кои побарувања се однесува став 1 од овој член.

Член 127

Основната организација која изведените инвестиционни работи во странство или извршените други работи во странство не може да ги наплати поради тоа што државата во која се изведуваат тие работи односно се вршат тие работи се наоѓа во воена состојба, може да крајот на 1985 година да одлучи врз товар на обртните средства, по основ на тие побарувања во аликвотен дел, да ги пресметува материјалните трошоци, трошоците на амортизацијата по минимални стапки пропишани со закон, аконтациите на личните доходи, како и издатоците што се намираваат од доходот, освен износот на придонесите, даноците и другите давачки и на другите обврски што се утврдуваат зависно од остварениот доход.

Износите пресметани врз товар на обртните средства според одредбата на став 1 од овој член основната организација е должна да ги надомести врз товар на вкупниот приход односно на доходот кога ќе го наплати или ќе го отпише побарувањето односно ќе го утврди вкупниот приход по основа на тоа побарување, во согласност со законот, а најдоцна во рок од четири години по истекот на годината во која се изведени работите односно извршени другите работи, со тоа што секоја година да надомести најмалку 25% од пресметаните износи.

Основната организација на која републиката односно автономната покраина ќе ѝ обезбеди средства за покрите на побарувањето од став 1 на овој член не може врз товар на обртните средства да ги пресметува износите на трошоците и на другите издатоци наведени во тој став.

Член 128

Основната организација што, според одредбите на сојузниот закон, ги разграничила негативните курсни разлики, должна е износот на разграничените негативни курсни разлики со состојба на ден 31 декември 1986 година да ја надомести најдоцна во период од 13 години, почнувајќи од 1 јануари 1987 година, со тоа што секоја година да надомести најмалку 1/13 од тој износ.

Во случајот од став 1 на овој член, основната организација е должна да надомести и поголем износ од негативните курсни разлики врз товар на ефектите од ревалоризацијата, ако тоа не предизвикува зголемување на трошоците од член 28 став 3 на овој закон.

Член 129

По исклучок од одредбата на член 107 ст. 4 и 5 од овој закон, банката односно друга финансиска организација може да одлучи во 1987 и 1988 година врз товар на вишокот на ревалоризационите приходи да го надомести недостигот на приходи за намиравање на трошоците на работењето и обврските спрема работната заедница.

Ако банката односно друга финансиска организација од денот на влегувањето во сила на овој закон не ги договори каматите односно ако не ги зголеми каматите според порано склучените договори за динарските кредити, во рок од 90 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон, во согласност со условите од тие договори, до износот кој се смета како ревалоризациони приходи во смисла на овој закон, за износот на помалку остварените ревалоризациони приходи по овој основ искажува загуба во работењето.

Износот до став 2 на овој член банката односно друга финансиска организација го внесува во ревалоризационите приходи.

Член 130

По исклучок од одредбите на член 28 став 3 и чл. 34, 35 и 36 на овој закон, основната организација која според

периодичната пресметка за периодот од 1 јануари до 30 јуни 1987 година ќе искаже загуба може загубата да ја покрие врз товар на ревалоризационите расходи, најмногу до износот кој во тој пресметковен период непосредно ги товарел трошоците на работењето од член 28 став 3 и од чл. 34, 35 и 36 на овој закон.

Службата на општественото книговодство на Југославија, во рок од еден месец по истекот на рокот за предавање на завршната сметка односно на периодичната пресметка ги утврдува и ги објавува во „Службен лист на СФРЈ“, по подгрупи од Одлуката за единствената класификација на дејностите, подгрупите што искажале загуба во работењето, коефициентот со чија примена се пресметува за колку би требало да се намали делот од резултатот на ревалоризацијата што непосредно ги товарел трошоците, според одредбите на член 28 став 3 и на чл. 34, 35 и 36 од овој закон, па во подгрупата како целина да не биде остварена загуба.

По исклучок од одредбата на член 28 став 3 и на чл. 34, 35 и 36 од овој закон, во 1987 и 1988 година, основната организација што е распоредена во некоја од подгрупите од став 2 на овој член може, при составувањето на наредната периодична пресметка односно на завршната сметка, да одлучи резултатот на ревалоризацијата што ги товари трошоците да го намали со примена на коефициентот од став 2 на овој член најмногу до нивното на остварената загуба, со тоа што со ова салдото на ревалоризационите приходи и расходи не може да стане негативно.

По исклучок од одредбите на став 3 од овој член, основните организации од дејностите на електростопанството, железничкиот сообраќај, производството на вештачки ѓубрива, комуналната дејност и градскиот сообраќај, можат да ги применат одредбите од став 3 на овој член и во 1989 година.

Основните организации кои до влегувањето во сила на овој закон примиле динарски аванси со пониска каматна стапка од стапката на порастот на цените на индустриските производи, можат во 1987 година да го намалат резултатот од ревалоризацијата што ги товарел непосредно трошоците од член 28 став 3 и чл. 34, 35 и 36 на овој закон за разликата до полната ревалоризација на обврските по овие аванси.

Функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансите, во рок од 45 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе го пропише начинот на пресметување на коефициентот од став 2 на овој член.

Член 131

По исклучок од одредбата на член 84 став 2 од овој закон, самоуправните интересни заедници од материјалното производство можат од доходот на основната организација и на другите самоуправни организации и заедници во 1987 и 1988 година да обезбедуваат средства за инвестиции за основни средства што непосредно ги финансираат како инвеститори односно како соинвеститори, ако тие инвестиции се започнати пред 1 јануари 1987 година.

Член 132

Одредбите на чл. 78 до 95 на овој закон нема да се применуваат до 30 јуни 1987 година.

Член 133

По исклучок од одредбите на чл. 43, 45, 46, 48, 53 и 58 на овој закон, основната организација може да одлучи во периодот од 1 јануари до 30 јуни 1987 година да ги пресметува аконтациите на бруто личните доходи врз товар на обртните средства по основа на залихите.

Член 134

Функционерот ка раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансите ќе го донесе прописот од член 41 на овој закон во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 135

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за ревалоризација на општестве-

ните средства („Службен лист на СФРЈ“ бр. 70/84) и Законот за утврдување и распоредување на вкупниот приход и доходот и за утврдување и распоредување на приходот („Службен лист на СФРЈ“, бр. 56/84, 39/85, 70/85, 34/86 и 43/86), освен одредбите од чл. 63 до 76 што се применуваат до 30 јуни 1987 година.

Член 136

Овој закон влегува во сила на 1 јануари 1987 година.

НОМЕНКЛАТУРА НА СРЕДСТВАТА ЗА АМОРТИЗАЦИЈА

Реден број на групата	Назив на групата и на средствата во групата
1	2

I. Градежни објекти

- 1.01.– Електростопански и водостопански објекти, објекти на водоводот и канализацијата, објекти на поштенскиот, телефонскиот и телеграфскиот сообраќај и објекти на радио и телевизискиот сообраќај:
 Армиранобетонски и бетонски брани
 Други брани на хидроцентралите и во водостопанството
 Бетонски канали за доведување и одведување на вода
 Други канали за доведување и одведување на вода
 Цевководи
 Тунели на хидроцентралите и на објектите на водостопанството
 Базени и резервоари на електроцентралите и објектите на водостопанството
 Влезни градби на хидроцентралите и објектите на водостопанството
 Машинарници на хидроцентралите отворени и во каверна
 Згради и други објекти на термоцентралите
 Далноводи
 Графостаници и други објекти на нисконапонската мрежа и на уличното осветление
 Кабелски водови на јака струја
 Каптажни градби за изворска, површинска, атмосферска и подземна вода
 Објекти на доводна и разводна водоводна мрежа
 Објекти за пречистување на води
 Канали, колектори и други објекти на канализацијата
 Објекти на кабелските телефонско-телеграфски канализации
 Објекти на воздушните телефонско-телеграфски линии
 Објекти за сместување и напојување на уреди и постројки на ПТТ сообраќај; на телевизиски и на радиостаници, на центри и студија
 Антенски столбови и антенски водови
 Други (непоменати) објекти од специфична намена за вршење дејности на електростопанството, водостопанството, водоводот и канализацијата, на ПТТ сообраќај, на радио и телевизискиот сообраќај
- 1.02.– Патишта и други објекти на друмскиот сообраќај, објекти на луките и пристаништата и други објекти на поморскиот, речниот и езерскиот сообраќај, аеродроми и други објекти на воздушниот сообраќај:
 Автопатишта
 Патишта со асфалтен и бетонски коловоз
 Придружни објекти на патиштата со асфалтен и бетонски коловоз
 Други патишта

1	2	1	2
	Улици и плоштади Мостови, вијадукти, надвозници, тунели и галерии на патиштата од армиран бетон мостови, вијадукти и надвозници на патиштата од железни конструкции Други мостови, вијадукти, надвозници, тунели и галерии на патиштата Автобуски станици и други објекти за вршење сообраќај на патиштата Аеродромски згради Полетно-слетни патеки, рулни патеки и други изградени површини на аеродромите Објекти во луците и пристаништата за изградба, поправка и спуштање на бродови Оперативни брегови во луците и пристаништата, масивни Други оперативни брегови во луците и пристаништата Лукобрани Пристапни патиштата и патеки во луците и пристаништата Објекти што сочинуваат заштитен појас на патиштата, аеродромите, луците и пристаништата Други (неспоменати) објекти на патиштата, аеродромите и во луците на пристаништата	1.05.–	Објекти за истражување, експлоатација пренос и сместување на нафта и гас: Објекти за сеизмолошки и други испитувања и објекти за истражни и откривни дупчења заради пронаоѓање и утврдување на постоењето на нафта и гас Објекти на нафтни и гасни полиња Нафтоводи Гасоводи Резервоари Други (неспоменати) објекти за истражување, експлоатација, пренос или сместување на нафта и гас
		1.06.–	Згради и други градби изградени од тврд материјал: Фабрички хали, фабрички згради и други градби од областа на индустријата Згради и други градби за вршење на дејноста на бродоградбата Силоси и ладилници Згради и други градби од областа на градежништвото, занаетчиството и личните услуги Згради и други градби за вршење на дејноста од областа на земјоделството, рибарството и шумарството Стоковни куќи, продавници, магацини, стоваришта и други градби за вршење на дејноста од областа на трговијата Управни згради и други градби за вршење на канцелариски работи Хотели, мотели и други слични објекти за вршење на дејноста на угостителството Туристички домови, одморалишта и планинарски домови Ресторани, кафеани и бифеа Згради и други градби за вршење на комуналните дејности и дејноста на уредувањето на населбите и просторот Згради и други градби на училишта, факултети, академии и универзитети Згради и други градби од областа на културата и науката и информациите Згради и други градби за вршење на дејноста на физичката култура Згради и други градби за вршење на дејноста на социјалната заштита Згради и други градби за вршење на дејноста на здравствената заштита Згради и други градби за вршење на дејноста на банките и на другите финансиски организации, давање технички и деловни услуги и дејноста на органите и организациите на општествено-политичките заедници и на другите државни органи Згради и други градби за вршење на дејноста на општествено-политичките и другите општествени и самоуправни организации Семејни станбени згради Други станбени згради
1.03.–	Објекти за вршење на железничкиот сообраќај и на другиот сообраќај на шини: Долен строеж на железничките пруги од нормален колосек Долен строеж на железничките пруги од тесен колосек Долен строеж на шумските, индустриските и трамвајските пруги Горен строеж на железничките пруги од нормален колосек Горен строеж на железничките пруги од тесен колосек Горен строеж на шумските, индустриските и трамвајските пруги Контактна мрежа на железничките пруги Контактна мрежа на шумските, индустриските и трамвајските пруги Мостови, вијадукти, надвозници, тунели и галерии на железничките пруги Мостови, вијадукти, надвозници, тунели и галерии на другите пруги Железнички станици и други специфични објекти за вршење на железничкиот сообраќај Станични колосеци, свртници, рампи, ветробрани, снегобрани, црпи станици и одбивници на железничките пруги Објекти на сигнално-сигурносните линии и на сигнално-сигурносните канализации Други (неспоменати) објекти за вршење на железничкиот и на другиот сообраќај на шини		1.07.–
1.04.–	Објекти за вршење дејности на рудниците за јаглен, на рудниците за метали и на рудниците за неметали, како и објекти за експлоатација на разни материјали (глина, чакал, песок и сл.) Објекти за истражувачки дупчења заради пронаоѓање и утврдување на количеството и квалитетот на рудата на метали и неметали Објекти за експлоатација на јаглен, метали и неметали (експлоатациони окна, експлоатациони ходници, ускопи и нископи) Јамски простории во рудниците Објекти за гравиметриски, хидролошки, сеизмички и геолошки испитувања во рудниците за јаглен, во рудниците за метали и во рудниците за неметали Други (неспоменати) објекти на рудниците за јаглен, на рудниците за метали и на рудниците за неметали		

1	2	1	2
	Згради и други градби од областа на сообраќајот, од метал Згради и други градби од областа на сообраќајот, од дрвени и пластични материјали Згради и други градби од областа на трговијата, угостителството, туризмот и комуналното стопанство, од метал Згради и други градби од областа на трговијата, угостителството, туризмот и комуналното стопанство, од дрвени и пластични материјали Згради и други градби за вршење на општествени дејности (образование и воспитување, наука, култура, здравство, социјално осигурување, социјална заштита и физичка култура), од метал Згради и други градби за вршење на општествени дејности, од дрвени и пластични материјали Згради и други градби за вршење на дејноста на банките и на другите финансиски организации, на општествено-политичките заедници, на самоуправните организации и на општествено-политичките и други општествени организации, од метал Згради и други градби за вршење на дејноста на банките и на другите финансиски организации, на општествено-политичките заедници, на самоуправните организации и на општествено-политичките и други општествени организации, од дрвени и пластични материјали Станбени згради, од дрвени или пластични материјали Други (неспоменати) згради и други градби, од дрвени или пластични материјали		Машини, уреди, постројки и друга опрема за јавна канализација Машини, уреди и постројки и друга опрема за производство на енергија во нуклеарни центри Машини, уреди, постројки и друга опрема за пренос на електрична енергија Опрема за дистрибуција на електрична енергија Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство и пренос на топлотна енергија Друга (неспомената) опрема за производство и пренос на електрична енергија и за вршење на дејноста на водостопанството и водоводот и канализацијата
		2.03.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема за истражување, производство и пренос на нафта и гас и за преработки на нафта и гас: Машини, уреди, постројки и друга опрема за длабински дупчења заради пронаоѓање на нафта и гас (длабински дупчачки гарнитури) Машини, уреди, постројки и друга опрема за плитки и други дупчења заради пронаоѓање на нафта и гас (други дупчачки гарнитури) Машини, уреди и постројки за експлоатација на нафта и гас на нафтните и гасните полиња (на експлоатационите подрачја) Машини, уреди, постројки и друга опрема за преработка на нафта и гас (рафинерни, гасарни) Други машини, уреди и постројки за истражување, експлоатација, пренос и преработка на нафта и гас
		2.04.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на железо и челик, за производство и преработка на бакар и за производство и преработка на олово и цинк: Машини, уреди, постројки и друга опрема за подготвување (сепарација и агломерација) на руди и јаглен Високи печки Сименс-Мартенови печки Електропечки, шахтни печки, печки за пржење и други печки за топење на метали Машини, уреди, постројки и друга опрема за електролиза Машини, уреди, постројки и друга опрема за валтање и пресување Машини, уреди, постројки и друга опрема за извлекување, влечење и пречистување на раствори на метали Машини, уреди, постројки и друга опрема за рафинерија Машини, уреди и постројки за леење Други машини, уреди, постројки и друга опрема за производството на железо и челик, на производството на бакар и производството на олово и цинк
		2.05.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на глина и алуминиум и на други обоени метали: Опрема за подготвување и мелење на боксит Опрема за подготвување на производство на алуминум Опрема за мерење, каустификација, впаѓување, филтрација и излачување Опрема за производство на аноди и катоди Опрема за производство на други обоени метали (антимон, жива, калај, никел, злато, сребро, бизмут, селен, платина, кобалт, магnezит, калициум и сл.) Друга (неспомената) опрема од оваа група
		2.06.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на неметални минерали, соли, камен, чакал и песок: Дупчалки и компресори Багери, дампера, дробилки и мелници
II. Предмети на опремата			
2.01.-	Опрема за вршење на дејноста на рудниците и за преработка и доработка на руди: Машини, уреди, постројки и друга опрема за јамски и површински откопи и за експлоатација на јаглен и руди на метали Машини, уреди, постројки и друга опрема за пречистување на јаглен и руди на метали (класирници, сепарации, други пречистувачи) Транспортери на јаглен и руди на метали Машини, уреди, постројки и друга опрема за подготвување на јаглен и руди на метали и за облагородување на јаглен и руди на метали заради натамошна преработка (сушилници, автоклави, друго) Рилачи и багери во рудниците за јаглен и во рудниците за метали Кранови и други уреди што ја сочинуваат подвижната механизација во рудниците за јаглен и рудниците за метали Друга (неспомената) опрема за работа на рудниците за јаглен и на рудниците за метал		
2.02.-	Опрема за вршење на дејноста на производството и преносот на електрична енергија, на дејноста на водостопанството и дејноста на водоводот и канализацијата: Хидрогенератори Турбогенератори Трансформатори Водни турбини Парни и гасни турбини Гасогенератори Парни котли Електроцрпи и други агрегати за вода Машини, уреди, постројки и друга опрема за пречистување на води Машини, уреди, постројки и друга опрема за доводни и разводни водоводни мрежи		

1	2	1	2
	Друга опрема за производство на неметални минерали Опрема за производство на соли Опрема за производство на камен, чакал и песок		Опрема за производство на електронски и телекомуникациони уреди и апарати, радио и телевизиски приемници и електроакустички апарати и уреди Опрема за производство на составни делови на електронски уреди и апарати Опрема за производство на уреди и апарати за комуникација Опрема за производство на мерна и регулациона опрема и за производство на средства за управување и автоматизација Опрема за производство на термички апарати, разладни уреди, апарати и уреди за перење и сушење и други електроапарати за широка потрошувачка Опрема за производство на електроинсталационен материјал и галвански производи и неспоменати електротехнички производи
2.07.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема во индустријата на неметали: Куполни и јамски печки во индустријата на неметали Преси (хидраулични и други) во индустријата на неметали Центрифуги и филтери во индустријата на неметали Ротациони, ретортни и ковачки печки во индустријата на неметали Комори и сушилници во индустријата на неметали Трансмисии и внатрешни спроводни уреди во индустријата на неметали Опрема за производство на рамно, амбалажно и друго стакло Опрема за производство на огноотпорен материјал Опрема за производство на електропорцелан Опрема за производство на керамика Опрема за производство на азбест и азбестни производи, јаглеграфитни производи и друга преработка на неметали	2.11.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема за вршење дејности на хемиската индустрија, индустријата за гума и индустријата за кожа и крзно: Опрема за производство на хемикалии, пластични маси, хемиски влакна и експлозиви Опрема за производство и транспорт на технички гасови Опрема за производство на губрива Опрема за производство на лекови Опрема за производство на средства за перење, средства за заштита и козметички препарати Опрема за производство на бои и лакови и за преработка на хемикални и пластични маси Опрема за индустријата за гума и гумени производи Опрема за производство и преработка на кожна и крзнена конфекција
2.08.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема во металната индустрија (без машиноградба и производство на транспортни средства): Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на метален репродукционен материјал Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на алати, метална амбалажа и лежишта Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на метални конструкции Машини, уреди и постројки за производство на апарати, уреди и инструменти, освен електрични Машини, уреди и постројки за производство на производи на прецизна механика Машини, уреди и постројки за производство и ремонт на шински возила Машини, уреди и постројки за производство и ремонт на мотори Машини, уреди и постројки и друга опрема на леарници и ковачници Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на кабли и спроводници и за производство на жици и жичени стоки Машини, уреди и постројки и друга опрема за производство на метални производи за широка потрошувачка	2.12.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на градежен материјал: Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на цемент, вар и гипс Машини, уреди, постројки и друга опрема за вадење и обработка на камен за градење Машини, уреди, постројки и друга опрема за експлоатација и сепарација на чакал и песок Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на цигли и керамики Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на бетонски елементи и производи Машини, уреди, постројки и друга опрема за изработка на бетон и малтер Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на асфалтна маса и покривна лепенка Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на асфалтен материјал Други машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на градежен материјал
2.09.-	Машини, уреди и постројки и друга опрема за вршење дејност на машиноградба и за производство на транспортни средства: Опрема за производство на енергетски, градежни и рударски машини Опрема за производство на машини за обработка на метали и за обработка на други материјали Опрема за производство на земјоделски машини Опрема за производство на друмски возила и делови и прибори за друмски возила Опрема за производство на авиони, хеликоптери и други средства за воздушен сообраќај Опрема за производство на бродови и други пловила	2.13.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на режана граѓа и плочи, за изработка на финални производи од дрво и за производство на целулоза, дрвесина и хартија: Гатери и пили во индустријата за дрво Лупилници, сушилници и други предмети на опрема во индустријата за дрво Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на иверици, лесонит, шпер-плочи и друг дрвен материјал Машини, уреди, постројки и друга опрема за сечење и обработка на дрво и дрвни материјал Машини, уреди, постројки и друга опрема за изработка на мебел, столарија и други производи од дрво
2.10.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема во електрониндустријата и во електронската индустрија: Опрема за производство на електрични машини, уреди и апарати		

1	2	1	2
	Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на производи од хемиската преработка на дрво Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на целулоза Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на хартија Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на лепенка и картон Други машини, уреди, постројки и друга опрема во дрвната индустрија, во индустријата на целулоза и индустријата на дрвесина и хартија		Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на масло и масти Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на добиточна храна Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на производи од тутун Машини, уреди, постројки и друга опрема за сечење, режење и пакување на производи од тутун Други машини, уреди, постројки и друга опрема за прехранбената индустрија и во индустријата за тутун
2.14.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на текстилни предива, за производство на текстилни производи и за изработка на спортска опрема: Машини, уреди, постројки и друга опрема во предилници за волна, во предилници за свила, во предилници за лен, кадела, јута и други влакна Машини, уреди, постројки и друга опрема за подготовка и кардирање на предива и други материјали на текстилната индустрија Машини, уреди, постројки и друга опрема и постројки за боене на предива и други материјали на текстилната индустрија Машини, уреди, постројки и друга опрема во ткајачница за волна, свила, памук, лен, кадела, јута и други влакна Машини, уреди, постројки и друга опрема во трикотажите Машини, уреди, постројки и друга опрема за конфекција Машини, уреди, постројки и друга опрема за преработка на влакна и за производство на шапки и филц Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на камп-опрема Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на спортска опрема и спортски реквизити	2.16.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема за вршење графичка дејност и дејност на производство на грамофонски плочи и звучни касети: Слагачки и леачки машини во графичката индустрија Репродукциони фото-камери, скрамери и клишографи во графичката индустрија Машини, уреди, постројки и друга опрема за рамен, ротационен, висок и длабок печат Други машини, уреди, постројки и друга опрема за графичката индустрија Машини, уреди, постројки во книговезници Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на грамофонски плочи и звучни касети
2.15.-	Друга опрема во текстилната индустрија и во индустријата за спортска опрема Машини, уреди, постројки и друга опрема за прехранбената индустрија, индустријата за производство на пијачки, индустријата за производство на добиточна храна и индустријата на тутун: Машини, уреди, постројки и друга опрема во мелници и пекари Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на тестенини Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на кекс, чоколада и бонбони Машини, уреди, постројки и друга опрема за преработка и конзервирање на зеленчук и овошје Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на сладолед и безалкохолни пијачки Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на пиво Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на алкохолни пијачки Машини, уреди, постројки и друга опрема во индустриските и другите кланици Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на месни преработки и преработки од риби Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на млеко и за производство на производи од млеко Машини, уреди, постројки и друга опрема за производство на шеќер Машини, уреди, постројки и друга опрема за индустријата на скроб и вршење	2.17.-	Машини, уреди, постројки и друга опрема за вршење друга (неспомената) дејност од областа на индустријата: Машини, уреди и постројки за производство на школски учила Машини, уреди и постројки за производство на оптички апарати и уреди Машини, уреди и постројки за производство на медицински инструменти и апарати Машини, уреди и постројки за производство и прикажување на филмови Машини, уреди и постројки за производство на музички инструменти и музички апарати Машини, уреди и постројки за друга (неспомената) индустрија
		2.18.-	Опрема за вршење дејности на земјоделството, шумарството и рибарството: Трактори колчари и трактори гасеничари Булдожери во земјоделството и шумарството Рилачи и рамначи во земјоделството и шумарството Машини и уреди за обнова на замјата Машини и уреди за губрење и сеидба Машини и уреди за нега на посеви и овоштарници и други земјоделски култури и насади Машини и уреди за жетва, вршидба, косидба и берба Машини и уреди за сортирање и чистење на земјоделски и шумски производи и плодови Опрема за вршење дејности на сточарството Опрема за одгледување, заштита и искористување на шуми Опрема за одгледување и лов на дивеч Опрема за одгледување и лов на риби
		2.19.-	Опрема за вршење на дејност на градежништвото: Багери, булдожери, натоварувачи и друга опрема за земјени работи во градежништвото Дробилки, мелници, сита, класирери, мешалки, садови за цемент, за агрегат и бетон, пумпи, асфалтни бари и друга опрема за изработка на материјали на градилиштата Дампери, скрепери, грејдери, транспортни ленти, елеватори и друга опрема за пренос и превоз на материјали на градилиштата Опрема за набивање и рамнење на почвата, за мешање и наносување на материјали, за

1	2	1	2
	подготовка на арматура, дигалки, додавачи, апарати и уреди за прскање на бетон и за вибрација на бетон, пумпи, компресори, машини за изградба на асфалтни слоеви и друга опрема за изведување на работи при објекти на надземно градење Опрема за завршни работи во градежништвото Опрема за изградба на тунели и други објекти на подземната градба Опрема за изградба на мостови Опрема за изградба на хидроцентрали Опрема за изградба на водопатишта Друга (непомената) опрема за вршење на дејности од областа на градежништвото 2.20.- Опрема за вршење дејности на трговијата, угостителството, туризмот, занаетчиските и личните услуги, комуналните услуги и уредувањето на просторот и на домувањето: Опрема за излагање и продажба на стоки Опрема за складирање, натоварување и истоварување на стоки Мебел за сместување на гости во угостителски и туристички објекти Мебел и друга опрема за производство, одржување и сервирање на храна и пијачки во угостителските и туристичките објекти и во одморалиштата и рестораните за општествена исхрана Камп-приколки и друга камп-опрема и опрема за рекреација и разонода во угостителските и туристичките објекти Опрема за вршење на занаетчиски и лични услуги Опрема за вршење на комунални услуги и уредување на населбите и просторот Опрема за уредување и користење на станови 2.21.- Опрема за вршење на железничкиот сообраќај и на другиот сообраќај на шини: Електрични и дизел-локомотиви Други локомотиви Патнички вагони Коли за спиење и ручање Товарни вагони Вагони за специјални намени (ладилници, цистерни и сл.) Други вагони Други непоменати шински возила Опрема за телеграфско-телефонски линии и сигнално-сигурносни линии во железничкиот сообраќај Сигнално-сигурносни апарати, уреди и постројки во железничкиот сообраќај Друга опрема во железничкиот сообраќај Трамваи и трамвајски приколки Опрема за вршење на шумски транспорт на шини Друга опрема за вршење на сообраќај на шини Опрема за ски-лифтови, жичарници и запчани железници 2.22.- Опрема за превоз на патиштата: Камиони и камионски приколки Камиони-цистерни и влечни возила Автобуси и автобуски приколки Тролејбуси и тролејбуски приколки Патнички автомобили Патничко-товарни автомобили и теренски возила Мотоцикли, со прикокка и без прикокка Мопеди и велосипеди Друга опрема за вршење на друмски сообраќај 2.23.- Опрема за превоз на води (во поморскиот, речниот и езерскиот сообраќај): Патнички бродови Други пловила за превоз на патници на мориња, езера и реки		Товарни бродови и други пловила за превоз на товари на мориња, езера и реки Танкери Реморкери Бродови влекачи и бродови туркачи Опрема за безбедност на сообраќајот на мориња, езера и реки Друга опрема за вршење на поморски сообраќај и сообраќај на реки и езера 2.24.- Опрема за вршење дејности на превоз во воздушниот сообраќај и опрема за аеродроми: Патнички авиони Товарни авиони Патнички и товарни хеликоптери Други воздушни летала за превоз на патници и товари Уреди, апарати и постројки за контрола - насочување на летањата во воздушниот сообраќај Авио-мостови, транспортни системи и опрема за прием, преглед и испраќање на патници и багаж Опрема за испитување и одржување на авиони и на други воздухоплови Друга (непомената) опрема за вршење дејности на воздушниот сообраќај и дејности на аеродроми 2.25.- Опрема за поштенски, телеграфски и телефонски сообраќај и опрема за ТВ и радио-сообраќај: Телефонски и телеграфски центри и концентратори Радио-релејни уреди и радио-уреди, со прилаѓачки постројки Сателитски станици Високофреквентни уреди Месни и меѓумесни жичени водови и теплинтери Радиостаници и други радиоемисиони постројки Телевизиски станици и други телефизиски емисиони постројки Друга опрема за вршење на ПТТ сообраќај, на радио и телевизиски сообраќај 2.26.- Медицински уреди, апарати, инструменти и прибор и друга опрема за вршење дејности на здравствена и социјална заштита: Медицински уреди, инструменти, апарати и прибор Справи и други помагала за лекување и закрепнување на болни Мебел и друга опрема за преглед, сместување и лекување на болни Друга (непомената) опрема за давање на здравствена и социјална заштита 2.27.- Опрема за лаборатории, школски учила и школски мебел и опрема за вршење дејности на културата, уметноста и информациите: Опрема за работа во лаборатории Школски учила и школски мебел Опрема за вршење дејности од областа на културата, физичката култура и спортот Опрема за вршење дејности на уметноста Опрема за вршење дејности на информациите 2.28.- Мерни апарати, уреди и инструменти и контролни апарати, уреди и инструменти: Ваги за општи и специјални намени Мерни инструменти и апарати за општа намена (микрометри; инструменти за мерење агли; инструменти за мерење должини и истегање; оптички мерни инструменти; електрични мерни апарати; инструменти и броила; инструменти за мерење температура, влага и атмосферски прилики; инструменти за мерење земјиште; други)

1	2	1	2
	Специјални мерни инструменти и апарати во експлоатација и преработка на нафта Специјални мерни инструменти и апарати во експлоатација и преработка на гас Специјални мерни инструменти и апарати во хемиската индустрија, во индустријата за гума и во индустријата за кожа и обувки Специјални мерни инструменти и апарати во рударството, во црната и обоената металургија и во производството на кокс Специјални мерни инструменти и апарати во индустријата на целулоза, во индустријата на дрвесина и хартија и во дрвната индустрија Специјални мерни инструменти и апарати во индустријата на неметали и во индустријата за производство на градежен материјал, огноотпорен материјал и азбестни производи Специјални мерни инструменти и апарати во прехранбената индустрија и во индустријата на тутун Специјални мерни инструменти и апарати во областа на земјоделството, водостопанството, шумарството и градежништвото Специјални мерни инструменти и апарати во областа на земјоделството, водостопанството, шумарството и градежништвото Специјални мерни инструменти и апарати во областа на сообраќајот Опрема за далнински надзор, управување и регулирање и специјални мерни инструменти и апарати во електростопанството Специјални мерни инструменти и апарати во трговијата, угостителството и туризмот Специјални мерни инструменти и апарати во здравството и школството и во други општествени дејности и во дејностите на органите и организациите на општествено-политичките заедници и на други државни органи и самоуправни организации Други специјални мерни инструменти и апарати Контролни апарати, инструменти и уреди за општа намена Контролни апарати, инструменти и уреди за специјална намена Алармни уреди, апарати, инструменти и прибор		
2.29.-	Специјални и стандардни алати: Алати за сервисирање и поправка на индустриски, на рударски и градежни машини, на уреди и постројки Алати за сервисирање и поправка на земјоделски машини и на друга земјоделска механизација и механизација во рибарството и шумарството Алати за сервисирање и поправка на апарати, на уреди и прибор за широка потрошувачка во давање услуги на домаќинствата Алати за сервисирање и поправка на локомотиви, вагони и друга опрема за вршење на железничкиот сообраќај и на друг сообраќај на шини Алати за сервисирање и поправка на патнички автомобили, автобуси, камиони и на други транспортни средства во друмскиот сообраќај Алати за сервисирање и поправка на бродови и други средства за превоз на води Алати за сервисирање и поправка на авиони, хеликоптери и опрема за вршење на воздушниот сообраќај и дејности на аеродромите Алати за сервисирање на телефонски и телеграфски централи, ТВ и радиостаници, телефонски и ТВ и радиоапарати и друга опрема на средствата за врски Други (неспоменати) алати		2.30.- Електронски сметачи и друга опрема за управување и за собирање, за пренос и обработка на податоци, како и пишувачки и сметачки (книговодствени и статистички) машини, уреди, инструменти и прибори и опрема за умножување на пишуван, печатен и цртан материјал: Електронски сметачи и друга опрема за управување, собирање, пренос и обработка на податоци Машини за пишување (механички, електрични) Сметачки машини, уреди, инструменти и прибори Опрема за умножување на печатен, пишуван и цртан материјал
		2.31.-	Мебел, инвентар и опрема за вршење на канцелариски работи и работи за давање на финансиски, технички и деловни услуги: Дрвен, метален и друг мебел за вршење работи во областа на рударството и електростопанството Дрвен, метален и друг мебел за вршење на работи во областа на индустријата и градежништвото Дрвен, метален и друг мебел за вршење работи во областа на земјоделството, водостопанството, рибарството и шумарството Дрвен, метален и други мебел за вршење за работи во области на сообраќајот Дрвен, метален и друг мебел за вршење работи во области на занаетчиството и комуналното стопанство Дрвен, метален и друг мебел за вршење дејности во областа на на културата (за потребите на музеи, архиви, театри, галерии, библиотеки и сл.) Дрвен, метален и друг мебел за вршење дејности во областа на физичката култура Дрвен, метален и друг мебел за вршење на канцелариски работи Инвентар и трајна амбалажа Машини, апарати, прибори и друга опрема за вршење дејности во давање на технички и деловни услуги Машини, апарати, прибори и друга опрема за вршење дејности во давање на финансиски услуги Машини, апарати, прибори и друга опрема за вршење на канцелариски работи (освен мебел) Друг (неспоменат) мебел и инвентар и опрема за вршење на канцелариски работи и работи на давање финансиски, технички и деловни услуги
		2.32.-	Предмети за уредување на простории, за загревање на простории, за чистење, одржување и вентилација на простории и за спречување и гаснење пожари: Килими, теписи, гоблени и друга опрема за уредување на простории Клима-уреди и друга опрема за вентилација на простории Апарати, уреди, прибори и друга опрема за чистење и одржување на простории Печки, греалки, уреди, постројки и друга опрема за загревање на простории Справи, апарати, прибори и друга опрема за спречување или гаснење на пожари, како и справи, апарати, прибори и друга опрема за истражување на загаденоста и штетните дејства од загаденоста Друга (неспомената) опрема за уредување, за загревање, за чистење и одржување и вентилација на простории и за спречување и гаснење на пожари

1	2
2.33.-	Музички апарати, инструменти и прибор, ТВ и радиоапарати и уреди, магнетофони, касетофони и диктафони и опрема за рекреација и разонода: Музички апарати, инструменти, уреди и прибори (вклучувајќи и разгласни уреди и апарати) ТВ и радиоприемници и ТВ и радио-уреди, инструменти и прибори Касетофони, магнетофони и диктафони Опрема за рекреација, за одмор и за разонода и рекреација Друга (неспоменета) опрема

III. Добиток за приплод и добиток за работа:

3.01.-	Говеда: Бикови Крави Работни волови
3.02.-	Коњи: Пастуви Кобили Работни коњи
3.03.-	Мазги, магариња, мулиња: Мазги Магариња Мулиња
3.04.-	Овци и кози: Овци Овни Кози Јарци
3.05.-	Свињи: Нерези Свињи
3.06	Друг добиток: Кошници на пчели Зајаци Јата од живина, кокошки Друг добиток

IV. Повеќегодишни засади:

4.01.-	Овоштарници: Јаболки Сливи Крушки Праски и кајсии Ореви Црешни и вишни Портокали и маслинки Капинки, малинки, рибизли Други овошки
4.02	Лозја и хмелници: Лозја шпалирни Други лозја Хмелници
4.03.-	Брзорастечки употребни, украсни и други дрвја: Тополи Украсно дрвје Друго дрвје (вклучувајќи и паркови)

V. Шуми:

5.01.-	Иглолисни шуми: Во комплекси поголеми од пет хектари Во комплекси до пет хектари
5.02	Листопадни шуми: Во комплекси поголеми од пет хектари Во комплекси помали од пет хектари
5.03.-	Мешовити шуми (иглолисни и листопадни): Во комплекси поголеми од пет хектари Во комплекси помали од пет хектари

VI. Земјишта:

6.01.-	Земјоделско земјиште: Земјиште за полјоделско и градинарско производство Земјиште за овоштарство и лозарство Земјиште за производство на тутун и на други индустриски растенија Земјиште за пасење, одгледување и чување на добиток
6.02.-	Градежно земјиште: Земјиште на кое има згради и други објекти Земјиште на кое не се подигнати згради и други објекти Земјиште надвор од населби на кое нема изградени објекти
6.3.-	Друго земјиште: Земјиште на кое се наоѓа шума и друго дрвје Земјиште наменето за подигање шуми или за други засади, што не е искористено за утврдената намена Земјиште за рекреација и разонода Земјиште за други споменати намени

1037.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВИТЕ НА БАНКАРСКИОТ И КРЕДИТНИОТ СИСТЕМ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за основите на банкарскиот и кредитниот систем, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 26 декември 1986 година.

П бр. 652
26 декември 1986 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Синан Хасани, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Иво Врандечиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВИТЕ НА БАНКАРСКИОТ И КРЕДИТНИОТ СИСТЕМ

Член 1

Во Законот за основите на банкарскиот и кредитниот систем („Службен лист на СФРЈ”, бр. 70/85, 9/86 и 34/86) по член 11 се додава нов член 11а, кој гласи:

„Член 11а

Ако општествено-политичката заедница и друго со закон овластено општествено правно лице пропишат услови за пласирање на банкарските средства што не обезбедуваат работење на банките врз принципите од член 11 став 2 на овој закон, должни се со истиот акт да ги утврдат

изворите за надомест до реалните услови за користење на банкарските средства”.

Член 2

Во член 27 став 1 точка 6, во првиот ред, по зборот: „обврските” се додаваат записка и зборовите: „како и издавање на инструменти за обезбедување на плаќањето”.

Став 2 се заменува со два нови става, кои гласат:

„Во рамките на своето работење интерната банка може, од свое име а за сметка на своите основачи, да прима орочени наменски и орочени ненаменски депозити од општествени правни лица кои со спогодба или со друг акт се поврзани во процесот на репродукција со основачите на интерната банка, како и од граѓани што склучиле договор за кооперација со основачите на интерната банка.

Интерната банка може, од свое име а за сметка на своите основачи, да им дава кредити на други општествени правни лица кои со спогодба или со друг акт се поврзани во процесот на репродукција со основачите на интерната банка заради зголемување на нивното производство односно промет и остварување други заеднички економски интереси во смисла на член 207 од овој закон, како и на граѓани што склучиле договор за кооперација со основачите на интерната банка.”.

Досегашниот став 3 станува став 4.

Член 3

Во член 39 став 2 се менува и гласи:

„Начинот на формирање и работата на собранието на интерната банка се утврдуваат со самоуправната спогодба за основање на интерната банка.”.

Член 4

Во член 65 по став 3 се додаваат два нови става, кои гласат:

„Основачот на две или повеќе банки е должен да го определи процентот од средствата на својот деловен фонд со кој ќе презема одговорност за работењето и ризикот на секоја конкретна банка чијшто е основач.

Со самоуправната спогодба за основање на основната банка се определува процентот од средствата на деловниот фонд на секој основач на основната банка со кој тој одговара за работењето и ризикот на таа основна банка.”.

Член 5

Во член 73 став 1 по зборовите: „врз основа” се додаваат зборовите: „на обемот”, по зборот: „средства” се додаваат зборовите: „во фондовите на банката”.

Член 6

Во член 78 во точка 4 по зборовите: „одлука за” се додаваат зборовите: „статусни промени и за”.

Член 7

Во член 98 став 3 се брише.

Во досегашниот став 5, кој станува став 4, зборовите: „на резервниот фонд и” се бришат.

Член 8

Во член 99 се додаваат два нови става, кои гласат: „Работоводниот орган на основната банка е должен да го предупреди извршниот одбор односно кредитниот одбор на основната банка за последиците од извршувањето на секоја одлука на извршниот одбор односно на кредитниот одбор на основната банка што основната банка би ја довеле или би можеле да ја доведат во состојба на неликвидност.

Ако извршниот одбор односно кредитниот одбор на основната банка не ја запре од извршување одлуката што ја доведува или може да ја доведе основната банка во состојба на неликвидност, работоводниот орган на основната банка има право привремено да ја запре од извршување таквата одлука, за што е должен без одлагање, да го извести собранието на основната банка.”.

Член 9

Во член 100 по зборовите: „е должен” се додаваат зборовите: „без одлагање”.

Член 10

Член 101 се менува и гласи:

„Ако основната банка ги користи средствата на задолжителната резерва во смисла на член 98 ст. 2 и 3 од овој закон повеќе од десет работни дена во текот на еден месец, работоводниот орган на основната банка за тоа без одлагање го известува извршниот одбор кој е должен, во рок од најмногу три работни дена од денот на приемот на известувањето од работоводниот орган, да преземе мерки предвидени со самоуправните општи акти на основната банка за одржување на ликвидноста на основната банка и за тоа без одлагање да ја извести народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина.

Ако народната банка на републиката односно народното банка на автономната покраина оцени дека донесените мерки и одлуки не се доволни за воспоставување ликвидност на основната банка може, во рок од пет работни дена од денот на приемот на известувањето од став 1 на овој член, да му предложи на собранието на основната банка и дополнителни мерки, меѓу кои и промена на работоводниот орган на основната банка.”.

Член 11

По член 101 се додава нов член 101а, кој гласи:

„Член 101а

Претседателот на извршниот одбор на основната банка е должен, по истекот на пет работни дена од денот на преземањето на мерките од член 101 став 1 на овој закон, да свика седница на извршниот одбор, која мора да се одржи во натамошен рок од три работни дена, на која ќе се разгледа состојбата на ликвидноста на основната банка и, по потреба, ќе се преземат додатни мерки.”.

Член 12

Член 102 се менува и гласи:

„Основната банка е неликвидна, во смисла на овој закон, ако не е во можност уредно да ги намирава своите обврски во земјата и спрема странство, и тоа:

1) ако средствата на задолжителната резерва користени во смисла на член 101 став 1 од овој закон не ги враќа во рокот предвиден во член 98 став 3 на овој закон;

2) ако не ги намирала своите обврски спрема странство, туку нејзините обврски ги намирала Народната банка на Југославија;

3) ако во текот на денот искористи средства над расположивото покритење на жиро-сметката на банката, над расположивите средства на резервниот фонд и над издвоените средства на задолжителната резерва кај Народната банка на Југославија;

4) ако за извршување на своите обврски по основ на исплата на штедни влогови на граѓаните ги користи средствата на народната банка.

Кога ќе утврди дека основната банка е неликвидна во смисла на став 1 од овој член, Службата на општественото книговодство е должна да постапи според одредбата на член 95 од овој закон и за тоа, без одлагање да го извести работоводниот орган на основната банка.

Работоводниот орган на основната банка е должен, по приемот на известувањето од Службата на општественото книговодство за примената на член 95 од овој закон, без одлагање да ги извести претседателот на извршниот одбор на основната банка и здружената банка чијшто основач е основната банка.

Народната банка на Југославија е должна да ја извести без одлагање надлежната служба на општественото книговодство кога основната банка ги намирала своите обврски спрема странство.

Член 13

По член 102 се додаваат два нови члена, кои гласат:

„Член 102а

Основната банка која е неликвидна не може да врши плаќања од својата жиро-сметка.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, неликвидната основна банка може да врши плаќање само по основ на штедни влогови на граѓаните.

Службата на општественото книговодство не може да ги извршува наложите на основната банка за време додека основната банка е неликвидна.

Член 102б

Службата на општественото книговодство е должна без одлагање, по настанувањето на неликвидноста на основната банка да ја извести Народната банка на Југославија и народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина за неможност на основната банка да располага со средствата на својата жиро-сметка.

Ако Народната банка на Југославија или народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина утврди дека основната банка е неликвидна согласно со член 102 став 1 точка 2 од овој закон, а за својата неликвидност не ја известила Службата на општественото книговодство кај која се води нејзината жиро-сметка, ова известување ќе го изврши таа банка.”

Член 103

Член 103 се менува и гласи:

„Претседателот на извршниот одбор на основната банка е должен без одлагање по приемот на известувањето од член 102 став 3 на овој закон, да свика седница на извршниот одбор на основната банка на која:

1) ќе се разгледа состојбата на ликвидноста и одговорноста за настанатата неликвидност;

2) ќе се преземат мерки за отстранување на причините за неликвидноста;

3) ќе се поведе постапка за утврдување на одговорноста на раководниот орган;

4) ќе му се предложи на Собранието на основната банка именување вршител на должноста раководен орган кој ќе раководи со работите на основната банка;

5) ќе се свика седница на Собранието на основната банка која мора да се одржи во рок од наредните десет дена од денот на одржувањето на седницата на извршниот одбор.

Извршниот одбор на основната банка е должен за преземените мерки од став 1 на овој член без одлагање да ја извести народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина и здружената банка чијшто основач е основната банка.”

Член 104

По член 103 се додаваат два нови члена, кои гласат:

„Член 103а

Здружената банка, врз основа на одлуките на своите основачи, во согласност со самоуправната спогодба за основање на здружена банка, по приемот на известувањето од член 103 став 2 на овој закон, може да му предложи на Собранието на основната банка неликвидноста на основната банка да се санира во рамките на здружената банка.

Здружената банка може да му предложи на Собранието на основната банка, во рамките на мерките за санирање на неликвидноста на основната банка, и спојување односно припојување на неликвидната основна банка кон банки во здружената банка.

Член 103б

Собранието на основната банка е должно да ги разгледа преземените мерки на извршниот одбор од член 103 на овој закон и, ако оцени дека не се отстранети причините за неликвидноста да ги преземе следните мерки:

1) го разгледува и одлучува за предлогот на здружената банка од член 103а став 2;

2) го утврдува рокот за изработка на санациона програма, кој не може да биде подолг од 15 дена од денот на одржувањето на седницата на Собранието на основната банка;

3) презема и други привремени мерки за отстранување на неликвидноста до донесувањето на санациона програма;

4) донесува одлука за разрешување на раководниот орган;

5) го потврдува именувањето на привремениот орган на основната банка или именува нов привремен орган кој ќе раководи со работите на банката.”

Член 105

Во член 104 став 1 зборот: „санација” на обете места се заменува со зборовите: „отстранување на неликвидноста”.

Став 2 се брише.

Член 106

Член 105 се менува и гласи:

„Ако со преземените мерки на Собранието на основната банка и со мерките на народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина не се обезбеди ликвидност на основната банка, Собранието на основната банка донесува санациона програма на основната банка во рокот од член 103б точка 2.

Основната банка е должна да ја достави санациона програма без одлагање до Народната банка на Југославија, народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина, до Собранието на републиката односно Собранието на автономната покраина, до Собранието на општината на чија територија е седиштето на основната банка и до здружената банка чиј основач е основната банка.

Основната банка е должна за донесената санациона програма да ја извести надлежната служба на општественото книговодство.”

Член 107

По член 105 се додава нов член 105а, кој гласи:

„Член 105а

Ако Народната банка на Југославија или народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина утврди дека некоја основна банка е неликвидна, а не донела и не доставила санациона програма до органите од член 105 ст. 1 и 2 на овој закон, ќе го известат за тоа Собранието на републиката односно Собранието на автономната покраина на чија територија е седиштето на основната банка.”

Член 108

Во член 107 зборовите: „90 дена” се заменуваат со зборовите: „60 дена”.

Член 109

Во член 108 по зборот: „известува” се додаваат зборовите: „здружената банка чиј основач е основната банка,”.

Член 110

Во член 109 став 2 на крајот точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „а по нивното намиравање основачите на таа основна банка сразмерно со височината на средствата вложени во фондовите на банката односно со височината на депозитите орочени над една година”.

Член 111

Во член 136 по став 2 се додаваат нови ст. 3 и 4, кои гласат:

„Службата на општественото книговодство е должна, без одлагање, по приемот на известувањето од здружената банка да постапи во согласност со одредбата од став 1 на овој член.

Здружената банка е должна без одлагање да ја извести надлежната служба на општественото книговодство за престанокот на нејзината неликвидност.”

Член 112

Член 192 се менува и гласи:

„Банката може, во постапка пропишана со самоуправниата спогодба за основање на банката и во рамките на своите слободни кредитни потенцијали во согласност со плановите на банките, да ги дава сите видови кредити, освен кредитите за наплата на побарувањата по основа на камати на дадените кредити.

Кредити за санација банката може да му одобри само на кредитно способно општествено правно лице кое учествува во санација на организација на здружен труд.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, банката може да и одобри санационен кредит на основната организација која има непокриена загуба ако за најмалку 50% од дадениот кредит добие гаранција од една или од повеќе организација на здружен труд дека ќе ја платат втсананата обрвска по кредитот, доколку тоа не го стори во договорениот рок основната организација - корисник на кредитот и под услов санационата програма и одобриот кредит да се прифатени од собранието на банката.

Во случај ако основната организација на здружен труд која има непокриена загуба не ја добие гаранцијата од став 1 на овој член, банката може да одобри санационен кредит ако во составот на истата работна организација односно сложена организација на здружен труд нема друга кредитно способна организација и под услов санационата програма и одобриот кредит да се прифатени од собранието на банката.

При одобрувањето на кредитот од став 1 на овој член, банката е должна да ја утврдува кредитната способност на заемобарачите и да води сметка за својата ликвидност и за сигурноста на пласманите.

Член 24

Во член 193 став 2 зборовите: „освен за кредитите според Законот за санација и престанок на организациите на здружен труд“ и зборовите: „и кој има обезбедени обртни и други средства чијшто обем и динамика на обезбедување се пропишани со сојузниот закон“ се бришат.

По став 2 се додаваат два нови става, кои гласат: „Како кредитно способен заемобарач за кредити за инвестиции се смета заемобарачот кој, покрај тоа што ги исполнува условите од став 2 на овој член, има обезбедени трајни обртни средства од трајни и долгорочни извори чијшто обем и динамика на обезбедувањето се пропишани со сојузен закон.

Ако во периодот на користењето на кредитот, освен кредитот за инвестиции, основната банка утврди дека корисникот на кредитот престане да ги исполнува условите од став 2 на овој член, основната банка е должна веднаш да го запре натамошното користење на кредитот и да бара наплата на искористениот дел од кредитот, за што без одлагање ја известува надлежната служба на општественото книговодство.

Досегашниот став 3 станува став 5.

Досегашниот став 4 се брише.

Член 25

Во член 198 став 2 по зборовите: „враќање на кредитот“ се додаваат зборовите: „инструментите за обезбедување наплата на кредитот“.

По став 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Инструментите за обезбедување наплата на кредитот имаат карактер на инструменти за обезбедување на плаќањата што се уредуваат со сојузниот закон за обезбедување на плаќањата помеѓу корисниците на општествени средства“.

Член 26

Член 201 се менува и гласи:

„Сојузниот извршен совет може да ги пропише условите и намените за давање потрошувачки кредити на граѓаните односно може да го ограничи давањето потрошувачки кредити на граѓаните за определени намени.

Условите и намените за давање на кредитите од став 1 на овој член Сојузниот извршен совет може да ги пропише само во согласност со одредбите на член 11 од овој закон.“

Член 27

Во член 209а по зборовите: „здружен труд“ се додаваат зборовите: „и други општествени правни лица“.

Член 28

Во член 218 став 1 по точка 1 се додаваат две нови точки, кои гласат:

„1а) ако интерната банка прими орочени наменски или орочени ненаменски депозити од општествени правни лица кои не се со спогодба или со друг акт поврзани во процесот на репродукција со основачите на интерната банка, како и од граѓани кои не склучиле договор за кооперација со основачите на интерната банка (член 27 став 2);

1б) ако интерната банка им даде кредит на други општествени правни лица кои не се со спогодба или со друг акт поврзани во процесот на репродукција со основачите на интерната банка, како и на граѓани кои не склучиле договор за кооперација со основачите на интерната банка (член 27 став 3).“

По точка 8 се додава нова точка 8а, која гласи:

„8а) ако врши плаќања од својата жиро-сметка за времето додека е неликвидна (член 102а став 1);“.

Точ. 9 и 10 се менуваат и гласат:

„9) ако не ја утврди кредитната способност на заемобарачите и не води сметка за својата ликвидност и за сигурноста на пласманите или ако му одобри кредит за санација на кредитно неспособно општествено правно лице кое учествува во санацијата на организација на здружен труд (член 192 ст. 2 и 3);

10) ако му одобри кредит на кредитно неспособен заемобарач или ако не му го запре користењето на кредитот на корисникот на кредит во случај кога тој, во текот на користењето на кредитот ќе престане да ги исполнува условите за кредитната способност или ако не бара наплата на искористениот дел од кредитот (член 193 ст. 1 и 4);“.

Член 29

Во член 218а став 1 по зборовите: „здружен труд“ се додаваат зборовите: „или друго општествено правно лице“, а во ст. 2 и 3 по зборовите: „здружен труд“ се додаваат зборовите: „или во друго општествено правно лице“.

Член 30

По член 218а се додаваат два нови члена, кои гласат:

„Член 218б

Со парична казна од 500.000 до 10.000.000 динари ќе се казни за стопански престап основачот на основната банка ако не го определи делот од средствата на својот деловен фонд со кој презема одговорност за работењето и ризикот на секоја конкретна банка чијшто е основач (член 65 став 4).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице на основачот со парична казна од 50.000 до 500.000 динари.

Член 218в

Со парична казна од 50.000 до 500.000 динари ќе се казни за стопански престап одговорното лице во Службата на општественото книговодство:

1) ако им овозможи на основачите на основната банка или на други општествени правни лица да располагаат со средствата на својата жиро-сметка и на други сметки што се водат кај таа служба, а се вклучени кај основната банка за време додека банката е неликвидна или ако не го известува за тоа работоводниот орган на основната банка (член 102 став 2);

2) ако по приемот на известувањето од здружената банка и овозможи располагање со средствата на основната банка - основач на здружената банка кој предизвикал неликвидност на здружената банка (член 136 став 3);

3) ако ги изврши наложите на основната банка за време додека основната банка е неликвидна (член 102а став 3).“

Член 31

Во член 220 став 1 по точка 1 се додава нова точка 1а, која гласи:

„1а) ако здружената банка без одлагање не ја известува надлежната служба на општественото книговодство за престанокот на нејзината неликвидност (член 136 став 4).“

Точка 6 се менува и гласи:

„6) ако веднаш не ја достави санационата програма до Народната банка на Југославија, народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина, до Собранието на републиката односно Собранието на автономната покраина, до Собранието на општината на чија територија е седиштето на основната банка и до здружената банка чиј основач е основната банка и ако за донесената санациона програма не ја извести надлежната служба на општественото книговодство (член 105 ст. 2 и 3).“

Член 32

По член 220 се додаваат два нови члена, кои гласат:

„Член 220а

Со парична казна од 10.000 до 100.000 динари ќе се казни за прекршок индивидуалниот работороводен орган или претседателот на колегијалниот работороводен орган на основната банка:

1) ако по приемот на известувањето од Службата на општественото книговодство за тоа дека банката е неликвидна не ги извести претседателот на извршниот одбор на основната банка и здружената банка чиј основач е основната банка (член 102 став 3);

2) ако за настанувањето на неликвидноста на основната банка не ги извести Службата на општественото книговодство и Народната банка на Југославија, народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина (член 102б ст. 1 и 2)

Член 220б

Со парична казна од 10.000 до 100.000 динари ќе се казни за прекршок претседателот на извршниот одбор на основната банка ако по приемот на известувањето од работороводниот орган дека банката е неликвидна не свика седница на извршниот одбор на банката (член 103).“

Член 33

Во член 223 став 1 зборовите: „31 декември 1986 година“ се заменуваат со зборовите: „31 март 1987 година“.

Член 34

Во член 228 зборовите: „до 30 јуни 1986 година“ се заменуваат со зборовите: „до 31 март 1987 година“.

Член 35

Одредбата на член 102 став 1 точка 2 од Законот за основите на банкарскиот и кредитниот систем се применува од 31 март 1987 година.“

Член 36

Овој закон влегува во сила на 1 јануари 1987 година.

1038.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СЛУЖБАТА НА ОПШТЕСТВЕНОТО КНИГОВОДСТВО

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за Службата на општественото книговодство,

што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 26 декември 1986 година.

П бр. 653

26 декември 1986 година

Белград

Претседател
на Претседателство на
СФРЈ,
Синан Хасани, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Иво Врандечиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СЛУЖБАТА НА ОПШТЕСТВЕНОТО КНИГОВОДСТВО

Член 1

Во Законот за Службата на општественото книговодство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 70/83 и 16/86) во член 46 по став 2 се додаваат нови ст. 3 и 4, кои гласат:

„За оцената на завршната сметка и на периодичната пресметка Службата составува извештај, кој содржи оцена на исправноста и законитоста на искажаната состојба на средствата, нивните извори и резултати на работењето, со податоци за состојбата на средствата и на нивните извори, резултатот од работењето, состојбата на обртните средства, задолженоста и др., врз основа на кои корисниците на извештајот можат да донесуваат самоуправни и други одлуки.

Извештајот од став 3 на овој член, во рок од 15 дена од денот на завршувањето на постапката, се доставува до работниците, до органот на управувањето и до органот на самоуправната работничка контрола на корисникот на општествени средства, а по потреба, или по барање, и до надлежниот орган на општествено-политичката заедница, на општествено-политичката организација, на општествениот правобранител на самоупраувањето и на банката“.

Член 2

Во член 113 ст. 2 и 3 се заменуваат со три нови става, кои гласат:

„Ако корисникот на општествени средства нема на жиро-сметката и на другите сметки кај Службата парични средства за плаќање на сите налози односно основи за наплата, плаќањето се врши по следниот приоритет:

1) обврската по основите за наплата од член 102 на овој закон и налозите за плаќање по основ на обврските спрема странство;

2) налозите за плаќање на обврските по основ на прометот на стоки и услуги, налозите за плаќање на обврските по кредити, налозите за плаќање на обврските по основ на поврат на здружени средства и надоместот за стопанисување со здружени средства;

3) налозите за исплата на чистите лични доходи до височината определена со сојузниот закон со кој се уредуваат санацијата и престанокот на организациите на здружен труд односно со сојузниот закон со кој се уредува обезбедувањето на плаќањето помеѓу корисниците на општествени средства;

4) налозите за плаќање на придонесите и даноците од личните доходи;

5) налозите за плаќање на други обврски.

Службата води евиденција за редоследот на приемот на основите за наплата и на налозите за плаќање што се од ист приоритет според денот и часот на нивниот прием и е должна по тој редослед да ги извршува, а на барање од доверителот да го известува за редоследот на наплатата на неговото побарување.

По излучок од одредбата на став 2 од овој член, налозите за плаќање на обврските по основ на данокот на промет и на други давачки што корисникот на општествени средства ги наплатил според прописите со цената на произодот, стоките или услугите за сметка на општествено-

-политичките заедници и на другите корисници на општествени средства, како и налозите за исплата на чисти лични доходи до височината загарантирана со закон, ако средствата за оваа намена се добиени од општествено-политичката заедница односно од фондовите на заедничките резерви на општествено-политичката заедница како и од други средства добиени за оваа намена без обврска за враќање, Службата ги извршува пред-налозите за плаќање и основите за наплата од тој став”.

Член 3

Член 169 се менува и гласи:

„Член 169

Правата, обврските и одговорностите од работниот однос, што не се уредени со овој закон, работниците во работната заедница ги остваруваат согласно со одредбите на Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 21/78), што поблиску се уредува со статутот на Службата на општественото книговодство на Југославија”.

Член 4

Во член 170 став 1 точка 6 зборовите во заграда: „став 3” се заменуваат со зборовите: „став 2”.

Член 5

Во член 172 став 1 во точка 4 зборовите: „член 113 став 3” се заменуваат со зборовите: „член 113 став 2”.

Член 6

Во член 175 точка 4 се менува и гласи:
„ако во постапката на контрола, врз основа на прегледаната документација не утврди незаконитости во однесувањето на корисникот на општествени средства, а подоцна се утврди дека тие незаконитости постоеле во време на контролата (чл. 41 до 46 и член 70).”
Досегашните точ. 4 до 9 стануваат точ. 5 до 10.

Член 7

Овој закон влегува во сила на 1 јануари 1987 година.

1039.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СУЗБИВАЊЕ НА НЕЛОЈАЛЕН НАТПРЕВАР И НА МОНОПОЛИСТИЧКИ СПОГОДБИ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за сузбивање на нелојален натпревар и на монополистички спогодби, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 26 декември 1986 година.

П бр. 654
26 декември 1986 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Синан Хасани с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Иво Врандечки, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СУЗБИВАЊЕ НА НЕЛОЈАЛЕН НАТПРЕВАР И НА МОНОПОЛИСТИЧКИ СПОГОДБИ

Член 1

Во Законот за сузбивање на нелојален натпревар и на монополистички спогодби („Службен лист на СФРЈ”, бр. 24/74) член 1 се менува и гласи:

„Член 1

Со овој закон се определуваат дејствијата кои претставуваат дел на нелојален натпревар и на монополистичка спогодба, како и дејствијата насочени кон создавање и користење на монополистичка положба на единствениот југословенски пазар и мерките за заштита од тие дејствија.”.

Член 2

По член 3 се додава нов член 3а, кој гласи:

„Член 3а

Како дејствија насочени кон создавање и користење на монополистичка положба, во смисла на овој закон, се сметаат дејствијата што овозможуваат материјални користи или други погодности засновани врз нерамноправни односи во работењето, со користење на предимствата на начин што е спротивен на добрите деловни обичаи и на деловниот морал.”.

Член 3

Член 5 се менува и гласи:

„Одредбите на овој закон се однесуваат на организациите на здружен труд, на деловните заедници и на други заедници на организациите на здружен труд и на други општествени правни лица, како и на работните луѓе што самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните”.

Член 4

Во член 9 став 1 точ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8, пред зборот: „спогодба”, со различно членување, се додаваат зборовите: „самоуправна спогодба и”, при соодветно членување.

Во точка 8 на крајот точката се заменува со точка и запирка и се додаваат нови точ. 9, 10 и 11, кои гласат:
„9) самоуправната спогодба и спогодбата со кои, покрај цената, испораката на стоки се условува и со додатни плаќања (доплата за развој, за покривање на загуби, производство по посебни спецификации, проширување на капацитетите и сл.);
10) препораките и учеството во формирањето на цените и формирањето на цените од страна на деловните заедници и други заедници на организациите на здружен труд на стопанските комори и на други здруженија;
11) самоуправната спогодба односно договорот за формирање на цените односно за нивото на цените, за времето, условите или начинот на примената на тие цени за производи и услуги од ист вид”.

10) препораките и учеството во формирањето на цените и формирањето на цените од страна на деловните заедници и други заедници на организациите на здружен труд на стопанските комори и на други здруженија;
11) самоуправната спогодба односно договорот за формирање на цените односно за нивото на цените, за времето, условите или начинот на примената на тие цени за производи и услуги од ист вид”.

Став 2 се менува и гласи:

„Дело на монополистичка спогодба не постои ако е склучена самоуправна спогодба за здружување на труд и средства помеѓу организации на здружен труд заради стекнување заеднички приход и доход.”

Член 5

Член 11 се брише.

Член 6

Член 12 се менува и гласи:

„Самоуправните спогодби, спогодбите и договорите од член 9 став 1 на овој закон се ништовни.”.

Член 7

По член 12 се додава поглавје III А и нов член 12 а, кои гласат:

„III А. ДЕЈСТВИЈА НАСОЧЕНИ КОН СОЗДАВАЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА МОНОПОЛИСТИЧКА ПОЛОЖБА

Член 12а

Дејствија насочени кон создавање и користење на монополистичка положба, во смисла на член 3а од овој закон, особено се:

1) создавањето вештачки недостиг со држење залихи на производи и непуштање на производи во промет односно со неиспорачување на купувачите во договореното количество и според договорената динамика заради постигање повисоки цени за тие производи или продажба по повисоки цени;

2) продажбата на производи или вршењето на услуги на начин што не е вообичаен на соодветното подрачје односно спротивно на добрите деловни обичаи, со користење на предимството дека е единствен или претежен производител на тој производ односно вршител на услуга и со тоа остварува имотна корист или друга погодност како последица од нерамноправните односи во работењето;

3) купувањето на производи или користењето на услуги на начин кој не е вообичаен на соодветното подрачје односно спротивно на добрите деловни обичаи, со користење на предимството дека е единствен или претежен купувач на тој производ односно корисник на услуга и со тоа остварува имотна корист или друга погодност како последица од нерамноправните односи во работењето;

4) продажбата на мало на свои производи од страна на производствени организации на здружен труд и организации на здружен труд што се занимаваат со промет на големо исклучително во седиштето на таа организација, заради остварување поповолна економска положба за таа организација или стекнување материјални користи за подрачјето на кое се наоѓа седиштето на таа организација на здружен труд, иако постојат услови продажба на тие производи да се оствари и во други места и региони;

5) спречувањето продажба на производи односно вршење на услуги по цени пониски од цените на тие производи односно услуги што се формирани во согласност со прописите.

Член 8

Во член 13 став 1 по зборот: „натпревар“ се додава записка, зборот: „или“ се брише, а по зборот: „спогодба“ се додаваат зборовите: „или други дејствија насочени кон создавање и користење на монополистичка положба на единствениот југословенски пазар“.

По став 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„Ако имотнаправна заштита се бара поради дејствија насочени кон создавање и користење на монополистичка положба, тужбеното барање од став 1 на овој член може да биде вперено кон забрана на натамошното вршење на тие дејствија и кон надомест на причинетата штета.“

Член 9

Во член 14 став 2 зборовите: „член 11“ се заменуваат со зборовите: „член 12а“.

Член 10

Во член 22 став 2 се менува и гласи:

„Во поглед на другите прашања во врска со застарелоста се применуваат одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат облигационите односи“.

Член 11

Во член 24 став 1 зборовите: „од 20.000 до 1.000.000 динари“ се заменуваат со зборовите: „од 100.000 до 10.000.000 динари“, а зборовите: „(чл. 2, 3, 4, 8, 9 и 11)“ се заменуваат со зборовите: „или други дејствија вперени кон создавање или користење на таа положба на единствениот југословенски пазар (чл. 2, 3, 3а, 4, 8, 9 и 12а)“.

Во став 2 зборовите: „од 1.000 до 30.000 динари“ се заменуваат со зборовите: „од 10.000 до 300.000 динари“.

Член 12

Во член 25 зборовите: „од 2.000 до 10.000 динари“ се заменуваат со зборовите: „од 20.000 до 200.000 динари“.

Член 13

По член 25 се додава нов член 25а, кој гласи:

„Член 25а

Имотната корист прибавена со извршување на стопански престап ќе се одземе.

Кон казната за стопански престап од член 24 на овој закон можат да се изречат и заштитните мерки:

1) забрана на натамошно вршење на определена стопанска дејност во траење до пет години;

2) забрана на вршење на должноста на одговорното лице во траење до пет години.“

Член 14

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

1040.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО ЗДРУЖУВАЊЕ НА ТРУДОТ И СРЕДСТВАТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД ШТО СЕ ЗАНИМАВААТ СО ПРОМЕТ НА СТОКИ И УСЛУГИ СО ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА ЗДРУЖЕН ТРУД

Се прогласува Законот за измена на Законот за задолжително здружување на трудот и средствата на организациите на здружен труд што се занимаваат со промет на стоки и услуги со производствените организации на здружен труд, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 26 декември 1986 година.

П бр. 655
26 декември 1986 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Синан Хасани, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Иво Врандечиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО ЗДРУЖУВАЊЕ НА ТРУДОТ И СРЕДСТВАТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД ШТО СЕ ЗАНИМАВААТ СО ПРОМЕТ НА СТОКИ И УСЛУГИ СО ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА ЗДРУЖЕН ТРУД

Член 1

Во Законот за задолжително здружување на трудот и средствата на организациите на здружен труд што се занимаваат со промет на стоки и услуги со производствените организации на здружен труд („Службен лист на СФРЈ“ бр. 66/80, 26/84 и 70/85) во член 43 став 2 зборовите: „најдоцна од 1 јануари 1987 година“ се заменуваат со зборовите: „најдоцна од 1 јануари 1990 година“.

Член 2

Овој закон влегува во сила на 1 јануари 1987 година.

1041.

Врз основа на член 9 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ”, бр. 66/85, 38/86 и 67/86), по прибавеното мислење на Стопанската комора на Југославија, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОДЛУКАТА ЗА ПОБЛИСКИТЕ УСЛОВИ ЗА УПИС ВО СУДСКИОТ РЕГИСТАР НА ПРАВАТА ЗА ВРШЕЊЕ РАБОТИ НА НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ ПРОМЕТ

1. Во Одлуката за поблиските услови за упис во судскиот регистар на правата за вршење работи на надворешнотрговски промет („Службен лист на СФРЈ”, бр. 40/86) во точка 1 став 1 зборовите: „од 50% од” се бришат, а на крајот на ставот се додаваат записка и зборовите: „а ако се запишува за извоз, односно увоз на стоки само од одделни глави на тие оддели на Царинската тарифа – најмалку во височина од 50% од износот што е наведен за тие оддели во Прилогот број 1 на оваа одлука”.

2. Во точка 2 став 1 зборовите: „од 50% од” се бришат, а на крајот на ставот се додаваат записка и зборовите: „а ако се запишува за извоз, односно увоз на стоки само од одделни глави на тие оддели на Царинската тарифа – најмалку во височина од 50% од износот што е наведен за тие оддели во Прилогот број 1 на оваа одлука”.

3. Точка 3 се менува и гласи:

„3. По исклучок од одредбите на точка 1 став 2 односно точка 2 став 1 на оваа одлука, организациите на здружен труд, по исполнувањето на условите од тие одредби, можат да се запишат во судскиот регистар и за извоз и увоз на стоки од други оддели на Царинската тарифа, ако се во прашање стоки што претставуваат целина со стоките за чиј извоз и увоз тие организации се запишани во судскиот регистар или ако се во прашање стоки што се употребуваат во производството на стоки за чиј извоз тие организации се запишани во судскиот регистар или ако се во прашање стоки за иста намена распоредени во повеќе оддели на Царинската тарифа (спортска опрема, секундарни сировини и сл.)”.

4. Во точ. 4 и 5 по зборовите: „да извезе” се додаваат записка и зборовите: „посредно или непосредно”, по зборот: „стоки” записката се заменува со точка, а текстот до крајот се брише.

5. Во точка 7 став 1 зборовите: „на странските лица што ги застапува годишно ќе им извезе југословенски стоки” се заменуваат со зборовите: „со посредство на странски лица што ги застапува годишно ќе обезбеди извоз на југословенски стоки”.

Во став 2 на крајот се додаваат записка и зборовите: „како и за производи што служат за дополнување на сопствените производствени програми”.

По став 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Организациите на здружен труд што се запишани во судскиот регистар за вршење на стопански услуги со странство, можат да се запишат во судскиот регистар и за застапување на странски лица во Југославија заради продажба на странски стоки во слободни царински продавници, консигнациони складови и специјализирани складови на странски стоки и стоки од домашно производство – ако склучат со странско лице договор за продажба на странски стоки во тие продавници или со организација на здружен труд што склучила таков договор со странско лице”.

6. Во точка 8 став 1 одредба под 1 по зборовите: „во земјата” записката се заменува со зборот: „и”, а зборовите: „и ако тоа ѝ е основна дејност” се бришат.

Одредбата под 4 се брише.

Во досегашната одредба под 5, која станува одредба под 4, на крајот се додава записка и зборовите: „а за организирање советувања, конгреси и слични меѓународни собири во Југославија (конгресен туризам); за давање услуги за сместување и лекување на странски лица во Југославија (здравствен туризам) – ако располагаат со соодветен простор и средства за работа потребни за давање на тие услуги”.

Досегашната одредба под 6 станува одредба под 5. Во досегашната одредба под 7, која станува одредба

под 6, по зборовите: „на изведување” се додаваат зборовите: „на одделни видови”.

Досегашните одредби под 8 и 9 кои стануваат одредби под 7 и 8 се менуваат и гласат:

„7) за работи од член 69 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство – ако располага со соодветни средства на трудот и со објекти за вршење на тие работи и ако преземе обврска дека во рок од шест месеци од денот на уписот во судски регистар за вршење на тие работи ќе склучи договори за тие работи со странски лица или со организација на здружен труд што ги склучила тие договори со странско лице;

8) за работи на посредување во надворешнотрговскиот промет за стоки од сите оддели на Царинската тарифа – ако има организирана надворешнотрговска мрежа во странство или ако со самоуправна спогодба обезбедила во странство користење на мрежа на други организации преку кои може да ги договара, следи и извршува тие работи и ако организацијата на здружен труд што се запишува во судскиот регистар за тие работи е сама или во рамките на работната односно сложената организација на здружен труд чиј состав се организациите на здружен труд запишани во судскиот регистар за извоз и увоз на стоки од најмалку пет оддели на Царинската тарифа; а тие стоки се распоредени во повеќе гранки на дејностите. Ако организациите на здружен труд во составот на работната односно сложената организација на здружен труд се запишани во судскиот регистар за извоз и увоз на стоки од помалку од пет оддели на Царинската тарифа, односно само од една гранка на дејноста, може да се запишат во судскиот регистар за работи на посредување во надворешнотрговскиот промет само за стоките од оние оддели на Царинската тарифа за чиј извоз и увоз тие организации на здружен труд се запишани во судскиот регистар.

По исполнувањето на условите од став 1 на оваа одредба, за работите на посредувањето во надворешнотрговскиот промет може да се запишат во судскиот регистар сложената организација на здружен труд, односно работната организација во состав на сложената организација на здружен труд, како и основната организација на здружен труд во состав на работната организација”.

Досегашните одредби под 10, 11 и 12 стануваат одредби под 9, 10 и 11.

7. Во точка 9 по зборовите: „за работи на меѓународна шпедиција за сопствени потреби – ако располага со технички средства за работа за вршење на шпедитерски дејности што ги исполнуваат условите предвидени со меѓународните договори, а” се бришат.

8. Во точка 12 по зборот: „потребни” се додаваат зборовите: „на прибор и припаѓачки делови за нивното одржување”.

9. Точка 13 се менува и гласи:

„13. По исклучок од одредбите од точ. 4 и 5 од оваа одлука, производствената организација на здружен труд што се занимава со производство на лекови и медицински материјал може да се запише во судскиот регистар за вршење на работи на извоз и увоз согласно со тие одредби ако ги исполнува условите од Законот за пуштање на лекови во промет („Службен лист на СФРЈ”, бр. 43/86) и од прописите донесени по овластување од тој закон.

По исклучок од одредбите на точ. 1 и 2 од оваа одлука, прометните организации и деловните заедници што се занимаваат со промет на готови лекови, со помошни лековити средства, сировини за изработка на лекови, опрема за дијагностика и лекување и медицински материјал, можат да се запишат во судскиот регистар за извоз и увоз на тие стоки, ако ги исполнат условите од Законот за пуштање на лекови во промет и од прописите донесени по овластување од тој закон и ако имаат склучени самоуправни спогодби или договори со производствени организации на здружен труд или со непосредните потрошувачи за снабдување со тие производи”.

10. Во точка 14, на крајот, точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: „а опрема – ако ги исполнителните од точ. 1 и 2, 4 и 5 од оваа одлука”.

11. Во точка 16 став 2 зборовите: „најмалку 10% од својот надворешнотрговски промет” се заменуваат со зборовите: „определени работи на надворешнотрговски промет за кои се запишани во судскиот регистар”.

Во став 3 по зборот: „може” се додаваат записка и

зборовите: „по исклучок од одредбата на став 2 од оваа точка“.

12. Во точка 17 по зборовите: „во 1986“ се додаваат зборовите: „и 1987“.

13. Во точка 18 став 1 на крајот се додаваат записка и зборовите: „односно дека во 1986 година остварила извоз односно обем на надворешнотрговски промет што е утврден со тие точки.“

14. Во точка 19 став 2 зборовите: „точ. 8, 9“ се заменуваат со зборовите: „точка 8 одредби 1 до 7 и 9 до 11, точка 9“.

По став 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Како доказ дека се исполнети условите од точка 7 на оваа одлука, организацијата на здружен труд - застапник на странски лица поднесува фотокопија на пријавата за склучените договори за извоз во која, во рубриката „забелешка“, е назначено дека извозот е извршен со посредство на домашна организација на здружен труд - застапник и на странското лице што го застапува.“

15. По точка 19 се додава нова точка 19а, која гласи:

„19а. Организациите на здружен труд на кои Сојузниот секретаријат за надворешна трговија до денот на влегувањето во сила на оваа одлука им издал согласност за упис во судскиот регистар, можат кај надлежниот суд да извршат упис во судскиот регистар врз основа на таа согласност.“

16. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 534

29 декември 1986 година

Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Јанез Земљарич, с. р.

1042.

Врз основа на член 1 став 2 од Законот за плаќање на посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезени стоки („Службен лист на СФРЈ“, бр. 63/80), во согласност со надлежните републички и покраински органи, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА СТОКИТЕ НА КОИ СЕ ПЛАКА ПОСЕБНА ДАВАЧКА ЗА ИЗРАМНУВАЊЕ НА ДАНОЧНОТО ОПТОВАРУВАЊЕ НА УВЕЗЕНИТЕ СТОКИ ВО 1987 ГОДИНА

1. На стоките што се увезуваат, освен на стоките што се ослободени од плаќање на царина по одредбите на чл. 25 до 30 и по одредбата на член 50 од Царинскиот закон („Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/76, 36/79, 52/79, 12/82, 61/82, 7/84, 25/85 и 38/86), односно на стоките за кои царината се плаќа по снижена стапка според одредбите на чл. 30 и 50 од Царинскиот закон, во 1987 година посебната давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки се плаќа во височина од 10% од царинската основица.

Давачката од став 1 на ова точка не се плаќа на стоките на кои според меѓународни договори не се плаќа царина.

2. По исклучок од одредбата на став 1 точка 1 од оваа одлука, посебната давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки не се плаќа:

1) на увозот на сировини што се увезуваат за домашни потреби, во согласност со Енергетскиот биланс на Југославија за 1987 година и со регионалниот распоред на увозот, од следните тарифни броеви на Царинската тарифа, и тоа:

Тарифен број	На именување
1	2
27.01/1	Антрацит, во прав или не, неагломериран
27.01/2а	Друг каменен јаглен, во прав или не, неагломериран, за коксирање

1	2
27.02/2	Агломериран мрк јаглен и лигнит
27.04	Кокс и полукокс од каменен јаглен, од мрк јаглен, од лигнит и тресет, агломерирани или неагломерирани; ретортен јаглен
27.09/1	Нафта
27.00/1а	Авио-бензин
27.10/3в	Други лесни масла и препарати, друго
	Ех.
27.10/4в	Примарен бензин
27.10/6	Млазно гориво од керозински тип
27.10/7	Гасно масло
27.11/1	Горливи масла
27.11/3	Пропан и бутан, течен
	Нафтени гасови и други гасовити јаглеводороди во гасовита состојба
27.14/1	Петрол-кокс
27.17	Електрична енергија
84.59/1	Нуклеарни реактори и нивни делови
	Ех.
	Уранско гориво за атомски центри

При поднесувањето на пријава за склучувањето на договор за увоз на производи од став 1 на оваа точка, увозникот е должен во таа пријава да ја стави ознаката: „Увоз во согласност со Енергетскиот биланс на Југославија за 1987 година“.

По исклучок од одредбата под 1 на став 1 од точка 2 на оваа одлука, на нафтениот дериват од таа одредба, што се увезуваат надвор од Енергетскиот биланс на Југославија за 1987 година, не се плаќа посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки ако тие деривати се увезуваат заради рамномерно и под еднакви услови снабдување на пазарот со нафтени деривати, односно заради повторен извоз.

Дали е во прашање увоз заради рамномерно и под еднакви услови снабдување на пазарот со нафтени деривати, мислењето го дава сојузниот орган на управата задолжен за пазарот и општите стопански работи;

2) на увозот на производи од следните тарифни броеви на Царинската тарифа, и тоа:

Тарифен број	На именување
1	2
01.06/20	Мајмуни (видови <i>сесоритесус</i> и <i>супотомус</i>)
04.05/1а-2	Јајца во лушпа: кокошкини, елеукотични
05.14/1	Жлезди и други органи на животни
	Ех.
05.14/2	Панкреас говедски, суров
	Амбра, кастореум, цибет и мошус; кантариди; жолчки, сушени или несушени; животински производи, свежи, разладени или замрзнати, или на друг начин привремено конзервирани, што се употребуваат за изработка на фармацевтски производи, друго
	Ех.
12.07/6	Говедска жолчка, сушена
13.03/2г	Чаури од афион
	Растителни екстракти, други
	Ех.
	- Екстракт <i>ругеум</i>
	- Екстракт од див костен
13.03/4а	Агар-агар, бактериолошки, во прав
15.10/2	Масни алкохоли
17.02/2	Фруктоза (левулоза)
17.02/3	Лактоза
17.02/4а	Гликоза (декстрога или гроздов шеќер), хемиски чиста (моносахарид)
21.06/2а	Природни квасци (активни или неактивни): прихотвени прашоци за печење: неактивни (осушени); екстракт од квасец во прав за микробиологија
25.03/1	Сулфур од сите видови, освен сублимиран, таложен или колоиден сулфур, суров
25.10/1а	Фосфати на калциум, природни, немелени

1	2	1	2
25.10/2	Фосфати на калциум природни, мелени	29.02/4в	Гама изомер на хексахлорциклохексан
25.19/1	Суров магнезит	29.02/4г	Дихлоретан
25.19/3	Синтетизиран магнезиумоксид (синтермагнезит)	29.02/4ф-1	1 (3-хлоро-1-пропенил) бензен
26.01/26	Руди и концентрати на железо над 42% Fe до 60% Fe	29.02/4ф-2	2-бромо-2-хлоро-1, 1,1-трифлуоро-етан
26.01/2в	Руди и концентрати на железо над 60% Fe	29.02/4ф-3	Халогени деривати на јагленоводороди: Други, други
26.01/4	Руди и концентрати на бакар		Ех.
26.01/6а	Боксит		- Метилен-хлорид
26.01/76	Руди и концентрати на олово: концентрати		- Монохлор-бензен
26.01/86	Руди и концентрати на цинк: концентрати		- Хлор-бутанол
26.01/11	Руди и концентрати на хром		- Бром-циклохексан
26.01/15а	Руди и концентрати на антимон		- Етил-бромид
28.01/2в	Јод		- Метил-бромид
28.06/2	Хлорсулфонска киселина	29.03/4	Сулфо-, нитро- и нитрозо-деривати на јагленоводороди: Друго
28.10/26-2	Фосфорни киселини; орто-непречистена (до 85%)		Ех.
28.10/2в	Фосфорни киселини; пиро-		-4-хлоро-3-нитро бензол-1-сулфонска киселина
28.14/26	Оксихлориди на неметали; на фосфор		-К-сол-4-хлоро-3-нитро бензол-1-сулфонска киселина
	Ех.		Сорбитол
	Фосфороксихлорид	29.04/6а	Други гликоли и полиалкохоли (со 3 или повеќе ОН-група)
28.14/2г	Оксихлориди на неметали; на сулфур	29.04/6б	Ех.
	Ех.		Цетомакрогол, Цис 2 бутендиол 1,4
	Сулфурилхлорид	29.04/6в	Други ациклични алкохоли, нивни халогени-, сулфо-нитро- и нитрозо-деривати: Друго, друго
28.16	Амонијак, безводен или во воден раствор		Ех.
28.28/15	Хидразин и хидроксиламин и нивни неоргански соли; Други неоргански бази, оксиди, хидроксиди и пероксиди на метали: Друго		Ех.
	Ех.		Мрсни алкохоли, хемиски чисти
	- Хидразин-хидрат	29.05/1в	Циклични алкохоли, други
	- Хидроксиламин-сулфат		Ех.
28.29/1в	Други флуориди		- Фенипентол
	Ех.		- Бензилалкохол
	Натриум-флуорид	29.06/2а-1	Трикрезол
28.30/2а	Оксихлориди и хидроксихлориди: на бакар	29.07/16	Халогени деривати, други
	Ех.		Други
	Оксихлориди на бакар		Ех.
28.30/4а-1	Калциумјодид	29.07/26-1	о-бензил-пара-хлорфенол
28.36	Дитионити, вклучително дитионити стабилизирани со органски материи; сулфоксилати		2,5 - дихидроксилбензенсулфонска киселина
	Ех.		- калциумова сол (калциум-добосилат)
	Натриум-формалдехид-сулфоксилат	29.07/36	Динитроортокрезоли
28.38/2д	Сульфати (вклучувајќи и стипси) и персулфати: Друго; на бариум	29.07/3в	Нитродеривати; други
28.38/2г	Сульфати (вклучувајќи и стипси) и персулфати: Друго, на железо		Ех.
	Ех.	29.08/4	- Виперасгил
	Сулфат на железо со фармацевтска чистота		- Динитробутилфенол, технички (DNBP)
28.42/2а-4а	Карбонати и перкарбонат, комерцијален амониум - карбонат кој содржи амониум - карбонат; Други карбонати; на калциум за антибиограм - таблети	29.10/1	Етаралкохоли
28.43/3	Цијаниди и комплексни цијаниди на: натриум	29.11/16	Ех.
28.45/7	Силикати: комерцијални силикати на натриум и калиум: Друго; на бариум		Моноксинол
	Ех.		Пиперонилбутоксид
28.48/21	Микробизмут-силикат		Ациклични алдехиди, други
	Двојни и комплексни соли; Други		Ех.
	Ех.	29.11/3	- Металдехид
28.48/23-1	Хидроталцит 100%		- Изобутиралдехид
28.49/36	Магнезиум-алуминиум и силикохидрат		Ароматични алдехиди
	Соли и други органски и неоргански соединенија на благородни метали: Друго		Ех.
	Ех.		- Бензалдехид
	Ауранофин		- 3,4,5,5 триметоксибензалдехид
28.50/26	Радиоактивни изотопи; вештачки	29.12/3	Халогени-, сулфо-, нитро- и нитрозо- деривати на производи од тар. број 29.11; на ароматични алдехиди
	Ех.		Ех.
	Вештачки радиоизотопи за медицински и фармацевтски цели		Нитробензалдехид
29.01/1	Етилен	29.13/1	Ацетон
29.01/5	Циклохексан	29.13/2	Етилметилкетон
29.01/9	Стирол	29.13/3	Кетони и кетон-алкохоли, кетон-феноли, кетон-алдехиди, хинони, хинон-алкохоли, хинон-феноли, хинон-алдехиди и други кетони и хинони со прости или комплексни кислородни функции и нивни халогени -, сулфо - нитро -, и нитрозо-деривати: Други
29.01/10	Етилбензол		Ех.
			- Менадион-натриум-бисулфит
			- Ацетил-ацетон
			- Метил-изобутил-кетон
			- Циклохексанон
			- Диакетон-алкохол
			- Исофорон S 63

1	2	1	2
29.14/2в	Естри на оцетна киселина, друго Ех. – Аретит, технички – Изопропилацетат – Ацетатилетилглицол – Изоформацетат		– Етил-ацето-ацетат – Процетофен – Метилацето-ацетат
29.14/3	Метакрилна киселина, нејзини соли и естри	29.6/4	Карбонски киселини со алкохолна, фенолна, алдехидна и кетонска функција и други карбонски киселини со проста или комплексна кислородна функција, нивни анхидриди, халогениди, пероксиди и перкиселини и нивни халогени-, сулфо-, нитро- и нитрозо- деривати: Друго Ех.
29.14/4в	Акрилати		– 2,4 D киселина (2-дихлорфенокси оцетна киселина) – Дихлорбензофенон-2-карбонска киселина – 2,4 DP киселина (2-дихлорфенокси-пропионска киселина) – MCPA (4-хлоро-2-метилфенокси оцетна киселина) – MCPP (4-хлоро-2-метилфенокси-пропионска киселина) – 3,6 D киселина (3,6-дихлоро-пропионска киселина) – 2,4 D-амино сол – Disamba (3,6-дихлоро-2-метоксибензоева киселина) – Бром-пропилат – Хлор-пропилат – Нитротал-изопропил (нитро-дизопропил-изофталат) – Nipasombin п. а.
29.14/4г-1	Натриум-октаоат		– 2, 4, 5 трихлорфенокси-оцетна киселина (тормона)
29.14г-2	Монокарбонски киселини и нивни анхидриди, халогениди, пероксиди и пер-киселини и нивни халогени, сулфо-, нитро- и нитрозо- деривати: Друго, друго Ех. – Циклониум хлорид – Цетилпалмитат – Диносел ацетат – Перметрин – Далапон – Натриум-валпроат – Ацетил-хлорид – Етил-хлорформиат – Алуминиум-моностеарат – Алуминиум-алфа-изо-бутират – Пара-хлор-бензоил-хлорид – Флурбипрофен	29.16/4а	Естри, други Ех. – Диалилфос – Монокротофос, технички – Хонван, гранулат – Трихлорфон (хлорофос)
29.15/56	Оксална киселина	29.19/3	Деривати на естри Ех. – DDVP, технички (диметилдихлорвинил-фосфат) – Дихлорфос, технички – Тетрахлорфинфос (гардона)
29.15/5г	Поликарбонски киселини и нивни анхидриди, халогениди, пероксиди и перкиселини; нивни халогени, сулфо-, нитро- и нитрозо- деривати, друго Ех. Метилмалонска киселина Малеинска киселина	29.21/1а-1	Метил сулфат
	Киселина: со функција на алкохол: бадемова (фенил-гликолна)	29.21/1г-3	Други естри на минерални киселини (освен естри на халогени киселини) и нивни соли, нивни халогени-, сулфо-, нитро- и нитрозо- деривати: естри на други киселини; други киселини Ех. – Паратион – Пропаргит
29.16/1а-5	Холна и дезоксихолна киселина		Соли на естри, други Ех. Јодфенфос
29.16/1а-7	Карбонски киселини со функција на алдехиди и кетони		Пентаеритритил-тетранитрат
29.16/1в-4	Ацетилсалицилна киселина		Деривати на естри, на други киселини Ех. – Ендосулфан – Бромфос – Бромфос-етил – Фенинтротион 95% (сумитон 95%)
29.16/1в-5	Карбонски киселини со функција на феноли, друго Ех. Бета-окси-нафтонска киселина 2-(6-метокси-2-нафтил) пропионска киселина (напроксен)	29.22/1	Ациклични моноамини Ех. – Триетиламин – Изопропиламин – Монометиламин – Диметиламин – Мооетиламин – N-пропиламин
29.16/1г	Р-хлорфенокси оцетна киселина		Ароматични моноамини, други Ех. – Прагман – Пренил – Аминолактат
29.16/1д	Соли на салицилна киселина, други Ех. Ав-ацетил-салицилат		
29.16/2а-2	Фероглуконат		
29.16/2в-1	Калциумглюконат		
29.16/2в-2	Соли на глюконска киселина, други Ех. – Калциум-лактоглюконат – Калиум-глюконат		
29.16/2в-4			
29.16/2д	Карбонски киселини со алкохолна, фенолна, алдехидна и кетонска функција и други карбонски киселини со проста или комплексна кислородна функција, нивни анхидриди, халогениди, пероксиди и перкиселини и нивни халогени – сулфо-нитро и нитрозо- деривати: соли на киселини; други киселини; Ех. – Натриум-лактат – калциум-глюконат – калциум-левулинат – калциум-цитрат – Натриум-цитрат – Натриум-тартарат		
29.16/3в	Метил-хидроксibenзоат		
29.16/3г	Пропил-хидроксibenзоат		
29.16/3д	Естри на други киселини Ех. – Бутилхидроксibenзоат – De-фенотрин – Glycidestap		

1	2	1	2
29.22/3	Ациклични полиамини		ацетамид-хидрохлорид (кофексамид-хлорид)
	Ех.	29.26/1а	Орто-бензосулфимид (сахарин)
29.22/5а	Етилен-диамин	29.26/1в	Имиди, други
	Моноамини		Ех.
	Ех.		Процимидон (самилекс)
	– Бром-хексин	29.26/2а-1	Гванидин-нитрат
	– Аминотриазол	29.26/2а-2	Гванидини и нивни соли, друго
29.22/5б	Полиамини		Ех.
	Ех.		– Гванидин-карбонат L-аргинин
29.22/6г	– Триметоприн		– Бутилбигванидин (N-бутил-амидо-дикарбонимид диамид – буформин)
	Соли, други	29.26/2б	Хексаметилентетрамин, соли и деривати
	Ех.		Ех.
	– Фенилтолоксамин		Хексаметилентетрамин
	– N-N-Дибензилетилен диамониум диацетат		(Уротропин)
	– Аминтриптилин хидрохлорид	29.26/2г-1	Оксатетраметилентетраминоктаамониум-тиоцијанат амониум-сулфат (родовет)
29.22/7	Толпропамин-хидрохлорид	29.27/2б	Алфа-изопропил-алфа (N-метил-N-хомовератрилгама аминопропил) –3,4 диметил-оксифенилацетонитрил хидрохлорид (верапамил)
	Амино-соединенија: деривати	29.27/2в	Соединенија со нитрилна функција, друго
	Ех.	29.28/2	Диазо-азо-и азокси-соединенија; друго
	– 4-хлор аминин		Ех.
	– Диметил анилин	29.29/1	Пара-окси-азобензен
	– Мапротилин	29.29/2	S-алфа-хидразин-3,4-дихидроксид-алфа-метилбензен-пропионска киселина (карбидопа)
	– Мета-хлоранилин		Органски деривати на хидразин и хидроксиламин, други
	– Пендиметалин		Ех.
	– N-изопропиланилин		– Фенил-хидразин
	– Трифлуралин	29.30/4	– Бром-феноксим, технички
29.23/1а	Триетаноламин		Соединенија со други азотни функции, друго
29.23/1б	Амино алкохоли, други		Ех.
	Ех.		Хексаметилендиизоцијанат
	– Етамбутол	29.31/2а	Тиоуреа
	– Метилглукамин	29.31/3б	Тиокарбамати, други
	– Монометилетаноламин	29.31/5	Меркаптани
	– Диметиламиноетанол		Ех.
	– Хептаминол		– Фолпет
	– Моноетаноламин		– Каптан
29.23/2б	Амино феноли и аминафтали, други	29.31/7б	Алфа-амино-гама-метил тиопутерна киселина (метионин)
29.23/3	Аминоалдехиди, кетони и хинони	29.31/7в	Алфа-амино-бета-cis-тиолпропионска киселина (цистеин)
	Ех.	29.31/7г	Тиоестри
29.23/4	Кетамин-база	29.31/7д	Тио-соединенија со кислородна функција и деривати, друго
29.23/5б	Аминокиселини	29.31/8	Органски тио-соединенија, друго
29.23/5г	Прокаинхидрохлорид	29.33/1	Фенил-живаацетат и хлориди на жива
29.23/6	Амино соединенија со прости или комплексни кислородни функции, соли, други		Ех.
	Амино соединенија со прости или комплексни кислородни функции:	29.33/2	Фенил-живаацетат
	друго	29.33/3	Мертиолат
29.24/1а	Бензалкониум хлорид		Органски соединенија на жива, друго
29.24/1г	Кватернерни амониеви соли и хидроксиди: друго	29.34/3	Ех.
29.24/2а	Лецитини		Метокси-етил-жива ацетат
29.25/1в-1	2-метил-2-2-пропил-1,3-пропандиол	29.34/7	Соединенија на силициум
29.25/1в-2	– дикарбамат (мепробамат)		Ех.
	Други ациклични амиди, други		N,O бистриметилсиллил-ацетамид
	Ех.		Други органско-неоргански соединенија, друго
	– Метомил, технички		Ех.
	– Оксамил, технички		– Фонофос, технички (дифонат)
	– Профам (IPС, технички)		– Пликтрам
	– Хлоропрофам		– Фосетил
	– Металаксил		– Етефон
	– Напропамид (девринол)	29.35/2а	Сианурил-хлорид
29.25/2а	Уреини	29.35/2д	Мепронидазол
	Ех.	29.35/2з	N-циклохексил-2-бензотиазол-сулфанамида
	– Метаксурон, технички	29.35/2с	N-оксидиетилен, бензотиазол
	– Метобромурон	29.35/2и	2-добензотиазол-дисулфид
	– Новокамид	29.35/2ј	2-меркаптобензотиазолцинк
	– Монолинуто	29.35/2к	Фурфурон
	– Линурон (анурон, технички)	29.35/2л	Хелес (n-2-хидроксиетилпиперазин-N-2-етанолсулфоник анид)
	– Никарбазин		
29.25/2б-1	Барбитурати		
29.25/2б-2	Уреиди: други		
	Ех.		
	– Глибенкламид		
	– Мефентин		
	– Алантоин		
	– Хлортолурон, технички		
29.25/2в	Ацеталнид и деривати		
29.25/2г	Циклични амиди, други		
29.25/3а	N-(диметиламино-2-етил)-хлоро-4-фенокси		

1	2	1	2
29.35/2a	Хетероциклични соединенија; нуклеински киселини, друго, друго	29.44/3	Тетрациклин и деривати
29.36/6	Сулфагванидин	29.44/4	Антибиотици, други
29.36/11	4-амино-N-2-пиромидилбензен-сулфонамид (сулфадиазин)	29.45/2	Алкохолати на метал
29.36/12	3-(аминосулфонил)-4-хлоро-N-(2,6-диментил-1-пиперидил) бензамид (клорамид)	29.45/36	Други органски соединенија, друго
29.36/13	4-хлоро-3-сулфамиол-1-1 бензенска киселина (Sabc)		Ех.
29.36/14	2-хидрокси-5-4-(2-пиридиламино) сулфонил/фенил/азо/бензоева киселина (салицил/азо/сулфопиридин)	30.01/2a	- Sequestren 138 FE
29.36/15	4-амино-N-14,5-диментил-2-оксазолил) бензенсулфонамид (сулфамоксол)	30.01/26	- Sequestren 100 SG
29.36/16	4-амино-N-2-тиазолилбензенсулфонамид (сулфадиазол)	30.01/3a	Екстракти од жлезди за терапевтски цели
29.36/17	4-метокси-6-сулфаниламидопиримидин на натриум (сулфамонетоксин на натриум)	30.01/36	Екстракти, други
29.36/18	N-/(бутимимино) карбонил/4-метилбензен-сулфонамид (толбутамид)	30.01/36	Змиски отров
29.36/19	4-амино N-5-метил-3-изоксазол) бензен-сулфонамид (сулфаметокстазол)	30.02/26-1	Крвна плазма
29.36/20	Буметамид	30.02/26-2	Лабенин
29.36/21	Сулфонамиди, друго		Серуми на имунизирани животни или луѓе, микробски вакцини, токсини, микробски култури (вклучувајќи ферменти но исклучувајќи квасци) и слични производи, друго, друго
29.38/1	Ех.		Ех.
29.38/2a	- Соталол-сулфонамиди, освен дисулфонамиди	30.03/1	- Bacilus
29.38/26	Витамин А и деривати	30.03/2	- Тетанус имуноглобулин TIG
29.38/2в	Витамин В ₁ (анеурин)	30.03/3	- Анти D-хуман глобулин
29.38/2д	Витамин В ₂ (рибофлавин)		Лекови што содржат антибиотици или нивни деривати, освен ветеринарски лекови
29.38/2f	Витамин В ₃ (пантотенска киселина)		Лекови што содржат хормони или производи со хормонско дејство, но кои не содржат антибиотици ниту нивни деривати освен ветеринарски лекови
29.38/2г	Витамин В ₆ (фолна киселина)	30.03/4a	Лекови што содржат антибиотици и нивни деривати а не содржат хормони ниту производи со хормонско дејство, како ниту антибиотици ниту деривати на антибиотици, освен ветеринарски лекови
29.38/2ж	Витамин В ₁₂ (кобаламини)	30.03/4a	Други готови лекови, освен ветеринарски лекови
29.38/4	Витамин В и деривати, друго	30.03/46	Други дозирани лекови во растурена состојба што содржат една или повеќе супстанции, освен за ветеринарски лекови
29.38/5	Витамин В и деривати	30.03/4в	Мешаници за изработка на лекови што содржат една или повеќе супстанции освен за ветеринарски лекови
29.38/6a-1	Провитамини немешани, во воден раствор или не	30.03/4з-5	Лекови, вклучувајќи и ветеринарски лекови, други, друго
29.38/66	Концентрати и збогатени концентрати со природни витамини А + D	30.05/3a	Ех.
29.39/1a	Провитамини и витамини, природни или произведени со синтеза (вклучувајќи и природни концентрати) нивни деривати што првенствено се употребуваат како витамини и нивни мешаници било да се во некои раствори или не, друго, друго	30.05/46	Коксидиостатици за ветеринара
29.39/1в	Инсулин, кристален	30.05/4в	Контрасни средства за радиографски испитувања и дијагностички реагенси приготвени заради примена на пациент: што содржат јод и деривати на јод
29.39/2	Инсулин, прочистен	31.02/26-2	Ех.
29.39/3	Хормони на хипофизата (преден лобус) и слични хормони	31.02/4	Јопамидол
29.39/3	Адренални хормони	31.02/7	Амалгами за забарството
29.39/4a	Сексуални хормони	31.02/8a	Цемент и други забарски производи, друго
29.39/46	Хормони и нивни деривати што примарно се употребуваат како хормони, други стероиди кои примарно се употребуваат како хормони; други, други	31.02/86	Амониум-нитрат со содржина на амониум-нитрат под 99%, гранулиран
29.41/1	Дигиталис	31.02/86	Амониум-сулфат
29.41/4	Гликозиди природни или произведени со синтеза, нивни соли, естри, естри и други деривати, други	31.03/26	Уреа
29.42/1a	Морфин	31.04/2	Варовен амониум-нитрат (KAN)
29.42/1в	Кодеин	31.04/3	Амонијачен раствор на амониум-нитрат или уреа
29.42/1д	Папаверин	31.05/26	Суперфосфати: трикратен (над 38% P ₂ O ₅)
29.42/36	Растителни алколоиди, природни или произведени со синтеза, нивни соли, естри, естри и други деривати, друго	31.05/2г	Калиумхлорид
29.43/1	Фруктоза	34.02/26	Калиумсулфат што содржи најмногу 52% K ₂ O по тежина
29.43/2	Малтоза монохидрат		Моноамониум-фосфат
29.43/3	Шеќери, хемиски чисти, освен сахароза, гликоза, лактоза; шеќерни естри и нивни соли, освен производи од тар. број 29.39, 29.41 и 29.42		Диамониум-фосфат
29.44/1a	Ех.		Органски површински активни материи, површински активни препарати и препарати за перење, било да содржат или не содржат сапун, друго, друго
29.44/16	Сукарин		Ех.
29.44/1в	Пеницилин		- Атиокс
29.44/2	Структурни деривати		- Сопропхор
			- Агпотион
			- Тенсофил
			- Дисперзан
			- Ветол
			- Стабилизатор ETI

1	2
34.04/26	- Сурфактант Приготвени мешаници на восоци, други Ех. Маси за супозитории 35.01/1a Казеин за одгледување на микробиолошки култури 35.02/1г Лакталбумин 35.03/1a Желатин за стабилизација на вакцини 35.04/1 Пептони за медицински цели 35.04/2 Пептони добиени со хидролиза од казеин за одгледување на бактериолошки култури 35.07/1a Thiomucase 35.07/1f Чисти ензими, други 35.07/2a Панкреатин 35.07/26 Ензимски концентрати, други Ех. - Колагенези - Протеолитички ензим (трипсин/химот- рипсин) - Хемилулоза 37.02/1a Филмови во ролни двојно емулзионирани, неприготвени за продажба на мало, широки над 300 mm рендгенски, медицински 38.11/2a Инсектициди, претконцентрати со две или повеќе компоненти 38.11/26 Инсектициди, готови препарати 38.11/3a Фунгициди, претконцентрати со две или по- веќе компоненти 38.11/36 Фунгициди, готови препарати 38.11/4a Средства за уништување на плевел (херби- циди), претконцентрати со две или повеќе компоненти 38.11/46 Средства за уништување на плевел (херби- циди), готови препарати 38.11/5a Друго, претконцентрати со две или повеќе компоненти 38.11/56 Други готови препарати Ех. Средства за растење на растенијата 38.16 Приготвени хранливи подлоги за развивање на микроорганизми 38.19/3п-15 Други препарати и производи, друго Ех. 39.01/86-1a Полиуретанска маса - компонента В Полиестри, заситени во прав и гранулат Ех. 39.01/196-1 Поликарбонати за дијализатори Полиетри за полутврди полиуретански пе- ни, чисти Ех. Компонента А 39.02/9a Полистирол во суспензија 39.02/27в Други производи на полимеризација и копо- лимеризација, други Ех. Повидон јодид 39.03/1a Купрофан-фолии за дијализатори 39.06/2 Други виши полимери, вештачки смоли и вештачки пластични материи, друго Ех. - Виши полимери на декстрин - Que-Sephadex A 50 - Хепарин - Декстраномер 39.07/8г Цевки за подморски водовод 44.03/1a Целулозно дрво на иглолисници 44.02/16 Целулозно дрво на широколисници 44.01/1a Дрвеници од иглолисници 47.01/2a Целулоза дрвна, растворлива, од иглолисни- ци 47.01/3a Целулоза дрвна, каустична или сулфатна, небелена, од иглолисници 47.01/40 Целулоза дрвна, каустична или сулфатна, белена или полубелена (освен растворлива) од иглолисници 47.01/5a Целулоза дрвна, сулфитна, небелена, од иг- лолисници

1	2
47.01/6a	Целулоза дрвна, сулфитна, белена или полу- белена (освен растворлива), од иглолисници
47.01/7	Полуцелулоза, дрвна
47.01/8	Целулоза друга, освен дрвна
49.06	Проекти и нацрти за индустриски, архитек- тонски, машински, трговски или слични це- ли, во оригинал или нивна репродукција на хартија осетлива на светлост; ракописи и чукани текстови
59.17/4	Ткаенини и текстилни производи што обич- но се употребуваат во машини или урди, друго Ех. Купрофан-влакна (дијализни влакна) Cl-16,1 Cl-19,5 73.13/3a Лимови и плочи од железо или челик, топли или ладно валани; ладно валани, за елек- тролитичко каланисување дебелост од 0,15 до 0,50 mm, 90.18/3 Апарати за озонотерапија, аеросол-терапи- и за давање кислород Ех. Инхалатори за аеросол-терапија 92.12/2a Грамофонски плочи, снимени на лент други подлоги со снимен звук и слич- снимен научен и стручен текст 95.08/3 Капсули од желатин за фармацевтски

3) на увоз на репродукционен материјал и а.
истражување нафта и гас од следните тарифни бр.
Царинската тарифа, и тоа:

Тарифен број	На именување
1	2
25.2316-1	Портланд-цемент, бел и бојосан, за цемет- рање на нафтни и гасни длабнатини
38.19/3њ	Адитиви за бетон и матери Ех. Адитиви за нафтни и гасни длабнатини
38.19/3п-12	Средства за миенење на нафтни и гасни длаб- натини
73.18/1a-2a	Безрабни цевки и полупроизводи за цевки (бланк) од нерфосувачки челик, прецизно влечени цевки за нафтни и гасни длабнати- ни, заштитни цевки со промер 4 1/2" - 24"
73.18/1a-26	Цевки за нафтни и гасни длабнатини, про- изводни цевки со промер 3/4" - 3 1/2"
82.05/1ж-2	Алат за дупчење и сондажа: за нафтни и гасни длабнатини
82.05/2a-1	Алат од дијаманти, агломериран или неаг- ломериран, за дупчење и сондажа: рударски и за нафтни гасни длабнатини

4) на увоз на земјоделски производи од следните та-
рифни броеви на Царинската тарифа, и тоа:

Тарифен број	На именување
1	2
23.01/1	Брашно и прав од месо или други кланични производи, неподобни за човечка исхрана, цимбиринки
23.01/2	Брашно и прав од рибешки черупчари или ме- котелци, неподобни за човечка исхрана

5) на увоз на сировини и репродукционен материјал
резервни делови чиј увоз се однесува на средства од странски
кредити, ако тие сировини и репродукционен материјал
резервни делови се користат во производството на стока
за извоз на конвертибилна валута под услов изготвен

да е извршен во рокот предвиден за производство на стоки наменети за извоз;

6) на увоз на опрема и делови што не се произведуваат во земјата, а се увезуваат како замена за опрема и делови уништени или оштетени во пожар, експлозија, елементарни непогоди, војна, вооружени судири илли во сообраќајна незгода;

7) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а служат за модернизација на службата за безбедност на меѓународните поморски и внатрешни пловни патишта;

8) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а служат за модернизација на службата за безбедност на воздушната пловидба;

9) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а служат за безбедност на аеродромите (антидиверзиона и друга опрема);

10) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а служат за изградба на објекти за развој на општините на СР Србија погодени од земјотресот на Копаоник 1984 година, под услов тие објекти да се изградуваат врз основа на самоуправни спогодби за здружување на труд и средства;

3. По исклучок од одредбата на став 1 точка 1 од оваа одлука, посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезени стоки се плаќа по стапка од 3% на бруто на бродови-танкери.

4. По исклучок од одредбата на став 1 точка 1 од оваа одлука посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезени стоки се плаќа по стапка од 4%:

29.3 1) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а се увезуваат за изградба на објекти врз основа на самоуправни спогодба за здружување на труд и средства за развој на недоволно развиените републики, Социјалистичка Автономна Покраина Косово и општините на СР Србија без териториите на 29.4 2) што се утврдени со републички прописи;

29.5 2) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а се увезуваат за изградба на клучни објекти во областа на енергетиката, обоените метали и земјоделството во Социјалистичка Автономна Покраина Косово;

3) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а се увезуваат за производство, сепарисување, гасификација, преработка и сушење на јаглен;

4) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата а се увезуваат за дупчење на уран;

5) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а се увезуваат за истражување и производство на нафта и гас, како и за потребите на геолошкото и рударско-геолошкото истражување на минерални сировини;

6) на увоз на сировини, репродукционен материјал, опрема и делови што се плаќаат од кредити на меѓународни финансиски организации, ако тој материјал домашните производители односно изведувачи на работите го користат во производството - го вградуваат во производството на опремата по работи добиени на меѓународни јавни наддавања;

7) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а се увезуваат за супституција на потрошувачката на мазут и масло за горење со потрошувачка на јаглен и други домашни енергетски горива;

8) на увоз на опрема што не се произведува во земјата, а се увезува за потребите за изградба на објекти за производство на опрема што се вградува во електроенергетски објекти;

9) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а се увезуваат за потребите на југословенските железници;

10) на увоз на опрема и резервни делови што не се произведуваат во земјата, а се увезуваат за потребите на југословенските ПТТ.

5. Сировините, репродукциониот материјал и резервните делови од точка 2 на одредбата под 5 од оваа одлука, организациите на здружен труд ги увезуваат врз основа на пријавите за склучен договор за увоз, заверени од страна на Народната банка на Југославија.

Оптемата и резервните делови од точка 2 одредба под 10 и на точка 4 одредба под 1 на оваа одлука, организациите на здружен труд ќе ги увезуваат врз основа на потврдата од Стопанската комора на Југославија дека предметната опрема и резервни делови не се произведуваат во земјата, а врз основа на самоуправната спогодба за изградба на објекти по основ на здружување труд и средства за развој на недоволно развиените републики, Социјалистичка Автономна Покраина Косово и неразвиените општини во СР Србија без териториите на САП како и за развој на општините на СР Србија погодени од земјотресот на Копаоник во 1984 година.

Оптемата и резервните делови од точка 4 на одредбата под 2 од оваа одлука, организациите на здружен труд ќе ги увезуваат врз основа на потврдата од Стопанската комора на Југославија дека таа опрема и тие резервни делови не се произведуваат во земјата и потврда од надлежниот покраински орган дека се работи за изградба на клучни објекти во областа на енергетиката, обоените метали и земјоделството во САП Косово.

Оптемата и резервните делови од точка 4 на одредбата под 3 од оваа одлука ќе се увезуваат во согласност со Самоуправната спогодба за долгорочна соработка на рудници на јаглен, машиноградба и електроиндустрија.

Во пријавата за склучениот договор за увоз на производите од став 4 на оваа одлука, односно при поднесување налог за плаќање на стоките што се купуваат за консигнација (образец 1450 на Народната банка на Југославија) во рубриката „забелешка“ се запишува клаузулата „увозот се врши по основ на Самоуправната спогодба за долгорочна соработка на рудниците на јаглен, машиноградбата и електроиндустријата“ и редниот број од спецификацијата што е составен дел на таа самоуправни спогодба.

Оптемата и резервните делови односно производите од точка 4 одредби под 4 до 8 на оваа одлука, ќе се увезуваат врз основа на потврдата од Стопанската комора на Југославија дека тие производи не се произведуваат во земјата.

Оптемата и резервните делови од точка 2 одредби под 7, 8 и 9 и на точка 4 одредби под 9 и 10 на оваа одлука, ќе се увезуваат врз основа на потврдата од Стопанската комора на Југославија дека таа опрема и резервни делови не се произведуваат во земјата и мислењето на сојузниот орган на управата надлежен за работи на сообраќајот и врските за потребата од увоз на таа опрема.

6. Сојузната управа за царини води евиденција за увозот на стоки во согласност со оваа одлука. Евиденцијата содржи: назив на стоките, датумот на увозот, вредност на увезените стоки, износ на наплатената и износ на ненаплатената посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезени стоки, фирма односно назив на организацијата на здружен труд за која се увезуваат стоките, назив на републиката односно автономната покраина на чија територија е седиштето на организацијата на здружен труд за која се врши увоз и фирма односно назив на организацијата на здружен труд од точка 4 одредба под 1 што здружиле средства.

7. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, а ќе се применува до 30 јуни 1987 година.

Е. п. бр. 537
29 декември 1986 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Јанез Земљарич, с. р.

1043.

Врз основа на чл. 22 и 32 став 1 и член 66 став 1 точка 15 од Законот за Народната банка на Југославија и за единственото монетарно работење на народните банки на републиките и на народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ”, бр. 49/76, 41/81 и 26/84), во согласност со Сојузниот извршен совет, Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА КАМАТНИТЕ СТАПКИ НА ПЛАСМАНИТЕ ОД ПРИМАРНАТА ЕМИСИЈА

1. Народната банка на Југославија, народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини (во натамошниот текст: народните банки) на пласманите од примарната емисија пресметуваат и наплатуваат камата по стапките и на начинот што се предвидени со оваа одлука, ако со сојузен пропис не е определено поинаку.

2. Народните банки на пласманите од примарната емисија наплатуваат од банките камата по стапка од 61% годишно.

Под пласмани од примарната емисија, во смисла на оваа одлука, се подразбираат и определени динарски побарувања по основ на увозот на стоки врз основа на посебни прописи.

3. На износот на пласманите од точка 2 на оваа одлука кој не е вратен во договорениот рок, народните банки наплатуваат затезна камата по стапка од 72% годишно. Камата по стапка од 72% годишно народните банки наплатуваат и на износот на користените средства од примарната емисија за кој надлежниот орган ќе утврди дека банката го користела без основ во прописите.

Народните банки наплатуваат од банките камата по стапка од 72% годишно на износот на користените средства над износот на расположливите средства на нивните жиро-сметки во смисла на член 111 став 3 од Законот за Службата на општественото книговодство („Службен лист на СФРЈ”, бр. 70/83 и 16/86).

4. Каматата на пласманите од примарната емисија се пресметува и се наплатува тримесечно назазад, односно при конечната наплата на користените средства од примарната емисија кога таа наплата се врши пред истекот на тримесечниот период.

По исклучок од одредбата на став 1 од оваа точка, каматата за купување на вредносни хартии се пресметува однапред за времето од денот на купувањето до рокот на втасувањето на вредносните хартии. Пресметката на каматата за купување на вредносни хартии се врши со примена на каматната сметка врз сто.

5. При пресметката на каматата на пласманите од примарната емисија се применува системот на пресметка според кој месецот и годината се сметаат според календарски денови.

6. Народните банки во договорите за користење на примарна емисија ќе предвидат одредба за променливоста на каматните стапки во согласност со промените на каматните стапки на пласманите од примарната емисија што ќе ги утврди Советот на гувернерите.

7. Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за каматните стапки на пласманите од примарната емисија („Службен лист на СФРЈ”, бр. 35/86).

8. Оваа одлука влегува во сила на 1 јануари 1987 година.

О. бр. 248
25 декември 1986 година
Белград

Претседател
на Советот на гувернерите
гувернер
на Народната банка на
Југославија,
Душан Влатковиќ, с. р.

1044.

Врз основа на член 3 од Законот за Единствената класификација на дејностите („Службен лист на СФРЈ”, бр. 6/76), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ЕДИНСТВЕНАТА КЛАСИФИКАЦИЈА НА ДЕЈНОСТИТЕ

1. Во Одлуката за Единствената класификација на дејностите („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/76, 62/77, 72/80, 77/82, 71/83, 68/84, 76/85 и 28/86), во Единствената класификација на дејностите, што претставува составен дел на таа одлука, во областа „13 Здравствена и социјална заштита” во гранката „1302 Општествена заштита на децата и младината и социјална заштита”, по подгрупата на дејностите „130232 Социјална заштита на физички и психички дефектни возрасни лица” се додава нова подгрупа, која гласи:

„130233 Професионална рехабилитација и вработување на инвалиди

Дејност на организациите на здружен труд за професионална рехабилитација, преквалификација, доквалификација и вработување на инвалиди на трудот, инвалидни деца, младина и други инвалидни лица”.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”, а ќе се применува од 1 јануари 1987 година.

Е.п. бр. 533
29 декември 1986 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Јанез Земљарич, с. р.

1045.

Врз основа на член 7 став 2, во врска со член 17 став 7, член 23 и член 66 став 1 точка 15 од Законот за Народната банка на Југославија и за единственото монетарно работење на народните банки на републиките и на народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ”, бр. 49/76, 41/81 и 26/84), во согласност со Сојузниот извршен совет, Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА НАДОМЕСТОТ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ЗАДОЛЖИТЕЛНАТА РЕЗЕРВА ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА ДНЕВНАТА ЛИКВИДНОСТ НА БАНКИТЕ

1. Во Одлуката за надоместот за користење на задолжителната резерва за одржување на дневната ликвидност на банките („Службен лист на СФРЈ”, бр. 35/86) во точка 1 став 1 процентот: „0,181%” се заменува со процентот: „0,197%”.

2. Оваа одлука влегува во сила на 1 јануари 1987 година.

О. бр. 249
25 декември 1986 година
Белград

Претседател
на Советот на гувернерите
гувернер
на Народната банка на
Југославија,
Душан Влатковиќ, с. р.

1046.

Врз основа на член 9 ст. 1 и 2 од Законот за вршење на менувачки работи и за промет на ефективни странски пари во Југославија („Службен лист на СФРЈ”, бр. 61/82 и 40/84), Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА НАЧИНОТ И РОКОВИТЕ НА ИСПРАКАЊЕ, ПОЛАГАЊЕ И ПРЕНОС НА ДЕВИЗИ НА СМЕТКИТЕ НА НАРОДНАТА БАНКА НА ЈУГОСЛАВИЈА, ОСТВАРЕНИ СО ОТКУП НА ЕФЕКТИВНИ СТРАНСКИ ПАРИ, ЧЕКОВИ, КРЕДИТНИ ПИСМА И СО ПРОДАЖБА НА БЕНЗИНСКИ БОНОВИ

1. Во Одлуката за начинот и роковите за испраќање, полагање и пренос на девизи на сметките на Народната банка на Југославија, остварени со откуп на ефективни странски пари, чекови, кредитни писма и со продажба на бензински бонови („Службен лист на СФРЈ”, бр. 63/82 и 19/86) во точка 5 ставот 4 се менува и гласи:

„Девизите по основ на бензински бонови продадени во странство се уплатуваат непосредно на девизните сметки во странство на Народната банка на Југославија. Примената дознака од странство Народна банка на Југославија ја извршува во целост во согласност со Одлуката за начинот на вршење платен промет со странство и уплатството за спроведување на таа одлука”.

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

О. бр. 252

25 декември 1986 година
Белград

Претседател
на Советот на гувернерите
гувернер
на Народната банка на
Југославија,
Душан Влатковиќ, с. р.

СОДРЖИНА:

Страна

✓ 1034. Закон за амортизацијата на општествените средства ————— 2161

✓ 1035. Закон за санација и престанок на организациите на здружен труд ————— 2194

Страна

1036. Закон за вкупниот приход и доходот ——— 2222

1037. Закон за измени и дополненија на Законот за основите на банкарскиот и кредитниот систем ————— 2251

1038. Закон за измени и дополненија на Законот за Службата на општественото книговодство — 2255

1039. Закон за измени и дополненија на Законот за сузбивање на нелојален натпревар и на монополистички спогодби ————— 2256

1040. Закон за измени на Законот за задолжително здружување на трудот и средствата на организациите на здружен труд што се занимаваат со промет на стоки и услуги со производствените организации на здружен труд ——— 2257

1041. Одлука за измени и дополненија на Одлуката за поблиските услови за упис во судскиот регистар на правата за вршење работи на надворешно-трговски промет ————— 2258

1042. Одлука за определување на стоките на кои се плаќа посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки во 1987 година ————— 2259

1043. Одлука за каматните стапки на пласманите од примарната емисија ————— 2666

1044. Одлука за дополнително на Одлуката за Единствената класификација на дејностите ——— 2266

1045. Одлука за измена на Одлуката за надоместот за користење на задолжителната резерва за одржување на дневната ликвидност на банките ————— 2266

1046. Одлука за измена на Одлуката за начинот и роковите на испраќање, полагање и пренос на девизи на сметките на Народната банка на Југославија, остварени со откуп на ефективни странски пари, чекови, кредитни писма и со продажба на бензински бонови ————— 2267

